

Fågelrapport 2015

ANDERS WIRDHEIM & MAGNUS CORELL
(RED.)

Denna sammanställning utgör den 41:a allmänna fågelrapporten från BirdLife Sverige (Sveriges Ornitologiska Förening) och är den 13:e som tagits fram av Nationella rapportkommittén. Rapporten är också den 41:a i raden från Raritetskommittén (Rk). Rapporten innehåller i huvudsak fynd och sammanställningar från år 2015, men också en del fynd, tillägg och rättelser från tidigare år.

Vilka arter/raser sammanställs av Nrk?

Nrk har tagit fram en rapportmall som anger vilka arter som ska sammanställas till Fågelåret. Utifrån denna mall har varje enskild regional rapportkommitté (rrk) markerat de aktuella fynden i Artportalen och skrivit en kommentar som Nrk får tillgång till. Rapportmallen utgår från följande grundprinciper:

- Lägga tyngdpunkten på att se trender i fågelfaunan.
- Fokusera på fågelarter som är särskilt viktiga i naturvårdssammanhang. Detta gäller särskilt nationellt rödlistade arter liksom dem som finns upptagna på EU-direktivens listor. Tyngdpunkten bör ligga på att följa häckningsresultaten och ha kontroll på viktiga rastlokaler och övervintringsplatser.
- Redovisa fynd och analysera de rariteter som faller utanför Rk:s behandling.

Vilka arter/raser bedöms av Rk?

Rk ska granska och bedöma alla observationer av:

- Nya arter eller raser för landet.
- Arter eller raser som för detta ändamål markerats särskilt i Förteckning över Sveriges fågeltaxa. Denna återfinns på Rk:s hemsida.

- Arter i Kategori D (se nedan för definition): dvärgsnögås, kejsargås, praktand, gulkindad kricka, buffelhuvud, kamskrake, vit pelikan, större flamingo, tatarfalk, svartryggad rödstjärt, långstjärtad rosenfink, stäppspurv, indigofink, blåtjocknäbb, praktspurv och gulhuvad trupial. (Även snögås förs till kategori D, men bedöms av respektive rrk.)
- Övriga observationer av arter och raser som rrk hänskjuter till Rk, eller sådana som Rk på eget initiativ önskar granska.

Så rapporterar Du

All svensk fågelrapportering sker i den nätbaserade

FOTO: STEFAN CHERRUG

Småtrapp *Tetrax tetrax*, Vitberget (Nb) juli 2015.

rapportdatabasen Artportalen (<http://www.artportalen.se>). Som inloggad användare har du där tillgång till rapportformulär och har möjlighet att ladda upp bl.a. beskrivningar, bilder eller inspelningar. Respektive rrk bearbetar materialet efter behov, och genomför också granskningar av inkomna observationer. Fynd av mycket sällsynta eller svårbestämda taxa går vidare för bedömning av Rk (se ovan).

Kategorier

De i Sverige anträffade fågelarterna indelas, i enlighet med AERC:s (Association of European Rarities Committees) riktlinjer, i fem olika kategorier, A–E, enligt nedan:

- Kategori A: Spontant uppträdande taxa (arter och raser) som häckar eller påträffats minst en gång fr.o.m. år 1950, t.ex. lövsångare och klippsvala.
- Kategori B: Spontant uppträdande taxa (arter och raser) som påträffats minst en gång t.o.m. år 1949 men inte senare. Dessa arter utgörs av garfågel (1783), papegojalka (1860), strömand (senast 1893), dvärgskarv (1913) och ökenlöpare (senast 1942).
- Kategori C: Inplanterade eller förrymda taxa (arter och raser), som etablerat frihäckande och självreproducerande bestånd, vilket i Sverige sedan länge gäller för kanadagås, fasan och tamduva. Till denna kategori förs även fynd av fåglar

Åldersbeteckningar

I denna fågelrapport används särskilda beteckningar för en fågels ålder. Med en juvenil (juv.) menas en ungfågel i sin första fullständiga fjäderdräkt. En adult (ad.) är en vuxen, könsmogen fågel i sin slutliga dräkt (som kan vara en sommar- eller vinterdräkt). Hos många större och en del mindre arter kan man även urskilja åldersstadier mellan det juvenila och det adulta (till exempel 1:a vinterdräkt, 1:a sommardräkt etc.). Dessa kallas med ett gemensamt namn för subadulta (subad.). Kan man inte avgöra om en fågel är juvenil eller subadult betecknas den ibland som en yngre fågel, respektive äldre fågel om motsvarande gäller för subadult och adult.

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER

Röda glador *Milvus milvus*, Österslöv (Sk) 27 september 2015.

som kan anses härröra från sådant bestånd utanför Sverige, vilket för tillfället gäller för amerikansk kopparand och nilgås.

- Kategori D: Taxa (arter och raser) som skulle ha placerats i kategori A eller B, om det inte förelegat visst tvivel huruvida de med säkerhet har uppträtt spontant, t.ex. snögås och indigofink.
- Kategori E: Taxa (arter och raser) vilka betraktas som förrymda eller utsläppta från fångenskap (t.ex. undulat). Till denna kategori förs även införda fåglar som har häckat eller häckar i frihet, men som inte uppnått ett självreproducerande bestånd (t.ex. stripgås).

I en del fall anges fåglarnas ålder som 1K, 2K, 3K och så vidare. Här är "K" en förkortning av "kalenderår". Således är en "2K-fågel" inne på sitt andra kalenderår. Gränsen för kalenderår går vid årsskiftet. En individ kläckt sommaren 2015 var 1K t.o.m. 31.12 2015, men betecknas 2K fr.o.m. den 1.1 2016. Om en fågel t.ex. är 2K eller äldre, men inte säkert kan åldersbestämmas, kan den betecknas 2K+.

Notera att vi i denna rapport konsekvent använder dessa förkortningar med versalt K. Anledningen är att detta blir tydligare än om ett gement k används, se till exempel skillnaden mellan 1k och 1K.

Antal fynd, individer och ursprung

Efter varje arts vetenskapliga namn står två talpar inom parentes. Det första anger hur många fynd som gjorts och hur många exemplar som anträffats av arten till och med 2014. Det andra talparet anger samma sak, men specifikt för 2015. Summorna följer principen att en individ i landet utgör ett fynd, oavsett hur många år i följd den dyker upp, och hur många landskap den ses i. Ett fynd kan alltså utgöras av en ensam fågel, men det används också då en flock om två eller flera fåglar har uppträtt tillsammans och det finns anledning förmoda att de anlänt till platsen tillsammans. Detta innebär att flera individer av framför allt dagsträckande flockfåglar,

Upptäckare, rapportör, medobservatör

För de taxa som granskats av Rk gäller från och med rapportåret 2013 att observationer som publiceras förses med namnet på de personer som har skickat in fullständiga rapporter till Rk. I de fall det tydligt framgår av de rapporter som kommit in till Rk vem som varit upptäckare anges denne/ dessa först. I de fall vi inte vet vem som upptäckte fågeln/fåglarna namnges rapportörerna i bokstavsordning. Vi vill passa på att uppmana till angivande av upptäckare (även om det gäller en själv) i originalrapporterna. Skälen till detta är flera: Främsta orsaken är det s.k. "Ölandssyndromet", dvs. en stor mängd ornitologer underlåter att rapportera en raritet de sett, i tron att

FOTO: KRISTER CARLSSON

Fjällpipare *Charadrius morinellus*, Schäferiängen (Öl) 19 september 2015.

t.ex. skäggträrna, som regel förutsätts ha anlänt tillsammans, därför räknas som ett fynd. Däremot betraktas flera exemplar av nattsträckande småfåglar, till exempel brunsångare, som flera fynd även om de rastar tillsammans. Detta för att de förmodas ha anlänt enskilt. Om flera ensamt sträckande fåglar, exempelvis tärnmåsar, passerar en lokal under samma dag räknas varje individ som ett fynd. En fågel som passerar landskapsgränser, t.ex. en lira, utgör endast ett fynd i landet (men självfallet ett fynd i varje landskap). Givetvis kan det vara svårt att avgöra hur många exemplar som verkligen varit inblandade under ett år, men vi har efter bästa förmåga försökt uppskatta antalet.

den blir rapporterad av någon annan, medan så inte är fallet. Anger man upptäckare (eller helt enkelt "inte upptäckt av undertecknad") på raritetsblanketten så undviker man att "stjäla äran" och kan i lugn och ro rapportera vad man själv observerat. Alla kan ju inte se allt; under en kortare observation har kanske någon koncentrerat sig på tertialernas exakta utseende, medan någon annan koncentrerat sig på habitus (eller "jizz" som engelskt lånord). De olika uppgifterna samlade skulle kunna räcka för ett godkännande, medan enbart en beskrivning av tertialerna skulle innebära att rapporten är för mager för den ska kunna publiceras. Ju fler rapporter, desto fler infallsvinklar och detaljer och därmed större

chans för en rättvis bedömning från Rk:s sida. I vissa fall, där rapportörer har samma namn, uppges på begäran numera även rapportörens postadress inom parentes. Detta för att i någon mån försöka skilja dessa observatörer åt.

De arter och observationer som behandlats av Rk har, liksom tidigare år, markerats i rapporten med röd färg på artnamnet.

Förkortningar

Några i rapporten förekommande förkortningar:

- "(B)" – fågelns läte inspelat
- "(DNA)" – fågelns DNA har analyserats och styrkt bestämningen
- "ex." – exemplar
- "(F)" – fågelns tillfredställande dokumenterad med foto
- "honf." – honfärgad
- "in litt." – genom korrespondens (in litteris [latin] "i ett brev")
- "k:a" – kyrka
- "k:n" – kommun
- "N" – norr
- "Nrk" – Nationella rapportkommittén
- "NRM" – Naturhistoriska Riksmuseet
- "O" – ost, öster
- "Rk" – SOF:s raritetskommitté
- "rrk" – regionala rapportkommittéer
- "S" – söder
- "s:n" – socken
- "so. dr." – sommardräkt
- "str." – sträckande
- "Tk" – SOF:s taxonomiska kommitté
- "V" – väster
- "(V)" – fågelns tillfredställande dokumenterad med video
- "vi. dr." – vinterdräkt
- "†" – fågelns avliden och insamlad, efter detta tecknen anges var skinnet finns förvarat

Tabeller

I rapporten för 2014 infördes för första gången tabeller som visar olika (mindre vanliga) arters historiska uppträdande i landet (sedan 1950-talet). I denna rapport har antalet tabeller utökats väsentligt, vilket förhoppningsvis ska ge en bättre bild av de aktuella arternas trender. Naturligtvis måste tabellerna betraktas mot bakgrunden av att aktiviteten bland fågelskådare ökat högst väsentligt under de dryga 65 år tabellerna omfattar.

Nrk:s skribenter

Fredrik Friberg, Nils Kjellén, Lars Lindell, Kristofer Stighäll, Peter Strandvik, Magnus Strömberg, Martin Tjernberg och Anders Wirdheim.

Raritetskommitténs sammansättning

Magnus Corell, Aron Edman, Anders Eriksson, Alexander Hellquist, Hans Larsson, Björn Malmheden och Mats Waern (ordf.).

Tack

Våra varmaste tack till alla rapportkommittéer och rapportörer som behandlat och delgett oss alla de observationer som ligger till grund för årets rapport

Slutligen

Notera att observationerna som ligger till grund för årets rapport finns tillgängliga i rapporteringssystemet Artportalen, <http://www.artportalen.se>. Vi hoppas att ni som läser årets rapport får inspiration till nya ornitologiska aktiviteter och att analyserna av arterna leder till ökad kunskap om landets fågelfauna.

Fågelrapporteringen är sedan länge ett viktigt redskap när det gäller kunskapen om vår fågelfaunas utveckling och förändring. Med en utökad och mera detaljerad rapportering kommer den även att bli allt viktigare för både miljöövervakningen och fågelskyddet/naturvården. Rapportera därför så noggrant som möjligt, och under häckningstid gärna med häckningskriterier! Det ökar värdet på din rapport.

ANDERS WIRDHEIM

(red. Nrk)

Genvägen 4

302 40 Halmstad

anders.wirdheim@birdlife.se

MAGNUS CORELL

(red. Rk)

Hästhagsvägen 21B

182 39 Danderyd

magnus.corell@gmail.com

Fågelåret 2015

Sammanfattat av Anders Wirdheim för Nrk

Liksom flertalet övriga vintrar de senaste 25 åren blev vintern 2014/15 mild i större delen av landet. Det är egentligen enbart vintrarna 2009/10 och 2010/11 som brutit mot det milda mönstret, och rimligtvis är denna långsiktiga förändring av vinterklimatet en följd av de klimatförändringar vi ser över stora delar av klotet numera.

Hur som helst påverkar vinterklimatet fåglarna, och flera arter har på senare år utvidgat sitt svenska vinterområde norrut. Det gäller bland annat ringduva, rödhake och koltrast. Andra arter har i liten

FOTO: GÖRAN LENZ

Pungmes *Remiz pendulinus*, Kranksjön (Sk), 3 maj 2015 och rosenfink *Carpodacus erythrinus*, Gotland, 7 juni 2015. Båda arterna har en nedåtgående trend i Sverige.

skala börjat övervintra, alternativt försökt övervintra. Detta gäller bland annat trana, skogssnäppa och svarthätta. I årets rapport finns bland annat rapporter om övervintrande skogssnäppa i Skåne och om inte mindre än fyra svarthattor som vintern igenom utnyttjade en och samma fågelmatning i Halland.

Växlande vårväder

Även den tidiga våren var mild och gynnsam, vilket bland annat innebär att många av de tidiga flyttfåglarna också anlände förhållandevis tidigt. Men därefter skedde en ganska markant förändring. Från början av maj rådde förhållandevis svalt och framför allt blött väder nästan ända fram till mid-

sommar. Det förekom visserligen några varmluftsframstötter som förde med sig sydliga fåglar, men det mera storskaliga mönstret innebär att flera arter med huvudutbredning öster om oss var jämförelsevis fåtaliga under senvåren och försommaren 2015. Detta gäller exempelvis busksångaren, som 2014 hade ett rekordår i Sverige men som 2015 var tillbaka i mera modesta antal. Även flodsångaren och lundsångaren uppträdde fåtaligare än de närmast föregående åren.

För båda dessa arter kan nog nedgången 2015 ses som tillfälliga svackor i långsiktigt uppåtgående trender. Två andra östliga eller sydöstliga arter, pungmesen och rosenfinken, minskade också i antal

FOTO: JÖRGEN LINDQVIST

2015. I deras fall handlar det dock inte om tillfälligheter utan snarare om fortsättning av långsiktigt nedåtgående trender.

Kylig och snörik sommar i norr

Även om sommarvärmen kom till stora delar av landet mot slutet av juni, fortsatte det att vara kyligt och framför allt snörikt i större delen av fjällkedjan och även i delar av Norrlands inland. På en av SMHI:s nordligaste mätstationer kunde man i efterhand konstatera att det i strikt meteorologisk mening inte blev någon sommar över huvud taget (dvs. medeltemperaturen nådde inte över +10° under en längre period). Sannolikt hade detta väder

betydande effekter på smånagarpopulationerna i norr. Dessa var under tillväxt 2014, och en gnagar-topp var väntad 2015. Det såg också inledningsvis mycket bra ut under våren, vilket bland annat innebär att vi fick det bästa fjälluggleåret på decennier, men på många håll kraschade gnagarpopulationerna under sommaren.

Nya häckfåglar i söder

Efter millennieskiftet har vi kunnat följa hur några arter sakta men säkert börjat etablera sig som häckfåglar i södra Sverige. Detta gäller framför allt brandkronad kungsfågel och svarthakad buskskvätta men uppenbarligen även ägretthäger, svarthuvad

Ottenby häckade fyra par biätare i gropar åstadkomna av nötkreatur. Dessa biätare blev till ett formidabelt dragplåster och bjöd gästande fågelskådare och många andra på fantastiska upplevelser när de fångade stora insekter över ängsmarkerna och skogsbrynen. Totalt producerades sex ungar.

Samtidigt som det alltså går bra för flera arter, fortsätter kräftgången för andra. En fågel som ligger mycket illa till i Sverige är den sydliga kärrsnäppan. Nu återstår endast ett fåtal par spridda på platser som ligger ganska långt från varandra.

Mild höst med östligt inflöde

För fågelskådare är hösten en spännande tid som

FOTO: MATTIAS ULLMAN

Ung (1K) sydlig kärrsnäppa *Calidris alpina schinzii*, Ottenby 18 juli 2015.

mås och trädgårdsträdskrypare. Samtliga dessa arter har expanderat norrut på den europeiska kontinenten under senare tid. Sommaren 2015 fick vi sannolikt även den första häckningen i Sverige av vitstjärnig blåhake, även det en art på expansion söder om oss. Det konstaterades vidare åtta häckningar av svarthakad buskskvätta, flera av brandkronad kungsfågel samt minst två av ägretthäger och svarthuvad mås.

Även brun glada ser nu ut att ha fått fotfäste som häckfågel i landet, men den har invandrat både söderifrån och norrifrån.

En av årets stora begivenheter i fågelvärlden måste naturligtvis också nämnas. På Schäferiängen vid

kan föra med sig fåglar från fjärran trakter. Det gäller såväl havsfåglar som fåglar från Sibirien och andra delar av Asien. För att det ska bli ett gott utbyte av havsfåglar krävs naturligtvis starka, och gärna ihållande, västvindar, för asiaterna snarare ihållande ostvindar. Under 2000-talet har det emellertid varit förhållandevis långt mellan de djupa lågtrycken från Atlanten, och hösten 2015 följde i samma mönster. Med undantag för några kortare perioder i oktober var det först i november som det blåste till på allvar från väster. Detta avspeglas också i att årssummorna för flera havsfåglar var förhållandevis låga. En art, tärnmåsen, lyste helt med sin frånvaro.

Minst lika anmärkningsvärt var att det för första

gången på många år inte sågs någon skrikörn i landet. Såväl större skrikörn som mindre skrikörn lyste med sin frånvaro.

Utbytet av ostliga arter blev bättre. Detta gäller alldeles särskilt tajgasångaren som fortsatte att öka i antal. De senaste höstarna har det rapporterats tiofald så många tajgasångare i Sverige som under 1900-talets avslutande årtionden. Även om några andra östliga ”vagrante” hade ett förhållandevis bra år, finns det ingen annan art som ens kommer i närheten av tajgasångarens kraftiga ökning. Den enda art som, i alla fall procentuellt, kan uppvisa en motsvarande ökning är stäpphöken.

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Stäpphök *Circus macrourus*, 1K hanne, 90-graderskurvan, Inre Foteviken (Sk) 5 september 2015.

Ännu en mild vinter

Även vintern 2015/16 inleddes mildt, och i stora delar av södra Sverige kan man knappast tala om något vinterväder före årsskiftet. Detta innebar hög överlevnad bland de partiella flyttare som dröjt sig kvar, och bland annat fanns det enstaka tranor kvar så långt norrut som i Uppland och Dalarna fram till årsskiftet.

Rariteter

Även om varken vårvädet eller höstvädet var särskilt gynnsamt för inflöde av sällsynta arter, blev 2015 ett år som säkert glädde många raritetsinriktade fågelskådare. Den enda nya arten för landet un-

der året, stillahavslom, blev det dock endast två förunnat att få se. Däremot fortsatte tre rariteter, som alla hittades under 2014, att glädja tillresande skådare en bra bit in på 2015. Det gällde en svartand och en fläckdrillsnäppa i Skåne samt två mellanspettar på Gotland.

Senare under året noterades bland annat den första mindre berganden i landet sedan 2007, inte mindre än fyra eleonorafalkar, tre småtrappar, tre stytlöpare och tre större beckasinsnäppor samt enstaka individer av svartvingad vadarsvala, ökenpipare, sumpvipa, gulbröstad snäppa och vitgumpsnäppa. Både blek tornseglare och orientseglare sågs, den sistnämnda på två platser.

En sammetshätta i Ottenbylund visade sig förvånansvärt samarbetsvillig, medan flera andra ovanliga tättingar endast sågs av det fåtal som råkade befinna sig på rätt plats vid rätt tillfälle. Det gällde bland annat en svartstrupig järnsparv i Halmstad, alpjärnsparv i Sundre på Gotland, vitstrupig näktergal på Utklippan i Blekinge, starrsångare på Häradsöskär i Östergötland och bergsångare på Stora Fjäderägg i Västerbotten.

Rödlista

Fågelrapporteringen blir allt viktigare när det gäller att hålla koll på hotade eller sårbara arters bestånd i vårt land. Därför anger vi numera kategorisering enligt den svenska rödlistan (2005). Denna anges, i förekommande fall, i rött efter artnamnet enligt nedanstående lista:

- RE Nationellt utdöd
- CR Akut hotad
- EN Starkt hotad
- VU Sårbar
- NT Nära hotad

Knölsvan *Cygnus olor*

Är knölsvanen på reträtt i den norra halvan av Sverige? Visserligen gjordes det fyra fynd i Lappland under året, men från exempelvis Medelpad rapporteras att det inte gjordes något fynd under häckningstid i inlandet. Totalt 15 häckningar i Dalarna är också en förhållandevis låg nivå (20–30 par tidigare under 2000-talet).

Längre söderut i landet har Tåkern gjort sig känd som rastlokal för stora mängder knölsvanar under sensommar och höst. Årets högsta notering gjordes 12.9 då 2 600 ex. räknades (Täckerns fältstation). Det är en betydligt lägre högstasumma än vi vant oss vid från Tåkern de senaste åren (2014 – 4160 ex.).

europa, vilket skulle kunna innebära att det västryska beståndet minskar. Någon motsvarande nedgång märks inte i det svenska materialet. En tydlig trend hos oss är istället att allt fler fynd görs vintertid, så kanske kan minskningen i Västeuropa åtminstone delvis förklaras av ändrade vintervanor? Under året rapporterades även några ovanligt stora flockar.

Stora antal:

Sk: 160 ex. str. Smygedungen, Smygehuk 23.3 (Mattias Ullman), varav 140 ex. i en samlad flock! Vad som sannolikt var samma flock sågs en stund senare från Kåseberga tvära in över land långt i väster. Dessa 160 ex. utgör landskapets högsta notering av vårsträckande mindre sångsvan hittills. Den 28.10 noterades inte färre

FOTO: MIKAEL ÅRINDER/SKÅNSKA BILDER

Sädgäss av nominatformen *Anser f. fabalis*, "skogssädgäss", Tysslingen (Nrk), 8 mars 2015.

Nordliga fynd:

Ly lpm: 1 2K+ rast. Öreälvbron, Örträsk 30–31.3 (Torbjörn Karlsson, Tommy Magnusson m.fl.). 1 ad. rast. Nya Rusele, Rusele 1–23.5 (Håkan Rune, Ulf Andersson, Bernt-Erik Nordenström m.fl.).

Lu lpm: 1 ex. Nikkaluokta 20–23.6 (Tage Fjällborg, Åke Lindström m.fl.). Fjärde fyndet i *Lu lpm*.

T lpm: 12 ex. rast. Ala Lompolo, Kiruna 23–24.6 (Birgitta Emanuelsson, Benny Modig m.fl.). Fjärde fyndet i *T lpm*.

(ANDERS WIRDHEIM)

Mindre sångsvan *Cygnus columbianus*

Som noterades i förra rapporten anses mindre sångsvanen ha en negativ trend som övervintrare i Väst-

än 193 ex. sträcka in över land vid Kivik (Daniel Melchert, Arne Holgersson, Elias Melchert Thelaus).

Bl: 226 ex. str. V Boön 28.10 (Tommy Petersson).

Gtl: 340 ex. Nyen, När 20.10 (Jörgen Petersson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Sädgås *Anser fabalis* NT

Liksom tidigare år tvingas vi konstatera att den spontana fågelrapporteringen inte ger tillräckligt med uppgifter för att vi ska kunna bedöma status eller utveckling hos det häckande beståndet. Enligt Svensk Fågeltaxerings standardrutter har utvecklingen varit tydligt negativ sedan slutet av 1900-talet (Green m.fl. 2016).

Rapporter från häckningstid:

Dlr: Ingen konstaterad häckning, men under häckningstid finns följande rapporter, alla från Älvdalens kommun: 1 ex. 24.5, 1 par och 1 ex. 6.6, tre olika lokaler (Bengt Lindberg, Karin Lindberg, Urban Gunnarsson). Troligen översomrande individer som mest 21 ex. vid Översjökölen 14.5–24.7 (Hans Norelius, Eva Edmert, Fredrik Enoksson m.fl.) samt 3 ex. 21.5 och 3 ex. 17.6 på två lokaler V om Idre (Jonas Eriksson, Torbjörn Jansson).

Äng: 6 ex. på inlandsmyr 4.6 (Pekka Bader). 10 ex. på samma myr 5.6 (Pekka Bader, Per Helttunen).

Jmt: Några fynd under häckningstid rapporterades inte, och häckningsstatus i området är tämligen okänd.

Nb: Fyra obsar på lämplig lokal under häckningstid, var tre i Pajala- och en i Älvsby kommun. Senast arten konstaterades häcka i landskapet var 2011.

Ås lpm: 79 ex. på 7 lämpliga lokaler (inkl en ruggningslokal) 11.6–11.8.

Ly lpm: 60 ex. på 7 lämpliga lokaler 1–18.6 (rrk S Lpl).

N Lpl: 1 häckning (3 pull.) Varjisträsk 2.6 (Stefan Holmberg). Utöver detta fem fynd av 22 individer i lämpliga biotoper, vilket är ungefär som tidigare. Att bedöma antalet häckande par är vanskligt utifrån det låga skådarantalet och de svårtillgängliga biotoper där arten häckar.

Stora ansamlingar:

Sm: 22.2 noterades totalt drygt 9000 ex. i Kronobergs län (rrk Kronoberg).

Vg: Högsta antal vid Östen var under våren 9000 ex. (28.2 och 14.3) och under hösten 20 300 ex. 24.10 (Skövde fågelklubb).

Ög: Vid Tåkern blev vårens högsta summa 1730 ex. 28.3 och under hösten 13 600 ex. 26.10 (Tåkerns fältstation).

Nrk: Vid Kvismaren som mest under våren 2000 ex. Fräknabotten 6.3 (Hans Waern) och under hösten 16 639 ex. 9.10 (Magnus Friberg).

Upl: Vid Hjälstaviken som mest under våren ca 9500 ex. 5.3 (Pekka Westin) och under hösten ca 25 700 ex. 29.9–12.10 (Pekka Westin, Martin Tjernberg)

(ANDERS WIRDHEIM)

Fynd av rasen:

Anser fabalis rossicus

Under senare årtionden har denna ras visat sig uppträda regelbundet och i förhållandevis stora antal i landet. Sakta men säkert börjar uppträdandet också klarna, vilket detta år bland annat framskymtar i materialet från Upl. Där noterades en sträcktopp i början av april med totalt ca 480 ex. 6–12.4. Denna sträcktopp ligger ca en månad efter tajgasädgåsens sträcktopp under våren, vilket naturligtvis beror på att tundrasädgåsen häckar betydligt nordligare.

Större antal och anmärkningsvärda fynd:

Sk: Rasen har en markant koncentrerad vinterförekomst till Kristianstadstrakten och de högsta noteringarna utgjordes av 3250 ex. Eskilstorp, Vittskövle 28.11 (Greger Flyckt), 2800 ex. Gringelstad, Gärds Köpinge 12.12

(Frank Abrahamsson), 1700 ex. Mossagården Norra, Åsum 12.12 (Greger Flyckt) och 1200 ex. Hovby, Hammarsjön 30.12

Vg: Drygt 1000 ex. Östen 18.3 (rrk Vg).

Ög: Ca 1250 ex. Hångerlandet 4–18.4 (Peter Berglin m.fl.).

Hjd: 1 ex. Håsjön, Vemhån 24.4 (Björn Lundgren, Bo Johnsson, Göran Storensten). 2 ex. Storsjö 25.4 (Kent Moén, Eva Moén, Bert-Ivan Mattsson m.fl.). Andra och tredje fyndet i Hjd.

Jmt: 1 ex. Tysjöarnas naturreservat 26.4 (Ragnar Asklund). 1 ex. rast. Ockesjön 23.5 (Gunnar Kvarnlöf, Karin Kvarnlöf, Joachim Björkman m.fl.). Första fynden av rasen i Jmt.

Nb: 1000 ex. Ernsäsfjärden 30.4 (Ulf P. Eriksson).

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: GÖRAN SNYGG

Antalet rastande spetsbergsgäss *Anser brachyrhynchus* ökar i Sverige. Trönninge ängar (Hl), 4 oktober 2015.

Spetsbergsgås *Anser brachyrhynchus*

Antalet spetsbergsgäss fortsätter att öka såväl vår som höst, och under året noterades den hittills största ansamlingen i landet (Kvismaren, Nrk 9.10). Såväl vårsträck som höststräck berör främst västra Götaland och västra Svealand, men arten ses även i övriga landet. Nämnas kan att den 5.4, då två större flockar noterades i norra Bohuslän, räknades inte mindre än 11 492 str. mot norr över Jeløy på östra stranden av Oslofjorden i Norge.

Stora antal:

Sk: 119 ex. Furuboda 6.12 (Greger Flyckt).

Bob: Ca 365 (ca 250+114) str. N Nord-Koster 5.4 (Olof Kosterberg). 195 ex. str. SV Hyppeln 9.11 (Roger Eskilsson).

Sm: 53 ex. Södergårdsviken 25.3 (Lars Peterson).

Nrk: Som mest under våren 758 ex. Kvismaren 7.3 (Magnus Friberg) och under hösten 1613 ex. Kvismaren 9.10 (Magnus Friberg).

Upl: ca 1000 ex. Hjälstaviken 20.10 (Ingvar Jansson, Jan Sjöstedt).

Vstm: Max. 111 rast. Hällby 7.4–4.5 (Berndt Söderlund m.fl.).

Vrm: 500 ex. Norra Loffstrand, Ekshärad 12.11 (Jan Håkansson).

Dlr: 46 ex. Fatburen, Hedemora 13.3 (Berndt Söderlund).

Ång: 43 ex. Torsäkers kyrka 9–16.10 (Lars Bengtsson m.fl.).

Hjd: 37 ex. str. SO Svansjön, Tännäs 24.9 (Magnus Elfving).

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: P-G BENTZ/STURNUS.SE

Bläsgäss *Anser albifrons*, Skåne 6 mars 2015. Antalet som övervintrar i Skåne har ökat under senare år.

Bläsgås *Anser albifrons*

Som nämndes i förra årets rapport ökar även bläsgåsen stadigt i uppträdande i Sverige. Intressant i sammanhanget är att det i sydligaste Sverige ses flest bläsgäss under höst och vinter, medan arten längre norrut i landet är betydligt talrikare under våren än hösten. Rimligtvis hänger detta ihop med att vårsträcket går långsammare och kanske följer en något nordligare bana än höststräcket. Arten övervintrar numera med flera tusen individer i Skåne.

Sk: Under våren som mest 3 000 ex. Vombs ängar 7.3 (Mikael Jönsson, Glenn Cornland) och under hösten ca 5000 ex. Fulltofta badplats 18–19.10 (Anders Jönsson, Björn Löfman).

Sm: 350 ex. Robackens Gård, Hagbyhamn, Kalmar 17.3 (Rolf Herne).

Vg: 520 ex. Östen 17.4 (Jörgen Fritzson) och 139 ex. Hornborgasjön 11.4 (Hornborgasjöns fältstn).

Ög: 410 ex. rast. Åsby, Tåkern 28.3–9.4 (Benny Ekberg m.fl.).

Nrk: 190 ex. rast. Södra tornet, Tysslingen 10.4 (Ove Pettersson). 243 ex. Öbyåker, Kvismaren 16.4 (Magnus Friberg).

Srm: 1200 ex. rast. Skåraområdet, Nyköping 22.2–18.5 (Kalle Brinell, Tommy Pettersson, Andreas Grabs m.fl.).

Upl: Totalt ca 523 ex. rast. i landskapet omkring 6.4 med som mest 365 ex. Hjälstaviken (Martin Tjernberg).

Hjd: 1 ex. Flatruet 21.6 (Per Åsberg, Mikael Åsberg, Niklas Westermark). Andra fyndet i Hjd.

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: STEFAN OSCARSSON

Fjällgås *Anser erythropus*. Läs mera om det svenska fjällgåsprojektet på annan plats i *Fågelåret 2015*.

Fjällgås *Anser erythropus* CR

Under vårsträcket 2015 räknar Projekt Fjällgås med att ca 55 fåglar sträckte mot häckningsområdet i Norrbottens läns fjällvärld. Förhoppningarna på 2015 års häckningssäsong var höga då det fanns tydliga indikationer på ett bra gnagarår, vilket brukar betyda hög häckningsframgång för markhäckande fåglar, och fjällgäss är inget undantag. I häckningsområdet var det dock bistra förhållanden under försäsongen och djup snö låg kvar en bra bit in i juni och många häckningsjöar hade is kvar. Inventeringar i häckningsområdet kring midsommartid skedde i vinterliknande förhållanden. Trots dessa besvärliga förhållanden kunde några häckningsindicer hittas,

men vädret fortsatte vara bistert och förmodligen avbröts flera häckningsförsök i ett tidigt stadium.

När höststräcket var över blev det uppenbart att fjällgässen missade chansen till ett bra år. Projekt Fjällgås sammanställningar visar att det endast sågs två kullar, med 2 resp. 1 unge. Tyvärr kunde också konstateras att vuxendödigheten varit påtaglig under sommaren, och den totala fjällgåspopulationen skattades till knappa 50 fåglar. Det som räddade upp det hela var att flera utsättningsfåglar från tidigare år verkar ha anslutit under sommaren. Under sommaren sattes 65 unga fjällgäss ut i häckningsområdet i Arjeplogsfjällen.

Se vidare särskild artikel på annan plats i *Fågelåret 2015*.

Find av ungfåglar (1K) söder om häckningsområdet:

Upl: 21 ad. + 3 1K Hjälsstaven 8–15.9 (Martin Tjernberg, Tommy Eriksson m.fl.). 1 ad. + 4 1K Ledsjär 29.9–1.10 (Kalle Brinell m.fl.) och Vendelsjön 4–11.10 (Anssi Laurila m.fl.).

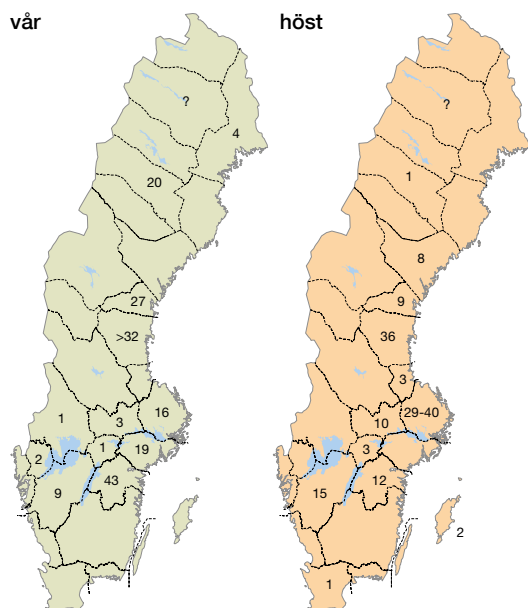
Vstm: 7 1K rast. Erikslund, Köping 10–17.10 (Göran Nilsson m.fl.).

Rastlokaler utanför Hudiksvall med fler än 25 ex.:

Mpd: Max 27 ex. rast Stornäsets NR 16.4–17.5 (Staffan Bergman, Petra Eriksson, Tobias Svensson m.fl.).

Anmärkningsvärda fynd:

Dls: 2 individmärkta Bergs mader i Gösjöområdet, Mellerud 3.5 (Håkan Krave, Anders Regeskog m.fl.). Andra fyndet i Dalsland av fjällgäss som bedömts spontana.

Find av fjällgås *Anser erythropus* nedanför häckningsområdet i Sverige vår (apr–jun) och höst (jul–nov) 2015.

Nb: 4 ad. rast. Klubben, Alvik-/Ersnäsomr. 29.4–5.5 (Jan Bergström, Frida Snell m.fl.). Fjällgäss ses inte årligen i landskapet, men har nu observerats de senaste fyra åren. Samtliga gäss var omärkta.

(ANDERS WIRDHEIM)

Prutgås *Branta bernicla*

Prutgäsen passerar landet i stora antal både vår och höst. Vårsträcket i andra halvan av maj och början av juni berör främst södra Götaland (söder om en linje från mellersta Halland till Gotska Sandön), medan höststräcket kan gå på en nordligare bana, om än ganska sparsamt och med stora variationer mellan åren. Hösten 2015 var prutgäsen sparsam längs Norrlands kust, medan södra Norrlands inland, liksom Svealands inland, berördes i någon mån:

Vrm: 78 ex. str. SV Hammarö sydspets, 30.9 (Sven Larsson), 40 ex. str. SV, Värmlandsnäs sydspets 2.10 (Stefan Asker m.fl.), 44 ex. str. S, Värmlandsnäs sydspets 3.10 (Dan Mangsbo).

Dlr: 120 ex. str. S Myckelby, Hedemora 29.9 (Berndt Söderlund).

Hjd: 70 ex. str. S Storsjö 4.10 (Kent Moén, Eva Moén). Fjärde fyndet i Hjd.

Vinterfynd är ovanliga, även om det finns en svag tendens till ökning under senare år:

Sk: Enstaka övervintrare, främst i den sydvästra delen av landskapet (rrk Sk).

Öl: 1 ad. Ölands södra udde 1.12 (Göran Andersson, Kalle-j Löfberg, Douglas Gustafsson m.fl.).

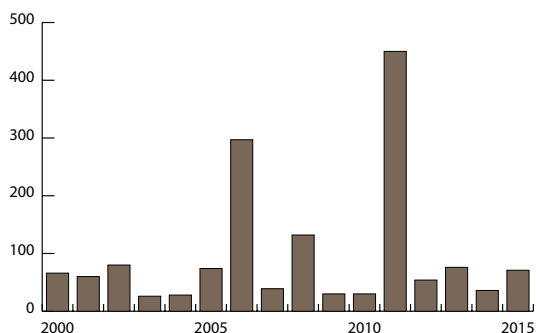
Nb: 1 ad. rast. Kallax 28.11–1.12 (Krister Jakobsson, Mattias Nordlund m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Find av rasen:

Branta bernicla hrota "Ljusbukig prutgås"

Efter en låg notering 2014 ökade antalet observerade ljusbukiga prutgäss till strax över medianen för 2000-talet. Årets totalt 71 individer fördelas på 32 ex. under våren, 1 på sommaren och 38 ex. under

Find av ljusbukig prutgås *Branta b. hrota* i Sverige 2000–2015.

hösten. Rasen ses främst i Bohuslän, då i regel i rena flockar på väg till eller från häckningsområdet på Svalbard. Men enstaka individer noteras även i de stora flockarna av mörkbukiga prutgäss som sträcker förbi södra Sverige vår och höst. Landskapsvis fördelning: Sk (13), Bl (2), Öl (6), Sm (3), Hl (5) och Boh (42).

(ANDERS WIRDHEIM)

Fynd av rasen:

Branta bernicla nigricans

”Svartbukig prutgås” (170/177 – 8/8)

Totalt troligen 8 ex. förutsatt att en prutgås klarar att flyga sträckan Falsterbo–Sölvesborgsviken på ca 45 minuter. Så mycket skilde nämligen i tid mellan de båda fynden 20.5. Antalet fynd varierar mellan åren, men den svartbukiga rasen kan numera sägas vara en regelbunden, om än sällsynt, sträckgäst i södra Sverige.

Det första fyndet i landet av denna ras gjordes så sent som 4.10 1983 på Öland. Därefter gjordes ytterligare tre fynd på 1980-talet och sex fynd på 1990-talet (vardera ett fynd åren 1994–99). Utvecklingen efter millennieskiftet framgår av tabell.

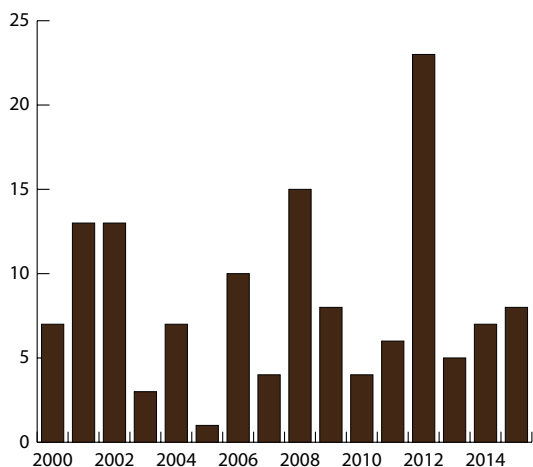
Sk: 1 ad. str. NO Bakdjupet, Falsterbonäset 20.5 (Nils Kjellén), 1 ex. str. O Kåseberga 21.5 (Sven Splittorff), 1 rast Lundåkrabukten 27.5 (Nils Kjellén), 1 ex. str. SV Sandhammaren 5.10 (Sven Splittorff, Gert Ljungqvist) och 1 ex. str. SV Sandhammaren 10.10 (Gert Ljungqvist m.fl.).

Bl: 1 str. NO Sölvesborgsviken 20.5 (André Julinder).

Öl: 1 ad. str. Hulterstad strand 30.9 (Bertil Breife). 1 ad. Gräsgårds hamn 14.10 (Magnus Hallgren).

Sm: 1 ex. str. S Boskär, Misterhults skärgård, Oskarshamn 29.9 (Thomas Nilsson). Sjätte fyndet i östra Småland.

(ANDERS WIRDHEIM)

Fynd av svartbukig prutgås *Branta b. nigricans* i Sverige 2000–2015.

Vitkindad gås *Branta leucopsis*

Artens framgångssaga fortsätter i vår del av världen, men som bekant ses inte expansionen med blida ögon av alla. Vitkindad gås häckar numera i snart sagt alla svenska landskap, och i år noterades den första häckningen i Ly lpm (rrk S Lpl). Även antalet som sträcker genom landet ökar stadigt.

På vissa håll har expansionen dock brutits och ersatts av en tämligen markant nedgång. Detta gäller främst på Öl och Gtl, där havsörnens predation satt markanta spår, men en stagnation rapporteras även från Bottenhavskusten:

Öl: Inga uppgifter om häckning finns från den största kolonin på Öland, den på Kåreholm. Vid ett besök under häckningstid kunde inte en enda unge ses från Kårehamn, vilket inte betyder att det ändå kunde finnas några få par. Tidigare år har ju ön varit »späckad» med gäss i alla åldrar. Enligt uppgift från lokala fiskare så ses stundtals upp till tio havsörnar ute på ön under sommaren, vilket skulle ha omöjliggjort häckning av de vitkindade gässen (rrk Öl).

Gstr: Ökningen från något enda häckande par i inner-skärgården i slutet av 1970-talet till uppskattningsvis 100 par fram emot 2010 fortgick ytterligare ett antal år till en nivå av minst 150 häckande par. Efter det har populationsökningen avstannat eller möjligen t.o.m. förbytts till en svag minskning (rrk Gstr).

Arten övervintrar numera i förhållandevis stora antal, främst i Sk, där några stora flockar noterades:

Sk: 5 200 ex. Näsbyholm 12.1 (Kent O Andersson), 5 000 ex. Vombs ängar 11.1 (Björn Björnson), 3 000 ex. Isteräset 3.1 (Ulrika Tollgren) och 3 300 ex. Lomma södra 7.2 (Kristian Ståhl).

Skåne får också spegla det kraftiga sträcket av arktiska vitkindade gäss som passerar främst södra Sverige såväl vår som höst:

Sk: Under våren bedöms uppskattningsvis 413 936 ex. ha passerat landskapet, vilket är en mycket god säsongstotal. Av dessa bedöms 279 141 ex. ha passerat under toppdagarna 6.5 (73 520 ex.), 12.5 (87 726 ex.) samt 16.5 (117 895 ex.). Höststräcket summeras till 320 829 ex., även det en god säsongstotal. De bästa dagssummorna rapporteras från Nabben, Falsterbonäset. Högsta dagssumma blev 32 600 ex. str. 26.10 (Nils Kjellén m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Rödalsad gås *Branta ruficollis*

Totalt 20 till 25 individer med jämn fördelning mellan vår och höst innebär ett uppträdande i linje med genomsnittet för 2000-talet (Tab. 1). Att vissa rödhalsade gäss inte är resultatet av spontant upp-

trädande utan härrör från fågelparker visas av en ad. fågel som rastade vid Hornborgasjön i Vg 28.5–17.6. Denna individ hade fågringar på båda benen.

Sk: Fem fynd av lika många exemplar fördelade på 2 ex. under våren och 3 ex. under hösten: 1 ex. str. O Smygedungen 16.5 (Petter Olsson m.fl.), 1 ex. str. O Kåseberga 28.5 (Nils Kjellén), 1 ex. str. SV Nabben 10.10 (Emil Lundahl m.fl.), 1 ex. str. SV Glivarpa mosse 19.10 (Jörgen Bernsmo) och slutligen 1 ex. str. V Kåseberga 21.10 (Sven Splittorff). Fem fynd är ett färre än 2014, och faktiskt den lägsta noteringen sedan 2007.

Bl: 1 ex. str. O Lindö udde 6.5 (Fredrik Lennartsson). 1 ex. str. V Hanö 9.10 (André Julinder).

Öl: 1 ex. str. Seby läge 16.5 (Patrik Rhönnstad). 2 ad. Schäferiängarna, Ottenby 19.5 (Kent Moén, Daniel Andersson, Urban Toresson m.fl.). 1 ex. str. Ås vandrarhem, Ottenby 30.9 (Lars-Erik Larsson, Bernt Thorsell, Bjarne Hallman). 2 ex. Ölands södra udde 1.10 (Magnus Hellström, Joakim Granholm, Göran Andersson m.fl.). 1 ad. str. Hultersdal strand – Segerstads fyr – Sebybadet – Össby 1.10 (Bertil Breife, Christian Cederroth, Jan Krantz m.fl.).

Gtl: 1 ad. rast. Närsholmen 31.3–1.4 (Peet Tüll, Michael Tholin). 1 2K+ Aurriv 23.4 (Charley Wiklund). 1 ex. Faludden 11.5 (Bimbi Ollberg, Arvid Svanborg m.fl.). 1 ex. Grötlingboud 13.5 (Stefan Paulin). 1 3K+ rast. Ronnarve, Faludden 19.5 (Lars Jonsson). 1 2K+ str. S Närsholmen 29.9 (Per Smitterberg). 1 ex. rast. Näsudden 30.9–1.10 (Kenneth Rygfelt, Mikael Larsson m.fl.). 2 ex. str. SV Harudden 1.10 (Mats Engqvist). 1 ad. rast. Lausviken 10.10 (Per Smitterberg).

Hl: 1 ex. str. N Morups Tänge 28.3 (Peter Bryngelson, Per Johansson, Per Nyberg). Fågeln återfanns senare rast. på Getterön där den stannade till 11.4 (Stefan Persson, Stefan Johansson m.fl.).

Vg: 1 3K+ rast. Hornborgasjön 28.5–17.6 (Göran Engberg, Mats Ottoson, Lasse Bohlin m.fl.). Fyndet anses gälla en förrymd individ (fårgringar på båda benen). Fågeln upptäcktes vid Fågeludden men höll sedan mestadels ihop med grågäss i södra delen av sjön.

Nrk: 1 2K rast. Kvismaren 13.3–1.5 (Anders Zetterman, Bernt Jerlström).

(ANDERS WIRDHEIM)

Nilgås *Alopochen aegyptiaca*

Jämfört med bilden i början av 2000-talet är fynden av nilgås (liksom 2014) relativt få. Totalt torde det ha rört sig om ca 10 olika individer. Detta kan synas märkligt eftersom arten ökat kraftigt och spridit sig i norra Tyskland (Gedeon m.fl. 2014).

Sk: Som alltid svårt att avgöra antalet inblandade fåglar, men det rör sig, som mest, om 7 fynd av 8 individer (dock svårt att motivera ihopslagning av några av dessa). En fågel övervintrade i sydvästra Skåne, och som för flera andra år anas ett inflöde i mars–april.

Gtl: 1 ex. rast. Glasskär, Närsholmen – Nabben, Hamnaren 29.4–1.5 (Jörgen Petersson, Lars Brolund m.fl.).

Hl: Tre fynd av två olika individer under året. 1 ex. str. S Lerkils hamn, Lerkil 7.4 (Håkan Nilsson). 1 ex. rast. Halmstadtravet 13.4 (Joakim Lindblom). 1 ex. rast. Skällträ, Ölmevalla strand 31.5 (Hans Wahlberg).

Bob: 1 ex. Kilen, Rossö – Skärslätten – Vik, Överby – Slönsö – Orrevikskilen – Österröd, Resö 11.3–7.4 (Anton Kvarnbäck, Sune Westman, m.fl.). Samma individ som senare sågs sträcka söderut i norra Hl.

Vg: 1 2K+ Välen 10.6 (Stefan Svanberg m.fl.). Förmodligen samma som den senare av fåglarna i Halland.

(ANDERS WIRDHEIM)

Rostand *Tadorna ferruginea*

Totalt 5–6 ex. är en återgång till mera normala förhållanden efter ett större inflöde 2014. Som vanligt är fåglarnas ursprung svårt att reda ut, men det får anses troligt att de snarare härrör från de stora mängder förvildade roständer som numera finns på europeiska kontinenten än att de skulle tagit sig hit från de genuint vilda kopulationerna i sydöstra Europa.

Sk: 2 ex. Löddesnäs 1–5.7 (Olof Persson, Lars Nilsson m.fl.). 1 ex. Barsebäckshamn 13–14.7 (Arne Holgersson m.fl.).

Bl: 1 hona Utklippan 2.8–26.10 (F) (Rolf Larsson, Anders Larsson, Thomas Daleke m.fl.).

Vg: 1 ad. hona rast. Vadboden, Hornborgasjön 29.6 (Ingemar Nilsson, Ingvor Ljuhs, Åke Abrahamsson m.fl.).

Nb: 1 2K+ hane rast. Klubben, Alvik-/Ersnäsomr. 2.6 (Jan Bergström, Ulf P Eriksson m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Gravand *Tadorna tadorna*

Gravanden häckar längs Götalands kuster samt fåtaligt i inlandet och längs kusterna längre norrut i landet. Detta år noterades flera häckningar i närheten av Vättern samt en i norra Uppland och en i Norrbottens skärgård. Även ströfynden i Norrland är i regel få. Som häckfågel har gravanden en viktiga trend i Halland (Wirdheim 2014), medan utvecklingen varit den motsatta på Öland (Wallin m.fl. 2009). Under senare år har dock det maximala

Tabell 1. Genomsnittligt antal rödhalsade gäss *Branta ruficollis* per år under olika perioder 1950–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,2	0	2,2	4,6	12	19	29	20–25

antalet rastande gravänder minskat på Öland, vilket skulle kunna innebära att den uppåtgående trenden brutits (rrk Öl).

Häckningar i inlandet norr om Skåne samt längs kusterna norr om Stockholm:

Sm: Som mest 29 dunungar på Visingsö 29.6 (Rüdiger Kasche).

Ög: Två par sågs med totalt 12 ungar vid Vadstena reningsverk 30.5 (Olle Abered). En äldre fågel sågs med 5 ungfåglar vid Svälinge, Tåkern 22.7 (Johan Molin), men huruvida dessa kom från häckningen i Vadstena är oklart.

Upl: Ett par häckade på Björn, 2 stora ungar sågs med föräldrarna under juli (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson, Lennart Söderlund).

Nb: 2 ad. med revir 21.5–11.8 samt 2 nyligen flygga ungar Skvalpen, Rödkallen–Sör-Åspen nat.res. 1–2.8 (Jan Bergström, Tord Gustafsson m.fl.). Denna häckning är anmärkningsvärd, då det är många år sedan en häckning ägde rum i landskapet (rrk Nb).

Anmärkningsvärt fynd:

N Lpl: 1 ex. rast. Fågeltornet, Luspebryggans hpl. 17.5 (Håkan Tyrén).

(ANDERS WIRDHEIM)

Snatterand *Anas strepera*

Som nämndes i den förra rapporten expanderar snatteranden i landet. Dock rapporteras om en minskning i Uppland, ett av de landskap som koloniserades först av denna and i landet. Följande sammanställning är inte fullständig men illustrerar artens expansion.

Sk: Arten har ökat under senare år och större ansamlingar ses numera på många lokaler både vår och höst. Antalet konstaterade häckningar fortsätter dock av vara lågt. Medan lyckade häckningar rapporterades från 7 platser under 2014 så landar vi år på endast två bekräftade häckplatser: en kull om 7 ungar från Silvåkratornet, Kronesjön 13.7 (Conny Kroon) samt tre kullar om totalt 25 ungar från Börringe mad 11.8 (Mattias Ullman). Det egentliga antalet häckningar är säkert betydligt större, och likt 2014 rapporteras om möjliga häckningar från cirka 40 olika lokaler i Skåne (rrk Sk).

Bl: En säker häckning samt troliga eller möjliga häckningar på ytterligare 14 platser (rrk Bl).

Boh: Minst fyra kullar registrerades vid Tofta kile, Kungälv, där arten häckat årligen sedan 2003 (vilket också var första gången häckning konstaterades i Bohuslän). Under året konstaterades också den första häckningen i Torslandaviken, dock i Vg-delen av viken (Magnus Persson m.fl.).

Sm/G: En konstaterad häckning i den återskapade våtmarken Lilla Attsjön utanför Furuby. 10 dunungar sågs på lokalen med en hona. I övrigt häckningsindiciär på ytterligare tre lokaler.

Sm/H: Ökningen av snatterand fortsätter med årets 27 häckningar. 2014 konstaterades 24 häckningar och 2013 omkring 15 stycken (rrk Ö Sm).

Gtl: Fyra säkerställa häckningar, kullar (rrk Gtl).

Hl: Tio konstaterade häckningar under året, samtliga vid Getterön, men arten rapporterad från ytterligare ett drygt tiotal platser under häckningstid (rrk Hl).

Nrk: Endast fyra säkra häckningar finns rapporterade på artportalen. Dock visar Kvismarens våtmarksinventering att det där häckade 46 par där. Uppskattningsvis så har vi ett bestånd på 150–200 par totalt i landskapet (rrk Nrk).

Upl: Säkra och troliga häckningar har rapporterats från ett flertal lokaler, totalt cirka 70 par. Återigen en minskning så nu är bedömningen att antalet häckande snatterand i Uppland har en negativ trend. Från Björns Skärgård rapporteras bara 18 par jämfört med 27 ifjol och ett mycket dåligt häckningsutfall, inga pulli sedda (Ulrik Lötberg, Lars Gustavsson, Lennart Söderlund). En grov bedömning ger ca 200 par för rapportområdet (rrk Upl).

Vstm: 1 hona med 6–8 pull. Asköviken, V-Barkarö, 9.7–7.8 (Torbjörn Hegedüs, Robert Ekberg). Därutöver är arten funnen under häckningstid (16.5–30.6) vid elva lokaler, motsvarande ytterligare ca 19 troliga häckningar (rek Vstm).

Vrm: 1 ad. hona med 7 ungar Kummelön, Ölmeviken 25.8 (Gunnar Lagerkvist). Första säkerställda häckningen i Vrm efter ett par år med misstänkta häckningar.

Dlr: Hona med 9 ungar, Ansta, Säter 17.7 (Yngve Johansson, Eddine Hodi m.fl.). Hona med 4 ungar, Häl-la Hovran, Hedemora 7.8 (Berndt Söderlund). Häckningsfynd nr 3 och 4 i Dlr.

Gstr: Efter en etablering i Gävle skärgård ca 1990 och en därpå successiv ökning till i storleksordningen 50 par har ökningstakten under 2010-talet minskat. Nu häckar troligen ca 75 par spridda efter gästrikedkusten (rrk Gstr).

Hls: 12 i par i lämplig häckbiotop Ålsjön 7.4–29.7 (Stefan Persson m.fl.).

Nb: Sex par på lämpliga lokaler under häckningstid, är det närmsta vi kommer en säker häckning detta år. Det är första året på länge som ingen häckning konstaterats och kanske är det sommarens dåliga väder som fått skådarna att stanna inne, snarare än att inga häckningar skulle ha skett (rrk Nb).

Stora ansamlingar:

Vg: 3 999 ex. i Hornborgasjön 15.8 (Hornborgasjöns fältstn).

Ög: Inte mindre än 900 ex. rast. i Striern 15.11 (Johan Jensen, Axel Jensen och Fia Sundin). Vid Tåkern räknades som mest 600 ex. 15.8 (Tåkerns fältstation).

Srm: Ca 1000 ex. i Näsnaren, Katrineholm 2.10 (Bengt Larsson). 450 ex. rast. Strandstuviken, Nyköping 5.8–6.9 (Lennart Wahlen m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Amerikansk bläsand *Anas americana*

(87/88 – 4/4)

Sannolikt fyra olika individer under året, samtliga hannar. Ett intressant fynd gäller en fågel som fotograferades vid Revet i Simrimshamn i Skåne i april. Fågeln visade sig bära en ring. Istället för att vara komprometterande visade sig dock denna ring kraftigt styrka genuint nordamerikanskt ursprung. Efter en del möda och detektivarbete kunde nämligen ringen nästan fullständigt läsas av via foton (man såg siffrorna "57969") och matchas med en fågel ringmärkt i Ythan Estuary, Aberdeenshire i nordöstra Skottland den 7.2 tidigare under året (märkt med ring FH57969). Denna fågel utgör den tredje ringmärkta amerikanska bläsanden i Storbritannien, så det är alltså ingen vanlig märkart i Europa (dock finns bara i Storbritannien tiotalet återfynd av fåglar märkta i Nordamerika). Fågeln hade övervintrat i området och dök, i sin tur, upp i samband med ett tydligt inflöde av amerikanska bläsänder. Att den hamnade i Simrishamn tyder på att den hakat på sina europeiska släktingar när dessa i vanlig ordning lämnar Skottland för att flyga österut mot Ryssland (rrk Sk).

Sk: 1 hanne Tygelsjö ängar 5.4 (Stefan Cherrug m.fl.).
1 ad. hanne individmärkt Revet, Simrishamn 7–15.4 (Ragnar Gustafsson, Jörgen Bernsmo m.fl.). Bilder visar tydligt att det rör sig om två olika individer.

Ång: 1 2K+ hanne rast. Husum Sandviken, Husum 1.5 (Jonas Konradsson m.fl.). Fjärde fyndet i Ång.

Nb: 1 2K+ hanne Sunderbybäckens utlopp, Gammelstad 3.10 (Ulf P Eriksson m.fl.). Sjätte fyndet i Nb.

(ANDERS WIRDHEIM)

Amerikansk bläsand x bläsand

Anas americana x *A. penelope*

Två fynd av denna hybrid som påträffats ett fåtal gånger i landet tidigare. De båda föräldraarterna står uppenbarligen nära varandra, och hybridisering är förhållandevis vanligt förekommande i naturen (Reeber 2015). Samma författare nämner även att hybriderna är fertila och att återkorsningar med någon av föräldraarterna förekommer frekvent. En

sak man kan fundera över är om de bläsandshannar som har ljusa inslag på kinderna och ett tydligt grönt stråk bakom ögat möjligen bär på gener från den amerikanska släktingen.

Sk: 1 ad. hanne rast. Ängadammen, Revingefältet 25–28.3 (Sven Jönsson, Lars Leonardsson, Nils Kjellén m.fl.).

Vrm: 1 hanne Tåneshöjden, Ölmeviksområdet 17.5 (Thomas Lindell). Första fyndet i landskapet av denna ovanliga hybrid.

(ANDERS WIRDHEIM)

Amerikansk kricka *Anas carolinensis*

Med reservation för dubbelräkningar (fåglar som flyttat sig mellan olika lokaler) sågs totalt 14 ex. un-

FOTO: KRISTER CARLSSON

Amerikansk kricka *Anas carolinensis*, Husebymaden (Sm) 12 april 2015.

der året, samtliga hannar. Tre av fåglarna hittades i mars, sex i april, fyra i maj och en i juni. Noterbart är att fyra av fåglarna hittades dagarna 10–12.4 och två 29–30.3. Fyndet i Boh 14.3 är ovanligt tidigt men inte unikt.

Tabell 2. Genomsnittligt antal amerikanska bläsänder *Anas americana* per år under olika perioder 1950–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0	0,1	0,4	0,6	2,9	3,6	2,8	4

Tabell 3. Genomsnittligt antal amerikanska krickor *Anas carolinensis* per år under olika perioder 1950–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,1	0	1,1	2,1	7,0	14	14	14

Sm: 1 ad. hanne Sjöbytorner 10.4 och Husebymaden 12–13.4 (Nils-Arne Thunell, Fredrik Alering, Örjan Alering m.fl.). 1 ad. hanne rast. Sjöbotten, Ryningen, Mörlunda 12–13.4 (Leon Axelsson Widén, Hans Bohlin m.fl.).

Öl: 1 hanne Karsnabben, Böda hamn 12–13.4 (Robin Isaksson m.fl.).

Gtl: 1 ad. rast. Grötlingboudd, Grötlingbo 23–26.6 (Mattias Andersson, Björn Abelson).

Hl: 1 hanne rast. Västra tornet, Källstorps våtmark 29.3–3.4 (Per Undeland, Jörgen Olsson m.fl.).

Boh: 1 ad. hanne Metesten, Harestad, Kungälv 14.3 (Ola Bäckman). Sjunde fyndet i Boh.

Ög: 1 hanne rast. kort vid Nybro, Svartåmynningens naturreservat 10.4 (Jussi Tranesjö m.fl.), 1 hanne rast.

FOTO: JOHAN STENLUND

Svartand *Anas rubripes* och gräsandhona *Anas platyrhynchos* (t.v.), Dagshög (Sk) vintern 2014/15.

Sjötuna udde, Tåkern 23.5 (Adam Bergner, Per Saari-
nen).

Srm: 1 hanne rast. Svärdsnäsviken, Sandemar 4.5 (Björn Phragmén, Kimmo Kangasvieri, Jonas Ekering m.fl.).

Upl: 1 ad. hanne rast. Västra ängarna, Hjälstaviken, Enköpings 30.3 (Åke Berg). 1 hanne rast. Säby strandäng, Norra Järvafältet 22–23.4 (Ulla Göransson, Johan Wallin, Olle Bernard m.fl.).

Vstm: 1 hanne rast. Frövisjön, Skultuna, 26–28.4 (Johan Brenander m.fl.).

Nb: 1 ad. hanne Avans Färjeläge, Avan 2.5 (Mattias Nordlund). Fjärde fyndet i Nb.

Ly lpm: 1 hanne rast. Kvarnviken, Kaskeluoktsjön 21–23.5 (Ulf Andersson, Mattias Gimvall, Håkan Rune m.fl.). Sjätte fyndet i Ly lpm.

(ANDERS WIRDHEIM)

Svartand *Anas rubripes* (2/2 – 0/0)

Sk: 1 hanne Dagshög 1.1–3.3 (F) (Björn Eriksson) och 14–31.12 (Anders Framme, Henrik Nordholm, Mikael Olofsson).

Fågeln som upptäcktes i november 2014 dröjde sig kvar till början av mars, då den gav sig av mot okända sommartilhåll – inga fynd gjordes i Skandinavien under sommaren (tarsiger.com). Tidpunkten överensstämmer med vårflyttningen hos svartand i mellersta USA (Baldassarre 2014). Fågeln återvände i mitten av december för en andra vinter vid Dagshög, och var kvar till mitten av mars 2016. Flera av de brittiska fynden avser fåglar som återvänt till samma lokaler år efter år.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Stjärtand *Anas acuta* VU

Som noterades förra året är stjärtanden på tillbakagång i landet, och det är numera ovanligt med häckningar i Götaland och Svealand. Endast en häckning rapporterades under året från södra Sverige, vilket förmodligen inte speglar det verkliga förhållandet. Klart är emellertid att stjärtanden numera är ytterst fåtalig utanför fjällkedjan med angränsande skogs- och myrmarker. Denna art är också ett typexempel där det vore önskvärt att alla fynd som görs under häckningstid, särskilt i norra Sverige, rapporterades med häckningsindicer. I sammanhanget kan det vara värt att nämna att stjärtanden under senare år ökat något som häckfågel i Danmark – 2014 noterades 11–14 häckningar på nio platser (Lange 2015).

Öl: En häckning – 3 pull. Södra Kvinnebystrand 2.8 (Robert Lager).

Nb: 1 hona med bo Korkea, Haparanda skg. NP 24.6 (Christer Olsson). Endast en säker häckning, därtill ett tiotal observationer av par i lämplig biotop under häckningstid. Fynden huvudsakligen gjorda i ytterskärgården.

S Lpl: 1 häckning i Ås lpm, i övrigt 5 ex. på tre lokaler i Ås lpm under sommaren. Däremot inga fynd under häckningstid i Ly lpm (rrk S Lpl).

N Lpl: Endast fyra rapporter där lämplig biotop angivits. trots att stjärtand har rapporterats på 27 lokaler, väl spridda i norra Lappland. Att dra några slutsatser kring populationen i norra Lappland, känns tveksamt, då det finns potentiella häckningsbiotoper utspärrade över hela dess yta, vilka endast en bråkdel besöks av rapporterande fågelskådare (rrk N Lpl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Stjärtand x gräsand

Anas acuta x *A. platyrhynchos*

Sannolikt sex olika hannar av denna vackra hybridform.

Sk: 1 hane Måkläppen, Falsterbonäset 6–31.1 (Emil Lundahl m.fl.), 1 hane Lilla Hammars näs, Foteviken 25.1 (Joakim Hagström), 1 hane Världens ände, Ystad 8–13.4 (Alma Strandmark, David Brisholm, Jonn Leffmann m.fl.) och 1 hane Måkläppen, Falsterbonäset 7.11 (Emil Lundahl). Den gamla bekanta hannen som förgyllt Falsterbonäset med sin närvaro sedan 2009 lever alltså fortfarande. I år finns även en rapport från Ystad, men alla observationer bedöms röra samma individ (rrk Sk).

Sm: 1 hane Malmfjärden, Kalmar 3.1–9.5 och Lindöbron, Kalmar 30.11 (Harald Persson, Per-Göran Svensson). En hane sågs och fotograferades vid Reningsdammarna i Gislaved 4.6 (Erik Larsson). 1 ex. rast. TwinPeaks, Ryningen, Hultsfred 11.3 (Ronnie Johansson). Hannen i Kalmar är säkert samma individ som har återkommit sedan 2008.

Öl: 1 hane rast. Kastlösa åkrar 19.3 (Leif Dahlgren).

Hl: 1 hane Kagabäcken, Träslövsläge 23.1 (Joakim Karlsson, Mikael Karlsson).

Nrk: 1 ad. hane Cementtränan, Oset 9.1–27.2 (Johan Åhlén, Bernt Bergström).

(ANDERS WIRDHEIM)

Årta *Anas querquedula* VU

Årtan ses förhållandevis frekvent i lämpliga våtmarker i en stor del av landet. Men antalet rapporter om säkerställd häckning är få. Följande sammanställning är inte komplett men torde ändå ge en bild av beståndet samt av hur få häckningar som konstateras i landet. Den senaste uppskattningen av antalet par hamnar på cirka 600 (Ottosson m.fl. 2012), men att döma av rapporteringen verkar denna summa vara i högsta laget.

Sk: Lyckad häckning rapporteras endast från Säljeröds våtmark, där en hona med 7 ungar kunde ses (Nils Kjellén, Johannes Löfqvist). I linje med tidigare år finns därtill rapporter som skulle kunna tyda på häckning från ett tjugotal platser (rrk Sk).

Sm: Häckning: 1 häckning (5 pulli) Vadarängen, Uknö, Västervik 16.4–31.7 (Mathias Näslund, Magnus Kasselstrand m.fl.). Därtill omkring åtta revir i Ö Sm med okänt häckningsresultat.

Öl: Häckning: 2 pulli Görans dämme (Mats Henriksen). Antalet konstaterade häckningar har de senaste årsrapporterna pendlat mellan en och fyra. Därför blir siffran som Ottosson m.fl. (2012) anger smått förvånande – Öland påstås vara det landskap i Sverige med flest årtpar, nämligen 100 st. Sanningen ligger troligen någonstans mellan dessa angivelser (rrk Öl).

Gtl: Fyra säkerställda häckning, kullar (rrk Gtl).

Vg: Endast en häckning har konstaterats, vid Hornborgasjön (rrk Vg).

Ög: Åtta par rapporterades från Tåkern (Tåkerns fältstation); samma låga nivå som de senaste åren. Fynd som indikerar häckning gjordes också vid Svartåmynnings naturreservat, Fröjerums våtmark, Svensksundsviken, Frökärret samt på ytterligare några platser. Vid Herrebro våtmark sågs en hona med åtta ungar i juli (Robert Petersen m.fl.). Uppskattningsvis häckar 20–40 par i landskapet (rrk Ög).

Nrk: Häckning: 1 ad. hona med bo Ängsholmens grustag, Tysslingen 4.7 (Jan Korslid, Britt-Louise Korslid). Gott om rapporter om möjliga häckningar, men bara en säker sådan finns på artportalen. I Kvismarens våtmarksinventering finns två par bokförda. De många rapporterna om möjliga häckningar gör dock att beståndsuppskattningen går upp lite i år jämfört med tidigare. Landskapets bestånd torde vara ca 15–20 par (rrk Nrk).

Srm: Inga rapporterade häckningar under året. Fynd under häckningstid från elva lokaler, vilket är något fler än de senaste åren. På några lokaler har åtta setts under en längre tid, vilket skulle kunna tyda på häckning. Beståndet fortsätter att vara lågt, ca 5 par.

Upl: Två konstaterade häckningar är rapporterade, 1 hona med 4 pulli Hjälstaviken 27.6 (Claes-Göran Magnusson) och 1 hona med 2 pulli Gräsö 16.7 (Eva-maria Ferm). Vid Hjälstaviken häckade troligen flera par baserat på observationer av upp till 7 hannar (Pekka Westin). För hela rapportområdet kvarstår bedömningen 15–25 häckande par (rrk Upl)

Vstm: En konstaterad häckning rapporterades i år: 1 hona med 2 pull. Gnien, Ramnäs 26.7 (Ralf Lundmark).

Dlr: Häckning: 3 ungar Hovran, Hedemora 5.7 (Berndt Söderlund, Daniel Andersson).

Vb: Häckning: Ett par fick ut sex ungar vid Brånsjön (Niklas Andersson, Agnes Eriksson, Anders Hällström m.fl.). Ytterligare tre par sågs i maj i Umedeltats närhet, dock oklart såvida det rörde sig om individer på sträck eller om häckningsförsök gjordes (rrk Vb).

Nb: Åtta fynd, varav fem par och tre ensamma hannar. Likt de tre senaste åren, så har ingen häckning konstaterats, utan enbart två par i lämplig biotop (rrk Nb).

N Lpl: Endast två par i lämplig biotop detta år och ingen säker häckning. Totalt fyra fynd, vilket de senare åren är där det brukar ligga. Beståndet i norra Lappland bedöms som mycket litet (rrk N Lpl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Skedand *Anas clypeata*

Likt flera andra ändar är det utifrån rapporterna svårt att tolka vilken trend skedanden har i landet. Den senaste uppskattningen av beståndet anger totalt 2400 par (Ottosson m.fl. 2012), men denna skattning förefaller vara i högsta laget. Arten förekommer under häckningstid i hela landet, om än sparsamt i fjällkedjan, och fynd som kan tyda på häckning är rapporterade från snart alla land-

skap. Sammanställningar från två av de landskap som hyser flest par, Ög och Upl, pekar eventuellt mot en nedgång i beståndet. Å andra sidan har trenden varit uppgående i Gstr.

Ög: Möjligen minskar skedanden något i landskapet, och den tidigare uppskattningen om 150–200 par bör nog justeras ned till 100–150 par. Från Tåkern rapporterades 22 par (Tåkerns fältstation) vilket är en stabil siffra i ett tioårsperspektiv (rrk Ög).

Upl: Från häckningstid finns cirka 70 rapporterade troliga och säkra häckningar, vilket är en nedgång jämfört med 2014. En grov skattning är cirka 250 häckande par i rapportområdet (rrk Upl).

Gstr: En återetablering från 1980, och därefter tydlig ökning i Gävle skärgård, har lett till en population i kustområdet om ca 50 par (rrk Gstr).

(ANDERS WIRDHEIM)

Rödhuvad dykand *Netta rufina*

Två fynd under året av denna sydeuropeiska art som närmast häckar fåtaligt i Danmark. Ett par häckade vid Glänåstornet i Tåkern 2012, vilket var första säkerställda häckningen i landet. Sannolikt misslyckades häckningen eftersom de tre dunungar som sågs i mitten av juni försvann. Även 2013 sågs en hona med dunungar i släptåg vid Glänås, men dessa ungar visade sig vara gräsandsungar. Trots dessa häckningsförsök är trenden för artens uppträdande i Sverige snarare vikande än ökande (Tab. 4).

Ög: En hanne sågs till och från vid Glänåstornet, Tåkern 20–29.3 (Sven Ångermark m.fl.). Mycket tyder på att det är samma individ som setts sedan 2011; alltså kvarstår summan på 26 fynd i landskapet (rrk Ög).

Upl: En hona, som rast. tillsammans med bläsänder, sågs från Värhäll, Tämnares 18.10 (Bill Douhan). Fyndet är det femte i rapportområdet. Av tidigare fynd är två från oktober samt vardera ett från april respektive maj.

(ANDERS WIRDHEIM)

Brunand *Aythya ferina* **VU**

Det går inte bra för brunanden i Sverige. Antalet konstaterade häckningar minskar från år till år. Även om rapporterna inte speglar det totala beståndet, är det tveklöst en art på tillbakagång som häckfågel. Den senaste nationella uppskattningen av beståndet anger 1100 par (Ottosson m.fl. 2012), vilket i ljuset av årets rapportering nog bör justeras nedåt.

Sk: Inga säkra häckningar har rapporterats och häckningsindicer finns endast från en handfull lokaler (rrk Sk).

Sm: Ingen konstaterad häckning i år heller. Senast häckningen är från 2011 (rrk Ö Sm).

Öl: Säkra häckningar: 1 par med ungar Sockerbruksdammarna, Mörbylånga 8.7 (Tommy Carlström).

Gtl: En häckning: 1 hona med 5 ungar Roma returvattendamm 8.7 (Stig Fredriksson m.fl.).

Vg: Inga kullar observerades (rrk Vg).

Nrk: 1 hona med ungar Tvärvägen, Oset 11.6 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson). Det är inte kul att vara brunand i Närke just nu, man måste leta länge för att hitta en partner. Endast en häckning finns i år rapporterad, och landskapets talat population överskrider knappast 5 par (rrk Nrk).

Srm: Inga rapporterade häckningar under året. I övrigt noteringar under häckningstid från lite drygt 10 lokaler (rrk Srm).

Upl: Säkerställa häckningar har registrerats på två lokaler: i Sörsjön, Tämnares noterades 2 kullar 20.6 samt 3 kullar 7.7 (Ulrik Lörberg, Lars Gustavsson) och i södra Vendelsjön 1 kull 29.6 (Åke Berg, Tomas Pärt). Därutöver föreligger fynd under häckningstid från Kärven, Almunge (Tomas Kjelsson m fl); Jönbsolssjön, Almunge (Benny Åhr m fl); Hjälstaviken (Pekka Westin m fl); Rotholmaviken, Häverö (Johan Karlsson m fl); Kattören, Stomnarö, Länna (Bill Douhan); Kummelgrundet, Normansö, Länna (Bill Douhan) samt liten ö V Stomnarö, Länna (Bill Douhan).

Vstm: En konstaterad häckning: 1 hona + 3 pull. Frövisjön, Skultuna 20.7 (Markus Rehnberg). I övrigt under häckningstid (1.5–30.6) rapporterades brunand från ytterligare blott två lokaler, motsvarande lika många troliga häckningar

Dlr: Häckningar: 2 pull. Rudängsmyrans våtmark, Borlänge 19–21.7 (Yngve Johansson, Håkan Olsson, Hasse Hedin). 3 pulli vid Önsbackdammen, Falun 28.6 (Stig Larsson). Första häckningen sedan 2012, då också vid Önsbackdammen, Falun (rrk Dlr).

Gstr: Finns fortfarande kvar med sammanlagt ca 10–15 par på en lokal, Rudsjön, Gävle. I övrigt bara några få tillfälliga förekomster (rrk Gstr).

Ång: Vid landskapets enda säkra lokal Mycklingstjärn noterades som mest 3 hannar och 2 honor. Inga observationer som direkt tyder på häckning (rrk Ång).

Nb: Åtminstone åtta par har observerats på de klassiska brunandslokalerna Mjölkkuddstjärn och Gammelstadsviken. Inga pulli eller ungfåglar har rapporterats, vilket innebär att ingen häckning säkerställts (rrk Nb).

Jmt: Häckningar konstaterade vid de vanliga lokalerna runt Östersund: Lillsjön, Ändsjön och Tysjöarna. Totala beståndet uppskattas liksom i fjol till 10–40 par (rrk Jmt).

Tabell 4. Genomsnittligt antal rödhuvade dykänder <i>Netta rufina</i> per år under olika perioder 1950–2015.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,1	1,1	3,5	2,8	7,8	5,3	4,8	3

Större ansamlingar:

Vg: Maxantalet i Hornborgasjön var 7339 ex. under hösten och under våren blygsamma 280 ex. (rrk Vg).

Ög: Vid Tåkerns traditionella simfågelräkningar rapporterades det som mest 10 000 ex. 15.8 (Tåkerns fältstation), vilket är betydligt lägre än genomsnittet de senaste sju åren. Vid Svensksundsviken sågs som mest 800 ex. 12.8 (Colin Messer), en hög summa för platsen (rrk Ög).

(ANDERS WIRDHEIM)

Ringand *Aythya collaris* (47/47 – 4/4)

Fyra fynd under året av denna nordamerikanska and, men hur många individer det handlade om är naturligtvis omöjligt att avgöra. Två fåglar sågs dock samtidigt och de båda hallandsfåglarna var

FOTO: ANDERS WIRDHEIM

Ringand *Aythya collaris*, Halmstads reningsverk (Hl) 26 februari 2015.

av bilder att döma två olika. Sedan millennieskiftet har ringanden setts årligen förutom under 2011 och 2012.

Hl: 1 hanne rast. Halmstads reningsverk, Halmstad 26–27.2 (Tommie Fagerberg, Christopher Gullander m.fl.). 1 hanne Källstorps våtmark 29.4–12.7 (Oscar Berkefalk Westman, Kicki Westman m.fl.). Tredje resp. fjärde fyndet i Hl.

Ång: 1 ad. hanne rast. Mosjön, Helgums socken 15–17.5

(Thomas Birkö m.fl.). Andra fyndet i Ångermanland. Den första sågs vid Näske brygga 1–2.5 2000.

Ly lpm: 1 hanne rast. Umeälven, Hällan, Lycksele 27–30.4 (Henrik Wahlberg, Erik Rehäll, Ulf Ricklund m.fl.). 1 hanne Sägavan 4.5 (Erik Rehäll). Bedöms vara samma hanne som förra året höll till i en tjärn ett par km från årets lokal. Andra fyndet i Ly lpm.

Tillägg 2009:

Upl: 1 hanne 17.5 Tegelsmora kyrksjö, Uppland. Fyndet har tidigare inte publicerats i *Fågelåret*.

(ANDERS WIRDHEIM)

Vitögd dykand *Aythya nyroca*

Två fynd gällande 3 ex. av denna art som närmast häckar i Polen och södra Baltikum. Sedan millen-

FOTO: GÖRAN LENZ

Vitögd dykand *Aythya nyroca*, Lunds reningsverksdammar (Hl) 11 januari 2015.

nieskiftet har vitögd dykand setts i landet årligen förutom under 2000, 2004 och 2009, dock endast med ett fåtal individer varje år (Tab. 5).

Sk: Den övervintrande hannen som upptäcktes 2014 har under 2015 setts vid Lunds reningsverksdammar perioderna 1.1–23.2 och 9–31.12 (Sven Jönsson, m.fl.).

Vg: 2 2K+ i par rast. Spännsjön 21.5 (Musse Björklund, Lennart Ljuhs, Adam Bergqvist m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Tabell 5. Genomsnittligt antal vitögda dykänder *Aythya nyroca* per år under olika perioder 1950–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,2	0,3	0,9	2,0	0,9	1,6	2,3	3

Vitögd dykand x vigg

Aythya nyroca x *A. fuligula*

Hybrider mellan vigg och vitögd dykand är ovanliga, men under året sågs två olika individer på samma plats i Skåne.

Sk: Hannen som setts vid Lunds reningsverksdammar sedan 2013 sågs frekvent perioderna 11.1–8.5 (Frank Abrahamson, Sven Jönsson, Nils Kjellén, m.fl.) och 26.11–30.12 (Sven Jönsson, Per-Olof Lippe, m.fl.). Rimligtvis samma hanne sågs även i olika dammar i Lommatrakten 11–17.3 (Lars-Göran Lillvik, Lars Nilsson m.fl.), för övrigt under en period utan några rapporter från Lunds reningsverk. Vid reningsverket i Lund hittades även vad som bedöms vara en hona, och även den sågs till och från under en längre period: 31.1–8.3 (Frank Abrahamson, Lars Krogh, Joakim Hagström m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Bergand *Aythya marila* VU

Berganden har minskat starkt som häckfågel längs landets ostkust, och likt förra året finns endast en säkerställd häckning söder om Bottenviken. Rapporterna tyder också på ett glest bestånd i fjälltrakterna, även om arten säkert är underrapporterad. Här, liksom för många andra nordliga arter, kan besökande ornitologer bidra till att väsentligt öka vår kunskap genom att rapportera fynd med häckningskriterier. Glädjande är att häckning rapporterades från Dalarnas fjällvärld för första gången sedan 1993.

Upl: Häckning noterades vid Rörskäret i Röders skärgård, Blidö där en hona sågs tillsammans med fyra ungar 21.8 (Magnus Liljefors). Endast en konstaterad häckning kan tyckas magert, men är ändå positivt och inger hopp för framtiden.

Dlr: 1 hona med 2 ungar Fosksjöarna, Långfjället, Älvdalen 6.8 (Per Hedenbo, Lena Hedenbo). Häckningen är den första konstaterade sedan 1993, även då i samma område på Långfjället (rrk Dlr).

Vb: Tre konstaterade häckningar under året: Lillklyvan, Hsk (Christer Olsson), Skatagrundet, Djäkneboda (Kjell Grankvist) samt Lillskärsudden, Sörmjöle (Emmanuel Naudot). Utöver detta finns drygt 10 par rapporterade under häckningstid (rrk Vb).

Nb: En konstaterad häckning, Skomakaren i Haparanda skg, är ett förväntat lågt resultat, då inga större skärgårdsinventeringar gjorts detta år. Enstaka bergänder är sedda i ytterskärgården under sommaren (rrk Nb).

Hjd: Två fynd som tyder på häckning: 1 par lämplig häckbiotop Sjöar 4 km O Falkvålen, Flatruet 9.6 (Gunnar Lagerkvist, Ragnar Lagerkvist). 1 par lämplig häckbiotop Småtjärnarna N Falkvålen, Flatruet 20-27.6 (Barbara Leibiger, Ingo Leibiger, Bo Johnsson m.fl.).

Jmt: Inga häckningar rapporterades, men ett antal fynd från Stekenjokk och Ännsjön med omgivande fjäll ty-

der på häckning. Inga rapporter alls från fjällområdena där emellan (rrk Jmt).

S Lpl: Ås lpm: 1 häckning, i övrigt 20 ex. på åtta lämpliga lokaler under sommaren. Ly lpm: 1 häckning, i övrigt 9 ex. på fem lämpliga lokaler under sommaren (rrk S Lpl).

N Lpl: Observationer gjorda på 35 lokaler, men endast en säkerställd häckning. Fem rapporter är gjorda på lämplig lokal under häcktid (rrk N Lpl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Mindre bergand *Aythya affinis* (6/6 – 1/1)

Nb: 1 hanne Harrbäcksfjärden 17.5 (F) (Staffan Sundin, Peter Nilsson).

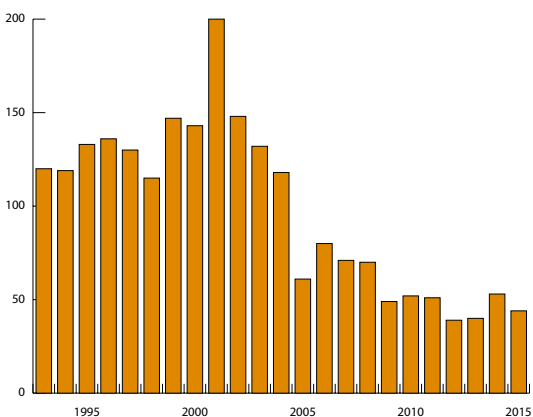
Den första mindre berganden i landet sedan 2007, och det första fyndet för Norrland. Av de tidigare svenska fynden är fyra gjorda på våren och två på sommaren. Bland våra grannländer står Danmark med åtta fynd, Norge nio och Finland ett ([tarsiger.com](#)).

(ALEXANDER HELLQUIST)

Praktejder *Somateria spectabilis*

Med reservation för dubbelräkningar (främst genom att en och samma fågel setts i flera landskap) noterades 44 ex. vilket innebär en fortsatt låg nivå. Noterbart är att årssumman lyfts kraftigt av Öl, där närmare 40 procent av årets praktejdrar sågs. Vidare bör det noteras att ingen praktejder sågs i Halland för första gången på flera decennier liksom att årssumman 6 ex. i Skåne är en av de lägsta under över-skådlig tid. Av fynden är två vinterfynd, 26 vårfynd, ett sommarfynd och 15 höstfynd.

Sk: 1 ad. hanne str. O Käseberga 9.3 (Sven Splittoff), 1 3K hanne str. O Smygedungen, Smygehuk 23.3 (Matias Ullman), 2 ad. hannar str. O Käseberga 28.3 (Thomas Svensson, Nils Kjellén, Sven Splittoff m.fl.), 1

Fynd av praktejder *Somateria spectabilis* i Sverige 1993–2015.

3K+ hanne str. S Vårhallarna, Simrishamn 19.10 (Joa-
kim Karlsson), och 1 ad. hanne str. S Simrishamn 30.10
(Sven Johansson, Lennart Jeppsson).

Bl: 1 ad. hanne str. O Uttorp, Sturkö 23.3 (Fredrik Len-
nartsson). 1 ad. hanne str. O Uttorp, Sturkö 28.3 (Fred-
rik Lennartsson, Kenny Nordström, Bengt Strindhagen
m.fl.). 1 ad. hanne str. NO Utlängan 4.4 (Tobias Ivars-
son, Göran Arn). 1 hanne str. SV Utklippan 18.10 (Jo-
han Åhlén, Lennart Eriksson.) samt 1 3K+ hanne strn
SV Utlängan – Utklippan 30.10 (Lars-Gunnar Lund-
quist – Linus Almqvist, Karl-Joel Sundholm).

Sm: 1 ad. hanne str. S Revsudden, Kalmar 5.10 (Jan
Hägg, Bertil Sanner). 1 ad. hanne str. S Revsudden 7.10
(Anders Törnberg, Johnny Ottosson). 1 2K+ hanne str.
S Revsudden 8.10 (Dan Bengtsson). Inga vårfynd men
tre höstfynd för första året sedan 2006.

Öl: Vår: 1 hanne str. Stora Rör 8.3 (Staffan Rodebrand).
1 ad. hanne str. Ölands södra udde 9.3 (Douglas Gus-
tafsson, Elaine Price, Jeff Price m.fl.). 1 ad. hanne str.
Stora Rör 18.3 (Staffan Rodebrand). 1 ad. hanne str.
Mörbylånga hamn 28.3 (Nils-Åke Brännman, Marian-
ne Brännman m.fl.). 1 ad. hanne str. Stora Rör 29.3
(Staffan Rodebrand, Anders Carlsén). 1 ad. hanne str.
Mörbylånga hamn 3.4 (Birgitta Andersson, Bernt An-
dersson, Monica Lidberg). 1 ad. hanne str. Södra bruket
– Mörbylånga hamn – Stora Rör 4.4 (Gunnar Wallin,
Kerstin Wallin, Per-Erik Holmlund, Fredrik Herr-
mann, Jan Herrmann). 1 2K hanne str. Stora Rör 9.4
(Staffan Rodebrand). 2 ad. hanne str. Stora Rör 11.4
(Ronny Nilsson, Tommy Carlström, Johan Löwhagen
m.fl.). 1 2K hanne str. Stora Rör 22.4 (Staffan Rode-
brand). 1 hona rast. Ölands norra udde 6-24.5 (Aron
Edman, Olof Persson, Stefan Svensson m.fl.). 1 2K
hanne rast. Kapelludden 14.5 (Björn Tuominen, Eveli-
na Estberger m.fl.). Sommar: 1 ad. hanne str. S Triber-
ga läge 2.7 (Bertil Breife, Olle Edlund). Höst: 1 hanne
str. Stora Rör 28.9 (Bodil Bernström, Anette Westin). 1
ad. hanne str. Stora Rör 7.10 (Anders Carlsén, Staffan
Rodebrand). 1 hanne str. Beijershamn 23.10 (Anders
Sjögren). 1 2K+ hanne str. Segerstads fyr – Sebybadet –

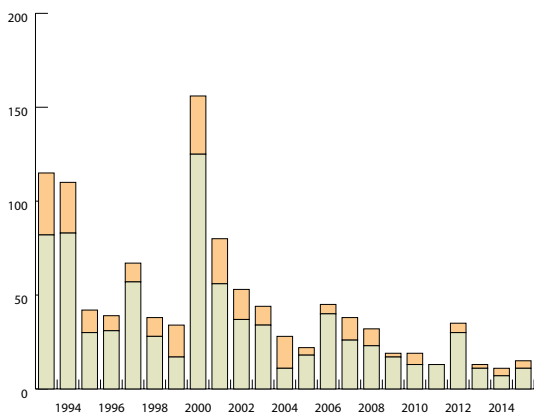
Ölands södra udde 30.10 (Christian Cederroth, Bertil
Breife, Anders Aschan m.fl.).

Gtl: 1 ad. hona Hamnudden, Gotska Sandön 5.1 (Ör-
jan Samuelsson). 1 2K hanne str. NO Nyhamn 24.3
(Mikael Larsson). 1 ad. hanne str. NO Nyhamn 24.3
(Mikael Larsson). 1 ad. hanne str. NO Stenkyrkehuk
3.4 (Anders Nissling). 1 ad. hanne rast. Kronholmens
fyr 7.4 (Lennart Wahlén). 1 ad. hanne str. N Nyhamn
7.4 (Jörgen Petersson). 1 1K rast. Norderhamn, Sto-
ra Karlsö 11.10 (Mattias Andersson, Ulf Lindell, Tord
Lantz m.fl.). 1 hanne str. SV Grönbjörsviken, Hassel-
riv 13.10 (Mats Engqvist). 1 hanne str. S Faluddens fyr
29.10 (Carl Tholin, Mikael Larsson, Lennart Wahlén).
Vg: 1 ad. hona Galterö 5.1–3.3 (Uno Unger m.fl.). Få-
geln fanns i området från 30.11 2014.

FOTO: TORSTEN GREEN PETERSEN

Alförrädare *Polysticta stelleri*, Gotland 10 februari 2015.

Fynd av alförrädare *Polysticta stelleri* i Sverige 1993–
2015 fördelade på vår (grönt) och höst (orange).

Stbm: 1 hanne höll till vid Edö ö – Ingmarsö – Nässlingen
– Edö – Edö ö – Svartsö skärgård 6.4–16.5 (Fingal Gyl-
lang, Magnus Rignell, Nils-Olof Jerling m.fl.).

Upl: 1 1K hanne str. SO Understen, Singö skärgård 22.9
(Fredrik Bondestam, Henrik Bondestam).

Hls: 1 2K hanne Kuggören 5–12.4 (Peter Engström, Ste-
fan Persson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Alförrädare *Polysticta stelleri*

Totalt 13 fynd av 15 ex. är något högre än fjolår-
ets notering men fortfarande ett lågt antal sett i ett
längre perspektiv. Månadsvis fördelas fynden på jan
(6), feb (2), mar (1), apr (2) okt (3) och dec (1).
En höststräckande hanne kunde f.ö. följas från Sto-

ra Rör (Öl) via ett par lokaler i Sm till Utlängan och Utklippan (Bl) 28.10. Sträckan Stora Rör – Utklippan tillryggälades på 1 timma och 47 min. vilket innebär en genomsnittshastighet på ca 56 km/tim.

- Sk: 1 ad. hanne Trelleborgs hamn 13.12 (Lars Sundlöf).
Bl: 1 ad. hanne str. SV Utlängan – Utklippan 28.10 (Lars-Gunnar Lundquist – Linus Almqvist, Hans Säbom m.fl.). Denna hanne kunde följas på sin färd söderut genom Kalmarsund ner till SÖ Blekinge.
Sm: 1 ad. hanne str. S Revsudden, Kalmar 5.10 (Jan Hägg). 1 ad. hanne str. S Varvsholmen – Hagbyudd, Kalmar 28.10 (Jan Ottosson, Andreas Ståhl m.fl.).
Öl: 1 honf. rast. Ölands södra udde 6.1 (Douglas Gustafsson m.fl.). 1 ad. hanne str. N Beijershamn 8.4 (Lennart Carlsson). 1 honf. rast. Parboäng badplats 25.4 (Douglas Gustafsson, Ronnie Nederfeldt m.fl.). 1 ad. hanne str. S Stora Rör 28.10 (Staffan Rodebrand, Anders Carlsén, Ragnar Gustafsson). 1 honf. str. S Stora Rör 28.10 (Staffan Rodebrand, Anders Carlsén).
Gül: 1 honf. Haubjörge bodar, Faludden 15.1 (Jörgen Petersson, Stellan Hedgren). 1 2K+ hona rast. Gnisvärd 25–26.1 (Andreas Tranderyd, Clas Hermansson m.fl.). 2 2K+ hona Gnisvärd 27.1–1.2 (Ulf Nilsson, Bengt Allberg m.fl.). 1 2K hanne Bodhus, Näsudden 30.1–1.2 (Per Smitterberg, Veronica Budin m.fl.). 2 ex. rast. Bodudd, Näsudden 1.2 (Magnus Fridolfsson m.fl.). 1 2K hanne Lickershamn 7.2–17.5 (Christer Olsson, Daniel Melchert m.fl.). 1 2K+ honf. rast. Gnisvärd 14.3–28.4 (Mattias Gerdin, Leif Hägg m.fl.).
Gstr: 1 hona rast. Iggöskaten, Iggön 6–7.1 (Esbjörn Nordlund, Mats Westberg m.fl.).

Tillägg 1976:

- Bl: 1 hanne Hermans Heja, Valjeviken 7.2 (Ulf Gärdenfors).

(ANDERS WIRDHEIM)

Amerikansk sjöorre *Melanitta americana* (17/17 – 1/1)

- Sk: 1 2K+ hanne Domsten 3.4 (F) (Mårten Müller, Peder Winding, Bengt Andersson).

Det kan förstås diskuteras hur många amerikanska sjöorrar som ska anses ha uppträtt i landet under senare år, men observationen bedöms som ett nytt fynd eftersom inga andra har gjorts i Öresund söder om Kullen sedan 2005. Det är vidare landets tidigaste vårfynd – tidigare rekordnotering gällde en fågel som sträckte söderut i Halland 9.4 2009. Arten har varit årlig sedan 2008.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Tabell 6. Genomsnittligt antal vitnackade svärter <i>Melanitta perspicillata</i> per år under olika perioder 1950–2015.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0	0,3	0,7	2,0	2,2	4,8	2,7	1

Vitnackad svärta *Melanitta perspicillata* (110/111 – 1/1)

Endast ett fynd under året av denna and som hör hemma i Nordamerika. Under 2000-talet är arten sedd samtliga år förutom 2008, och antalet fynd har varierat mellan 1 och 12–13 (2009). Se även Tab. 6.

- Sk: 1 ad. hanne str. O Kåseberga hamn 11.4 (Sven Splittorff).

(ANDERS WIRDHEIM)

Knölsvärta *Melanitta deglandi* (1/1 – 0/0)

Fynd av rasen:

Melanitta d. stejnegeri (1/1 – 0/0)

- Bl: 1 3K+ hanne str. Utlängan 25.4 (Jonas Bonnedahl, Lars-Gunnar Lundquist).

För tredje gången sträckte vad som bedöms vara samma individ förbi Utlängan. De tidigare fynden gjordes 3.5 2012 och 5.5 2014. Det är ingen slump att den noteras just här – sträcket förbi ön är välbevakat av skickliga ornitologer och melanitta-änder passerar närmare land än på de flesta andra lokaler, vilket underlättar upptäckt och bestämning.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Salskrake *Mergellus albellus*

Mycket bristfällig rapportering från häckningsområdet gör det liksom tidigare omöjligt att avgöra utvecklingen för arten som häckfågel. De enda säkra häckningarna är, inte oväntat, rapporterade från Norrbotten och Lappland.

- Nb: 1 pull. Storlångträsket V Långträsk 15.7 (Per Österman).

- Ås lpm: 2 honor + 9 pull. Marsfjällets naturreservat 26.6 (Ronny Fallberg) Sjunde häckningen i Ås lpm (rrk S Lpl).

- Ly lpm: 5 säkra häckningar, 4 i Sorsele kommun och en i Malå kommun (rrk S Lpl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Småskrake *Mergus serrator*

Mycket tyder på att småskranken gått tillbaka ganska markant längs stora delar av södra och mellersta Sveriges kuster. Detta får här exemplifieras av rapporterna från Upl. Å andra sidan är tendensen när det gäller förbisträckande fåglar vår och höst snarare uppgående. Detta kan tolkas som att arten an-

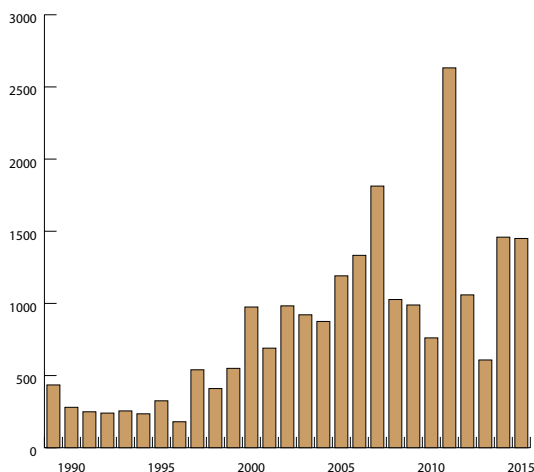
tingen ökar i antal öster om oss eller att flyttvägarna delvis lagts om.

Upl: Från Björns skärgård rapporteras 39 häckande par, men också att resultatet blev mycket dåligt. Endast några få kullar kom på vingarna. Arten har minskat med 60 procent de senaste fem–sex åren (Ulrik Lötberg).

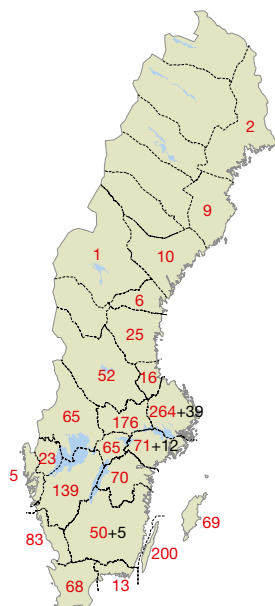
Höga sträcksummor:

Sk: Efter ett ordinärt vårsträck på 5 355 ex. i sydöstra Skåne blev det åter en hög summa under hösten. Totalt räknades 11 438 ex, vilket är den näst högsta summan efter hösten 2014, då 17 246 ex. sträckte (den tredje högsta är 11 196 från 2013). Under den bästa dagen passerade 1310 ex. mot SV Sandhammaren 28.10 (Sven Splittorff, Gert Ljungqvist).

(ANDERS WIRDHEIM)

Fynd av vaktel *Coturnix coturnix* i Sverige 1989–2015.

Landskapsvis fördelning av spelande vaktlar *Coturnix coturnix* våren och sommaren 2015.

Vaktel *Coturnix coturnix* NT

Ett mycket bra vaktelår med totalt ca 1450 spelande ex. Endast 2007 och 2011 var tydligt bättre med 1813 resp. 2632 ex. Merparten av observationerna gäller dock fåglar som bara hördes tillfälligt någon enstaka natt på en plats. Vaktlarna visar stor rörlighet, och det är därför troligt att flera individer kan ha flyttat på sig och därför dubbelräknats.

Häckning:

Upl: En kull om 8 ex. stöttes vid Huggla, Tämnares 8.9, på samma ställe där en hona ringmärktes 20.6 (Lars Gustavsson).

Höga antal:

Upl: Totalt 264 spelande vaktlar registrerades, vilket visar sig vara den tredje bästa årssumman sedan 2002, endast slaget av 325 sp. år 2011 och 286 sp. år 2007 (rrk Upl). *Vstm:* Med 176 spelande vaktlar blev 2015 det näst bästa året, endast slaget av år 2011, då 191 ex. rapporterades (rrk Vstm).

Höstobservationer:

Öl: 2 ex. Näsby 18.9 (Mats Henriksson).

Upl: 1 ex. stöttes Löhammar 5.9 (Wilhelm Dietrichson), 1 ex. stöttes Rogarna 13.9 (Kalle Brinell), 1 ex. stöttes Stamsjön 13.9 (Mats Edholm, Brita Tibell), 1 ex. stöttes Solvallahossen, Kärven 20.9 och slutligen 1 höna som spatserade på vägen vid Stora Härnevi, Härnevi 2.11 (Tommy Eriksson m.fl.). Det sistnämnda fyndet är det andra som gjorts i november. Det första utgjordes av en helt nyligen död fågel som hittades vid Forsmark 2009, även det 2.11.

(FREDRIK FRIBERG)

Stillahavslom *Gavia pacificus* (0/0 – 1/1)

Sk: 1 ad. Stenshuvud 8.5 (F, V) (Hans Larsson).

Ny art för landet! Fågeln kunde studeras under en lång period då den avslappnat putsade sig, högt ligande på vattnet. Ingen ljus akterfläck kunde då ses, vilket i kombination med en för arten typisk hals- och huvudform och en mörk gördel runt nederdelen av halsen möjliggjorde bestämning. Stillahavslom är fortfarande en första klassens raritet i Europa, men ett antal fynd har trillat in sedan det första i Storbritannien 2007. Där finns nu nio fynd (birdguides.com), och från övriga Europa finns till och med 2015 två fynd på Irland, ett i Spanien, ett i Schweiz, ett i Norge och ett i Finland (tarsi-ger.com). De flesta fynden är gjorda under vintern, men det finns ett i maj från Shetland, och den norska fågeln sågs i juli. Stillahavslom häckar från Baffin Island och västerut genom norra Kanada och Alaska och i östra Sibirien från Berings sund västerut till Indigirka. Den svenska fågeln skulle kunna

ha sibiriskt såväl som nearktiskt ursprung. Att den dök upp i Östersjön någon vecka innan det arktiska sträcket genom Finska viken kulminerar leder kanske tankarna österut i första hand. Se vidare separat artikel på annan plats i *Fågelåret 2015*.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Svartnäbbad islom *Gavia immer*

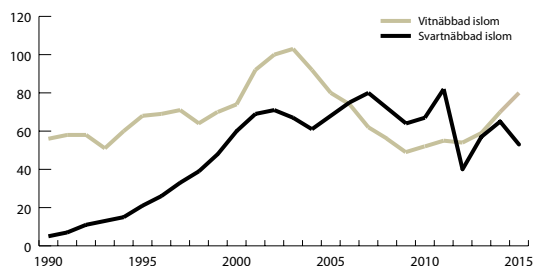
Totalt 53 ex. under året vilket är något mindre än genomsnittet för 2000-talet. Som vanligt är det exakta antalet svårt att avgöra eftersom arten är en kraftfull flygare och lätt rör sig långa sträckor under en dag. Några av vinterfynden kan även gälla samma individ som rört sig mellan olika platser.

FOTO: PETER GRAHN

Vitnäbbad islom *Gavia adamsii*, Sotefjorden (Boh), 5 februari 2015.

Fynden fördelas på 7 vinterfynd (jan), 12 vårfynd (mar–maj) och 34 höstfynd (aug–dec). Fördelningen är den förväntade eftersom arten normalt är tal-

Fynd av vitnäbbad islom *Gavia adamsii* och svartnäbbad islom *Gavia immer* Sverige 1990–2015.

rikare hos oss under höstflyttningen än på våren. Landskapsvis fördelas fynden på Sk (12), Sm (1), Öl (6), Gtl (2), Hl (9), Boh (10), Vg (7), Ög (2), Upl (3) och Gstr (1).

Inlandsfynd:

Vg: 1 ad. vinterdr. Svedudden, Vättern 25.1 (Gunnar Jakobsson), 1 2K str.försök Vänersborgsviken 28.10 (Göran Darefelt), 1 2K str.försök Vänersborgsviken 14.11 (Göran Darefelt, Björn Johansson) och 1 ex. str.försök Vänersborgsviken 26 och 30.12 (Göran Darefelt).

(ANDERS WIRDHEIM)

Vitnäbbad islom *Gavia adamsii*

Med stor reservation för dubbelräkningar noteras närmare 80 ex. under året, fördelade på ca 25 vinterfynd (jan–feb), ca 30 vårfynd (mar–maj), tre sommarfynd (jun) och 22 höstfynd (sep–dec). Mest anmärkningsvärt är det ovanligt stora antalet vinterfynd, varav flertalet dessutom är från Östersjön och Bottenviken. Några av dessa individer var stationära under längre tid. Detta föder frågan om vitnäbbad islom börjat övervintra i Östersjön till följd av mildare vintrar eller om arten tidigare varit förbisedd vintertid. Arten övervintrar regelbundet så nära som i danska delen av Kattegatt (där vattnet är grundare är på svenska sidan).

Landskapsvis fördelas fynden på Sk (8), Bl (3), Sm (3), Öl (16), Gtl (6), Hl (6), Boh (14), Vg (2), Srm (1), Upl (8), Gstr (3), Hls (4), Mpd (5), Ång (3) och Vb (7–8).

Endast ett inlandsfynd:

Vg: 1 3K+ str. SV Vänersborgsviken 12.11 (Göran Darefelt, Ulf Lindell).

Långstannare:

Öl: 1 3K Ölands södra udde 15.1–25.4 (Calle Ljungberg, Göran Andersson, Ronnie Nederfeldt m.fl.). 2 ex. Alvedsjö bodar, Högby 19.1–22.4 (Hasse Olsson, Lisa Fellingner m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Ob. islom *Gavia immer/adamsii*

Totalt 19 fynd under året fördelade på 4 vinterfynd (jan–feb), 4 vårfynd (apr–maj) och 11 höstfynd (sep–dec). Landskapsvis fördelas fynden på Sk (8), Bl (1), Sm (1), Öl (3), Gtl (1), Hl (2), Boh (2) och Vg (1). Det enda inlandsfyndet är från Vätern:

Vg: 1 ex. Lugnäsberget, Ålösundsviken 25.1 (Ingvar Andersson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Smådopping *Tachybaptus ruficollis*

Liksom tidigare år måste det konstateras att rappor-

teringen är för bristfällig för att det ska vara möjligt att göra en beräkning av det totala beståndet. Men jämförs rapporterna om säkra, troliga och möjliga häckningar (se karta) framgår att inga större förändringar skett jämfört med 2014. Liksom tidigare år utgörs en betydande del av de nordliga fynden av fynd under vinterhalvåret.

Nordliga fynd:

Ång: 1 ex. Husum, Vörnsnåken och Sandviken 13.1–21.1 (Jonas Konradsson m.fl.). 1 ex. Nattviken, Härnösand 21.3 (Oskar Norrgrann). 1 ex. Östansjösjön 9.5–9.6 (Thomas Birkö m.fl.).

Vb: 1 ex. Kvarnbyn, Bygdasiljum 9–11.1 (Ralf Norberg m.fl.), 1 ex. Älvsbacka, Skellefteå 22.11 (Magnus Bladh) och 1 ex. Sunnanåraåken, Skellefteå 23–28.12 (Erik Norberg m.fl.).

Nb: 1 ex. Sundet, Boden 27.11–3.12 (Jerry Larsson, Mats Bergquist m.fl.).

Hjd: 1 ex. Över-Grucken, Storsjö 11–12.4 (Kent Moén, Eva Moén, Emil Moén m.fl.). Första fyndet i Hjd.

Ly lpm: 1 ex. Öreälsbron, Örtträsk 10.2–18.4 (Rolf Wahlberg, Christer Olsson m.fl.). 1 ex. rast. Öreälsbron, Örtträsk 25.12 (gm Ralf Norberg). Rrk S Lpl bedömer att fynden rör samma fågel. Sjätte fyndet i Ly lpm.

(ANDERS WIRDHEIM)

Gråhakedopping *Podiceps grisegena*

Rapporter som avser säkra, troliga och möjliga häckningar redovisas på karta från Artportalen.

En marginell minskning kan skönjas jämfört med 2014, men skillnaderna är som sagt små.

Anmärkningsvärda fynd:

Bob: 1 par gjorde häckningsförsök i Hökålla (rrk Gbg). Så vitt känt det första i Göteborgsområdet.

Dlr: Som mest har 4 ad. setts både bobyggande och ruvande i Bingsjön, Rättvik 2.5–17.7 (Ebbe Stenberg, Bror Wallbom, Conny Trogen m.fl.). Även i år bedöms två par ha påbörjat häckning.

Gstr: Sedan något decennium observeras häckningsförsök endast i näringsrika skyddade vikar i innerskärgården. Uppskattad population 3–5 par (rrk Gstr).

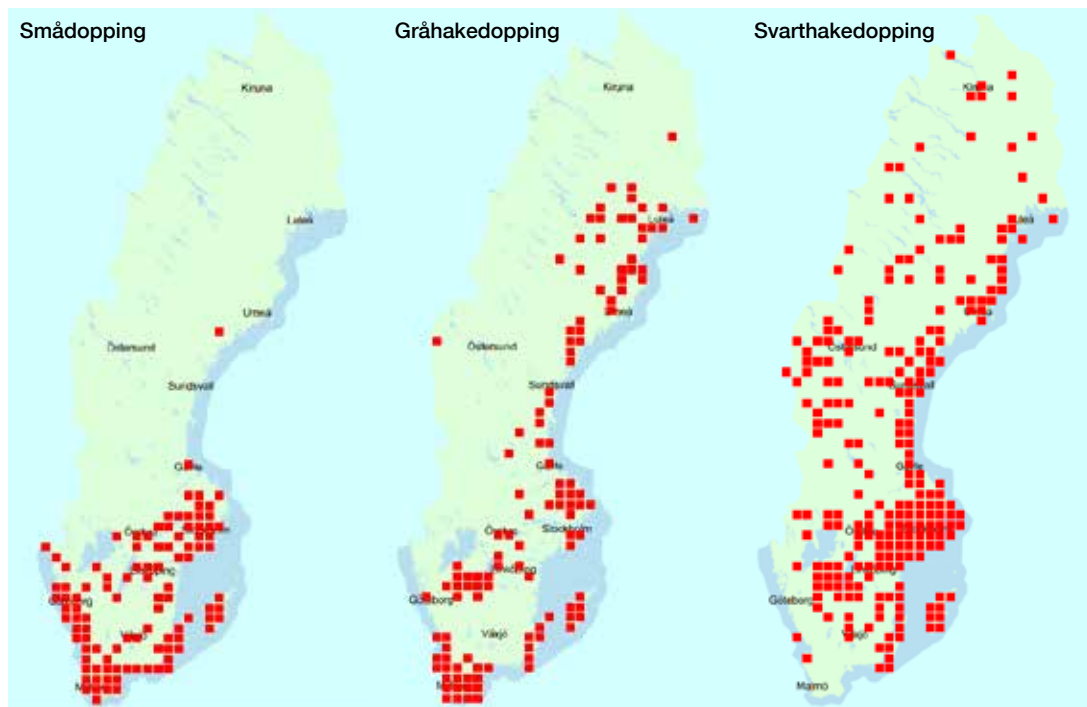
Hls: Tyvärr ser vi en fortsatt kräftgång för gråhakedopping. Någorlunda säkra häckningstendenser fanns bara vid Hålsjövik.

Mpd: 1 bobyggande par Västerviken, Mingen 30.4–13.6 (Bo Johnsson, Bruno Nordin, Jan-Erik Larsson m.fl.).

Hjd: 1 ex. rast. Björnhån, Sölvbacka strömmar, Storsjö 3–6.3 (Kent Moén, Eva Moén, Emil Moén m.fl.). Tredje fyndet i Härjedalen.

Jmt: 2 i par i lämplig häckbiotop Ånnsjöns fågelskyddsområde 19.5–27.6 (Johan Råghall, Bosse Ohlsson, Gunilla Edvardsson m.fl.). För tredje året i följd sågs ett par i Ånnsjön, men utan några högre häckningsindicer. Båda fåglarna observerades vid ett tillfälle i maj, men i juni sågs endast en fågel åt gången vid tre olika tillfällen.

S Lpl: Tre säkra häckningar i Ly lpm: 1 ruvande Sågavan, Lycksele 4.7 (Atle Ivar Olsen). 2 ad. + 1 pull. Umeälven, E12-bron, Lycksele 16.7 (Bengt Lindman). 2 ad. + 1 pull. Näsuddavan, Malå 16.7 (Leif Bildström).

Observationer av smådopping, gråhakedopping och svarthakedopping med kriterierna säkerställd, trolig eller möjlig häckning 2015 redovisade i rutnät på 25x25 km enligt rapporter till Artportalen.

N Lpl: 5 ex. bobygge Ringletsjöarna, Arvidsjaur 19.5–20.7 (Samuel Berggren, Roger Marklund m.fl.). 3 ungar Moskosel 4.6–3.8 (Musse Björklund, Eva Hamrén Norlin m.fl.). 2 ex. bobygge Tjålmak, Pieski 3.6 (Lars Sundberg). Gråhakedopping är ingen vanlig art i norra Lappland. Under året sågs endast 20 individer på elva lokaler, varav det kunde konstateras häckningar på tre av dessa.

(ANDERS WIRDHEIM)

Svarthakedopping *Podiceps auritus*

Rapporter som avser säkra, troliga och möjliga häckningar redovisas på karta från Artportalen. Endast små förändringar kan noteras jämfört med 2014. Möjligen kan skönjas en viss ökning i den södra delen av Norrlands inland. Noterbart är också

FOTO: GÖRAN LENZ

Gråhakedoppingar *Podiceps grisegena*, Lunds reningsverk (Sk) 8 april 2015.

en förskjutning av beståndet i Gstr – från inlandsvatten till vikar i skärgården.

Gstr: De allra flesta inlandslokaler nu tomma. Tyngdpunkten vad beträffar häckningarna låg 2011 i skärgården med minst 165 par, mot ca 25 vid inlandsvatten. Vid kusten förekommer den fläckvis med tendenser till kolonibildningar av kortvarig varaktighet. Nuvarande population i Gstr uppskattar rrk till 200 par.

Hjd: Åtta häckningar konstaterade. Arten verkar stadigt öka i antal (rrk Hjd).

Jmt: Häckningar eller fynd som tyder på häckning rapporterades från ca 35 lokaler, något fler än i fjol. Totalt handlar det om ca 42–55 par (likvärdigt med de två senaste åren), varav 12–14 utgörs av säkerställda häckningar/häckningsförsök (rrk Jmt).

Anmärkningsvärda fynd:

HL: 61 ex. Södra Mellbystrand – Tönnersa strand 21.1 (Christopher Gullander, Anders Wirdheim). 210 rast. i samma område 12.3 (rrk HL). Under senare år har konstaterats att arten övervintrar i tämligen goda antal nära land i mellersta delen av Laholmsbukten. Antalen fylls sedan på under tidig vår med kulmen i mars eller början av april

Hls: 1 ex. rast. Hölick 1.1 (Mats Axbrink, Jonas Lind, Stefan Persson m.fl.). Arten är mycket ovanlig vintertid i Bottenviken.

(ANDERS WIRDHEIM)

Svarthalsad dopping *Podiceps nigricollis* **EN**

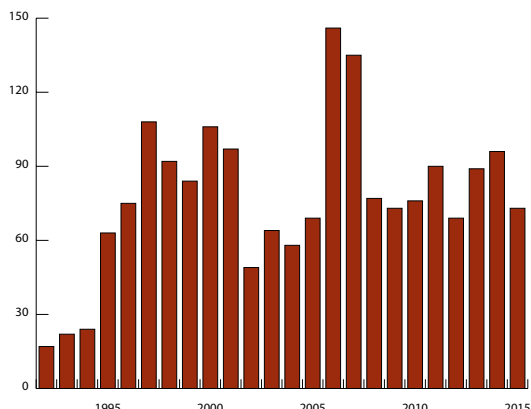
Häckningar rapporterade från Hornborgasjön i Vg och Frövisjön i Vstm. Antalet par i Hornborgasjön minskade jämfört med 2014 och häckningsframgången verkar ha varit låg. Rapporter om troliga eller möjliga häckningar kommer även från Sk och Ög.

Sk: I maj sågs även 5 ex. vid Näsbyholmssjön samt 2 ex. vid nyanlagda våtmarken Bokholmens mosse, Söderåsen. På båda dessa lokaler sågs även fåglar till och från under sommaren (häckningsförsök). Årets enda 1K sågs vid Näsbyholmssjön 25.8–1.9 (Richard Bergendahl) och kanske har den även kläckts just där. 15–20 ex. har setts under året vilket är en normal årssumma (rrk Sk).

Vg: I Hornborgasjön häckade 78 par (96 par 2014), men vid inventering konstaterades bara 7 kullar (rrk Vg).

Ög: Vid Södra dammen, Gärsdäverken sågs fåglar under flera perioder, men det är svårbedömt huruvida det rör sig om samma fåglar eller inte. Först sågs ett par under perioden 22–30.4 (Björn Eriksson m.fl.), därefter 3 ex. 27.6–30.7 (Peter Olsson m.fl.), 2 ex. under perioden 31.7–3.8 (Berndt Gustafsson, Mariana Häkkinen) samt slutligen 1 ex. 4–30.8 (Elis Ölfvingsson m.fl.). Inga observationer av ungar noterades.

Srm: 1 ex. Blista fjärd, Lännäkersviken 6.4–9.5 (Johan Nilsson m.fl.). Detta är nu tredje året i rad som antagligen samma dopping kommit tillbaka. Detta år bildade den par med en svarthakedopping.

Minsta antalet konstaterat häckande svarthalsade doppingar *Podiceps nigricollis* i Sverige 1992–2015.

Vstm: 2 ad. + 1 pull. Frövisjön, Skultuna 19.6–13.8 (Markus Rehnberg m.fl.). Detta bör betraktas som den första säkerställda häckningen i landskapet. Dock föreligger en observation av 2 juv. vid Asköviken i V.-Barakarö 19.8 1976, vilken har bedömts som häckning på lokalen där också 1 ad. sågs den 14.7 (rrk *Vstm*).

Anmärkningsvärt fynd:

Nrk: 1 ex. Rysjön, Kvismaren 10–14.10 (Johan Åhlén, Bengt Andersson m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Stormfågel *Fulmarus glacialis*

Stormfågeln uppträdde något fåtaligare än normalt, men arten sågs under årets alla månader. De högsta antalen noterades i januari, maj och september–november dvs. under de månader som bjöd på de friskaste västvindarna. Noterbart är kanske att månadssummorna för januari och maj i Boh var väsentligt högre än under någon av höstmånaderna (344 ex. i jan och 437 ex. i maj jämfört med 110–160 ex. under höstmånaderna).

Inga Östersjöfynd är rapporterade under året och endast ett inlandsfynd:

Vrm: 1 ex. Hults hamn 10.12 (Lars-Peter Jansson, Martin Tjernberg).

(ANDERS WIRDHEIM)

Gulnäbbad lira *Calonectris diomedea*

(109/109 – 5/5)

Totalt minst 5 ex. under året med månadsvis fördeln maj (2–3), jun (1) och jul (2). Fyndet från Simrishamn utgör det första från Östersjön i Sverige. Det finns dock fynd från Estland, och arten har setts vid några tillfällen längs polska kusten, så även 2015, då 1 ex. sågs 1 oktober.

Sedan millennieskiftet har gulnäbbad lira varit fåtalig men nästan årlig i Sverige (Tab. 7). Den saknas endast i rapporten för år 2000 – och merparten av fynden har gjorts under sommarmånaderna.

Sk: 1 ex. Malen, Båstad 13.5 (Johan Stenlund) och 1 ex. str. S Simrishamn–Brantevik 27.7 (Sven Johansson, Magnus Ullman). Fågeln vid Malen var möjligen en av de båda som sågs sträcka S längs Hallands kust 7.5.

Hl: 2 ex. str. S vid Nidingen (Göran Andersson, Uno Unger) under eftermiddagen 7.5 och noterades 90 minuter senare vid Morups Tänge (Ulf Löfås m.fl.). Detta ger en medelhastighet på ca 35 km/h. Sannolikt var det en av dessa fåglar som sträckte N vid Nidingen tre dagar senare 10.5 (Lotta Berg, Hanna Berg m.fl.).

Boh: 1 ex. Kråkudden, Hönö 3.6 (Roger Eskilsson m.fl.).
1 ex. Grosshamn, Ramsviklandet 24.7 (Bertil Rahm).

(ANDERS WIRDHEIM)

Grålira *Puffinus griseus*

Ett antal blåsiga dagar under första halvan av januari gav flera vinterfynd längs västkusten från Nord-Koster i norr till Malmö i söder. Under den relativt stormfattiga hösten sågs arten från mitten

FOTO: GÖRAN LENZ

Grålira *Puffinus griseus*, Hovs hallar (Sk) 23 oktober 2015.

av september till slutet av november, även då enbart längs västkusten. Med reservation för dubbelräkningar är den månadsvisa fördelningen jan (12), sep (ca 20), okt (ca 30) och nov (ca 10). Landskaps-

Tabell 7. Genomsnittligt antal gulnäbbade litor *Calonectris diomedea* per år under olika perioder 1950–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0	0	0,1	1,9	3,3	4,2	2,8	5–6

Tabell 8. Genomsnittligt antal mindre litor *Puffinus puffinus* per år under olika perioder 1950–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,3	0,6	3,1	15	41	46	36	30

vis fördelas fynden på Sk (40), Hl (ca 35), Boh (33–39) och Vg (16). Totalt drygt 70 ex. är lägre än genomsnittet för 2000-talet.

(ANDERS WIRDHEIM)

Mindre lira *Puffinus puffinus*

Totalt knappt 30 ex. vilket får betraktas som ganska magert. Men så var det också ett år med relativt få dagar med friska västvindar. I Bohuslän noterades dock mera ”normala” 21 ex. fördelade på 13 observationsdagar. Som vanligt dominerar fynd under sommarmånaderna. Noterbart är även att ett fynd gjordes på ostkusten, dessutom i Bottenhavet.

- Sk: 1 ex. str. V Hovs Hallar 31.5 (Johan Björklund), 2 ex. str. V Kullens fyr 9.7 (Henrik Johansson, Karl G Nilsson) och 1 ex. str. O Yttre Kattvik 23.10 (Mårten Müller, Bengt Andersson, Peder Winding m.fl.).
Hl: 1 str. N Nidingen 29.5 (Jon Hessman, Jan Wärnbäck) och 2 str. Glommen 3.6 (Hans Johansson).
Boh: Totalt 22 ex. fördelade på maj (3), jun (5), jul (12) och sep (2).
Vg: 1 ex. str. S Vinga 18.9 (Uno Unger, Claes-Göran Ahlgren, Kent Kristenson m.fl.).
Upl: 1 ex. str. SO Björn 10.10 (Per Andersson m.fl.). Andra fyndet i Upl.

(ANDERS WIRDHEIM)

Balearisk lira *Puffinus mauretanicus* (34/34 – 2/2)
Sk: 1 ex. str. S Gröthögarna 18.9 (Roger Karlsson).
Hl: 1 ex. str. S Morups tänge 18.9 (Niklas Thorstensson).
Boh: 2 ex. str. S Kråkudden 18.9 (Stefan Svanberg, Magnus Rahm, Per Björkman).

Mitten av september är bästa tiden för arten i Sverige. Minst två individer är inblandade eftersom två fåglar med något olika dräkt passerade Kråkudden med drygt fyra timmars mellanrum. Det finns ett antal observationer inlagda i Artportalen från västkusten denna dag – de som listas ovan har rapporterats på vederbörlig blankett.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Stormsvala *Hydrobates pelagicus*

Fem ringmärkta fåglar under sensommaren, samtliga på Måseskär utanför Orust i Boh. Dessutom tre

fältfynd fördelade på Hl (1) och Boh (2) i nov–dec. Det har länge funnits misstankar om att stormsvalan kan häcka i Bohuslän, men trots många ringmärkta fåglar under sensommar och tidig höst, varav flera med ruvfläck, har ännu ingen häckning kunnat beläggas. Fältfynd är ovanliga och görs inte varje år.

- Hl: 1 ex. Skummeslövsstrand 14.11 (Mattias Rundberg, Per Lagerås m.fl.).
Boh: 1 2K+ Måseskär, Orust 4.8 (Kåre Ström, Alexander Ström, Magnus Larsson m.fl.). 1 ex. Måseskär, Orust 8.8 (Kåre Ström, Alexander Ström, Thomas Liebig m.fl.). 1 ex. Måseskär, Orust 21.8 (Kåre Ström, Alexander Ström). 2 ex. Måseskär, Orust 22.8 (Kåre Ström,

FOTO: PER LAGERÅS

Stormsvala *Hydrobates pelagicus*, Skummeslövsstrand (Hl) 14 november 2015.

Alexander Ström). 1 ex. str. S Klädesholmen, Tjörn 17.11 (Håkan Johnsson). 1 ex. Kockholmen, Rossö, Strömstad 6.12 (Martin Kvarnbäck).

(ANDERS WIRDHEIM)

Tabell 9. Genomsnittligt antal stormsvalor <i>Hydrobates pelagicus</i> per år under olika perioder 1950–2015.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,7	0,7	0,6	2,6	4,5	5,5	3,6	8

Tabell 10. Genomsnittligt antal klykstj. stormsvala <i>Oceanodroma leucorhoa</i> per år under olika perioder 1950–2015.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,8	3,3	2,6	61	180	101	26	40

Klykstjärtad stormsvala *Oceanodroma leucorhoa*
Sammantaget noterades drygt 40 ex., vilket är den högsta årssumman sedan 2011. I ett lite längre perspektiv är det dock ett förhållandevis blygsamt antal (Tab. 10). Som vanligt är det svårt att beräkna det verkliga antalet eftersom det är en art som är kapabel att förflytta sig långa sträckor på förhållandevis kort tid. På vissa platser, framför allt i Laholmsbukten och Skälderviken kan enstaka individer också snurra runt.

Sk: Totalt ca 20 ex. under perioden 23.10–1.12. Alla observationer utom en gjordes längs västkusten från Båstad i norr till Malmö i söder. Undantaget var 1 ex. rast. i Krankesjön 7.11 (Ola Ejdrén m.fl.)

FOTO: GÖRAN SNYGG

Klykstjärtad stormsvala *Oceanodroma leucorhoa*, Mellbystrand (H) 14 november 2015.

Hl: Totalt 30–38 ex. fördelade på jan (1), okt (11), nov (17) och dec (5).

Boh: Totalt 13 ex. fördelat på fem onsdagar jan (1), okt (3) och nov (9).

Vg: 1 ex. Vinga 25.10 (Kent Kristenson m.fl.). 1 ex. Risholmsudden, Torslandaviken 14.11 (Magnus Persson, Kåre Ström).

(ANDERS WIRDHEIM)

Havssula *Morus bassanus*

Havssulan uppträder numera regelbundet under årets samtliga månader, framför allt längs västkusten men i ökande grad även i Östersjön och Bottniska viken. Arten uppvisar en långsiktigt tydligt uppåtgående trend som troligen beror på artens ök-

ning i Nordsjön och Nordatlanten under senare decennier. En ökad tillgång tillförda (främst i form av sill/strömming) kan möjligen också spela in.

Under året gjordes många fynd längs landets ostkust, men hur många individer det handlade om är svårt att avgöra. Arten är en kraftfull flygare, vilket visas av den individ som under loppet av några timmar tog sig från Häradsskär i Ög, via Västervik i Sm till Stora Rör på Öl. Minst 4 olika ex. (2 ad., 1 3K och 1 2K) noterades i Östersjön/Bottenhavet under året.

Sk: Fynd öster om Falsterbohalvön gjordes under årets samtliga månader förutom juni, augusti och oktober, vilket får betraktas som anmärkningsvärt (rrk Sk).

Bl: 1 ad. str. O Lindö udde 11.4 (Fredrik Lennartsson, Gunnar Wijk). 1 ad. str. NO Utlängan 6.5 (Anders Eriksson, Magnus Hallgren, Tommy Lindell m.fl.). 1 ex. str. SV Utklippan 11.5 (Anders Eriksson, Tord Lantz, Mathias Bergström m.fl.). 1 ad. str. NO Utlängan 19.5 (Lars-Gunnar Lundquist). 1 ad. str. O Kråkenabben 29.7 (Mats-Åke Persson). 1 ad. Stenshamn 30.8 (Lars-Gunnar Lundquist).

Sm: 1 ex. str. S Storklappen, Västervik 3.5 (Mathias Näslund, Mats Gothnier) 1 ad. Svinö, Kalmar 29.7 (Jan Ottosson, Lars G Pettersson, m.fl.). Förmodligen samma fågel. Åtta fynd finns nu i ö. Sm.

Öl: 18 observationer mellan 29.4 och 21.9. Rrk Öl gör bedömningen att det rört sig om två olika havssulor som besökte Öland under året. Dels en ad. som tagit för vana att besöka Östersjön och Öland de senaste 3–4 åren, dels en 2K vid Ölands södra udde 30.5 och 12.6.

Gtl: 1 ad. str. N Kronholmens fyr–Tofta skjutfält 14.4 (Michael Tholin, Jörgen Petersson). 1 ad. Norderhamn, Stora Karlsö 27.5 (Lars Imby). 1 ad. Hoburgen 25–28.7 (Roger Mellroth, Lennart Wahlén m.fl.). 1 ad. str. S Kronholmens fyr 28.11 (Lennart Wahlén). 1 ad. str. N Lasarettet, Visby 30.11 (Per Smittberg).

Ög: 1 ad. passerade Häradsskär 3.5 (Erik Jonsson, Claes Nilsson, Daniel Johansson m.fl.). Möjligen sågs samma individ 3 timmar och 15 minuter senare vid Stora Rör, Öland. Fjärde fyndet i Ög!

Upl: 1 ad. mot S förbi Sennebyhaken 25.5 (Jan Andersson, Bo Granberg). Åttonde fyndet i rapportområdet och det första sedan 2009.

Dlr: 1 ad. funnen död Kallbäck, Hedemora 11.6 (Iris Viklund gm Jan-Erik Westlund). Första fyndet i Dlr!

Hls: 1 ad. Bergön, Rogsta 29.7 (Anders Carlberg, Håkan Persson m.fl.).

Mpd: 1 3K str. N Skeppshamn, Åstöns NR 19.5 (Åke Olausson). 1 ad. str. S Skeppshamn, Åstöns NR 26.7 (Staffan Bergman). 3:e och 4:e fyndet i Mpd.

Nb: 1 ad. Sandgrönnorna, Rödkallen-Sör-Åspen nat res. 12.8 (Krister Jakobsson, Jan Axel Sundin). 1 ad. str. NO Rödkallen, Luleå skg. 25.9 (Mårten Müller, Krister Jakobsson m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Storskarv *Phalacrocorax carbo*

Något totalantal för landet går heller inte att ge för denna säsong. Enbart från ett fåtal områden finns mer heltäckande uppgifter (Bl, Gtl, Vg/Vänern, Upl/kusten, Gstr, Hls, Mpd och Ång). Utvecklingen varierar mellan olika områden med t.ex. minskningar i Vänern (Vg), tämligen stabilt i Bl (1858 bon) och Gtl (9877 bon) samt 15 % ökning i Hls och Gstr (totalt 2172 bon jfrt med 1889 bon vid den rikstäckande inventeringen 2012). Meningsfulla slutsatser om förändringar och utveckling kan dras först efter organiserade inventeringar över större områden, vilket alltså senast gjordes 2012.

(LARS LINDELL)

I mitten på december hade antalet ökat och som mest sågs 17 ex. (Thomas Wallin m.fl.). Fynd i Skälderviken är ovanliga men i år sågs en yngre individ utanför Rönnen 24.10–17.11 (Rolf Helmersson m.fl.). Utöver kärntruppen utanför Torekov har även observationer av enstaka fåglar setts på angränsande lokaler och Hallands väderö. Fyndbilden är sig mycket lik år efter år.

Hl: Efter nedgången i samband med stränga vintrar 2009–2011 ses nu toppskarven åter längs större delen av Hallandskusten med de största antalen under hösten, som mest ca 95 ex. på Nidingen 29.10 (Göran Andersson m.fl.) och ca 45 ex. runt Getterön 27.9 (Mikael Nord).

Boh: En ny häckningsplats påträffades på Väderöarna, och det totala beståndet längs Bohuskusten beräkna-

FOTO: KRISTER CARLSSON

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis*, Torekov (Sk) 30 januari 2015.

Toppskarv *Phalacrocorax aristotelis* **EN**

Häckande toppskarvar hittades i år på ytterligare en ö på Väderöarna i Bohuslän. Det bohuslänska (och svenska) beståndet beräknades 2015 bestå av minst 125 par. Även uppträddandet utanför häckningstid har ökat och är nu uppe i ungefär samma nivå som före nedgången i samband med de stränga vintrarna 2009–10 och 2010–11.

Sk: I början av året höll ca 10–15 ex. till runt Torekov som vanligt, med en tillfällig och mycket hög notering om hela 28 ex. rast. Svarteskär, Torekov 18.1 (Johan Södercrantz). I mars fanns 2 2K kvar och årets sista ex. sågs utanför Torekov 6.4 (Bo Karlstens). Höstens första observation var 11 ex. Torekov 11.9 (Phil Benstead).

des till 125 par (Tommy Järås, Matti Åhlund). I Kosterhavet inräknades 2710 ex. 10–11 september, vilket är nästan lika många som rekordnoteringen i september 2008. På Väderöarna registrerades också en hög siffra: 1070 ex. 28 september. I övrigt rapporterades fler än 100 ex. endast från Måseskär (154 ex. 30 oktober). På Väderöarna har 115 individer (bongar och några få ad.) märkts med orange färgring 2013–2015. Sådana har under året rapporterats från Torekov i söder till Nord-Koster i norr.

(ANDERS WIRDHEIM)

Rördrom *Botaurus stellaris* **NT**

Rördrommen ökar fortfarande något med årets ca 620 spelande har den fortfarande en liten bit kvar

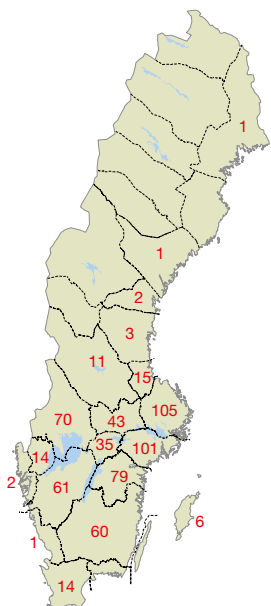
till nivån som gällde före de bistra vintrarna 2010–2012. År 2007 till 2009 ökade arten från 644 till 701 spel., för att sedan minska med uppemot 40 procent.

Vid Tåkern var resultatet gott: 54 revir noterades i sjön (Lars Gezelius gm rrk Ög).

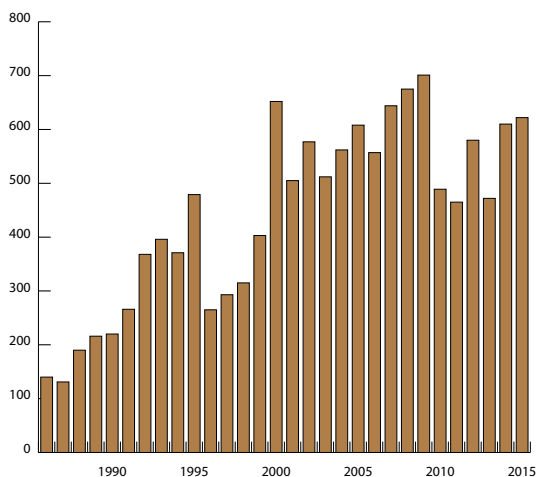
(FREDRIK FRIBERG)

Natthäger *Nycticorax nycticorax*

Årets enda fynd utgörs av en ungfågel som påträffades död i Skåne under hösten. Natthägern kan ännu inte betraktas som årlig i Sverige även om antalet fynd har ökat något under 2000-talet jämfört med tidigare. Nere på kontinenten har en

Tutande rördrommar *Botaurus stellaris* i Sverige 2015.

Rapporterade tutande rördrommar *Botaurus stellaris* i Sverige 1986–2015.

viss expansion kunnat noteras, bland annat i Polen där populationen beräknas uppgå till mellan 550 och 600 par (Sikora m.fl. 2007).

Sk: En 1K hittades död vid Långeberga industriområde, Helsingborg 9.10 (Folke Markheden). Detta var Skånes tionde fynd av arten och det första oktoberfyndet. Fyra av de skånska fynden har gällt ungfåglar.

(ANDERS WIRDHEIM)

Silkeshäger *Egretta garzetta*

Silkeshägern verkar ha kommit tillbaka efter den nedgång arten drabbades av i Västeuropa under några stränga vintrar omkring 2010 (Holling m.fl. 2016). Under året gjordes ca 15 fynd av vad som fö-

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Silkeshäger *Egretta garzetta*, Bakdjupet, Skanör (Sk) 11 maj 2015.

refaller ha varit uppemot 10 olika individer. Fynden är tämligen väl spridda över Götaland och Svealand med en nordlig utpost i Norrbottens skärgård, f.ö. första fyndet i Nb. Månadsvis fördelas fynden på maj (6), jun (3), jul (2), aug (2) och okt–nov (1).

Sk: 1 ex. Bakdjupet, Skanör 9–15.5 (Christer Landgren m.fl.), vilken följdes av ett annat ex. vid Bunkeflo strandängar 15–18.5 (Lars Silow m.fl.). Därefter sågs 1 ex. Foteviken 5.6 (Emil Lundahl), 1 ex. Rönnen–Jonstorp 28.6 (Rolf Helmersson m.fl.), 1 ex. Bakdjupet, Skanör igen 15.7 (Tobias Ljungquist m.fl.) och slutligen 1 ad. Ångnäset–Nabben 1.8 (Christer Persson, Nils Kjellén).

Sm: 1 ad. rast. Hagbyhamn 3.5 (Claes Möllersten, Lars

Rigbäck m.fl.). Fågeln stannade kvar i området hela dagen. Sjötte fyndet i Ö Sm.

Öl: 1 ex. Ottenby 31.5 (Anders Carlberg, Lena Carlberg, Magnus Hallgren m.fl.) och samma ex. Ventlinge strand 1–3.6 (George Gustafsson m.fl.). 1 ex. Högby hamn – Strandtorp – Bläsinge hamn – Gräsgårds hamn – Ölands södra udde 23.10–2.11 (Hasse Olsson, Lars Karlsson, Lars Lindell m.fl.).

Gtl: 1 ex. Storsund 14.8 (Per Smitterberg).

Hl: 1 ex. Getteröns naturreservat 8.5 (Sara Elg, Mikael Nord m.fl.).

Ög: 1 ex. Sättunaviken, Svartåmynnings naturreservat 30.7 (Peter Högfeldt m.fl.). Fågeln blev skrämmd av havsörn och drog västerut. Senare samma dag sågs med stor säkerhet samma fågel kort vid Norra dammarna, Gärsstadverken (Mikael Gustafsson). Fjärde fyndet (av fem fåglar i Ög).

Nrk: 1 ex. Venamaden, Rynningeviken 2.5 (Magnus Friskytt).

Vstm: 1 ad. rast. Fläcksjön, Fläckebo, 14.5 (Johan Södercrantz, Per Andersson m.fl.) och Skultunasågen, Skultuna, 14.5 (Håkan Olsson m.fl.). Tredje fyndet i Vstm.

Nb: 1 ex. Finnskäret, Luleå skg. 28.6 (Lars Harnemo). Första fyndet i Nb.

(ANDERS WIRDHEIM)

Ägretthäger *Ardea alba*

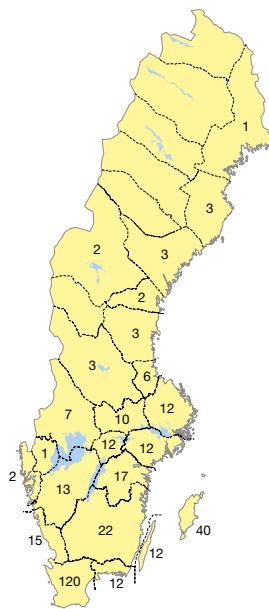
Totalt 331 ex. är nytt rekord men i siffran gömmer sig troligtvis många dubbelräkningar mellan olika landskap. De största antalen ses genomgående under hösten.

Häckningar och troliga häckningar:

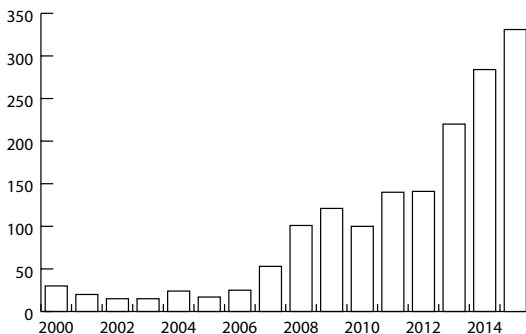
Sm: Under vår–sommar–höst sågs det ägretthäger vid Bottorpshamn, Kalmar med som mest 11 ex. 2.8, och arten har med största sannolikhet häckat i området (Svante Forsberg, Daniel Bengtsson, Stefan Bengtsson).

Gtl: Två par häckade i Storsund. Bona var placerade i kolonin med gråhägrar. Den 4 juli sågs 1 respektive 3 stora ungar i bona (Clas Hermansson, Mia Holmebrant). Den första häckningen konstaterades vid Storsund 2012, 1 bo, 3 ungar. 2013 konstaterades ingen häckning och arten häckade åter 2014, 1 bo, 3 ungar (rrk Gtl).

I Storsund noterades även de största ansamlingarna som hittills setts i Sverige. Årets högsta antal här sågs den 16.8 då 26 ex. inräknades (Mats Enquist). Det är

Landskapsvis fördelning av rapporterade ägretthägrar *Ardea alba* i Sverige 2015 (hela året).

Antal rapporterade ägretthägrar *Ardea alba* i Sverige åren 2000–2015.

svårt att uppskatta hur många ägretthägrar som funnit på Gotland under 2015. Fler än en individ sågs på följande platser: Färö (4 ex.), Lärbro (7), Paviiken (2), Lausviken (2), Stockviken (4) och Muskmyr (3). Det stora antal hägrar som sågs vid Bovaldevik den 26.8 (12 ex) och Agbod den 19.9 (18 ex) var troligen den hägrar som också sågs i Storsund.

Tabell 11. Genomsnittligt antal silkeshägrar *Egretta garzetta* per år under olika perioder 1950–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,1	0,5	0,7	1,2	3,6	8,4	5,7	10

Tabell 12. Genomsnittligt antal ägretthägrar *Ardea alba* per år under olika perioder 1950–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,1	0,4	1,7	6,8	12	41	201	334

Med tanke på ansamlingarna i Småland och på Gotland är det närmast märkligt att väldokumenterade Öland endast hade 14 ex. totalt under året, och med 4 ex. som största ansamling.

Nordliga fynd:

Hls: 1 ex. Ålsjön 25.4 (gm Stefan Persson). 1 ex. rast. Byfjärden, Iggesund 13.6 (Mats Axbrink, Kenneth Karielius). 1 ex. Bofarasjön, hannebo 20.7 (Kent Westlund m.fl.). Nionde till elfte fynden i *Hls*.

Mpd: 1 ex. rast. Skrängstasjön 12.6 (Jan Högberg, Hans-Erik Persson, Carl-Evert Zackrisson). 1 ex. rast. Gärdetjärnen, Skön 26.6–3.7 (Birgitta Chorell, Stefan Wikander, Ingemar Marklund, Anders Barkengren). Nionde och tionde fynden i *Mpd*.

FOTO: TOMMIE FAGERBERG

Ägretthäger *Ardea alba*, Trönninge ängar (Hl), 1 juni 2015.

Ång: 1 ex. Öfjärden 30.4–1.6 (Kalle Källebrink). 2 ex. Kasasjön 29–30.6 (Thomas Birkö m.fl.).

Vb: 2 ex. rast. Villanäsbankarna, Umeälvens delta och slätter 3.5 (Ulf Sperens, Mikael Wikström, Emmanuel Naudot m.fl.), 1 ex. Degernäsbäcken, Umeälvens delta 11.6 (Johan Forssell).

Nb: 1 ex. rast. Alvik-/Ernsäsomr. 1.5– 6.6 (Viktor Persson, Rolf G Gustafsson m.fl.) Tionde fyndet i *Nb*.

Jmt: 1 ex. rast. Fävik, Kall 29–30.5 (Andreas Widing, Gunnar Kvarnlöf, Karin Kvarnlöf m.fl.). 1 ex. Lagunen, Ånnsjöns fågel skyddsområde 20.6 (Tor Arne Vinje gm Halvor Sørhuus). Senast ägretthäger sågs i Jämtland var 2010, men i år sågs fynd nummer fyra och fem i *Jmt*. Alla utom en av dessa hägrar har setts i Åre kommun.

(FREDRIK FRIBERG)

Gråhäger x ägretthäger *Ardea cinerea* x *A. alba*
Gotland rapporterar minst 2 ex. och Öland om ett fynd av denna extremt sällsynta hybridform.

Naturligtvis finns möjligheten att samma individer har dokumenterats på olika lokaler.

Före 13 september 2014, då två årsungar blev fotodokumenterade vid Klase fiskeläge, Gotland (Per Smitterberg) finns inget godkänt-markerat fynd i Artportalen. Hybridformen är veterligen inte noterad i Sverige dessförinnan.

Öl: 1 ex. Vässby 13.10 (F) (Hasse Olsson).

Gtl: 1 ex. Storsund 11.6–31.7 (Per Smitterberg, Håkan Hansson m.fl.). 1 ex. Stockviken 1.8–11.10 (Lennart Wahlén, Clas Hermansson m.fl.). 4 ex. Fardume träsk 14.9 (Leif Holmqvist). 1 ex. Sinkriv 19.9 (Mats Engqvist). 1 ex. Vägumeviken 26.9 (Mats Engqvist). 1 ex. Agbod 27.9 (Clas Hermansson). 1 ex. Fardume träsk 4.11 (Leif Holmqvist).

(FREDRIK FRIBERG)

Svart stork *Ciconia nigra* **RE**

Totalt sågs 15 svarta storkar under året. Antalet fynd som görs är något större men berörda rrk bedömer att flera av fynden gäller samma individer. Inga indikationer på häckning.

Sk: 1 ex. Fulltofta 3.5 (Lars Lundquist), 1 ex. Billinge 15.5 (Rikard Andersson), 1 ad. Fyledalen 29.6–31.7 (Håkan Lavebratt m.fl.), 1 ex. Torupa flo 8.8 och 1 ad. str. SV Nabben 10.8 (Nils Kjellén). Rrk *Sk* bedömer att de båda vårfynden avser samma fågel och att fynden vid Fyledalen och Nabben handlar om samma individ, något som ger 3 ex. i landskapet.

Sm: 1 ex. Mockebo, Oskarshamn 16.5 (Tommy Larsson, Elias Hasselgren), 1 ex. Vesslö, Kalmar 23.5 (Henric Jennersjö).

Öl: 1 ex. Penåsa 24.4 (gm Gösta Friberg). 1 ex. Kapelludden 28.4 (Kjell-Olof Hedlund, Gunnar Andersson). 1 ex. Noaks ark 29.4 (Staffan Rodebrand). 1 ex. Ölands södra udde – Torngård 3.5 (Leif Gustavsson, Jeff Price, Elaine Price m.fl.). 1 2K Segerstads fyr 11.5 (Christian Cederroth). 1 2K Ölanda flygfält – Ölands norra udde 11–13.5 (Anders Waldenström, Liselotte Wetterstrand Waldenström m.fl.), 2 1K Gårdstorp 1.8 (Lennart Cagnell). 2 1K Sandviks fiskehamn 2.8. Rrk *Öl* gör bedömningen att det sammanlagt handlar om fyra olika fåglar, två på våren och två på hösten.

Gtl: 1 ad. Stånga 14.5 (Bimbi Ollberg). 1 ex. Friggarsvåren och Skär, Färö 21–27.5 (Lars-Erik Broman, Carin Staav m.fl.), 1 ex. Ångmans 16.6 (Dennis Nyström), 1 ex. Nyplings, Lokrume 3.8 (Björn Lilja), 1 1K Nisreviken – Linviken – Burgsvik – Stockviken 4.8–20.9 (Magnus Croon, Anders Tengholm m.fl.), 1 ad. Näsudden 11.8 (Sven-Olof Lundgren, Sivert Söderlund). Minst 2 ex. sågs alltså under 2016: en ad. under vårsommar och en årsunge under sommar–höst (rrk *Gtl*).

Vg: 1 ex. Pällunda 20.4 (Lars Carlsson), 1 ex. Södra brottet, Skövde 3.5 (Göran Engberg, Annelie Andersson), 1 ex. Ranstadsdammarna, Häggum 12.5 (Claes Ekberg), 1 ex. Loringa 13.5 (Lars Berglund), 1 ex. Rådhusgatan, Stenstorp 20.5 (Andreas Press, Mikael Olofsson), 1 ex. Ringduvavägen, Skultorp 2.8 (Göran Åstebro). Totalt rör det sig om två individer, enligt rrk Västergötland.
 Srm: 1 ex. Törnebyfålen, Nyköping 9.7 (Stephan Gäfvert).
 Vstm: 1 ex. Högbymaden, Gnien, Ramnäs, 26.5 (Ralf Lundmark).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Vit stork *Ciconia ciconia* CR

Liksom föregående år kan konstateras att det skånska storkprojektet har ordentlig luft under vingar-

hättan 14–18.11, för att sedan hålla till runt Varberg 21.11–13.12 och därefter vid Morup i Halland till årsskiftet.

Landskapsvis fördelas fynden norr om Skåne på Bl (9), Sm (7), Öl (10), Gtl (1), Hl (14), Boh (6), Vg (12), Dls (2), Nrk (5), Ög (3), Srm (1), Upl (8) och Vstm (4). Månadsvis fördelning: mar (4), apr (12), maj (32), jun (8), aug (3), sep (1), okt (2) och nov–dec (1).

Sk: Under 2015 gjorde 54 fria storkpar häckningsförsök i Skåne och 51 par fullföljde häckningen. Av dessa födde 37 par upp minst en flygg unge. Det sammanlagda resultatet blev 83 flygga ungar (1,63 ungar/par). I de fem häckningshägnen i Flyinge, Fulltofta, Hemmestorp,

FOTO: NICLAS AHLBERG

FOTO: NICLAS AHLBERG

Svart stork *Ciconia nigra*, 1K, södra Gotland 5 augusti 2015.

na. Förutom de 54 frihäckande paren producerades många ungar i hägnen, och i juli–augusti släpptes 94 ungar ut. Under året gjordes ett större antal fynd norr om Skåne, men hur många individer det rörde sig om är hart när omöjligt att beräkna.

En särskild storks öde förtjänar belysning: Fågeln i fråga märktes i Polen efter rehabilitering i mars 2015. I Sverige sågs den först i Högsby i Småland 20.9 och därefter i Högsby och Hultsfreds kommuner fram till 27.9, då den sträckte iväg mot NV. Den passerade Jönköping och dök upp i Trollhättetrakten 5.10. Färden fortsatte norrut till Fredrikstad i Norge där den stannade från 9–14.10. Därefter drog den åter söderut, uppehöll sig åter runt Troll-

Karup och Stänkelösa häckade 60 par och sammanlagt 94 ungar blev flygga (1,57 ungar/par).

(ANDERS WIRDHEIM)

Bronsibis *Plegadis falcinellus* (35/38 – 3/3)

Troligen 3 ex. under året. Fynden av bronsibis har ökat i landet, men arten är inte årlig (även om den nu setts fyra år i rad). Ökningen i antalet fynd kan säkert sättas i samband med att arten har ökat som häckfågel i sydvästra Europa de senaste tio åren. Expansionen har satt tydliga spår på Brittiska öarna, där det numera görs fler än 20 fynd per år (och där avlästa ringmärkta fåglar visat att de kommer från Spanien). Till skillnad från de flesta hägrar och våt-

marksarter görs emellertid fler fynd i Sverige under hösten än under våren. Höstfynden hos oss är inte heller riktigt lika koncentrerade till de södra landskapen som vårfynden. Båda dessa faktorer pekar mot ett mer östligt ursprung, även om arten inte ökat i Östeuropa på samma sätt som i Spanien. Flest fynd görs i september–oktober.

Sk: 1 ad. Lödösnäs 7.5 (Joakim Hagström, Peder Weibull). Mera långvarig blev den 2K+ som upptäcktes vid Ängsnäset 5.10 (Anders Meland m.fl.) och därefter sågs vid Bakdjupet 6–24.10 och slutligen på Nabben 24.10. Öl: 1 ex. str. SV Ölands södra udde 14.5 (Jeff Price, Elaine Price m.fl.). Sjunde fyndet på Öl.

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Bronsibis *Plegadis falcinellus*, Bakdjupet, Skanör 12 oktober 2015.

Skedstork *Platalea leucorodia*

Fynden av skedstork tenderar att öka i Sverige (Tab. 13) och arten kan numera betraktas som årlig. De allra flesta fynden har gjorts i de sydvästra delarna (Skåne och Halland), vilket inte är oväntat med tanke på att de närmaste häckningsplatserna finns i Danmark och att arten expanderat där under 2000-talet.

I Danmark noterades ett nytt rekord med ca 250 häckande par på Jylland, varav 108 par i den största kolonin vid Høje Sande i Ringkøbing Fjord. Flera kolonier finns även runt Limfjorden på norra Jylland, inte mer än ca 150 km väster om Hallandskusten. Det är inte utan att spekulationer föds om skedstorken omsider kan bli ännu en ny häckfågel i Sverige.

Sk: 1 ad. vid Inre Foteviken 4–5.4 (Bengt Grandin m.fl.). Efter det sågs 1 ex. (äldre) vid Høje Ås ängar, Värpinge 30.4 (Håkan Wittzell m.fl.), 1 ex. Vombsjöns västra ängar 1–2.5 (Joakim Setterlund m.fl.), 1 3K Findus sunkdamm, Klagshamn 2.5 (Johan Fagefors) och 1 3K Skanörs hamnväg 2–14.5 (Tommy Holmgren m.fl.).

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Skedstork *Platalea leucorodia*, Bakdjupet, Skanör (Sk) 2 maj 2015.

Under perioden 28.5–1.6 sågs 2 ex., en 3K och en 2K, tillsammans på Måkläppen (Tobias Ljungquist m.fl.). Det är troligt att alla obsar från 30.4–22.5 avser samma 3K-fågel och under året har det alltså setts minst 3 ex. (rrk Sk).

Hl: 1 ad. Balgö och Sik 6–7.4 (Lasse Olsson, Anders Wänge m.fl.), 1 ad. str. N Galtabäck 26.4 (Johan Thor) och 1 ad. Klarningen, Östra Karup 27.4 (Lars Lundquist, Martin Åkesson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Tabell 13. Genomsnittligt antal skedstorkar *Platalea leucorodia* per år under olika perioder 1950–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,2	0,9	1,2	0,7	3,4	1,2	5,3	5

Bivråk *Pernis apivorus* NT

Vid sträckräkningarna i Falsterbo noterades 2453 ex. vilket innebär en tydlig tillbakagång efter några år med bättre sträcksummer. Årsumman var den tredje lägsta under 2000-talet. Rapporterna från landets rapportkommittéer är delvis motsägelsefulla, vilket här exemplifieras från Närke respektive Västmanland:

Nrk: Överlag får vi numera in jämförelsevis få rapporter om bivråkar på årsbasis jämfört med för bara tio år sedan. Årets högsta notering med str. individer blev bara 22 i bästa sträcktid för arten. Bara några få dagar senare i datum år 2001 sträckte hela 374 exemplar förbi samma lokal vilket var det årets högsta notering (rrk Nrk)!

FOTO: ANITA ÖCKNER

Bivråk *Pernis apivorus*, hanne, Ottenby (Öl), 4 juli 2015.

Vstm: Ökningen sedan mitten av 1990-talet tycks hålla i sig. Den metod vi använder för att bedöma antalet troliga häckningar är att räkna antalet atlasrutor (5x5 km) med fynd under häckningstid. Metoden är förstås något trubbig, men med tanke på artens stora revir bör den fungera hyggligt och förmodligen inte överskatta antalet åtminstone (rrk Vstm).

(ANDERS WIRDHEIM)

Svartvingad glada *Elanus caeruleus* (3/3 – 0/0)

Sm: 1 ad. Dumme mosse 5.6 (F) (Håkan Ydregården).

Fyndet gjordes på samma lokal där en 2K-fågel sågs i april 2012. I ljuset av detta bedöms årets fågel avse samma återvändande individ. Även fyndet som gjordes vid Grolanda, Vg, i augusti 2013 bedöms

nu avse denna individ. Grolanda ligger endast drygt fem mil från Dumme mosse, och sannolikheten att tre olika svartvingade glador besöker ett så begränsat område inom loppet av fyra år bedöms som liten. Således justeras totalantalet svenska fynd ner till tre. 2015 var ett bra år för arten i norra Europa, med flera observationer i Tyskland och Benelux och ett aprilfynd i Danmark (tarsiger.com).

(ALEXANDER HELLQUIST)

Brun glada *Milvus migrans* EN

Brun glada är en art stadd i expansion vilket visas såväl av ett ökat antal häckningar – i år fyra säkra och flera misstänkta – och ett kraftigt ökat an-

FOTO: ANITA ÖCKNER

Brun glada *Milvus migrans* 2K, Vapnödalen (Hl), 7 september 2015.

tal ströfynd. Det totala antalet fynd är numera så stort att det knappast längre är meningsfullt att försöka beräkna antalet. Häckningar konstaterades i Sk, Vg, Srm och Nb och rapporter om misstänkta häckningar föreligger från Sk, Vg och Nb.

I någon kontrast mot ovanstående står rapporten om "endast" 27 utsträckande fåglar vid Falsterbo, vilket är en för senare tid relativt låg årssumma. Detta har möjligen sin förklaring i det stabila högtrycksväder som rådde under en stor del av sträckperioden och som bör ha lett till en lägre koncentration av bruna glador till Falsterbo i september (rrk Sk).

Sk: Även i år sågs ett par vid Sövedsjön i april-maj (Ola

Ejdrén, Gert Ljungqvist, m.fl.), men inga ungfåglar sågs i området. Paret i Börringe gick till häckning för fjärde året i rad. En unge sågs i boet, men tyvärr dog den (oklart varför) strax innan den borde ha blivit flyg (rrk Sk).

Vg: Ett par häckade framgångsrikt i Skara kommun och fick ut två flygga ungar. Detta är första bekräftade häckningen i Vg. Även i Falköpings kommun finns starka indikationer på att ett par häckade framgångsrikt, men något boläge hittades inte även om flygga ungar sågs. Dessutom finns det mycket som tyder på att ytterligare ett par häckade i området kring Hornborgasjön, då flygga ungar sågs långt innan ungfågarna "Skara-häckningen" lämnade boet samt att ad.a sågs dra byte åt helt annat håll och långt ifrån där den andra häckningen genomfördes.

Srm: Det häckande paret i Nyköping gick till häckning även i år. Det är nu det sjätte året i följd som häckning sker här, även om det ska påpekas att arten är sedd i häckningsområdet under längre perioder ända sedan 2008. Även i år gick häckningen bra och två ungar lämnade boet (rrk Srm).

Nb: En säkerställd och ett par misstänkta häckningar i inlandet (rrk Nb).

(ANDERS WIRDHEIM)

Röd glada *Milvus milvus*

Det går fortsatt bra för gladan! Totalt 3811 utsträckande i Falsterbo under hösten är den i särklass högsta summan hittills (Nils Kjellén m.fl.), följd av 3089 hösten 2012 och gladan är den art som uppvisar den kraftigaste ökningen sedan starten 1973. Då utgjordes det svenska beståndet av endast ett 50-tal par! Med hjälp av data från det tidigare Projekt Glada skattades det svenska beståndet till minst 2600 par 2013. Om vi använder höstens antal juvenila och antar att 70 % av de skånska ungfågarna ännu passerar Falsterbo, att ungodproduktionen ligger på 1,5 flygga ungar, att 10 % av dessa dör innan flyttningen och att 200 ungfåglar övervintrar hamnar vi på 2985 häckande par i Skåne. Tillkommer uppskattningsvis 400 par i övriga Sverige varför beståndet i dagsläget sannolikt ligger närmare 3500 par. Högre och ökande antal häckar i Blekinge, Småland, Halland och Västergötland. Dessutom finns cirka 10 par på Öland och 15 par på Gotland. Ingen häckning konstaterades i Bohuslän, medan beståndet i Östergötland uppskattas till 5 par. Även om spridningen i norr går långsamt är det nog troligt att gladan efterhand kommer att sprida sig åtminstone upp till Dalälven, som utgjorde nordgräns på 1800-talet. Ströfynden i norr ökar generellt, med t.ex. fyra observationer av 6 ex. i Hälsingland, fem fynd i Dalarna och fyra fynd av 5 ex. i Gästrikland.

Allt fler, främst adulta, glador väljer att övervintra i södra Sverige, där det i dagsläget finns klart över tusen och kanske så mycket som två tusen övervintrare. Högsta rapporterade vinteransamlingar från Skåne var 113 ex. Vanneberga 9.12 (Linda Niklasson) och 100 ex. Karlaby, Gladsax 19.12 (Josef Chaib). Att ungfågelandelen i Falsterbo minskat något under senare år beror sannolikt på att något färre juvenila blir flygga då tätheten i Skåne efterhand ökat. På 1980 och 90-talen låg ungodproduktionen så högt som på 1,7 flygga/häckande par.

(NILS KJELLÉN)

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER

Röd glada *Milvus milvus* med unge av grågås *Anser anser* och mobbad av tofsvipa *Vanellus vanellus*. Håslövs ängar (Sk) 9 maj 2015.

Blå kärrhök *Circus cyaneus* NT

Eftersom 2015 var ett bra gnagarår ökade antalet rapporter under häckningstid i norra Sverige – och särskilt då längs fjällkedjan. Likväl kan konstateras att blå kärrhöken inte alls ses i samma omfattning under häckningstid som för bara 20–30 år sedan. Arten har uppenbarligen minskat ganska markant som häckfågel i landet, något som förmodligen beror på att avsaknaden av tydliga gnagartoppar under drygt 20 år kring millennieskiftet.

En överraskning var att ett par blå kärrhökar gjorde ett kort försök till häckning på norra Hisingen i Bohuslän. Hannen var färgmärkt och kunde därför konstateras härröra från de Västfrisiska öarna i

Holland. Han hade sommaren innan gjort ett häckningsförsök vid Tjolöholm i Kungsbacka kommun. Tyvärr verkade det inte som paret ”fick till det” på riktigt, möjligen blev det konkurrens från bruna kärrhökare i området.

I detta sammanhang kan nämnas att blå kärrhöken gått markant tillbaka som häckfågel även i Nederländerna. Där kan inte orsaken sökas i uteblivna gnagartoppar utan snarare i förändringar inom jordbruket i västra och södra Europa. Sannolikt påverkar dessa förändringar även de i Sverige häckande blå kärrhökarna eftersom deras huvudsakliga övervintringsområde ligger i Västeuropa.

Boh: Häckningsförsök: 1 par Björlanda skjutfält nära Nordre älvs mynning 19–25.4 (Stanley Mattsson m.fl.).
Dlr: Inga närmare iakttagelser som tyder på häckning 2015. Två junifynd från förväntat häckningsområde förtjänar att lyftas fram: 1 honf. Tisjökölen, Tisjön, Malung-Sälen 3.6 (Börje Dahlen). 1 ad. hona Vålån, Älvdalen 24.6 (Bjarne Hols).

Ång: Inget par noterat under häckningstid och endast fyra observationer av ensamma fåglar perioden 15 maj till 15 augusti (rrk Ång).

Nb: Några fåglar sedda under häckningstid men inga säkra häckningsfynd i Nb sedan 2005, trots några bra gnagarår (rrk Nb).

Hjd: 21 fynd under häckningstid, framför allt i västra delarna (rrk Hjd).

Jmt: Inga fynd med några starkare häckningsindicer noterades men 2–3 av junifynden är från troliga häckningsområden (rrk Jmt).

Ås lpm: 8 ex. på 8 lokaler under häckningstid (rrk S Lpl).

Ly lpm: 7 ex. på 3 lokaler under häckningstid (rrk S Lpl).

P lpm: 1 ad. hane Raudoäive, Arjeplogs k:n 5.7 (Stefan Holmberg, Leif Björk). 1 par Saltmyrans torvtäkt SO Abborrträsk 2–25.6 (Stefan Holmberg).

Lu lpm: 1 par Luspebryggen 20.6, Jokkmokk k:n (Per-Erik Holmlund). 1 hane Kuossajaure, Stubba NR 18.6 (Per-Erik Holmlund). 1 hona Abborrträsket, Nietsak 29.6 (Lars Sundberg).

T lpm: 8 fynd av enstaka fåglar eller par under häckningstid.

(ANDERS WIRDHEIM)

Stäpphök *Circus macrourus*

Ännu ett år med ett mycket stort antal fynd under såväl vår- som höststräck. Med stark reservation för dubbelräkningar noterades ca 60 ex. under apr–maj och ca 205 ex. under aug–okt. Höststräcket hade

en markant kulmen i september. Drygt en tredjedel av vårfågeln sågs i nordligaste Sverige, och det är lite intressant att stäpphöken ses i princip lika tidigt i april i Norrbotten som i Sydsverige. Detta antyder att de nordliga fåglarna främst nått oss via Finland.

Bakom stäpphökens expansion ligger sannolikt att den utvidgat sitt häckningsområde västerut i Ryssland så att det nu även omfattar delar av Finland (om än med ett begränsat antal par).

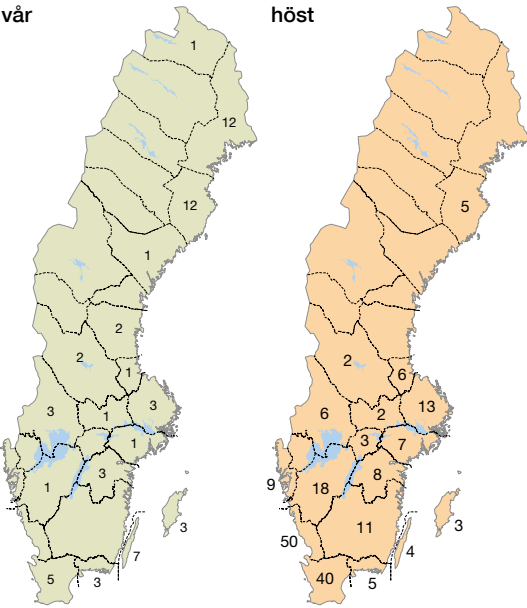
Liksom föregående år fanns en ad. hane på södra Öland under hela sommaren. Inget i rapporterna antyder dock häckning.

Notera även att vårfynden har en östlig tyngdpunkt medan höstfynden snarare har en västlig.

Landskapsvis fördelas fynden på Sk (ca 45), Bl (8), Sm (11), Öl (11), Gtl (6), Hl (ca 50), Boh (9), Vg (19), Nrk (3), Ög (10), Srm (13), Upl (25), Vstm (3), Vrm (9), Dlr (4), Gstr (7), Hls (2), Ång (1), Vb (17), Nb (12) och T lpm (1).

Fynd under häckningstid:

Öl: 1 3K+ hane södra Öland 17.5–10.8 (Daniel Andersson, Göran Andersson, Johan Myhrer m.fl.). Troligen samma individ som 2014 (rrk Öl).

Fynd av stäpphök *Circus macrourus* i Sverige vår och höst 2015.

Tabell 14. Genomsnittligt antal stäpphökare <i>Circus macrourus</i> per år under olika perioder 1950–2015.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
4,2	1,0	2,0	4,6	10	36	163	265

Anmärkningsvärt fynd:

T lpm: 1 ad. hane Akkiswaara 24.5 (Tommy Eriksson Järfälla, Anders Eriksson, Mathias Bergström) (F). Första fyndet för T lpm och det tredje för N Lpl.

(ANDERS WIRDHEIM)

Stäpphök x blå kärrhök

Circus macrourus x *C. cyaneus* (8/8 – 2/2)

Sk: 1 1K str. SV Nabben 19.9 (F) (Tomas Svensson), 1 1K str. S Nabben 26.9 (F) (Hans-Åke Gustavsson, Sabina Larsson).

Två fynd av denna hybrid får numera betraktas som normalt. Tidigare svenska fynd fördelar sig på 2011 (tre), 2012 (två) och 2014 (tre). 2015 häcka-

FOTO: P-G UTTERFORS

Stäpphök *Circus macrourus*, hane, Harplinge (HI), 14 september 2015.

de minst elva stäpphökspår i Finland, och runt 260 vårfynd och 450 höstfynd gjordes (tarsiger.com). Frågan är om uppträdandet av hybrider kommer att hålla i sig eller öka framöver i takt med stäpphökens expansion västerut, eller om antalen kommer att minska då det blir lättare för stäpphökar att hitta artfränder att häcka med.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Ob. stäpp-/ängshök *Circus macrourus/pygargus*

Totalt åtta individer rapporterade under hösten (29.8–27.9). En av dessa förtjänar särskild uppmärksamhet eftersom den oavsett arttillhörighet utgör den första observationen i Hjd:

Hjd: 1 honf. str. S Busjön, Älvros 29.8 (Per Åsberg, Johan Södercrantz, Göran Storensten). Ett intressant fynd, men arttillhörigheten gick tyvärr inte att säkerställa.

(ANDERS WIRDHEIM)

Ängshök *Circus pygargus* EN

På fastlandet konstaterades nio säkra häckningar eller häckningsförsök – sex i Uppland (samtliga misslyckade), en i Västmanland (3 flygga ungar, första häckningen sedan år 2000), en i Närke (i rapsfält – misslyckades då hannen trafikdöddades) och en i Östergötland (4 flygga ungar). Därtill fanns en trolig/möjlig häckning i Uppland och tre i Östergötland. Totala fastlandspopulationen uppgick således

FOTO: P-G UTTERFORS

Stäpphök *Circus macrourus*, 1K, Vapnödalen (HI), 6 september 2015.

till 9–13 revir. Detta innebär åter ett ökande antal (4–9 revir 2013, 7–11 revir 2014), men reproduktionen, sju konstaterat flygga ungar, var kort sagt urusel.

Från Gotland rapporterades ungfågelkullar på tre olika lokaler. Dessutom gjordes det ströfynd av vuxna fåglar på ytterligare 4–5 platser, vilka möjligen kan tolkas som häckningsförsök. Eftersom Gotland är ett viktigt landskap för arten är en heltäckande inventering mycket önskvärd.

På Öland gjordes en heltäckande inventering som resulterade i 28 par. Av dessa lyckades endast nio par med häckningen. Artens val av häckningsplats fördelades mellan agmyr (ett par), tokmark (tre

par) och resterande 25 par i åkermark (Staffan Rodebrand).

Den totala populationen i landet kan summeras till 40–48 par, dvs. ungefär samma antal som föregående år (42–46). Det som verkligen är oroande, trots en till synes ganska stabil population, är utvecklingen med allt större andel häckningar i åkermark. Detta gäller framför allt Öland, men även Uppland. Häckningar i åkermark, med slätter mitt i häckningssäsongen och därtill ökad predation från grävling och räv, medför mycket dålig reproduktion. Som situationen är för närvarande kan den svenska stammen inte betraktas som självbärande, utan är hela tiden beroende av inflöde från grannländer i öster.

FOTO: JÖRGEN LINDQVIST

Ängshök *Circus pygargus*, 1K, Gotland, 20 augusti 2015.

Fynd i Norrland inklusive Värmland och Dalarna:
Vrm: 1 2K hona Blekene, Södra Hyn 31.5 (Dan Norberg) och samma fågel vid Norra Hyn 31.5 (Dan Mangsbo).
1 2K Bergs alle, Väse 31.5 (Håkan Funk). Rrk Vrm be-

dömer att alla tre observationerna gäller en och samma fågel.

Dlr: 1 2K hane Finsta ängar, Hedemora 3–13.6 (Leif Carlberg, Daniel Andersson).

Gstr: 1 hane Grinduga, södraGävle 3.7 (Tommy Eriksson).

Hls: Observationer av fem olika individer 8.5–17.6 (Stefan Persson, Leif Larsson, Thomas Tiger, Tuomo Kolehmainen).

Vb: 1 2K+ Nedre Sävårån 5.6 (Mikael Wikström), 1 3K+ hona Degernäsbäcken 8–19.6 (Emmanuel Naudot m.fl.) samt 1 2K+ hona str. V Lövbådan 1.7 (Joakim Lessmann).
Fyndet i Sävar bedöms gälla samma exemplar som några dagar senare upptäcktes på Degernässlätten. Nionde och tionde fyndet i Vb.

(MARTIN TJERNBERG)

Större skrikörn *Aquila clanga*

Mindre skrikörn *Aquila pomarina*

Anmärkningsvärt nog gjordes inget godkänt fynd av någon skrikörn i Sverige 2015. Det är första gången på mycket länge som detta händer (se även Tab. 15 och 16). Med hänsyn tagen till aktiviteten bland fågelskådare förekom större skrikörn som mest regelbundet i Sverige på 1960- och 70-talen, medan mindre skrikörn nådde en topp under årtiondena kring millennieskiftet. Särskilt större skrikörn har en längre tid haft en starkt nedåtgående trend inom sitt europeiska utbredningsområde.

(ANDERS WIRDHEIM)

Kungsörn *Aquila chrysaetos* NT

Följande sammanfattning är en kortfattad version av insamlade data från föreningen Kungsörn Sverige, bearbetade av Börje Dahlén.

I Norrland, inklusive Dalarna och Värmland, producerades totalt 220 ringmärkningsdugliga ungar hos 430 kontrollerade par. Detta innebär 0,51 ungar per par, dvs. i stort sett samma resultat som föregående år och därmed åter ett ”normalår”. Variationen var dock stor mellan de olika länen. Bästa resultaten konstaterades i Jämtlands och Västerbottens län med 0,64 ungar per par och som sämst 0,30 ungar per par i Västernorrlands och Dalarnas län.

Tabell 15. Genomsnittligt antal större skrikörnar <i>Aquila clanga</i> per år under olika perioder 1950–2015.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
3,6	6,1	6,5	3,6	3,7	5,4	3,5	0

Tabell 16. Genomsnittligt antal mindre skrikörnar <i>Aquila pomarina</i> per år under olika perioder 1950–2015.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0	0,4	2,5	6,1	8,1	7,8	6,2	0

På Gotland, som hyser en av världens tätaste kungsörnspopulationer, producerades 35 flygga ungar i 56 besatta revir (0,63 ungar/revir). Detta är det bästa resultatet hittills och i stark kontrast till föregående års oförklarligt urusla häckningsutfall (0,20 ungar/revir). Under de senaste tio åren har antalet flygga ungar varierat avsevärt med ett medelvärde på 23 flygga ungar per år.

I Götaland och Svealand (exklusive Värmlands, Dalarnas och Gotlands län) konstaterades i 23 besatta revir åtta lyckade häckningar (en i Uppsala, två i Kronobergs och fem i Skåne län). De lyckade häckningarna producerade totalt tio ringmärkningsdugliga ungar, dvs. 0,44 ungar per besatt revir.

FOTO: GÖRAN LENZ

Stäppörn *Aquila nipalensis*, 2K, Sillesjö (Sk), 31 december 2015.

En populationsuppskattning i Götaland och Svealand (exklusive Värmlands, Dalarnas och Gotlands län) hamnar på 32 (24–41) revirhävande par. Beräkningen har gjorts utifrån uppgifter om besatta revir, antal besatta revir de senaste fem åren, antalet besökta revir, omfattning av inte inventerade områden och inventeringskvalitet.

(MARTIN TJERNBERG)

Stäppörn *Aquila nipalensis* (46/46 – 3/3)

Sk: 1 2K sträckförsök Skanörs Ljung 9.8 (F) (Hans-Åke Gustavsson), 1 2K södra Skåne 27.10–31.12 (F) (granskade observationer från Lilla Hammarsnäs 27.10 och Börringeområdet 1.11–31.12).

Öl: 1 2K södra Öland (granskade observationer från Kär-

ra, Eketorp och Karl X:s mur) 2–5.9 (F) (Douglas Gustafsson, Jeff Price, Anders Aschan m.fl.).

Hl: 1 2K Rotorp, Halmstad 18.10 (F) (Kurt Smedberg).

Det bedöms att fynden avser tre individer, utifrån slitage- och ruggningsmönster i vingar och stjärt. Fågeln i Halland bedöms vara samma som sedan stannade för att övervintra i Skåne, medan augustifyndet i Skåne och septemberfyndet på Öland bedöms avse två andra individer. Många svenska stäppörnar upptäcks som 2K under efteråret, precis som två av årets fåglar. Av totalt 22 entydigt åldersbestämda individer är 16 upptäckta som 2K (alla under perioden juni–december), fyra som 1K, en

FOTO: MIKAEL ARINDER/SKÅNSKA BILDER

Stäppörn *Aquila nipalensis*, 2K mobbad av korpar *Corvus corax*, Gärdslöv (Sk), 30 december 2015.

som 3K och en som 4K. Det saknas fynd av stäppörnar som med säkerhet är äldre än 4K.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Aftonfalk *Falco vespertinus*

Under året noterades totalt 88 aftonfalkar i landet vilket är något högre än under fjolåret (77 ex.). Det innebär en årssumma nära medelvärdet efter millennieskiftet (85 ex.). Delar av Europa berördes av ett större inflöde av unga fåglar under hösten, något som delvis omfattade Sverige om än i låga antal. Årets första fynd gjordes i Blekinge den 1 maj, medan årets sista aftonfalk sågs i norra Halland den 17 oktober.

Endast tre fynd av aftonfalk gjordes i Norrland under 2015:

Hls: 1 2K Harsa 11.7 (Fredrik Litsgård).

Vb: 1 ad. hanne str. NV Lillhällan, Holmön, Holmöarna 16.5 (Christer Olsson, Björn Olsen), 1 2K hanne str. NO Tavastudden, Täftelandet 17.5 (Emmanuel Naudot).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Stenfalk *Falco columbarius*

Likt de föregående åren sparsamt rapporterad under häckningstid i landets norra två tredjedelar. Fynd som tydde på häckning gjordes ner till Dlr. Dessutom finns uppenbarligen en liten population fortfarande kvar på Öland. Vinterfynd görs regelbundet i södra Sverige, men endast tillfälligt i norra Svealand och Norrland.

Öl: Flera rapporter på södra Öland som indikerar tänkbara häckningar (t.ex. fågel «med mat till ungar»), men observationerna är geografiskt utspridda och det är svårt att peka ut tydliga revir baserat på flera rapporter. Inga bofynd eller ungar tillsammans med föräldrar finns rapporterade. Under perioden 1 juni till 10 augusti finns sammanlagt 13 observationer av stenfalk (rrk Öl).

Dlr: Inga häckningar konstaterade, men sex lokaler med troliga/möjliga häckningar (rrk Dlr).

Ång: Ingen häckning konstaterad. Tio observationer gjorda av enstaka ex. under häckningstid 15 maj till 15 augusti (rrk Ång).

Hjd: Tre möjliga häckningar rapporterade (rrk Hjd).

Jmt: Endast en sannolik häckning rapporterades – ett varnande par i närheten av Stora Blåsjön. Därutöver rap-

porterades möjliga häckningar från ca 10 platser, mestadels i fjälltrakterna (rrk Jmt).

S Lpl: Säkra och troliga häckningar: Ås lpm: 2 troliga, Ly lpm: 2 säkra + 2 troliga (rrk S Lpl).

N Lpl: Säkra eller troliga häckningar: P lpm: 3, Lu lpm: 5, T lpm: 9 fynd. Av dessa fynd gjordes tre nedom den egentliga fjällkedjan (rrk N Lpl).

Nordliga vinterfynd (januari):

Dlr: 1 hanne Mossbodarna, Borlänge 14.1 (Marcus Schanberg, Niina Männikkö).

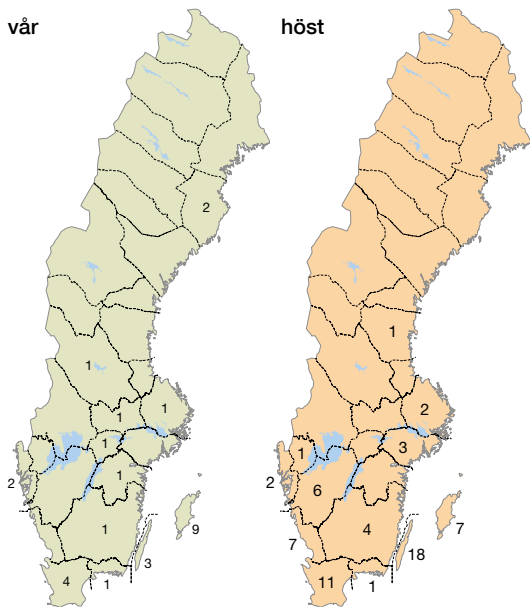
Nb: 1 ad. hanne Hortlax 18.1 (Lars Sandberg, Per Sandberg).

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: KRISTER CARLSSON

Aftonfalk *Falco vespertinus*, hona, Arontorp (Öl) 23 augusti 2015.

Fynd av aftonfalk *Falco vespertinus* i Sverige vår (apr-jun) och höst (aug-okt) 2015.

Eleonorafalk *Falco eleonorae* (15/15 – 4/4)

Sk: 1 2K+ ljus morf str. S Nabben 15.9 (F) (Nils Kjellén, Mikael Olofsson).

Öl: 1 3K+ ljus morf Ölands norra udde 25.8 (F) (Thomas Alerstam).

Gtl: 1 2K mörk morf Muskmyr 16.9 (F) (Per Smitterberg).

Boh: 1 2K+ mörk morf Galgberget, Ytterby 20.9 (Lars Gustafsson).

Ett litet inflöde av denna karismatiska art förgyllde den tidiga hösten för några lyckliga observatörer – som brukligt handlade det om tämligen flyktiga observationer. Fynden är de första sedan 2006 – även då noterades fyra fåglar. Det är snarare regel än un-

dantag med flera fynd de år arten ses i landet, vilket kan tolkas som en tendens för arten att då och då företa smärre invasioner norr om utbredningsområdet. I nordligaste Europa har Sverige dock en särställning när det gäller antalet fynd. I Danmark har totalt fyra fåglar setts, varav en sträckt norrut vid Skagen samma datum som fågeln på Nabben sträckte söderut. Det var det enda nordeuropeiska fyndet utöver de svenska under 2015. Finland har sedan tidigare ett fynd, Norge inget och England sju (tarsiger.com, birdguides.com).

(ALEXANDER HELLQUIST)

FOTO: THOMAS ALERSTAM

Eleonorafalk *Falco eleonore*, 3K+ ljus morf, Ölands norra udde (Öl) 25 augusti 2015.

Jaktfalk *Falco rusticolus* VU

Häckningar:

N Lpl: Tidigare år har helikopterinventering "endast" skett i nationalparksblocket (Sarek + Padjelanta + Stora Sjöfallet) och Gällivare-/Kirunafjällen (området norr om nationalparksblocket upp till Torne träsk). En liknande inventering genomfördes även detta år men gällande hela Norrbottens fjällvärld. Den 11–13 juni kontrollerades således 67 häckningslokaler kända från jaktfalksstudien 1996–2007 och 16 lyckade häckningar kunde dokumenteras. Utöver dessa häckningar hittade Norrbottens Ornitologiska Förenings (NOF) fjällvråksprojekt en häckning 16 juli på en ny boplatz i en tidigare känd lokal och följande dag upptäckte NOF:s pilgrimsfalksprojekt en häckning i en klippbrant i Sjaunja

Naturreservat. Det är första gången på fyra år som det har dokumenterats häckande jaktfalk i ett lågfjällsområde i norra Lappland. Vanligen är det numera pilgrimsfalkar som häckar i lågfjällsområden, under 2015 på sju kända gamla jaktfalklokaler. Årets 18 lyckade jaktfalkhäckningar resulterade i 53 ungar, vilket är ett hyfsat bra kullsnitt på 2,8 ungar. Som kuriosas kan nämnas en kull på fem ungar, den tredje kända i Skandinavien.

När jaktfalkarnas häckningslokaler kontrollerades tidigare år, mellan 1996–2007, var det under toppår 50 % lyckade häckningar. Detta år borde det alltså ha varit häckning i ungefär hälften av de 67 gamla kända häckningslokalerna. Årets resultat kan därför möjligen tolkas som en beståndsnedgång. En bidragande orsak till ett sämre häckningsresultat än förväntat är emellertid

FOTO: PER SMITTERBERG

Eleonorafalk *Falco eleonore*, 2K mörk morf, Muskmyr (Gtl) 16 september 2015.

att tidigare inventeringar även genomfördes under vårvintern. Detta medförde bättre data om vilka boplatser jaktfalkarna valde en given häckningssäsong. Vi har därmed ingen kunskap om alternativa boplatser eftersom resurser endast finns till en sommarkontroll av kända häckningslokaler. För att få bättre kunskap om våra norrbottniska jaktfalkar vore det mycket önskvärt att inventeringar kan genomföras både under vårvinter och sommar.

En hotbild för jaktfalkarna är minskad tillgång på dal- och fjällripor, då riporna utgör cirka 90 % av födan. En nedgång av ripstammarna kan därför få stora konsekvenser för jaktfalkens häckningsframgång. Det är entydigt att de båda riparterna har minskat under en lång följd av år och att dalripan fortfarande minskar.

Vi misstänker att dalripans tillbakagång nedanför fjäl-
len resulterat i att det numera knappt längre finns några
häckande jaktfalkar i lågfjällsområden utom tillfälligtvis
något enstaka år.

Den så kallade fria småviltsjakten kan också ha stor
betydelse för rippopulationerna. I den fjällkommun
där det största jakttrycket på ripor föreligger, Arjeplog,
kontrollerades 12 gamla kända jaktfalklokaler, men en-
dast två lyckade häckningar med totalt fem ungar på-
träffades. Man kan även fundera över vilka långsiktiga
effekter den svenska ripjakten kommer att medföra.
Norge har nu rödlistat både dal- och fjällripa, kortat
ned jakttider och infört så kallad bag limit på tre ri-
por per jägare och dag i delar av Norge. Projekt Jakt-
falk Norrbotten anser att Norge och Island i dagsläget

FOTO: TORSTEN GREEN PETERSEN

Jaktfalk *Falco rusticolus* ad., Jämtland, 24 juni 2015.

tar ett betydligt större ansvar än vad Sverige gör avse-
ende ripjakten.

Att den pågående klimatförändringen också har eller
kommer att ha betydelse för jaktfalkarnas häcknings-
framgång kan vi nog utgå ifrån. Sammantaget kan det
innebära att vi får en långsam minskning av antalet
häckande jaktfalkar och minskat utbredningsområde i
Norrbottens fjällvärld. (Berth-Ove Lindström Projekt
jaktfalk Norrbotten).

S Lpl: Uppgifter saknas.

Jmt:s län: Länsstyrelsen i Jämtlands län och Projekt jakt-
falk kontrollerade 56 kända revir 22–24 juni. Bland de
14 par som hittades lyckades 11 par (79 %) med häck-
ningen. Totalt noterades 24 ungar, men vid några av
häckningarna hade ungarna lämnat boplatserna, varför
det troligen var fler. Förmodligen hade den milda och

snöfattiga vintern medfört att falkarna lade ägg redan i
månadsskiftet mars–april, alltså 1–2 veckor tidigare än
normalt. Räknet på de kullar som inte lämnat boplat-
sen blev genomsnittet 2,75 ungar per lyckad häckning,
vilket är i nivå med medelvärdet de senaste åtta åren,
respektive 2,0 ungar per etablerat par. I flera tidigare
pålitliga revir, bland annat i Frostviken, har vi inte fun-
nit några jaktfalkhäckningar de senaste åren, vilket är
oroande. I ett annat område finns det indikationer på
att äventyrsturism har stört bort jaktfalkarna. (Tomas
Bergström, Naturvårdsenheten Länsstyrelsen i Jämt-
lands län, Ulla Falkdalen, Projekt Jaktfalk).

Dlr: En lyckad häckning med fyra ungar i nordvästra Da-
larna (Börje Dahlén, Alf Nordin).

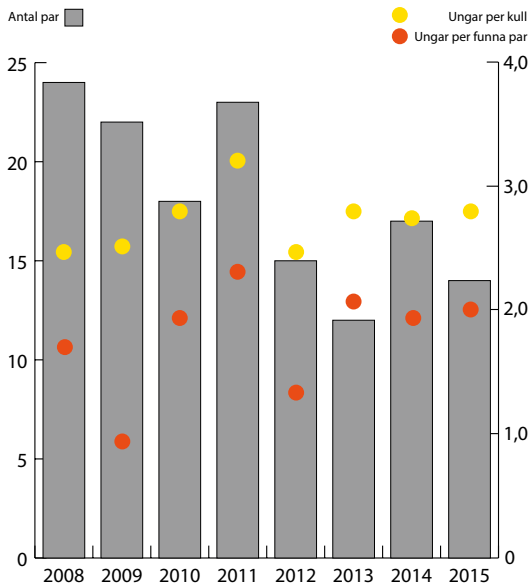
Observationer utanför häckningsområdet:

Sk: 1 1K str. SV Nabben, Falsterbonäset 3.10 (Christian
Ljunggren, Ely-Britt Schildt m.fl.). 1 1K Löddesnäs –
Salviken – Vikhög 10–17.10 (Gunnar Eriksson, Dan
Jönsson m.fl.). 1 1K Sandhammaren – Simrishamn –
Kivik 28–31.10 (Sven Splittorff, Gert Ljungqvist m.fl.).
1 1K V Börringesjön 8.11 (Björn Göthenqvist, Henrik
Nordholm m.fl.). 1 1K Vombs ängar 14.11 (Peter Sal-
mon, Sven Jönsson), 1 1K Käseberga 14.11 (Sven Split-
torff), 1 1K Nöbbelövs mosse 22.11 (Michael Tobler)
och 1 1K Svedberga, Mjöhult 31.12 (Lennart Söder-
berg, Lars Bergendorf). Av falkarnas fjäderdräkter att
döma rörde det sig om fyra olika individer.

Bl: 1 1K Utlängan 16.10 (F) (Lars-Gunnar Lundqvist).

Sm: 1 1K hona rast. Furö, Oskarshamn 20.9 (Åke Nils-
son). 1 1K Värnanäs, Kalmar 30.10–2.11 (Per Rudin,
Ola Lindblom, Arne Hellgren).

Hl: 1 1K str. S Lerjan 20.9 (Stefan Johansson, Jan Wahl-
berg). 1 1K hona str. NV Grötvik 5.10 (Sten Ericson,
Henrik Storm).

Antalet påträffade jaktfalkpar i Jämtlands län 2008–
2015 samt antal ungar per kull och per funna par.

Bob: Observerad på sex lokaler under året, med minst minst tre olika individer inblandade. För fjärde vintern i rad visade sig en ad. jaktfalk vid Havstensfjord i Uddevalla (rrk Boh).

Vg: 1 1K Galterö 5.11 (Göran Gustavsson m.fl.).

Ög: 1 1K rast. vid Svartåmynnings naturreservat, Roxen 4.10 (Herman Drotz, Oskar Persson m.fl.).

Upl: 1 1K Västanhede, Tierpssläten 5.9 (Martin Fransson).
(MARTIN TJERNBERG)

Vattenrall *Rallus aquaticus*

Vattenrallen ser ut att sakta men säkert vara på väg att återta förlorad mark efter de stränga vintrarna runt 2010, då beståndet decimerades märkbart. Arten har återkom också som häckfågel på den isolerade ön Nidingen i norra HI 2014, och häckning noterades även detta år. Rrk Upl skriver:

Upl: Totalt under säsongen rapporterades cirka 120 "spelande" från 66 lokaler. Detta är 40 fler "spelande" och 22 fler lokaler än föregående år. Kanske en uppgång kan skönjas efter de stränga vintrarna 2009/2010 och 2010/2011. Under perioden 2010–2014 låg medelan- talet på 90 "spelande". Dessförinnan rapporterades som lägst 114, som högst 277 "spelande" (rrk Upl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Småfläckig sumphöna *Porzana porzana* VU

För småfläckiga sumphönan var 2015 ett rätt svagt år med 204 spelande, den lägsta summan sedan 2010. Största koncentrationerna var Hjälstaviken, Uppland med 7 sp, Hammarkullen vid Kvismaren, Närke och Holma, Ölmeviken, Värmland med var- dera 5 sp, Husebymaden, Småland med 4.

Höst (exempel):

Sk: Under höststräcket rapporterades uppskattningsvis 19 ex. från Skälderviken, Hasslarps dammar, Löddes- näs, Foteviken och Falsterbonäset. Antalet höstfynd är faktiskt det näst högsta i rapportsammanställningarnas historia.

HI: 1 1K Getteröns naturreservat 30–31.8 (Mikael Nord, Manne Johnson). 1 ex. Hjälmns våtmark 27.9–9.10 (Rolf Persson, Ivar Ivarsson m.fl.).

Öl: 1 ex. Beijershamn 22.8 (Tobias Berger, Markus Tall- roth, Göran Holm m.fl.). 1 ex. Tjusby fjärd 22.9 (Tobi- as Berger).

Nrk: 1 ex. lockläte, övriga läten Venamaden, Rynningevi- ken 9.8 (Ola Erlandsson, Lennart Eriksson, Lennart Sö- derkvist). 1 1K Venamaden, Rynningeviken 20.9 (Len- nart Eriksson, Lennart Söderkvist, Ola Erlandsson).

(FREDRIK FRIBERG)

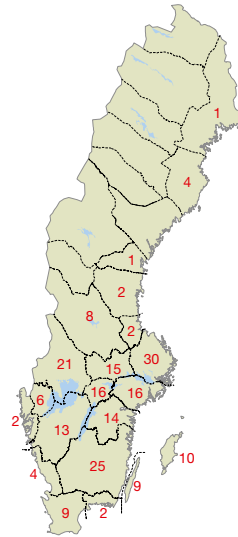
Mindre sumphöna *Porzana parva*

Två fynd gjordes under våren, och det kan konsta- teras att denna art inte längre är årlig i Sverige. Be- tydligt fler fynd gjordes på 1970- och 80-talen, och antalet fynd har minskat markant sedan början på 1990-talet (Tab. 17).

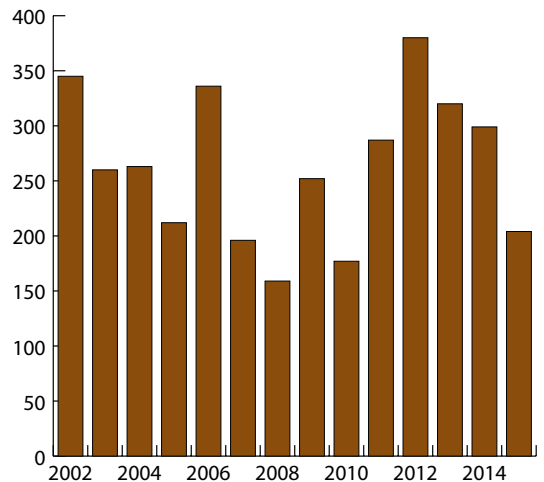
Upl: 1 ex. spel. Skånelaholm, Fysingen 9–21.6 (Niklas Westermark, Per Åsberg, William Sjöberg m.fl.).

Vrm: 1 ex. spel. Nötön, Åråsviken-Kilsviken 24–30.6 (Thomas Lindell m.fl.).

(FREDRIK FRIBERG)

Spelande småfläckiga sumphönor *Porzana porzana* i Sverige 2015.

Rapporterade småfläckiga sumphönor *Porzana porzana* i Sverige 1986–2015.

Tabell 17. Genomsnittligt antal mindre sumphönor <i>Porzana parva</i> per år under olika perioder 1950–2015.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
3,4	5,8	10,9	7,2	6,7	2,4	3,3	2

Kornknarr *Crex crex* NT

Totalt 853 spel. hannar på fastlandet är en ganska bra årssiffra, dock mycket under närmast föregående års rekordnivåer (mosvarande siffra 2012 var 1464 och 2013 var det 1275 spel. hannar).

Stora koncentrationer var Gamla Bälunge mossar 22 spel., Lina myr, Gtl 14 spel. och Marma skjutfält, Upl 13 spel.

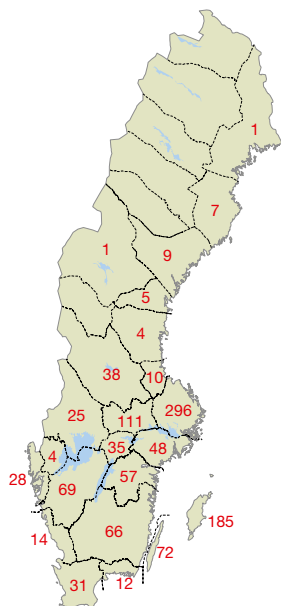
Häckning:

Bl: 1 ad. + 1 juv. Västeråkra 29.7–11.8 (gm Åke Widgren). En konstaterad häckning, endast det andra tillfället i landskapet. Första gången häckning konstaterades var vid Jämjö 1977 (BOF 1993. *Blekinges fåglar*).

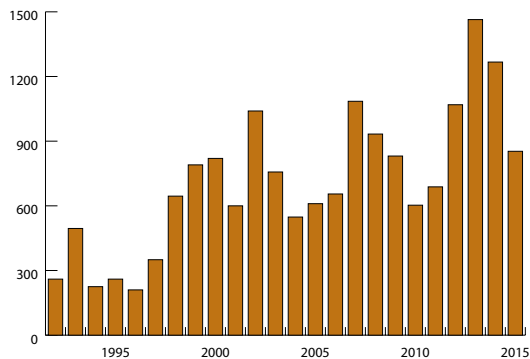
(FREDRIK FRIBERG)

Trana *Grus grus*

Vinterfynd av trana tenderar att bli vanligare, och arten ses även tidigare på vårvintern och senare

Spelande kornknarrar *Crex crex* i Sverige 2015.

Rapporterade kornknarrar *Crex crex* i Sverige (exkl. Öland och Gotland) 1992–2015.

på hösten jämfört med under 1900-talets senare del. Detta år finns fynd som tyder på övervintring 2014/15 i såväl Sk och Hl som på Öl samt decemberfynd upp till Upl:

Sk: Tre januarifynd gjordes avseende lika många individer (rrk Sk).

Bl: 1 ex. Fäholmen 25–31.1 (Monica Malmberg, Thomas Nilsson). 1 ex. Risanäs 1.2 (Nils Vågman). 1 ex. Leråkra 13.2 (George Gustafsson). 2 ex. Kvallåkragölen 19.2 (gnm Mats Olsson). 1 ex. str. N Karlskrona 22.2 (Christoffer Renvaktar). 2 ex. Ettebro 25.2 (Thomas Rodeson). 1 ex. str. NO Ronneby 25.2 (Anders Blomdahl, Linda Jonasson). 3 ex. Tvings kyrka 28.2 (Krister Fredriksson)

Öl: 1 ex. Stenåsa med omnejd 5.1–10.2 (Lars Högström m.fl.). 1 ex. Rösslösa 10.2 (Anders Måhlén).

Hl: 1 ex. Skottorp och Snapparp 3–17.1 (Erik Johansson m.fl.) och 1 ex. Faurås 7.1–25.2 (Magnus Andersson m.fl.).

Decemberfynd N om Hl–Öl:

Sm: 1 ex. vid Kullarna, Skye 29.12 (Roland Ylven, Peter Karlsson).

Boh: 1 1K Tjurholmen, Göta älv 30.11–30.12 (David Klingberg, Peter Strandvik, Conny Palm m.fl.).

Ög: 40 ex. str. S över Västra Lund, Motala 27.12 (Rolf Andersson).

Nrk: 3 ex. (2 ad. + 1 1K) Näsudden, Dimbobaden 1–6.12 (Sune Johansson, Ronny Nilsson m.fl.). 1 ex. Tysslingen, Södra, Tysslingen 1–12.12 (Kent Halttunen, Jan Andersson m.fl.). 1 ex. Hammars åkrar, Kvismaren 5–31.12 (Håkan Svensson, Birgitta Dawidsson m.fl.).

Srm: 1 ex. Femöre kanal, Oxelösund 26.12 (Eric Salomonsson) och, möjligen samma fågel, 1 1K rast. vid Rosendal, Nyköping 26.12 (Julius Grantén, Elin Wengelin).

Upl: 2 ex. Hjälstaviken fram till 29.12, 1 ex. kvar 30.12 (rrk Upl).

Dlr: 2 ex. Hedemora reningsverk 21.12 och 2 ex. Hålla, Hovran, Hedemora 31.12 (Jan-Erik Westlund, Patrik Engberg m.fl.). Troligen samma individer (rrk Dlr).

(ANDERS WIRDHEIM)

Småtrapp *Tetrax tetrax* (26/27 – 3/3)

Vrm: 1 hanne Ullvetterns gård, Bjurtjärnsområdet 29.4–1.5 (F) (Björn Eriksson).

Nrk: 1 hona Kvismaren 8–31.7 (F) (Magnus Friberg).

Nb: 1 hanne Vitberget 26.5–24.7 (F) (Mikael Ågren, Leif Bildström, Anna Peman m.fl.).

Efter fyra år av småtrappstorka slogs årsrekord i och med tre fynd. Även Norge (ett fynd) och Finland (ett fynd) berördes av detta smärre inflöde. För såväl Närke som Norrbotten var det förstafynd. Den geografiska fyndbilden är dock ganska väl spridd över landet, med en förskjutning mot södra delen av landet, men inget landskap sticker ut märkbart. Huru-

vida hanen från Värmland kan vara samma som en månad senare upptäcks i Norrbotten är svårt att avgöra, och fullt rimligt. Det finns foton som visar att teckningar i den svartvita hals- och huvudteckningen pekar på skillnader och att det därför borde röra sig om två olika individer. Synliga skillnader skulle dock kunna bero på slitage, fotoförhållanden med mera. Mot bakgrund av det smärre inflödet och det till synes olika utseendet har Raritetskommittén bedömt det som mest rättvist att publicera det som två olika individer.

(MATS WAERN)

FOTO: DAN KLASSON

Småtrapp *Tetrax tetrax*, Ullvetterns gård (Vrm) 1 maj 2015.

Styltlöpare *Himantopus himantopus* (27/31 – 3/3)
Minst tre olika individer under året, men möjligen fyra. Teoretiskt sett skulle en och samma fågel ha kunnat röra sig från Västmanland till Skåne och tillbaka till Västmanland och senare Södermanland i maj–juni, men sannolikt rörde det sig om ett par olika fåglar. Styltlöparen har under senare år häckat tillfälligt i bl.a. Danmark (Ortvad m.fl. 2015) och Storbritannien (Hudson m.fl. 2016).

Sk: 1 hane Lilla Svenstorps våtmark 16–19.5 (Stefan Malm, Peter Malm m.fl.) och 1 1K Klagshamns udde – Terekudden 24.9 (Stefan Wulff, Anders Larsson m.fl.).
Srm: 1 ex. Vadsjön, Husby-Oppunda, Nyköping 7.6 (Kjell Widén, Jan Gustafsson, Jan Karlsson m.fl.).

Vstm: 1 rast. Frövisjön, Skultuna, 14.5 (Gunnar Siljestränd m.fl.) och 1 rast. Högbymaden, Gnien, Ramnäs, 24.5 (Sören Larsson m.fl.). Utifrån befintlig dokumentation är det svårt att avgöra om fynden rör en och samma individ eller om två olika fåglar. Rrk Vstm har bedömt fynden som två olika, vilket innebär att detta var andra och tredje fyndet i Vstm.

(ANDERS WIRDHEIM)

Skärfläcka *Recurvirostra avosetta*

Ett någorlunda ordinärt häckningsår med ett något lägre antal i Sk och Hl än under 2013–2014, vilka var toppår där.

Sk: Ca 388 par, men svårt att bedöma totalantal då t.ex.

FOTO: MIKAEL ARINDER/SKÅNSKA BILDER

Styltlöpare *Himantopus himantopus*, Lilla Svenstorps våtmark (Sk) 17 maj 2015.

misslyckade häckningar är underrepresenterade i rapporteringen. 301 par fanns i Vellinge kommun (Falsterbo fstrn m.fl.).

Bl: endast enstaka par.

Gtl: Ca 100 möjliga häckningar rapporterade, med det saknas data från många platser där arten tidigare häckat.

Hl: 90–100 par med ca 70 ruvande på Getterön.

Sm: 1 par påbörjade häckning i Kalmar kommun, men resultatet okänt.

Öl: Landskapet har en betydande del av den svenska populationen, men uppgifter saknas.

Fynd utanför häckningsområdet gjordes i Sm/F, Sm/G, Gbg, Boh, Ög, Srm och Upl (bl.a. ett inlandsfynd).

(LARS LINDELL)

Svartvingad vadarsvala *Glareola nordmanni*

(28/29 – 1/1)

Gtl: 1 ex. Glasskär, Närsholmen 27.5 och Aurriv 30.5 samt 5–6.6 (F) (Fredrik Ström, Per Smitterberg).

Detta var Gotlands andra fynd – det första gjordes 3–4.6 1980 i Stockviken.

(MATS WAERN)

Svartbent strandpipare RE

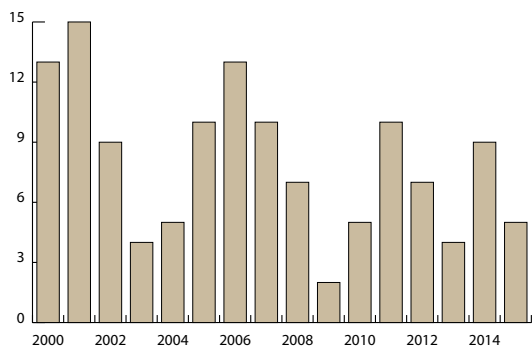
Charadrius alexandrinus

Endast fem fynd under året fördelade på Sk (3), Öl (1) och Gtl (1). Möjligheterna till en återkolonisation av arten i Sverige får för närvarande anses

FOTO: MIKAEL ARINDER/SKÅNSKA BILDER

Svartbent strandpipare *Charadrius alexandrinus*, 2K hanne, Lomma (Sk) 12 april 2015.

Rapporterade svartbenta strandpipare *Charadrius alexandrinus* i Sverige 2000–2015.

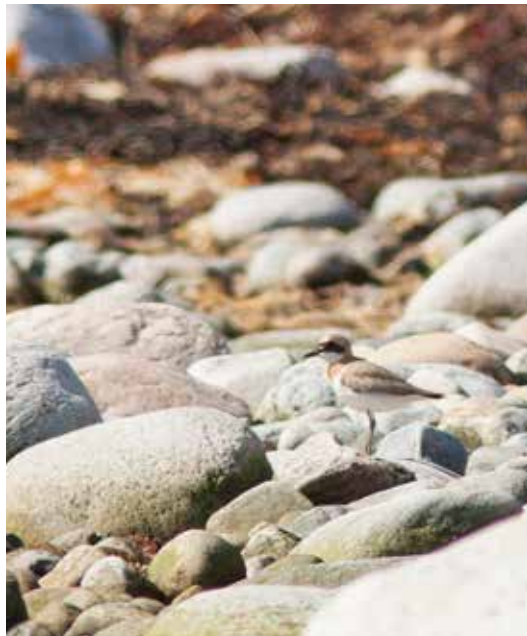
vara mycket små eftersom den gått markant tillbaka såväl i Danmark som i Tyskland under senare årtionden.

Sk: 1 2K hanne Lomma Norra 12.4 (Per Olof Lippe), 1 ex. Rönne 28.4 (Max Jensen) och 1 hanne Nabben, Falsterbonäset 1.5 (Hans-Åke Gustavsson m.fl.). Tre fynd under året är i linje med de senaste åren. Senast arten häckade i Skåne var 2006. Fågeln i Lomma var färgmärkt och visade sig vara märkt som en veckogammal unge 2.6 2014 i Beltringharder Koog i norra Tyskland. Öl: 1 hona Karsnabben, Böda hamn 2–3.5 (Robin Isaksson m.fl.). Första året sedan 2005 utan fynd i Ottenbyområdet.

Gtl: 1 ex. rast. Nisseviken 16.8 (Per Smitterberg).

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: LINDA NIKLASSON

Ökenpipare *Charadrius leschenaultii*, hanne, Nidingen (Hl) 21 juni 2015.

Ökenpipare *Charadrius leschenaultii* (16/16 – 1/1)

Hl: 1 hanne so. dr. Nidingen 21.6 (F) (Linda Niklasson, Uno Unger).

Tredje fyndet för Halland. Ökenpiparen är uppdelad i tre raser; *columbinus* (Turkiet till södra Afghanistan), *crassirostris* (öster om Kaspiska havet till sydöstra Kazakstan) och *leschenaultii* (Kina till Mongoliet). Raserna skiljer bland annat i näbb-längd, med en längre näbb ju längre österut man kommer. Inget av de svenska fynden är publicerad eller bestämd till ras, vilket kanske kan tyckas märkligt. Variation, överlapp i näbb-längd och avsaknad av mer handfasta karaktärer gör att Raritetskom-

mittén traditionellt har valt denna försiktiga väg. Det skulle dock inte förvåna om det inom en överblickbar framtid kommer djupdykande publikationer som ger oss ytterligare pusselbitar.

(MATS WAERN)

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*

Som en följd av mildare vintrar tenderar ljungpipare att bli en regelbunden övervintrade, om än i låga antal, i sydligaste Sverige. Från januari finns flera rapporter från Skåne och Öland samt enstaka även från Halland och Blekinge. Däremot ser trenden ut att vara nedåtgående för ljungpiparen som häckfågel i södra Sverige, i alla fall på fastlandet. Under

FOTO: JOHN LARSEN

Ljungpipare *Pluvialis apricaria*.

2015 finns rapporter som tyder på häckning enbart från Kronobergs län i Småland. Ottosson m.fl. (2012) beräknar det sydsvenska beståndet (söder om Boh-Vg-Ög och exkl. Öl och Gtl) till ca 355 par 2010. Det verkar troligt att beståndet minskat sedan dess.

Sm: Det finns rapporter från fyra lokaler i G-län med trolig häckning. Utöver dessa finns det ett tiotal lokaler till med spelande fåglar i lämpliga biotoper. Störst antal fåglar var 10 ad. Vakö myr 12.6 (Sven G Nilsson).

Hl: Under häckningstid är arten inte rapporterad från någon av de tidigare häckningslokalerna sedan 2012 (Anders Wirdheim).

Boh: Vid den historiskt bästa lokalen, Bredmossen i Svar-

teborg, hördes i år bara två fåglar spela i april (2 ex. 9.4, 1 ex. 18.4 Lennart Hermansson m.fl.).

Dls: Fynd av några få individer under häckningstid på den tidigare häckplatsen Tingvallamossarna. Dessutom fynd i början av april på två andra tidigare lokaler, Brurmossen, Åmål och Olåmossarna, Bengtsfors. Troligen finns små populationer kvar även på några andra mossar i landskapet, men inga riktade inventeringar har gjorts de senaste åren (rrk Dls).

(ANDERS WIRDHEIM)

Sumpvipa *Vanellus leucurus* (10/10 – 1/1)

Dlr: 1 ex. Flinesjön 6–8.6 (F) (Daniel Andersson m.fl.).

Första fyndet för Dalarna. Danmark fick sin sjunde sumpvipa 21–23.5, men det har inte gått att klar-

FOTO: JOAKIM DJERF

Sumpvipa *Vanellus leucurus*, Flinesjön Dlr) 7 juni 2015.

göra om dalafågeln är samma som det danska fyndet. Sumpvipa är fortfarande en första klassens raritet. I totalsumman på tio fynd utgörs hälften av fynd från det extrema invasionsåret 2000, då hela Europa berördes.

(MATS WAERN)

Kustsnäppa *Calidris canutus*

Ås lpm: 1 ex. rast. Laxbäcken, vägbanken 27.5 (Isak Vahlström, Viktor Risberg, Inga Olofsson). Första fyndet i Åsele lappmark.

Lu lpm: 1 ex. Fågeltornet, Luspebyggans hpl. 17.5 (Håkan Tyrén) och 5 ex. där 30.5 (Johan Södercrantz). Fjärde och femte fyndet i Lu lpm.

(FREDRIK FRIBERG)

Myrsnäppa *Calidris falcinellus*

Även om antalet vårrastande fåglar inte kom upp i samma nivå som 2014 kvarstår bilden av ett växande fennoskandiskt bestånd. Rapporterna från häckningstid är som vanligt få, men noterbart är de första tecknen på häckning i Ång sedan 2004 liksom fynd som tyder på häckning i Hjd.

Ång: 2 ex. varnande på inlandsmyr 21.5–27.6 (Pekka Bader, Peter Nilsson, Oskar Norrgrann m.fl.).

Nb: 2 spel. Isovuoma V Keräntöjärvi 22.6 (Mathias Bergström, Anders Eriksson). 1 ex. varnande Ruostevuoma 23.6 (Janne Dahlén, Mikael Marberg). 1 ex. i lämplig biotop Åkroken, Hapträsk 26.6 (Lars Sundberg). Stort antal: 37 ex. rast. Malören nat. res., Kalix skg., 26–27.5

FOTO: FREDRIK FRIBERG

Myrsnäppa *Calidris falcinellus* fotograferad på häckningsplats i södra delen av fjällkedjan.

(Hans Larsson, Hampus Lejon, David Erterius).

Hjd: 1 spel. Flatruet 21.6 (Per Åsberg, Mikael Åsberg, Niklas Westermarck). 1 spel. Småtjärnarna N Falkvålen, Flatruet 3.7 (Jan Olsson).

S Lpl: Fynd under häckningstid: Ås lpm: 7, Ly lpm: 4 (rrk S Lpl).

N Lpl: Inga konstaterade häckningar, men två observationer som kan tyda på häckning i Lu lpm och en i T lpm (rrk N Lpl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Spojsnäppa *Calidris ferruginea*

Hjd: 1 ad. Storsjö 16.5 (Hans Norelius, Eva Edmert). Fjärde fyndet i Härjedalen.

(FREDRIK FRIBERG)

Mosnäppa *Calidris temminckii*

Bristande rapportering gör det svårt att uppskatta utbredning och trend för de svenska bestånden. Men att döma av årets rapporter häckar mosnäppan åtminstone fläckvis från norra Dalarna och norrut samt i Norrbottens skärgård och kustland.

Dlr: Rapporterad från två platser i Älvdalens kommun under häckningstid (rrk Dlr).

Mpd: Fynd under häckningstid: 1 ex. Stornäsets NR 9, 12 och 28.6 samt 11.7 (Stefan Heimdahl, Rode Nordin, Bruno Nordin).

Nb: Från skärgården påträffad under häckningstid på 2 platser i Haparanda, 1 Kalix och 3 Luleå. Totalt från skärgården 24 ex. under denna tid. Sannolikt häckar den på fler platser i skärgården. Vid kusten 1 spel. Alviksgården, 22.5–8.6 (Lars Harnemo, Lars Sundberg, Kjell Pålsson). Ett par i lämplig biotop Kallax Hamn/strandäng 25.5 (Rolf G Gustafsson). I inlandet rapporterad från en lokal i Pajala k:n och en i Älvsbyns k:n.

Hjd: Rapporterad från sju platser under häckningstid (rrk Hjd).

Jmt: I våra nordligaste fjälltrakter (Stekenjokk, Norra Borgafjällen) är mosnäppan tämligen allmän och flitigt rapporterad även i år. I det andra välbesökta fjällområdet i sydväst får arten ses som sällsynt; i år sågs mosnäppor i häckningsmiljö endast vid Blåhammarens fjällstation. I fjällområdena däremellan vet vi inte mycket om hur statusen är eftersom de sällan besöks av skådare (rrk Jmt).

S Lpl: Rapporterad från 17 platser under häckningstid, varav 8 i Ås lpm och 9 i Ly lpm (rrk S Lpl).

N Lpl: Inga säkra häckningar konstaterade men många rapporter om fåglar i lämplig biotop under häckningstid, varav fem på platser nedan fjällen i T och Lu lpm. I fjällen häckar den sparsamt i alla lappmarkerna och det finns inrapporterat från 13 platser.

(ANDERS WIRDHEIM)

Kärnsnäppa *Calidris alpina*

Fynd av rasen:

Calidris alpina schinzii "Sydlig kärnsnäppa" CR

Den sydliga kärnsnäppans framtid i Sverige ser dystert ut. Det saknas visserligen rapporter från Gotland, men i övriga områden, där arten häckat under senare år, kan trenden sägas vara klart nedåtgående.

Sk: Kring Foteviken konstaterades 13 par + 3 solitära hannar (Peter Olsson, Mattias Ullman) att jämföra med 13–17 par och 3–8 solitära hannar 2014, respektive 15–19 par + 10–13 solitära hannar 2013. Minst 10 äggkullar lades, varav 3 prederades och 7 kläckte, men endast 6 ungar konstaterades bli flygga. Rapporter från Tygelsjö ängar uteblev helt! Häckningsindicer inkom för första gången inte heller från någon annan plats än Foteviken. Från Vannebergaholmen i nordost, som varit den sista utposten i övriga Skåne under många år, inkom inga rapporter. Tillfälliga observatio-

ner under häckningstid gjordes på sju platser (rrk Sk).
Öl: Förra året kunde vi konstatera ett något ökande antal rapporter under häckningstid. Glädjen blev dock kortvarig, under 2015 kunde endast ett fåtal häckningar konstateras. Dessa var begränsade till ett relativt litet område på sydöstra Ölands strandängar. Den sydliga kärrsnäppans existens på Öland hänger verkligen på en skör tråd (rrk Öl).

Hl: Totalt endast 3–4 par, varav 2–3 par vid Båtafjorden och möjligen 1 par vid Getterön. Vid Båtafjorden kläckte ett av tre bon, vilket resulterade i minst 1 flygg unge (Donald Blomqvist, Mikael Larsson). Vid Getterön sågs 2 ad. fåglar under maj, men häckning kunde inte konstateras (Donald Blomqvist, Lars-Åke Flodin).

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: KRISTER CARLSSON

Gulbröstad snäppa *Calidris bairdii* 1K, Beijershamn (Öl) 23 augusti 2015.

Skärnsnäppa *Calidris maritima*

Fynd med häckningskriterier gjordes endast i Hjd (tre fynd), Jmt (fyra fynd) och S Lpl (två fynd i Ås lpm och 6 fynd i Ly lpm). Anmärkningsvärt – men också ofta återkommande – är att inga eller få fynd görs i fjällkedjan i N Lpl. Detta är dock enstaka fynd utan häckningskriterier i P och Lu lpm.

Anmärkningsvärda fynd:

Sk: Ett sommarfynd, vilket är mycket ovanligt: 1 ex. str. Rålehamn, Tjällran, 3.6 (Nils Kjellén).

Gtl: Sommarfynd: 1 ad. Sallmundsudd 30.6 (Anders Eriksson).

Nrk: 1 ex. Hjälmarén 28.10 (Leif Sildén). Nionde fyndet i Nrk.

Ovanligt höga antal sågs i Gbg:s norra skärgård, t.ex. 180 ex. Hyppeln 5.4, liksom i ö. Sm, 112 ex. på Furön i april (Åke Nilsson, Christer Håkansson m.fl.).

(LARS LINDELL)

Gulbröstad snäppa *Calidris bairdii* (9/9 – 1/1)

Öl: 1 1K Beijershamn 23–27.8 (F) (Markus Tallroth).

Hälften av landets tio fynd har gjorts på Öland.

(MATS WAERN)

Vitgumpsnäppa *Calidris fuscicollis* (26/26 – 1/1)

Bl: 1 so. dr. Torhamns udde 18–22.7 (F) (Johan U Andersson).

FOTO: TONY SVENSSON

Vitgumpsnäppa *Calidris fuscicollis* ad., Torhamns udde (Bl) 20 juli 2015.

Blott andra fyndet för Blekinge. I övrigt ett i alla avseende typiskt fynd; äldre fågel, sommarfynd och södra Sverige.

(MATS WAERN)

Prärielöpare *Calidris subruficollis*

Två fynd av denna nordamerikanska och nordostsibiriska vadare under året. Båda fynden gjordes under höststräcket och i sydöstra Sverige. Liksom för tuvsnäppa är årets notering den lägsta under 2000-talet (Tab. 18 och Fig. nästa sida).

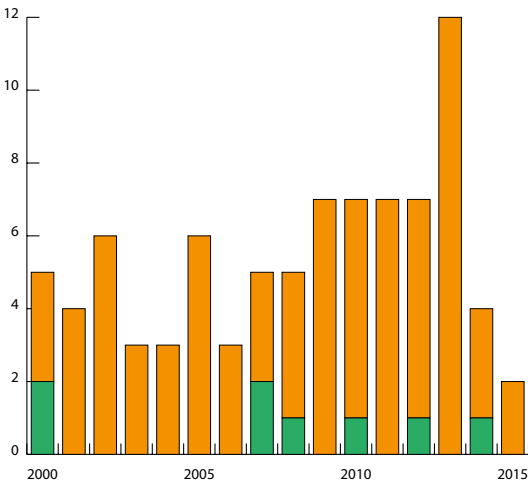
Bl: 1 ad. Utlängan 8.9 (F) (Lars-Gunnar Lundquist).

Öl: 1 ex. Norrvik, Ottenby 16.8 (Mattias Nilsson, Daniel Yttermalm).

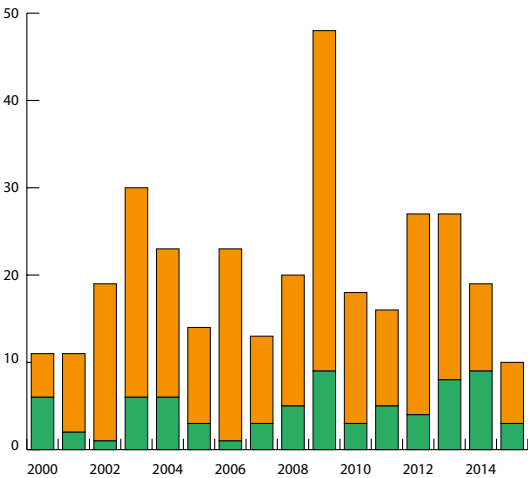
(ANDERS WIRDHEIM)

Tuvsnäppa *Calidris melanotos*

Efter en stadig uppgång av antalet fynd under slutet av 1900- och början av 2000-talet har antalet observationer minskat något på senare år. Om detta enbart är tillfälligt eller utgör ett trendbrott får framtiden utvisa. Arten har utvidgat sig utbredningsområde västerut på den sibiriska tundran och

Rapporterade prärielöpare *Calidris subruficollis* under vår (grönt) och höst (orange) i Sverige 2000–2015.

Rapporterade tuvsnäppor *Calidris melanotos* under vår (grönt) och höst (orange) i Sverige 2000–2015.

lär nu även häcka sparsamt i den europeiska delen av tundran. Detta har lett till spekulationer om utvecklande av en ny flyttningssväg mot sydväst istället för mot öster och sydost om övriga populationer av arten. Det huvudsakliga övervintringsområdet finns i Sydamerika.

Totalt tio fynd, varav tre från vårflyttningen och sju från höstflyttningen, utgör det lägsta antalet sedan millennieskiftet.

Sk: 1 2K+ rast. Strömnäs, Löddesnäs 18–25.4 (Calle Ryberg, Oscar Danielson m.fl.) och 1 ad. rast. Örtofta sockerbruk 14–16.9 (Jens Stålberg, Anders Jönsson m.fl.).

Bl: 1 2K+ Utlängan 4.5 (F) (Göran Arn, Anders Eriksson, Magnus Hallgren m.fl.).

Öl: 1 ex. Ottenby 27–28.5 (Krister Carlsson m.fl.).

Gtl: 1 ad. Västergarnsviken 2.7 (Olof Armini). 1 2K+ Snoderviken 31.7 (Per Smittberg). 1 1K hona Yttre Stockviken 10–12.9 (Lars Jonsson, Jörgen Petersson m.fl.).

Upl: 2 ex. noterades under året, båda vid Ströms mad, Fysingen. 1 ad. 23–24.7 (Per Aspegren m.fl.) och 1 ex. 3.81 (Ingemar Johansson m.fl.).

Vrm: 1 ex. Ångebäcks våtmark, Södra Hyn 19.7 (Dan Norberg, Per Gustafsson, Lars-Erik Larsson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Dvärgbeckasin *Lymnocyrtus minimus*

Mycket tyder på att dvärgbeckasinen minskat i antal på sina sydliga häckningsutposter i Sverige (främst Dalarna och Småland). Visserligen finns ett drygt tiotal rapporter om spelande individer från Sm, men nästan samtliga har endast hörts relativt tidigt på säsongen, vilket kan tyda på att det rör sig om genomflyttande individer. Notera också att det inte rapporterats några spelande dvärgbeckasiner i Dlr sedan 2007. Enligt den senaste uppskattningen av det svenska beståndet (Ottoosson m.fl. 2012) fanns det 75 par i Dlr, 45 par i Sm och enstaka par även i Upl och Srm.

Vinterfynd gjordes upp till Hls.

Sm: 1 spel. Lillsjön Vissjön 11–22.4 (Roger & Kerstin Karlsson, Leif Johansson), 2 spel. Horssjön, Virestad 18.4–1.5 (Krister Wadén, Cecilia Wide, Inger Svensson

Tabell 18. Genomsnittligt antal prärielöpare <i>Calidris subruficollis</i> per år under olika perioder 1950–2015.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0	0,2	0,4	0,8	1,8	4,8	6,7	2

Tabell 19. Genomsnittligt antal tuvsnäppor <i>Calidris melanotos</i> per år under olika perioder 1950–2015.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,1	0,5	1,7	3,4	7,7	21	19	10

m.fl.), 1 spel. Hannabadsjön 21.4 (Nils-Gunnar Isaksson), 1 spel. Steningen, Stenbrohult 22–28.4 (Sven G Nilsson), 2 spel. Hållasjömålasjön, Emmaboda 24–30.4 (Torgny Berntsson, Rodney Foucard m.fl.). 1 ex. spel. Norra Krön, Vimmerby 26.4–3.5 (Johan Wiktorsson). 1 ex. spel. Vallen, Trånshult, Ryningen 28.4–2.5 (Leon Axelsson Widén, Kenneth Rosén m.fl.), 1 spel. Låkasjön, Virestad 29.4 (Sven G Nilsson), 2 spel. Sjöamellan 1–2.5 (Mats Henriksson, Uno Pettersson, Per Fogelström), 2 spel. Grettasjön S, Virestad 4.5 (Sven G Nilsson), 1 spel. Stensjöholm, Agunnaryd 20.5 (Roger Karlsson).
Ög: 1 spel. Kärnskogsmosse 6.4 (Kjell Carlsson).

Srm: Inga fynd under häckningstid och heller inga fynd om spelande fåglar från gångna säsongen (rrk Srm).

Upl: Spel hördes vid Hjälstaviken, Vissjön, Dalbyviken samt Dragmansbosjön (Altuna). Det finns fortfarande

FOTO: ANITA ÖCKNER

Dvärgbeckasin *Lymnocyrtus minimus*, Ölands södra udde (öl) 17 oktober 2015.

misstankar om att dvärgbeckasin kan häcka i Uppland, till exempel i Vissjön, med några få par (rrk Upl).

Dlr: 1 spel. Hälla, Hovran 23.6 (Björn Söderlund). Det är nu länge sedan någon rapporterade spelande individer från presumtiva häckningslokaler på stora myrar i Älvdalens kommun. Senaste rapporten är från 2007 på myren Hornflöten, Särna (rrk Dlr).

(ANDERS WIRDHEIM)

Enkelbeckasin *Gallinago gallinago*

Likt flera andra tåliga vadararter tenderar enkelbeckasinen att öka i antal som övervintrare. Under vintern 2014/15 gjordes fynd upp till Hls, där även 1 ex. noterades i slutet av december.

(ANDERS WIRDHEIM)

Dubbelbeckasin *Gallinago media* NT

Vårflyttningen pågick under perioden 15.4–31.5 och totalt påträffades ca 162 individer. Majoriteten av dessa (79 %) utgjordes av spelande fåglar och huvudmassan passerade med en markerad topp andra veckan i maj. Antalet är nästan detsamma som 2014 och det tredje högsta sedan 2002 (genomsnitt 128 individer/år 2002–2014).

Två sommarfynd gjordes i södra Sverige, nämligen: **Öl:** 1 ex. Stentagskärret, Penåsa, Öland 14.6 (Douglas Gustafsson).

Srm: 1 spel. Närkemaderna, Inre Marsviken, Södermanland 1.7 (Lennart Wahlén).

FOTO: MIKAEL ARINDER/SKÅNSKA BILDER

Dubbelbeckasin *Gallinago media*, Högåsen (Jmt) 11 juni 2015.

Höstofflyttningen startade 25.7 och pågick till 25.10. Totalt rapporterades 102 individer, dvs. drygt 30 fler än föregående år och över genomsnittet för perioden 2002–2014 (87 individer). De flesta fynden gjordes under den sista veckan i augusti och de tre följande i september, med en markerad topp första veckan i september.

Från artens häckningsområde rapporterades spel på fem olika tidigare kända lokaler i Härjedalen. I Jämtland var antalet rapporterade spelande hannar drygt 100, dvs. ungefär samma antal som föregående säsong. Inga nya spelplatser rapporterades, men på flera platser förekom ensamspelande hannar, bl.a. vid två udda lokaler nedanför fjällen, nämligen på

standardrutt 19D7H Järpen 2.6 (Wictoria Wadman) och Hegre, Ottsjö, Undersåker 23.6 (Robert Ekberg, Åsa Ekberg). Förutom två rapporter från de kalkrika lågfjällen närmast norska gränsen i Frostviken gjordes alla fynd i Åre kommun. Inom Ånnsjöns fågelstations artprojekt i Handölans dalgång fångades och ringmärktes 73 individer, varav en dryg tredjedel var kontroller från tidigare år. I södra Lappland rapporterades totalt 36 spel. hannar (32 i Ås lpm och resterande i Ly lpm), medan det i norra Lappland endast noterades 1 spel. Järkastaka, T lpm.

Den uppmärksamme läsaren kanske noterar att årets rapport i det närmaste är en kopia av årsrapporten från 2014! Detta gäller både antal fåglar un-

ytterligare några år, bl.a. för att i ett större perspektiv öka förståelsen för artens utrymmesbehov i fjällen och dess krav på häckningsmiljö.

(MARTIN TJERNBERG)

Morkulla *Scolopax rusticola*

Likt flera andra kortflyttande vadare tenderar morkullan att övervintra i högre antal i Sverige. Vinterfynd görs numera regelbundet i stora delar av Götaland och sällsynt norr därom. Det nordligaste fyndet vintern 2014/15 kommer från Srm:

Srm: 1 ex. Aspa gård, Oxelösund 16–17.1 (Jan Sjöstedt, Kalle Brinell, Torbjörn Brissman m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: MARTIN ALEXANDERSSON

Större beckasinsnäppa *Limnodromus scolopaceus* 1K, Ledskär (Upl) 3 september 2015.

der vår- och höstflyttning, antal lekar i fjällen och fenologin. Den enda slutsats man kan dra av detta är att det svensk-norska beståndet förefaller vara stabilt. Som tidigare nämnts beräknas den svensk-norska populationen till 13 000–28 000 adulta individer. Om honorna i genomsnitt lyckas få en unge på vingarna tillkommer ytterligare 6500–14 000 individer. Detta innebär att 20 000–42 000 dubbelbeckasiner lämnar häckningsområdet under hösten, medan det i södra Sverige endast ses ett hundratal rastande fåglar. Förklaringen är att en majoritet av beckasinerna flyttar nonstop från fjällen till Afrika, vilket för några år sedan konstaterades i det forskningsprojekt som bedrivs i Jämtland. Detta forskningsprojekt ska drivas

Större beckasinsnäppa *Limnodromus scolopaceus* (21/22 – 3/3)

Sk: 1 1K str. Tygelsjöbäckens mynning, Tygelsjö ängar, 12.10 (Mats Johannesson, Janne Knutsson), Skanörs revlar 18–19.10 (F) (Hans-Åke Gustavsson) och Foteviken 3.11–21.12 (F) (Per-Johan Ulfvöndal).

Sm: 1 1K Vadarängen, Uknö 10–12.9 (F) (Magnus Kaselstrand, Larsgunnar Nilsson).

Upl: 1 1K Ledskär 3–6.9 (F) Kalle Brinell m.fl.).

Varifrån kommer våra större beckasinsnäppor? Är det nordamerikanska fåglar som kommer ur kurs på väg mot södra Nordamerika eller sibiriska fåglar som flyttar åt fel håll (kanske påhejade av andra vadararter på väg mot sydväst)? BWP antar att Eu-

ropa berörs av större beckasinsnäppor som flyttat ”för långt” (overshooting) under sin sydostriktade flytt över USA. Samtidigt expanderar större beckasinsnäppa västerut i Sibirien och häckar numera på Tajmyr (Tomkovich *et al.* 2000). Kanske får vi fåglar från båda håll?

(MATS WAERN)

Ob. beckasinsnäppa *Limnodromus* sp.

(16/20 – 1/1)

Sk: 1 ad. str. Nabben, Falsterbo 13.8 (Nils Kjellén, Lars Nilsson, Bengt Grandin).

Fågeln var relativ långnäbbad och med största sannolikhet var det en större beckasinsnäppa. Inget låte

FOTO: HANS-ÅKE GUSTAVSSON

Större beckasinsnäppa *Limnodromus scolopaceus* 1K, Skanörs revlar (Sk) 18 oktober 2015.

hördes. Arten är fortfarande ovanlig och att utesluta den ännu ovanligare mindre beckasinsnäppan på sträck är mycket svårt, i synnerhet en individ som inte yttrar några läten. Det krävs bra dokumentation för att sträckande beckasinsnäppor ska publiceras till art.

(MATS WAERN)

Rödspov *Limosa limosa* CR

Antalet häckande rödspovar verkar ligga stabilt jämfört med de senaste åren med en stark tyngdpunkt i kärnområdet på Öland. Uppgifter saknas från Skåne.

Utanför häckområdena görs observationer av röd-

spov över stora delar av landet med en tyngdpunkt i södra och mellersta Sverige. Många av rödspovarna blir aldrig bestämda till ras men tendensen är att *limosa* dominerar på vår och sommar medan unga *islandica*-fåglar dominerar på hösten.

Häckningar:

Öl: ÖOF:s strandängsinventering visade på ett gott år för arten, i paritet med 2014 då 64 par observerades. Det verkar som att rödspoven håller ställningarna på Öland (rrk Öland). En stor ansamling rapporterades från Ölands södra udde 31.7 (Lars Lindell).

Gtl: 10 möjliga par, vilket är i nivå med 2014, men klart lägre än tidigare år (rrk Gtl).

Hl: Ett par samt två ytterligare ex. sågs på Getteröns na-

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER

Rödspov *Limosa limosa* hanne, Håslövs ängar (Sk) 14 juni 2015.

turresevat och parning har rapporterats, dock inget som tyder på någon lyckad häckning rrk Halland).

Ög: Som mest sågs 16 fåglar vid Svartåmyningen. Av dessa gick sex par till häckning varav tre par fick ut totalt fyra ungar (Daniel Johansson m.fl.).

Nrk: Både Oset och Kvismaren är potentiella häckningslokaler och fynd gjordes mer eller mindre regelbundet fram till slutet på maj men det verkar inte som om något par gick till häckning (rrk Närke).

Ett urval fyd och kommentarer från landets rrk:

Vrm: 1 ex. Norra Hyn 12.4 (Tomas C Axelsson).

Dlr: 1 ex. Rudängsmyrans våtmark, Borlänge 1–6.5 (Yngve Johansson m.fl.). 1 ex. Lindängen, Orsa 6–7.6 (Lars Hansson, Thomas Westin) och troligen samma ex. Lindängen, Orsa 13–14.6 (Lars Hansson, Cecilia Fahlén).

Hls: Rödspov sågs tidigare nästan bara på våren men under senare år har höstfynden dominerat. Majoriteten av höstfynden är ungfåglar och sannolikt av rasen *islandica*. 1 ex. Kyrkbyttjärn 29.4 (Rebecka Jonpers m.fl.), 1 1K Stenöörn 25.8 (Thomas Tiger, Lars Henningsson). 1 ex. Stenöörn 28.8 (Kristina Åkerlund, Görgen Åkerlund). 2 ex. Stenöörn 29.8 (Lars Arousell, Hilkka Arousell).

Jmt: 1 ex. Trappnäsaviken, Storsjön 3.8 (Tommy Dahl gm Kim Woxlägd).

Ly lpm: 1 ex. Rusele 10.5 (Martijn Versluijs), 1 ex. Väster-Stormyran 12.5 (Per Hansson). Femte och sjätte fyndet i *Ly lpm*.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Fynd av rasen:

Limosa l. islandica ”Isländsk rödspov”

Antalet rödspovar av rasen *islandica* som ses i Sverige fortsätter att ligga på en hög nivå. Det exakta antalet är svårt att räkna samman då alla rrk inte gör en samlad bedömning, men det ligger någonstans runt 70 individer vilket är i paritet med de två senaste åren.

Sk: Minst 21 ex. (alla troligen ungfåglar) sågs i västra Skåne under hösten. Högsta antal var 5 1K Nabben 7.9 (Raúl Vicente), 5 1K Inre Foteviken mitten på september (Joakim Hagström) och 6 ex. Bakdjupet i början på oktober (Zsombor Karolyi).

Sm: 1 1K rast. Djurle våtmark, Djurle myr 7–9.9 (Per Fogelström, Ronny Johansson, Johan Sandström m.fl.). Första fyndet i Kronobergs län av denna ras av rödspov.

Hl: Totalt ca 9 ex. sågs under hösten vilket är betydligt lägre än 2014 (21 ex.) och 2013 (16 ex.).

Boh: 1 ad. Morlandatången och Sjölyckans strand, Norra Morlanda, Orust 23.4 (Max Allan Niklasson, Stefan Oscarsson, Jan Johansson m.fl.) och sannolikt samma ex. vid Kollungeröd vatten 24.4 (Max Allan Niklasson, Stefan Oscarsson, Stefan Avenfors). 1 1K Breviks kille 18.9 (Per Undeland). 1 ex. Karholmsdammen, Torslandaviken, Hisingen 19.9 (Magnus Persson).

Vg: 3 1K Skogen, Östen 15–16.8 (Annelie Andersson, Göran Engberg, Musse Björklund), 3 1K Tegelängen, Ekudden, Mariestad 14–26.8 (Per-Olof Bengtsson, Jan Kruse, Peter Spetz m.fl.).

Ög: 2 1K rast. vid Svartåmynnings naturreservat 29.8–6.9 (Daniel Johansson m.fl.).

Srm: 1 1K Tornmaden, Strandstuviken, Nyköping 26.9 (Anton Johansson).

Upl: Hösten är för närvarande den årstid det ses flest rödspovar i Uppland och då tycks det företrädesvis vara fåglar av rasen *islandica*. Ledskärsområdet stod för en stor del av fynden och Som mest noterades 7 1K 2.9 (Kalle Brinell) och 7 ex. 19.9 (Ragnar Hall m.fl.).

Hls: 5 1K rast. Stenöörn 31.8–1.9 (Stefan Persson, Carl-Johan Mannheim m.fl.).

Mpd: 1 1K rast. Bergafjärden, Njurunda 2–5.9 (Jan Lindström, Hilmar Lindström m.fl.).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Myrspov *Limosa lapponica* VU

Myrspoven häckar sparsamt och mycket lokalt längs fjällkedjan. Som för många andra nordliga arter är rapporteringen mycket bristfällig.

Dlr: 1 ex. Veksjön NV Särnaheden, Älvdalen 15.6 (Bror Wallbom, Hasse Hedin).

Hjd: 1 par Storsjö 17.5 (Bert-Ivan Mattsson). 1 ex. Storsjö 12–19.6 (Leif Lindholm, Anita Ahlberg, Mats Andersson m.fl.). 1 ex. Ljungdalen 20.6 (Per Åsberg, Niklas Westermark).

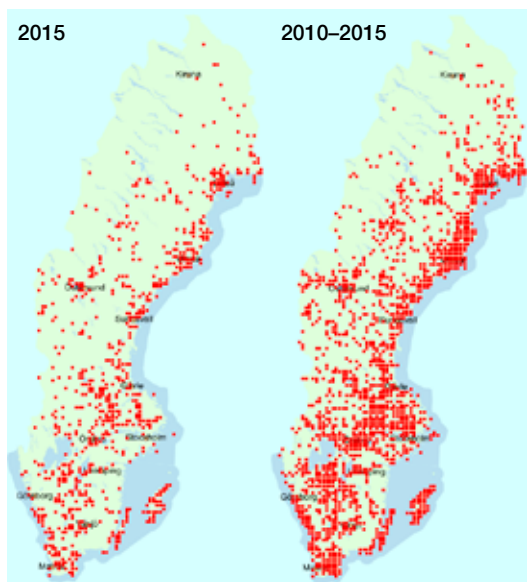
S Lpl: Ås lpm: 1 hanne Klimpfjäll 13–17.6 (Conny Palm, Nils Abrahamsson m.fl.). Inga fynd i *Ly lpm* (rrk S Lpl).

N Lpl: Tolv fynd i N Lpl vilket är en förbättring mot senaste åren. Av dessa gäller två fynd troliga häckningar i T lpm (rrk N Lpl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Storspov *Numenius arquata* NT

Storspoven minskar i stora delar av Sverige och börjar på flera håll bli ganska ovanlig som häckfågel. De årliga sammanställningarna från landets rapportkommittéer kan naturligtvis inte bli fullständiga även om uppföljningen är god. Läger man däremot samman rapporter om säkra, troliga och möjliga häckningar från en längre tidsperiod (här perioden 2010–2015) blir bilden säkrare. En karta baserad på rutor med storleken 10x10 km visar att storspoven numera har betydande utbredningsluckor i landet. I norr förstärks dessa luckor naturligtvis av bristande rapportering, medan de i söder sannolikt är verkliga. Det sistnämnda antagandet stöds

Säkerställda, troliga och möjliga häckningar av storspov *Numenius arquata* rapporterade till Artportalen 2010 resp. 2010–2015 (fördelade på 10x10 km-rutor).

av kommentarerna från några rapportkommittéer i Götaland och Svealand:

Sm/G län: Det finns många rapporter om spelande fåglar på våren, och ett antal permanenta revir. Flertalet rapporter gör gällande om upprörda fåglar och en rapport om en ruvande. Således sannolikt rapporter om 13 konstaterade häckningsförsök men ingen om flyga ungar (rrk Kronoberg).

Sm/H län: Tio-elva revir är lika lite som 2014 och 2012 (rrk Ö Sm).

Dls: Inga häckningsindicier, men en handfull fynd under häckningstid på lämpliga lokaler (rrk Dls).

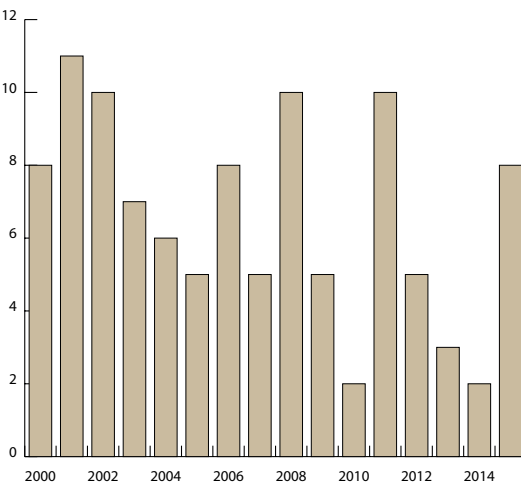
Srm: Från tre lokaler finns intressanta fynd under häckningstid, men tyvärr inga starkare indicier på lyckad häckning så storspovens kräftgång som eventuell häckfågel i vårt rapportområde fortsätter (rrk Srm).

Upl: Att få något grepp om det häckande beståndets storlek utifrån den spontana rapporteringen är som vanligt inte möjligt, men häckningsindicier har erhållit från i storleksordningen 30–35 lokaler, därav sju med par som hördes varna för ägg eller ungar (rrk Upl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Tereksnäppa *Xenus cinereus*

Åtta fynd under året ligger strax över genomsnittet för 2000-talet, men trenden är trots detta snarare svagt nedåtgående än ökande (se Fig. och Tab. 20). Tereksnäppan häckar som närmast sällsynt i Finland, och en av årets individer är en ringmärkt tio år gammal hanne från Österbotten. Årets fynd

Rapporterade tereksnäppor *Xenus cinereus* i Sverige 2000–2015.

Tabell 20. Genomsnittligt antal tereksnäppor <i>Xenus cinereus</i> per år under olika perioder 1950–2015.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,2	0,4	2,1	3,5	5,0	7,5	5	8

fördelas på tre från vårsträcket i maj och fem från höststräcket i juli.

Bl: 1 2K+ Utlängan 25.5 (F) (Lars-Gunnar Lundquist) och 1 ad. str. SV Torhamns udde 5.7 (Paul Andersson).

Sm: 1 2K+ rast. Hagbyhamn – Bottorps hamn, Kalmar 10–12.7 (Peter Sieurin, Mats Henriksson m.fl.).

Öl: 1 ex. Åleklinta 16.7 (Magnus Thomasson). 1 ad. individmärkt Sebybadet–Gräsgård 21–22.7 (Kenny Nordström, Göran Andersson m.fl.). Individnen vid Seby–Gräsgård är samma som setts vid flera tidigare tillfällen på Öland, senast våren 2013. Fågeln, som ringmärktes i finska Österbotten, är en hanne med en imponerande ålder av 10 år!

Gtl: 1 ex. Gannarreviken 11.7 (Veronica Budin).

FOTO: STEFAN OSCARSSON/N

Tereksnäppa *Xenus cinereus*, Sebybadet–Gräsgård (Öl) juli 2015.

Ög: 1 ex. rast. som hastigast vid Åsby, Tåkern 16.5 (Lars Gezelius) men drog snabbt vidare. Detta var det första fyndet sedan 2000 och det tredje för landskapet.

Srm: 1 rast. Västerviken Tullgarn, Trosa 22–23.5 (Örjan Jitelius, Göran Andersson, Janne Oldebring m.fl.). Sjätte fyndet i rapportområdet Srm.

(ANDERS WIRDHEIM)

Fläckdrillsnäppa *Actitis macularius* (8/8 – 0/0)
 Sk: 1 1K+ Västra hamnaren, Rinkaby skjutfält 1.1–30.4
 (F) (Jonas Melin m.fl.).

Årets fågel var den långstannare som upptäcktes på samma lokal 25.11 2014, se Fågelåret 2014. Fyndtotalen påverkas därför inte.

(MATS WAERN)

Skogssnäppa *Tringa ochropus*

Vinterfynd av skogssnäppa är mycket ovanliga men tenderar att öka. Sannolikt genomfördes övervintring i Skåne.

Sk: 1 ex. Skrivaremöllan, Torna Hällestad 1–6.1 och

FOTO: HANS CRONERT

Fläckdrillsnäppa *Actitis macularius*, Terraholmen (Sk) 28 mars 2015.

4.2 (Erik Sjögren m.fl.), 1 ex. Karups ängar 18.1–1.3 (Tomas Lundquist, Håkan Ohlsson m.fl.), 1 ex. Lindängelunds rek.omr. 24.1 (Anders Björkman) och 1 ex. Östra Hamnaren, Rinkaby skjutfält 30.12 (Roine Strandberg).

Öl: 1 ex. Södra Kvinneby 8.2 (Bertil Breife, Olle Edlund).
 1 ex. str. N Mörbylånga 28.2 (Lennart Carlsson).

Gtl: 1 ex. Lindarve 6.1 (Anders Elf).

(ANDERS WIRDHEIM)

Dammsnäppa *Tringa stagnatilis*

Totalt gjordes 25 fynd av 27 fåglar, vilket är nära genomsnittet för åren efter millennieskiftet (Tab. 21). Noterbart är att Öland noterade sitt bästa år hittills för arten med inte färre än åtta individer. Ett fynd gjordes i Norrland, nämligen i Hälsingland.

Sk: 1 ex. Östra Hamnaren, Rinkaby skjutfält 27.4 (Mats Wallin), 1 ex. Tygelsjö ängar 10–14.8 (mats Johannesson m.fl.).

Sm: 1 ex. Kalmar Dämme 25.5 (Harald Persson, Lars G Petersson m.fl.), 1 ex. rast. Gissshultslandet, Gissshultasjön södra 28.7 (Jan Petersson).

Öl: 1 ad. Beijershamn 25.4–2.5 (Daniel Bengtsson, Magnus Kasselstrand m.fl.). 2 ad. Beijershamn 19–25.6 (Lena Johansson, Benny Bergman m.fl.). 1 ad. Risingehamn 20.6 (Elsy-Britt Schildt, Nils Kjellén m.fl.). 1 ad. Ölands södra udde 22–26.6 (Aron Edman m.fl.). 1 ad. Ottenby 14.7 (Roger Karlsson m.fl.). 1 1K Segerstads fyr 20.7 (Christian Cederroth, Anders Kling). 1 1K Ölands södra udde 20.7 (Aron Edman m.fl.). 1 1K Segerstads fyr 21.7 (Christian Cederroth). 1 1K Skärlov 22.7 (Robert Lager m.fl.). 1 1K Sandvik, Ölands södra udde 30.7–1.8 (Lotta Berg, Niklas Andersson m.fl.). Ovanligt rikt uppträdande. Rrk Öland gör bedömningen att åtta individer (6 ad. och 2 juv.) är inblandade i observationerna ovan. Detta gör 2015 till det bästa året någonsin för dammsnäppan på Öland.

Gtl: 1 2K+ Inre Stockviken 26.6 (Per Smitterberg).

Bob: 1 ex. Torslandaviken 19–20.5 (Ola Wennberg m.fl.).

Vg: 1 ex. Skogen, Östen 8–9.5 (Göran Engberg, Anita Ljungström, Anita Persson m.fl.).

Nrk: 1 ex. Välakärren, Vibysjön 5.5 (Kent Larsson, Pierre Blanksvärd m.fl.).

Srm: 1 ex. rast. f.d. Kyrksjön, Grödinge 4–13.6 (Ulf Modin m.fl.). 1 ex. Västerviken, Tullgarnområdet 19–21.6 (Stefan Clason m.fl.). 2 ex. rast. Sandemar 24.7 (Ulf Johansson m.fl.).

Upl: 1 ex. Ledskär 23.5 (Kalle Brinell) och 1 1K Hjälsaviken 26–29.7 (Yngve Hareland m.fl.).

Vstm: 1 1K Lövsta-pumpen, Asköviken, Dingtuna, 27.7–3.8 (Robert Ekberg, Åsa Ekberg m.fl.). 1 Frövisjön, Skultuna, 4.8 (Johan Karlsson), 1 Lagårdssjön, Kolbäck, 10.5 (Ulf Carlson).

Hls: 1 ex. Stenöörn 18–21.5 (Stefan Persson m.fl.). Tredje fyndet i landskapet.

Vb: 1 ad. rast. inre Täftefjärden, Täfteå 1–6.5 (Birger Risberg, Ulf Sperens, Thomas Sundström m.fl.). Sedan 2011 har det årligen setts dammsnäppa första dagarna i maj vid inre Täftefjärden. Man kan anta att det rör sig om samma individ som återkommer (rrk Vb).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Tabell 21. Genomsnittligt antal dammsnäppor *Tringa stagnatilis* per år under olika perioder 1950–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0	0,3	1,2	6,7	21	27	23	27

Roskarl *Arenaria interpres* VU

Roskarlen är sedan flera år utgången som häckfågel längs västkusten, och tecken tyder på att den lokalt minskar även längs ostkusten. Arten har tidigare även häckat i Väneren, varför årets observationer i Hjälmararen är intressanta. Rapporteringen från häckningstid är ofullständig men ger ändå antydningar om utvecklingen:

Sm: I år häckade endast 6 par på kuststräckan, vilket åter är en minskning. Liksom tidigare återfinns man de flesta häckningarna i det norra skärgårdsområdet (Tommy Larsson).

Öl: Endast en konstaterad häckning rapporterad, vilket troligen inte speglar det verkliga antalet (rrk Öl).

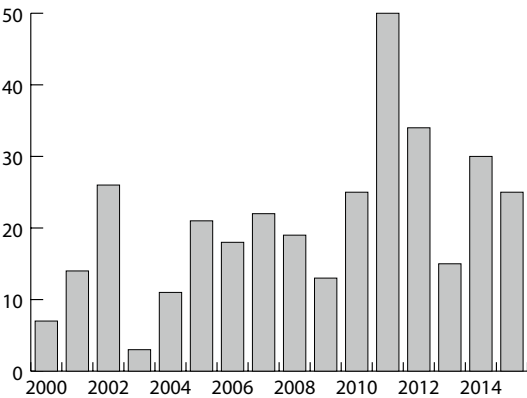
Gtl: Ungefär 30 möjligt häckande par rapporterade, men det finns ett stort mörkertal (rrk Gtl).

Ög: Häckningsindicer i form av varnande och upprörda fåglar noterades på fyra öar i Gryts skärgård. På Inre Dansskär, Yttre Dansskär och Spyskären fanns roskarlar 27.5 (Lars Gezelius, Vesa Jussila); 14.6 sågs två ex. återigen vid Spyskären och nu också ytterligare en fågel vid Yttre Spyskär (Lars Gezelius, Ulrik Lötberg och Adrian Djerf). Den östgötska populationen av denna rödlistade art verkar sentida vara stabil men mycket liten.

Nrk: Häckning?: 3 ex. Valen, Hjälmararen Nrk under hela juli (Ulf Eriksson).

Srm: Under 2015 genomfördes en tämligen ambitiös skärgårdsinventering där de flesta för roskarlar intressanta skär i ytterskärgården besöktes. Detta till trots kunde det inte konstateras säkerställd häckning med flygga ungar på någon plats. En uppskattning av det faktiska antalet par ger: Oxelösund 4 par, Nyköping 3–5 par och Trosa 0 par (rrk Srm).

Gstr: Efter den plötsliga populationsnedgången unge-

Rapporterade brednäbbade simsnäppor *Phalaropus fulicarius* i Sverige 2000–2015.

får vid millennieskiftet finns bara några enstaka par kvar häckande jämfört med minst 30 före "kraschen". År 2015 rörde det sig om tre par på två lokaler i skärgården (rrk Gstr).

Mpd: Tre fynd som kan tyda på häckning (rrk Mpd).

Ång: Möjliga häckningar rapporterade från ett tiotal kustlokaler (rrk Ång).

Nb: Roskarlarna är tämligen väl spridda i hela yttre skärgården och häckar med största sannolikhet på många platser (rrk Nb).

(ANDERS WIRDHEIM)

Brednäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicarius*

Totalt 25 ex. ligger nära genomsnittet för de senaste åren och är i ett längre perspektiv ett förhållandevis

FOTO: JÖRGEN LINDQVIST

Brednäbbad simsnäppa *Phalaropus fulicarius* hona, Auriv (Gtl) 24 juni 2015.

høgt antal (se Fig. och Tab. 22). Fynden fördelas på jan (4), maj (3), jun (2), jul (4), sep (1), okt (4), nov (4) och dec (3). Den tyngdpunkt som oftast finns ganska sent under hösten var således inte lika tydlig 2015. Dock gjordes 16 av de 25 fynden på kustlokaler under månaderna jan och sep–dec. Fyra fynd under en dryg vecka mitt i juli antyder ett samband:

Gtl: 1 ad. hanne Grötlingboud, Grötlingbo 20.7 (Stig Fredriksson, Barbro Larsson).

Tabell 22. Genomsnittligt antal brednäbbade simsnäppor <i>Phalaropus fulicarius</i> per år under olika perioder 1950–2015.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–14	2014
0,3	1,0	2,4	3,2	7	15	29	25

Dlr: 1 ad. hona Översjökölen, Översjön, Älvdalen 17–20.7 (F) (Torbjörn Jansson m.fl.). Första fyndet i Dlr på en oväntad lokal i Särnaskogarna!

Mpd: 1 hona rast. Inre Tynderösundet 13.7 (Axel Lundgren). Andra fyndet i Mpd.

Ång: 1 ad. rast. Högbondens naturreservat 21.7 (Thomas Holmberg). Femte fyndet i Ång.

Förutom fyndet i Dlr gjordes ytterligare ett fynd i inlandet:

Vrm: 1 ad. str. NO Sandtorpsudden, Möckeln, Karlskoga k:n 17.5 (Leif Eckmann). Ny art för Värmland! Fågeln kom tillsammans med en flock silvertärnor.

(ANDERS WIRDHEIM)

Bredstjärtad labb *Stercorarius pomarinus*

Efter 2014 års stora summor blev 2015 ett år med förhållandevis få bredstjärtade labbar under hösten. I januari–februari kunde spår märkas av det rika höststräcket föregående år, och drygt 40 ex. sågs. Vårsträcket var av normal omfattning även om 26 av 48 ex. noterades i två landskap (Bl och Vb). Efter enstaka sommarfynd kom höststräcket att omfatta ca 90 individer med en koncentration till västkusten. Landskapsvis fördelas årets fynd på Sk (ca 40), Bl (17), Sm (2), Öl (11), Gtl (2), Hl (ca 35), Boh (29), Vg (8), Ög (1), Srm (4), Upl (21), Gstr (1), Hls (2), Ång (2), Vb (12), Nb (3) och Ly lpm (3). Det sistnämnda fyndet förtjänar omnämnande:

Ly lpm: 3 ad. str. N Sorsele 23.5 (Johan Södercrantz, Per Lif). Fjärde fyndet i Ly lpm.

(ANDERS WIRDHEIM)

Kustlabb *Stercorarius parasiticus* NT

Likt tidigare år är uppgifterna om häckning bristfälliga, men mycket tyder på att kustlabben håller ställningarna i Sverige. Den senaste uppskattningen av beståndet gav 560 par (Ottosson m.fl. 2012).

Sm: Häckningar: Fyra–fem revir i år igen (rrk Ö Sm).

Ög: Från skärgården rapporterades arten under häckningstid på 13 lokaler, vilket ligger i nivå med föregående år (rrk Ög).

Srm: Tack vare årets kustfågelinventering så har vi återigen fått en hyfsad god bild på hur läget ser ut för kustlabben i Sörmlands län. Även om denna inventering inte var heltäckande, så täcker den ändå stora delar utav dem lämpliga häckningsområdena för just denna art. Totalt har det inom projektet rapporterats 18 revir, men utanför dessa områden så har ytterligare mellan 2–4 revir rapporterats. Dessutom är det möjligt att det kan förekomma ytterligare något par i dem obesökta delarna av skärgården (rrk Srm).

Upl: Precis som förra året rapporterades minst 30 par under häckningstid. Vid Björns skärgård påträffades 8 häckande par (Ulrik Lörberg m.fl.).

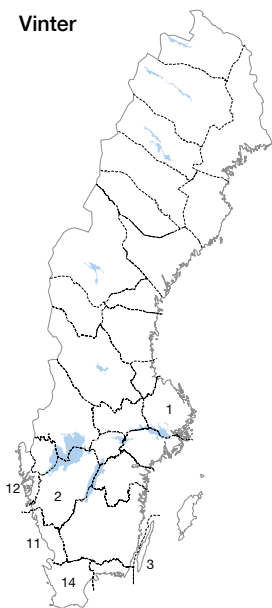
Gstr: Med nio aktiva revir i landskapet, varav två nyetablerade, befästs en långsam men stadig populationsökning över de senaste 30 åren. En positiv trend trots notoriskt dålig häckningsframgång (rrk Gstr).

Mpd: Rapporter som tyder på häckning från åtta platser (rrk Mpd).

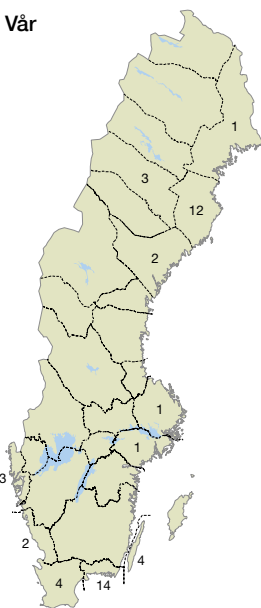
Ång: Endast en säker/trolig häckning rapporterades under året. Inkluderas möjliga häckningar stiger antalet lokaler till ett drygt tjugotal (rrk Ång).

Vb: 4 konstaterade häckningar samt 26 troliga/möjliga häckningar (rrk Vb).

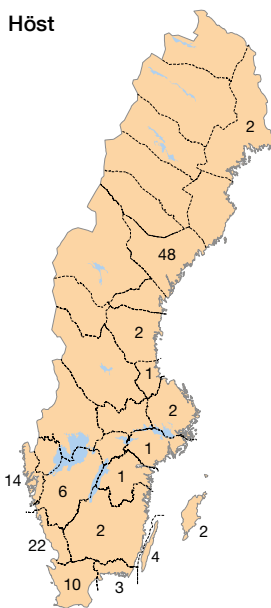
Vinter

Vår

Höst

Bredstjärtade labbar *Stercorarius pomarinus* under vinter (jan–feb), vår (maj–jun) och höst (aug–dec) 2015.

Nb: Kustlabben har en god stam i Norrbottens skärgård och häckar på betydligt fler ställen än vad som rapporterats. Kustlabben hittar man i första hand på de yttersta öarna (rrk Nb).

(ANDERS WIRDHEIM)

Fjällabb *Stercorarius longicaudus*

Till följd av god förekomst av fjällämmel och sork inledde många fjällabbar häckning, men våren var sen och på många håll kraschade smågnagarna redan under sommaren, vilket sannolikt fick flera par att avbryta häckningen. Utanför häckningsområdet endast två vårfynd, ett sommarfynd och totalt bara drygt 35 individer rapporterade under höststräcket från andra halvan av augusti till början av oktober.

Häckningar:

Hjd: Två häckningar rapporterade (rrk Hjd).

Jmt: Mer än 120 rapporter tyder på ett toppår för fjällabben, vilket som vanligt sammanföll med en topp i smågnagarcykeln. En del häckningar noterades men inte överdrivet många. Den plötsliga kraschen i smågnagarförekomsten under sommaren kan möjligen ha fått en del labbar att avbryta eller helt undvika häckning. Rapporteringen är också väldigt ojämnt spridd och sammanfaller i stort sett med "turiststråken", dels längst i norr (Stekenjokk) och dels i sydväst (Storulvåfjällen med omgivning).

S Lpl: Ås lpm: 1 säker häckning, fynd på ytterligare 12 möjliga häcklokaler (under häckningstid). Ly lpm: 8 säkra häckningar, fynd på ytterligare 35 lokaler under häckningstid (rrk S Lpl).

N Lpl: Ett bra år för fjällabbarna. Säkra häckningar med

ägg eller ungar fördelade sig så här: P lpm: 1 fynd, Lu lpm: 12 fynd och T lpm: 11 fynd. Dessutom många fynd av troliga häckningar (rrk N Lpl).

Vår- och sommarfynd utanför häckningsområdet:

Öl: 1 ex. Ölands södra udde 21.5 (Magnus Hallgren, Lars Wallström, Thomas Svensson m.fl.).

Bob: 1 ad. str. S Kråkudden, Hönö 17.5 (Ola Bäckman m.fl.).

Vb: 1 ad. str. NO Lillhällan, Holmöarna 24.5 (Andreas Garpebring).

Nb: 6 ex. Gransjö, N Boden 16.6 (Jerry Larsson).

(ANDERS WIRDHEIM)

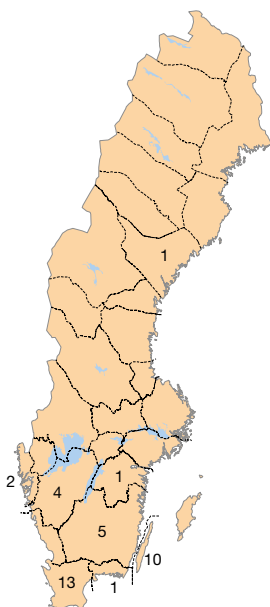
Storlabb *Stercorarius skua*

Trots fynd under årets alla månader blev det totala antalet iakttagna storlabbar lågt i ett längre perspektiv. Med reservation för dubbelräkningar noterades ca 110 ex., alla utom två längs västkusten. Månadsvis fördelas fynden på jan (8), feb (1), mar (1), apr (1), maj (10), jun (18), jul (13), aug (2), sep (7), okt (13–14), nov (17) och dec (18). Således var det sommaren och senhösten som bjöd på flest storlabbar detta år. Den landskapsvisa fördelningen var Sk (30), Hl (26), Boh (ca 75) och Vg (2).

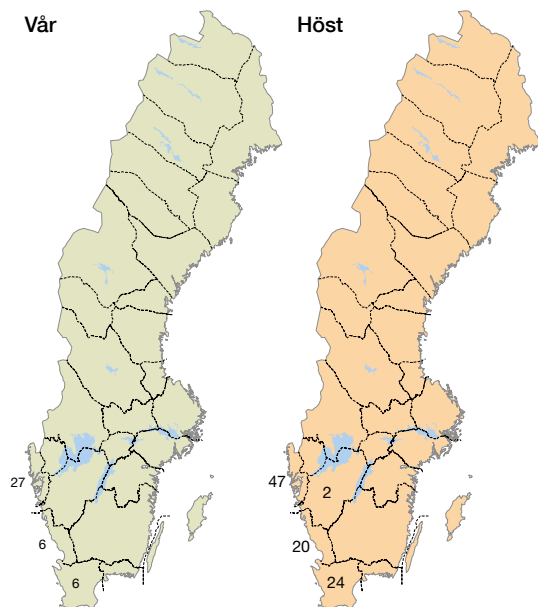
Inlandsfynd:

Vg: 1 ex. rast. Råbäcks hamn, Kinnekulle 28.7 (Janne Pettersson). 1 2K+ str. SV Vänersborgsviken 11.8 (Göran Darefelt).

(ANDERS WIRDHEIM)

Fjällabbar *Stercorarius longicaudus* under hösten (aug–sep) 2015.

Storlabbar *Stercorarius skua* under första (jan–jun) respektive andra halvåret (jul–dec) 2015.

Dvärgmåsar *Hydrocoleus minutus*

Liksom tidigare år är rapporteringen under häckningstid bristfällig. Arten har sina starkaste fästen i den norra tredjedelen av landet, men åtskilliga häckningar eller häckningsförsök har även rapporterats längre söderut.

Vg: Nio revirhävande vuxna fåglar och en 2K på två närliggande fågelskär i Åråsviken 9.6 (Ingvar Andersson, Peter Hjelm). Ruvande fåglar sågs på båda skären. I Hornborgasjön konstaterades ingen häckning, men fåglar sågs under häckningstid (Hornborgadokumentet 2015). I Spånnsjön, N om Hornborgasjön, häckade ett par (rrk Vg).

Ög: Glädjande nog konstaterades häckning i Fossala-

FOTO: MIKAEL ARINDER/SKÅNSKA BILDER

Dvärgmåsar *Hydrocoleus minutus*, Krankesjön (Sk) 1 maj 2015.

viken, Boren, där ett par fick ut två ungar 14.5–28.7 (Christer Eriksson).

Nrk: 8 häckande par, varav en lyckad häckning, Kvismaren (Kvismare fågelstation), 1 ad. ruvande Storängasten, Storhjälmaren T-län Södra 10.6 (Leif Sildén, Ola Strand).

Upl: Till skillnad från förra årets dåliga häckningsresultat gick det relativt skapligt för kolonin vid Vendelsjön. Ca 40 par inledde häckning (Kalle Brinell m.fl.) och den 1 juli observerades 25 mer eller mindre flygga ungar. Fortfarande den 12 juli fanns 19 flygga årsungar kvar på lokalen. Vid Kärven gick 3 par till häckning med 3 flygga ungar som resultat (Yngve Hareland m.fl.). Vid Kni-ven Lövsbukten noterades 1 ad. ge föda åt en 1K-fågel den 21 juli (Per Johan Ulfendahl). Inga häckning-

ar finns rapporterade från Tämnaaren, Hjälstaviken eller Björns skärgård (rrk Upl).

Vstm: 1 år skred minst 8 par till häckning vid Asköviken (23.4–3.7) och 19 par vid Frövisjön i Skultuna (26.4–26.6). Vid Frövisjön avbröts samtliga häckningar och utfallet vid Asköviken tycks inte ha varit mycket bättre. Inga årsungar sågs vid någon av lokalerna! (rrk Vstm)

Dlr: Häckningar: Totalt 12 par i Tisjön, Malung-Sälen, fördelade 4 par ruvande Rullkölen 28.5 (Börje Dahlén), 8 par ruvande Tisjökölen 22.6, och det kan ha varit fler häckningar som inte sågs från tornet (Börje Dahlén).

Gstr: Får numera betraktas som en årsvisst häckande i skärgården. År 2015 med 14 häckande par runt Orarna (rrk Gstr).

Hls: Fortsatt en koloni vid Ålsjön där minst sex fåglar sågs ruva. Minst 3 små ungar sågs men ingen unge blev flygg, tagna av trana (rrk Hls).

Mpd: Häckningar och fynd under häckningstid: 3 ad. Småskären, Tynderö 10.6 (Ingemar Marklund). 1 ruvande par samma lokal 21.6 (Bengt Allberg, Eva Mattsson). Max 7 ad. Indalsälvens delta – Norra Alnö – Tynderösundet 17.5–2.6 (Staffan Bergman, Stefan Heimdahl, Tobias Svensson m.fl.).

Ång: Fynd med häckningskriterier gjordes på nio lokaler i norra halvan av landskapet, varav två i västra halvan. Notabelt är att inga säkra häckningar rapporterades, och bara två troliga (rrk Ång).

Vb: Häckningar: Fynd med häckningskriterier som tyder på att häckning eller häckningsförsök har gjorts noterades på 10 lokaler (rrk Vb).

Nb: Rapporterad i ungefär samma omfattning som tidigare år. Häckar i kustnära sjöar och på öar i skärgården samt vid några insjöar i inlandet (rrk Nb).

Hjd: 30 ex. Linjetjärnarna, Fjällnäs 31.5–12.7 (Thorleif Thorsen, Hans Karlsson, Roland Sjölander m.fl.). En häckning (3 1K) Storsjö fiskecamp, Storsjödeltat 9.6–11.8 (Mats Eriksson, Kent Moén, Ghia Krantz m.fl.). Ett dåligt år för dvärgmåsen (rrk Hjd).

Jmt: Inga säkra häckningar rapporterades, men liksom i fjol sågs dvärgmåsar vid Tysjöarna (som mest 15–20 ex) kontinuerligt under maj–juni. Fynd som tyder på häckning rapporterades även från Angelikasjön och Börtnan i Bergs kn och Tullingsås (Lillsjön) i Strömsunds kn. I Åre kn sågs som vanligt dvärgmåsar frekvent omkring Ånnsjön men eventuella häckningsförsök spolerades sannolikt av högt vattenstånd. På fjället uppåt Bunnerplatån, på samma lokal som en stor koloni hittades 2011, sågs flera varnande par i början av juli (rrk Jmt).

S Lpl: Inga säkra häckningar, dock en påbörjad och en misslyckad (rrk S Lpl).

N Lpl: Stationära fåglar sågs vid Glommersträskan 8.5–1.7 (upp till 40 ex.) samt i Lamburträsk NR 29.5–23.6 (Peter Rolén, Ralf Norberg, Ulf Johansson). Ett par häckade i Abiskojäkkas delta (Jan Hägg).

(ANDERS WIRDHEIM)

Svarthuvad trut *Ichtyatus ichtyaetus* (4/4 – 0/0)

Tillägg 2014:

Vg: 1 3K Stora Veka, Hornborgasjön 17.5 (Gunnar Jacobsson).

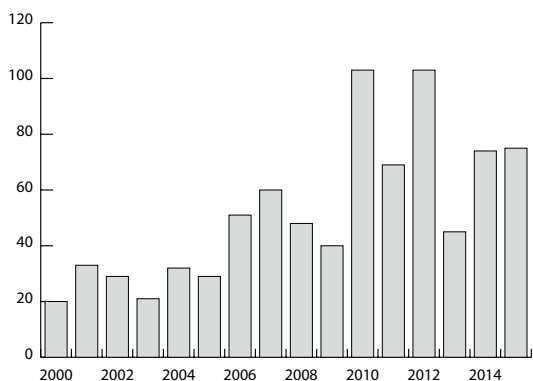
Den här subadulta fågeln, som hade sin arttypiska svarta huva på plats, sågs flygande tillsammans med födosökande skratt- och fiskmåsar över Sätunamaden under drygt fem minuter för att sedan försvinna i sydvästlig riktning. I och med detta fynd uppgår nu antalet i Sverige till fyra och två av dessa fynd gjordes 2014, då även en juvenil fågel fotograferades i Bohuslän i juli. Fyndbilden är trots den blygsamma summan redan oväntat spretig i både tid och rum med fynd i januari, maj och juli (2) och i fyra olika landskap (Gtl, Boh, Vg och Nrk).

Även om svarthuvad trut inte är särskilt kustbunden, med exempelvis ett flertal fynd i södra och centrala Polen, är det lite förvånande att skådar- och truttäta landskap som Öland, Blekinge och Skåne fortfarande gått lottlösa när det gäller fynd av arten. Bland våra grannländer har Danmark två fynd (oktober resp. november) och Norge ett (augusti; samma individ som i Bohuslän 2014), medan Finland ännu saknar arten på sin lista.

(HANS LARSSON)

Svarthuvad mås *Larus melanocephalus*

Två par häckade på Falkaholmen i Blekinge, men häckningarna resulterade endast i 1 juv. Häckningsplatsen är densamma som där landets första häckning konstaterades 2010. Totalt sågs ca 75 svarthuvade måsar i landet, vilket är något över genomsnittet för de senaste tio åren (se Fig. och Tab.

Rapporterade svarthuvade måsar *Larus melanocephalus* i Sverige 2000–2015.

Tabell 23. Genomsnittligt antal svarthuvade måsar *Larus melanocephalus* per år under olika perioder 1950–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,1	0,3	0,7	5,2	20	26	78	76

23). Arten har länge varit på expansion i Europa från det ursprungliga kärnområdet i sydöstra Europa. I Danmark har det under senare år häckat knappt 20 par (Lange 2015), i Tyskland uppemot 380 par (Gedeon m.fl. 2014) och i Polen närmare 30 par (Sikora m.fl. 2007). Den sistnämnda uppgiften gäller början av 2000-talet.

Landskapsvis fördelas individerna på Sk (ca 35), Bl (ca 10), Sm (2), Öl (12), Gtl (6), Hl (8), Boh (2) och Dlr (1). Vårfynden dominerar med drygt 40 av fynden.

Häckning:

Bl: 4 ad. fick ut 1 juv. på Falkaholmen, Tredenberg. Fåg-

FOTO: GÖRAN SNYGG

Svarthuvad mås *Larus melanocephalus* 1K, Eldsberga (Hl) 18 oktober 2015.

larna fanns på plats under perioden 2.4–1.7 (Patric Österblad, Christian Persson m.fl.).

Anmärkningsvärt fynd:

Dlr: 1 ad. Lindänet, Orsa 13.5 (Lars Hansson m.fl.). Upptäcktes först vid Lindänet och återfanns senare vid Orsa camping. Första fyndet i Dalarna!

(ANDERS WIRDEHEIM)

Silltrut *Larus fuscus* NT

Årets rapportering av silltrut i Sverige följer de senaste årens mönster. Populationen utefter Norrlandskusten av *fuscus*-silltrutar är tämligen stark medan den utefter Östersjön har det tufft med endast ett mindre antal häckande par. Från Västkusten saknas det sammanställningar över hur det går för *intermedius*-silltrutarna men det verkar som att den rasen fortsätter att öka i Skåne. Några rrk uppmanar också sina rapportörer att ange rastillhörighet på observationer av silltrut där det är möjligt.

Även i år rapporterar flera rrk om att häckningsframgången hos silltrutarna är dålig och att det är få ungfåglar som lämnar boet, något som på lång sikt är oroande för artens fortlevnad i Sverige.

Uppmaningen att sammanställa och rapportera antalet häckande par av silltrut fortsätter och det är önskvärt att respektive rrk själva gör en sammanställning och uppskattar antalet häckande par.

Här redovisas kommentarer som några av landets rrk har lämnat om hur det går för silltruten som häckfågel i Sverige:

Sk: Häckningskriterier noterades med 4-5 par i Landö-skärgården (*fuscus*), 4 par på Eskilstorps holmar, Foteviken (*intermedius*). Extremt skralt med rapporter från Hallands Väderö (*intermedius*) men vid senaste inventering 2013 var antalet par 53 (Åke Andersson, Länsstyrelsen Skåne) och arten har uppvisat en långsiktig ökande trend på ön sedan etableringen på 1940-talet, tväremot rasen *fuscus* i nordostskånska skärgården som ligger på randen till utgången.

Bl: Säker häckning: Upp till 5 par rapporteras från Utklippan (flera observatörer). Trolig häckning: 3 par Vällholmen 13.6 (Patric Österblad). Möjliga häckningar har rapporterats med enstaka fynd på Hanö, Inlängan, Torhamns udde samt upp till 30 ex. på Eneskärvet, Karlshamn.

Sm: Tre revir i år men ingen säker häckning: 2 i par permanent revir Furö, Oskarshamn 14-27.5 (Christer Håkansson, Åke Nilsson). 1 ex. i lämplig häckbiotop Jutskär, Stora Askö, Västervik 24.5 (Anders Sjögren, Anders Söderström). 2 ad. permanent revir Boskär, Misterhults skärgård, Oskarshamn 28.6-24.7 (Thomas Nilsson).

Vg: Vid Väner-inventeringen räknades 105 revirhävande fåglar fördelade på 12 lokaler, vilket är i det lägre skiktet under de senaste tio åren. Största kolonin, 70 ex, fanns som precis som 2014 på Måsbergen i östra Dalbosjön. Totalt i Väneren noterades 289 revirhävande ex. på 33 lokaler, vilket är en återgång till en högre nivå efter två år med lägre siffror. (Vänerinventeringen/Jan Rees).

Dls: Den största kolonin i Väneren fanns på Kräklingarna i Dalsland, med 135 revirhävande individer vid Vänerinventeringen (rrk Dls).

Ög: Silltruten för en tynande tillvaro som häckfågel i öst-

götskärgården. Arten rapporterades från fem lokaler i skärgården under häckningstid, och observationen av ett par på Röskären, Gryts skärgård 27.5-11.7 (Lars Gezelius, Vesa Jussila, Ulrik Lötberg) var den enda med egentliga häckningskriterier.

Srm: Under året har det inkommit rapporter om totalt 28 par på lämpliga häckningsöar. Av dessa är majoriteten som vanligt vid ön Dansken utanför Strängnäs. 34 ex. obs i häcktid, lämplig biotop Dansken, Prästfjärden, Strängnäs 26.4 (Björn Sjögren m.fl.).

Upl: 35 häckande par Sköthällorna, Gräsö skärgård, 35 häckande par Hället, Gräsö skärgård, 70 häckande par Blåbådan, Gräsö skärgård, 120 med bo, Svartfluttu, Gräsö skärgård, 70 häckande par Hundbådan, Öregrundsgrepen, och 156 häckande par Björns skärgård (Ulrik Lötberg, Lennart Söderlund, Lars Gustavsson). För Björns skärgård sammanfattar Lötberg: "Silltrutarna tycks ha stabiliserat sig kring 150 häckande par i Björns skärgård. Detta är dock 50% av vad det fanns för 7-8 år sedan. Silltrutarna har precis som gråtrutarna mycket dålig häckningsframgång och det är endast silltrutarna på Österhällarna och Truthällen som fått några flygga ungar".

Gstr: Fördelat på 12 olika skärgårdsöar hittades 220 häckande par sommaren 2015 (rrk Gstr).

Mpd: Silltrutar rapporteras från ett antal möjliga häcklokaler. Här följer några av de större: 30 ad. Klubben, Gäddviken 9.5 (Bengt Allberg, Eva Mattsson). 50 ad. Skallanskäret 9.5 (Bengt Allberg, Eva Mattsson). 30 ad. Rödsikäret FSO 9.5 (Bengt Allberg, Eva Mattsson), 30 ad. Storgundet, Spikarna 9.6 (Ingemar Marklund, Bengt Allberg). 86 ex. Lergrundet, Spikarna 25.7 (Mats Axbrink, Bengt Allberg, Eva Mattsson), 80 ad. + 20 pull. Gubben, Spikarna 7.8 (Thomas Granfeldt).

Ång: Kolonier med mer än 50 häckare: 85 ad. i lämplig biotop, Storklippet, Furuholmen, södra Härnön 20.5-20.8 (Leif Johansson, Pekka Bader m.fl.).

Vb: Möjlig häckning: 10 par Långörgrundet, Bjuröklubb 4.7 (Niklas Andersson).

Nb: Den enda säkra eller troliga häckningen: 90-100 ex. varnande Rödkallen, Luleå skg. 6.6 (Andreas Livbom, Lars Harnemo m.fl.).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Fynd av någon av raserna

Larus fuscus graellsii/intermedius/heuglini "Ljusmantlad silltrut"

Ljusmantlad silltrut är ett samlingsnamn för de silltrutar som har en tydligt ljusare dräkt än våra häckande raser *fuscus* och *intermedius*. Det handlar om *graellsii* som häckar i västra Europa och *heuglini* som häckar på den ryska tundran. Dessutom förekommer det mellanformer mellan *graellsii* och *intermedius*. Bilden av uppträdandet är fortfarande oklar (och rapporteringen ofullständig), men det förefaller rimligt att anta att åtminstone de nordliga fynden gäller den tundrahäckande *heuglini*:

Bl: 1 ad. Blötö 30.5 (F) (Fredrik Lennartsson). 1 ad. Ut-längan 14.8 (F) (Lars-Gunnar Lundquist) samt 1 ad. Ronneby hamn 29–30.11 (F) (Fredrik Lennartsson). Årets sista individ är mycket sen och upptäcktes i samband med stormen Gorm som drog in med sina SV/V vindar över sydsverige. Ruggning och tidpunkt för denna individ talar starkt för ett västligt ursprung.

Gtl: 1 ad. parningsceremonier Bredsandsudde, Gotska Sandön 20–24.5 (Niklas Westermarck, Bertil Johansson m.fl.). 1 ad. f.d. bunkern, Rivet 24.6 (Carl Tholin, Michael Tholin). 1 ex. När fyr, Närsholmen 7.8 (Magnus Nilsson). 1 2K Västergarnsviken 11.8 (Olof Armini). 1 3K+ Hasselriv 29.8–19.9 (Mats Engqvist).

Ång: 1 ex. Fröland, Säbrå s:n 5.5 (Leif Johansson). 1 ex. rast. Öfjärden obsladan 14.5 (Thomas Birkö, Jonas Konradsson). 1 ad. str. SV Härnö södra, Härnön 27.8 (Leif Johansson).

Nb: 1 ad. Piteå k:n soptipp, Öjebyn 9.4 (Lars Sandberg). 1 ex. Rödkallen, Luleå skg. 17.5 (Andreas Livbom, Lars Sandberg, Krister Jakobsson m.fl.). 1 ad. Gamla E4/Älvsbyrondellen, Öjebyn 20.6 (Lars Sandberg).

(ANDERS WIRDHEIM)

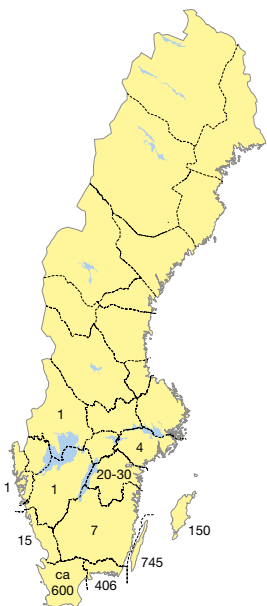
Gråtrut x vittrut *Larus argentatus* x *hyperboreus*

Två fynd under året av denna hybrid som ofta kallas ”Viking Gull” på engelska. Fågeln i Bl var möjligen samma individ som sågs på platsen i januari 2014.

Bl: 1 3K Ronneby hamn 2.1–28.2 (F) (Fredrik Lennartsson). Sågs till och från i hamnen. Kvar sedan 11.12 2014.

Bob: 1 2K Astrids fisk, Rönnäng, Tjörn 20.3 (Peter Strandvik). Påminde mycket om en vittrut, men hade mörkare stråk i dräkten, framför allt på stjärten (rrk Boh).

(ANDERS WIRDHEIM)

Rapporterade kaspiska trutar *Larus cachinnans* i Sverige 2015 (hela året).

Kaspisk trut *Larus cachinnans*

Upptäckandet var rikligt i kärnlandskapen, dvs. i de sydöstra delarna av landet. Bl.a. noterades ett nytt rekordantal i Bl med 406 ex. (jämfört med 297 ex. som mest tidigare) och i Sk sågs ca 600 ex. Arten kan ses under årets alla månader, men det är främst under hösten, och särskilt i september, som det sker ett inflöde från artens häckningsområde i sydöstra Europa. Fynd utanför kärnområdet (Sk/Bl/Öl/Gtl):

Sm: Sex dokumenterade fynd av sju individer, alla från Kalmar. Totalt finns nu 31 fynd av arten i östra Småland.

Hl: Med reservation för dubbelräkningar 15 ex. fördelade på jan (1), sep (12) och okt (2).

FOTO: KRISTER CARLSSON

Kaspisk trut *Larus cachinnans*, Ölands södra udde (Öl) 19 september 2015.

Bob: 1 4K+ str. S Kråkudden, Hönö 29.11 (Magnus Rahm m.fl.).

Vg: 1 1K i Vänersborgsviken i jan, kvar sedan dec. 2014 (rrk Vg).

Ög: Ytterligare ett år med många observationer – den ökande trenden är tydlig. Samtliga fynd gjordes runt Gärsstadverken, Linköping. 18 fynd är den högsta årssumman hittills, och förmodligen rörde det sig om 20–30 individer även detta år. Observationerna gjordes mellan 31.7–27.11 vilket är helt i linje med artens huvudsakliga uppträdande i landet. Åldersfördelning: elva 1K-fåglar, fem 2K-fåglar samt två som var 4K+.

Srm: Fyra fynd, samtl. i området Björshults soptipp, Nyköping – Nyköpings hamn: 1 3K rast. 29.7 (Kalle Brinell, Jan Sjöstedt). 1 1K rast. 22–25.9 (Kalle Brinell, Johan

Bergqvist, Johan Mellquist m.fl.). 1 1K rast. 22.10–4.11 (Kalle Brinell, Jan Sjöstedt, Lennart Wahlén m.fl.). 1 2K 28–29.10 (Kalle Brinell, Jan Sjöstedt).

Vrm: 1 3K Örsholmen, Karlstad 20.1–28.2 (Lars-Erik Larsson, Dan Mangsbo, Sven Larsson m.fl.). Samma 3K-individ återvände till Örsholmen 13–22.8 (Dan Mangsbo m.fl.). Denna fågel sågs redan i december 2014, så inget nytt fynd läggs till de 3 första fynden som noterades under november–december 2014.

(ANDERS WIRDHEIM)

Medelhavstrut *Larus michahellis*

Även medelhavstruten har en utpräglad sydostlig tyngdpunkt på sitt svenska utpräglade. Den är betydligt fåtaligare än kaspisk strut, men ses regelbundet med något hundratal individer och med en tydlig tyngdpunkt under sensommar/tidig höst:

Sk: Den månatliga fördelningen var mar (1), maj (2), jul (5), aug (14), sep (30), okt (19), nov (4) och dec (1). Detta ger en normal årssumma på 76 ex. med ganska ordinär fyndbild med endast 3 individer under första halvåret och resterande med en tydlig topp från augusti–november. Geografiskt med en tydlig koncentration till de södra/sydöstra delarna av landskapet.

Bl: Totalt 22 ex. under året med månadsfördelningen: jan (1), jul (7), aug (5), sep (2), okt (4), nov (2) samt dec (1). Åldersfördelning: 1K (15), 2K (1), 3K (1) samt ad. (5).

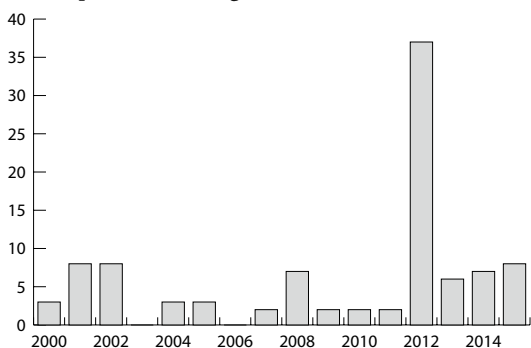
Öl: Tio godkända rapporter har inkommit av de totalt ca 15 individer som rapporterats. Årets fynd har i hög grad dokumenterats med foton. Sommar och höst är bästa tiden för att hitta medelhavstrut på ön och Ottenbyområdet är utan någon som helst konkurrens den bästa platsen. Månadsfördelning apr (1), aug (6), sep (2) och okt (1).

Ög: En ungfågel fanns vid Gärsdäverken, Linköping 1.8–2.9 (Christian Williams m.fl.). Detta var landskapets nionde fynd; det första gjordes 2009.

(ANDERS WIRDHEIM)

Vitvingad strut *Larus glaucoideus*

Likt vittruten var den vitvingade truten förhållandevis sparsam i Sverige under flera av 2000-talets

Rapporterade vitvingade trutar *Larus glaucoideus* i Sverige 2000–2015.

inledande år, men vintern 2011/12 förde med sig en veritabel invasion. Även påföljande vintrar har inflöden av vitvingad strut märkts i nordvästra Europa (främst på Island och Brittiska öarna). Vintern 2014/15 var detta inflöde påfallande, om än inte lika kraftigt som 2011/12. I Sverige noterades totalt 8 ex. under 2015. Av dessa sågs 6 ex. längs västkusten, en i Jmt och en i Nb:

Sk: Ett fynd avseende en 3K eller 4K vid Tågarps hed, Spillepeng 27.1 (Michael Averland).

Hl: 1 4K rast. Vallda 2.1 (Erik Landgren). 1 2K str. S Gubbanåsen och Glommen 3.1 (Mikael Nord, Lasse Olsson, Morgan Svensson). 1 3K Tjölöholm 11.1–11.3 (Erik Hansson m.fl.) och samma individ rast. Nidingen 22.3 (Göran Andersson, Uno Unger) och Löftaåns mynning 27.3 (Håkan Nilsson). 1 3K rast. Kronogård 13.4 och Lynga 14.4 (Magnus Andersson, Jörgen Fagerblom m.fl.). 1 1K Getteröns naturreservat 20.11–7.12 (Mikael Nord m.fl.). Fågeln hittades död vid Lindberg 8.12 (Mikael Nord). 1 3K rast. Malön 16.12 (Kjell Wallin). Ett bra år för arten i Hl med minst 5 ex. (fynden av 3K-fågeln under första halvåret bedöms som samma individ).

Nb: 1 2K Sundet, Boden 19.3 (Jan Andersson m.fl.) (F). Tredje fyndet i Nb.

Jmt: 1 ad. Bonäshamn, Kall 23.2 (Yngve Larsson, Lars Strömberg). Andra fyndet i Jmt.

Tillägg 2007:

Nb: 1 2K Malören 5.8 (Micael Jonsson, Birger Hörnfeldt m.fl.) (F). Andra fyndet i Nb (oräknat två äldre fynd från början av 1900-talet som inte validerats av Rk eller rrk).

(ANDERS WIRDHEIM)

Vittrut *Larus hyperboreus*

Totalt ca 37 ex. är över genomsnittet för 2000-talet, men fortfarande tydligt lägre än årssummorna under 1900-talets avslutande del, då det normalt noterades fler än 50 ex. årligen. Orsakerna till det minskade antalet fynd under 2000-talet är oklara, men det spekuleras i att klimatförändringar inneburit att färre vittrutar än tidigare ger sig av på längre vandringar söderut.

Fynden är spridda över året, men flest fåglar hittades under jan, apr och dec. Månadsvis fördelas datum för upptäckt på jan (19), feb (1), mar (2), apr (9–10), maj (3), nov (1) och dec (5). Landskapsvis är fördelningen Sk (4), Öl (3), Hl (5), Boh (5–6), Vg (1), Ög (1), Srm (2), Upl (5), Vstm (4), Dlr (1), Gstr (1), Hls (1), Mpd (1) och Nb (2–3). Några av fåglarna blev verkliga långstannare, och en individ fanns i Vadstena (Ög) i princip hela året:

Sk: 1 2K Falsterbohalvön och Klagshamn 6.1–27.5 (Joa-

kim Hagström, Jonas Holmqvist, Sven Silow m.fl.) och senare i Lundåkrabukten 6.6–11.7 (Calle Ryberg m.fl.).
Ög: 1 2K Vadstenaviken, Vadstena 9.1–30.12 (Magnus Swenson, Jan Eklund m.fl.).

Vstm: 1 2K rast. Djuphamnen, Västerås, 2.1–5.5 (Markus Rehnberg m.fl.). Under denna tidsperiod noterades samma individ även vid Gryta soptipp och Norra Gryta i Västerås, Bergbo i Romfartuna samt Frövisjön i Skultuna.

(ANDERS WIRDHEIM)

Havstrut *Larus marinus*

Havstruten häckar längs landets kuster samt i större sjöar i Götaland och Svealand. Häckningar i inlandet är ovanliga från norra Svealand och norrut.

Hl: På Nidingen fanns 41 par den 28.5. Av dessa påbörjade 32 par häckning och 9.7 sågs 22 flygga ungar. En ny häckningsplats hittades på Fladens kassunfyr ute i Kattegatt. Den 3.7 fanns tre bon på fyren, i två av dem fanns vardera två ungar, det tredje var tomt.

I samband med friska västvindar såväl i januari som under hösten uppträdde arten rikligt längs västkusten med de flesta höga summorna noterade på Hönö i Boh:

Sk: 1820 ex. str. V Yttre Kattvik 11.1 (Tomas Svensson).

Boh: 1500 ex. str. S Kråkudden, Hönö 2.1 (Johan Thor).

9460 ex. str. S Kråkudden, Hönö 13.11 (Fredrik Bondestam m.fl.).

3000 ex. str. S Kråkudden, Hönö 28.11 (Per Wedholm m.fl.).

FOTO: GÖRAN JOHANSSON

Vittrut *Larus hyperboreus* 2K, Vallås, Halmstad (Hl) 7 januari 2015.

Dlr: 1 par Vattholmskären, Siljan, Leksand 9–10.5 (Gunnar Lind, Lars Hansson). Vid boräkning den 9.5 hittades ett bo med 2 ägg. Senast konstaterad häckning på Vattholmskären var 2009. Häckningsfynd nr 4 i Dalarna (rrk Dlr).

Gstr: Häckade med 3 resp. minst 1 par i två större insjövattnen, Hedesundafjärdarna resp. Östra Storsjön (rrk Gstr),
(FREDRIK FRIBERG)

Tretåig mås *Rissa tridactyla* EN

Kolonin på Nidingen håller stånd trots markant tillbakagång i övriga delar av artens sydliga häckningsområde i Europa (McMurdo Hamilton m.fl. 2016). Detta år påträffades även en ny häckningsplats utanför Hallandskusten:

Tretåig mås har blivit mera regelbunden i Östersjön, men årets drygt 70 ex. innebär en kraftig nedgång jämfört med 2014, då totalt närmare 260 ex. noterades längs ostkusten. Fynden i Östersjön och Bottniska viken fördelas landskapsvis på Sk (14), Bl (13), Öl (19), Gtl (4), Srm (1), Upl (7) och Vb (7).

Inlandsfynd:

Vg: Totalt 12 ex. fördelade på jan (1) och okt–dec (11).

Ög: 1 1K Hästholmen, Vättern 6.12 (Olof Hjelm, Per Törnquist, Claes Nilsson).

Nrk: 1 ex. Nydalen, Harge 7–9.12 (Peter Gustafson, Bengt Andersson m.fl.).

Vstm: 1 ad. + 1 1K str. V Norasjön, Nora, 12.11 (Håkan Lavebratt, Anders Carlberg).

Säkerställda, troliga och möjliga häckningar av småtärna *Sternula albifrons* rapporterade till Artportalen åren 2010–2015 (fördelade på 10x10 km-rutor).

Vrm: 1 2K Öjenäs, Norra Hyn 17.1 (Dan Mangsbo, Stig Emilsson). 2 ad. Värnanäs, S Kristinehamn 18.1 (Stefan Göransson, Thomas Lindell) och 1 ex. kvar 19.1 (Lars-Peter Jansson).. 1 ad. Kungens rastplats, S Kristinehamn 18.1 (Stefan Göransson). 1 1K Hults hamn 7.12 (Leif Eckmann m.fl.). 1 1K Hults hamn 9-12.12 (Lars Lindell, Birgitta Lindell m.fl.). 1 1K Baggerud 13.12 (Håkan Funk).

(ANDERS WIRDHEIM)

Småtärna *Sternula albifrons* **VU**

Endast från Sk finns någorlunda heltäckande uppgifter: i Vellinge kommun fanns 64 par, vilket var en minskning med 18% ifrån året innan. I och med minskningen bröts en flera års positiv trend. I övriga Sk ett halvdussin par rapporterade. Från Öl och Gtl saknas uppgifter. En bra helhetsbild för Sverige saknas för 2000-talet, men en sökning på Artportalen ger en grov bild av möjliga, troliga och säkerställda häckningar åren 2010–2015 (se Fig. ovan).

Bl: ca 6 häckningar (om än några enbart med indicier).

Hl: 14 par Getterön (Mikael Nord).

Sm/H: 2 häckningar.

Nb: 3 par på Skvolpen (Christer Olsson, Lars Harnemo).
(LARS LINDELL)

Skräntärna *Hydroprogne caspia* **NT**

Rapporteringen är inte fullständig, men totalt noterades ca 550 par. Häckningsframgången varierade kraftigt – medan kolonin i Björns skärgård i Upl

hade ett mycket gott år, misslyckades skräntärnorna på Rödkallen i Nb och Gryts skärgård i Ög nästan helt.

Sk: Tre par som gjorde häckningsförsök på Trueskär, Norra skär och Rustningsskär misslyckades med sina häckningar (Patrik Olofsson). I den sydvästra delen av landskapet gjordes i vanlig ordning häckningsförsök på Eskilstorps holmar. Liksom 2014 noterades två par, varav ett av paren lyckades kläcka en kull (rrk Sk).

Bl: Säkra häckningar: Rönneskär (Fredrik Lennartsson), Lilla Korsaskär, Stora Korsaskär, Långaskär, Varpan, Lilla Tärningsören samt Stora Tärningsören (Bengt Larsson). Trolig häckning: 2 ad. Vällholmen (Patric Österblad, Roine Strandberg). Sju konstaterade häckningar och en

FOTO: P-G UTTERFORS

Småtärnor *Sternula albifrons*, Tylön (Hl) maj 2015.

trolig är en nedgång jämfört med tidigare år. Senast färre häckningar noterades var 2010 (rrk Bl). Nu kan konstateras att kolonin vid Torhamn tyvärr försvunnit.

Sm: Totalt har det noterats 71 par från Oknö, Mönsterås i söder till Loftahammar i norr. Det rör sig om ett solitär par samt två kolonier: 35 par på Furö, Oskarshamn samt 35 par på Älgsbådarna, Händelöp, Västervik. Totalt ringmärktes 91 ungar (rrk Ö Sm).

Vg: Liksom 2014 påträffades ett häckande par i Dalbosjöns västgötadel (Lars Sjögren, Ulf Wiktander).

Dls: 1 par häckade på ögruppen Kräklingarna i Väneren (Per Undeland, Kent-Åke Gustavsson). År 2012 genomfördes på Kräklingarna den första häckningen i modern tid i Dalsland. Paret återkom inte 2013, men både 2014 och 2015 (rrk Dls).

Ög: Ett väldigt magert år för skräntärnan i den östgötska skärgården. Kolonier eftersöktes och övervakades från Bråviken i norr till Gryts skärgård i söder (Lars Gezeli- us, Ulrik Lötberg, Jan Gustafsson, Vesa Jussila, ad.rian Djerf, Marcus Forsberg, Jan Sjöstedt, Lennart Wahlén m.fl.), men resultatet var alltså långt sämre än vanligt. Nio par häckade vid Benskären i Bråviken, Arkösunds skärgård och tio ungar ringmärktes; det utfallet var bättre än tidigare år. I Gryts skärgård häckade däremot endast 29 par, varav 13 på Röskären, 15 på Spyskären samt ett solitärt par (som misslyckades). 18 ungar ring- märktes, men förmodligen blev max. sex av dem flygga. Detta innebär en dramatisk minskning av antalet par i Gryt (rrk Ög).

Srm: Kolonierna i yttre Bråviken på Södermanlandssidan hade ett bra år, totalt 81 häckande par på två öar, vil- ket är en liten ökning sedan förra året. Det totala anta- let ungfåglar uppgick till 117. Häckningarna tycktes gå bra och bedömningen är att den absoluta majoriteten av ungar blev flygfärdiga. Till detta kan adderas 7 par i Stockholmsdelen av Södermanland – av dessa lyckas- des två par medan fem par misslyckades med sina häck- ningar.

Upl: 142 häckande par i Björns skärgård. En mycket lyck- ad häckningssäsong. Totalt 207 ungar ringmärktes. Ett par försökte häcka på Truthällen. Boet plundrat i bör- jan av juni och ett par hävdade revir på Klövstenarna, men här blev det ingen genomförd häckning. Detta är första gången som skräntärnorna försöker häcka på an- dra ställen än på Stenarna i Björns skärgård (rrk Upl). Vid Gräsö häckade 11 par varav 5 par lyckades med sin häckning och i stockholmsdelen av Uppland häckade det 17 par (varav 11 lyckade) i den lilla kolonin utan- för Norrtälje. Ytterligare 30 solitära par noterades, och av dessa lyckades endast 11 par med häckningen. Totalt i Uppland häckade 2015 200 av landets 550 par skrän- tärnor, dvs drygt 35%.

Hls: Ett par som misslyckades med sin häckning i det skärgårdsområde som de funnits i under senare år. I öv- rigt mestadels sensommarfynd från Stenöarna och Mal- grynnan. En färgringmärkt ungfågel på Malgrynnan vi- sade sig vara ringmärkt tidigare under sommaren vid Sveriges största skräntärnekoloni i norra Uppland (rrk Hls).

Mpd: Häckningar och fynd under häckningstid: 5 soli- tära par: (Njurunda 3 och Alnö 2). Inget av dessa par lyckades dock med häckningen (rrk Mpd).

Ång: Rapporter om åtta häckningar, varav endast en miss- lyckad, och totalt sågs 7 boungar. Detta är i paritet med nivåerna de närmaste föregående åren (rrk Ång).

Vb: 16 par gick till häckning och av dessa misslyckades 4. De lyckade häckningarna resulterade i 20 pull. (rrk Vb).

Nb: 54 par på Storgrundet, Rödkallen-Sör-Åspen nat res. 22.7 (Lars Harnemo) men samtliga misslyckades. Det blev ett katastrofår för den stora kolonin ute vid Röd- kallen. Den 1 juli hittades 54 bon med ägg, men vid senare kontroller var i princip allt utraderat. Orsakerna är troligen flera, bl.a. ett par korpar som har rövat ägg i

kolonin, men misstanke finns att även andra predatorer kan vara inblandade.

(ULRIK LÖTBERG/ANDERS WIRDHEIM)

Svarttärna *Chlidonias niger* **VU**

Relativt bra uppgifter från de sju landskapen med häckningar. Totalt ca 260 par, men de två rrk som hanterar flest par (Upl–Vstm) anmärker båda, att det är svårt att bedöma hur många par som verkli- gen genomför häckning. Ett talande exempel 2015 var Tämnaaren i Upl, där 75 par noterades med på- börjad häckning i juni (Ulrik Lötberg, Lars Gus- tavsson), men där samma observatörer den 7 juli hade endast 15 par. I Vstm sågs som mest 59 par

FOTO: MIKAEL ARINDER/SKÅNSKA BILDER

Svarttärnor *Chlidonias niger*, Krankesjön (Sk) 29 maj 2015.

på fyra lokaler, men rrk bedömer att ca 40 par är ett mer realistiskt antal.

Två fynd i Norrland (Jmt, fynd nr 9) samt Gstr (där arten nästan är årlig).

Notabelt utanför häckningstid var 102 ex. rast. i Hjälmarén, Nrk, 20.7 samt 114 ex. på samma plats 30.7 (Leif Sildén, Ola Strand).

Vid Revsudden, Sm/H, sträckte 112 ex. 28.7.

Sk: 17 par i Herculesdamarna. Flertalet misslyckades, möjligtvis p.g.a. mink, men också beroende på att grä- gäss utnyttjade tärnornas boplatser som övernattnings- platser. På Vombs ängar och i Krankesjön fick 21 par 17 flygga ungar.

Ök: ca 5 par Stentagskärrén, Penåsa (Douglas Gustafsson m.fl.).

Vg: 20 par i Hornborgasjön (9 flygga ungar sågs).

Ög: 14 par i Tåkern (inga flygga ungar).

Nrk: ca 20 par i Kvismaren och Tysslingen.

Vstm: Asköviken 20 par, Frövisjön 1 par, Fläcksjön 20 par och Gnien 18 par, men med låga häckningsindiciet och rörliga tärnor bedöms 40 par finnas.

Upl: 80–100 par, där Tämnamaren dominerar med 75 par.

(LARS LINDELL)

Vitvingad tärna *Chlidonias leucopterus*

Efter förra årets massuppträdande av arten är vi tillbaka på en relativt låg nivå med fjorton fynd av tjuugo individer. Fyndbilden är normal med en stor del av fynden i södra Sverige med ett mindre antal fynd i mellersta Sverige.

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER

Vitvingad tärna *Chlidonias leucopterus*, Råbelövssjön (Sk) 14 maj 2015.

Sk: 2 ex. Bokholmens mosse, Söderåsen 11.5 (Orion Righard, Anders Ahlberg), 1 ex. Herculesdamarna, Hammarsjön 12–14.5 (Jan Linder m.fl.), 1 ex. Balsby, Råbelövssjön 14.5 (Hans Cronert), 2 ex. Herculesdamarna, Hammarsjön 19–20.5 (Per Lagerås m.fl.), 1 1K Sandön, Utvälinge 21.8 (Mårten Müller m.fl.). Fem fynd av sju individer varav endast ett fynd på hösten.

Hl: 1 ad. Galtabäck 11.5 (Göran Christiansson m.fl.), 2 ad. Källstorps våtmark 19.5 (Jörgen Olsson, Göran Andersson m.fl.), 1 ad. Getteröns naturreservat 28.5–1.6 (Silke Klick, Lasse Olsson m.fl.).

Gtl: 2 ad. Inre Stockviken, Öja, Gtl 10.5 (Jonas Knappe, Debora Arlt m.fl.).

Ög: 1 ex. LFK-tornet, Svartåmynningens naturreservat 10.5 (Daniel Johansson, Erik Jonsson m.fl.), 1 ex. Naturum Tåkern 10.6 (Peter Lager).

Vstm: 1 ad. Frövisjön, Skultuna, 4.6 (Pontus Lindberg m.fl.). Andra året i rad med fynd vid Frövisjön.

Upl: 3 ex. Södra Vendelsjön 10.5 (Bo Söderström, Jonas Nordin m.fl.).

Dlr: 1 ad. Svärdsjösjön, Borlänge 18–19.5 (F) (Sven-Erik Persson gm Ulla Olofsson m.fl.). 1 ad. Rudängsmyrans våtmark, Borlänge 19.5 (F) (Yngve Johansson). Fynden bedöms vara samma fågel. Åttonde fyndet i landskapet.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Skäggjärna *Chlidonias hybrida* (23/31 – 0/0)

Tillägg 2009:

Upl: 1 ad. Vendelsjön 20.6 (F) (Bosse Danielsson).

Denna skäggjärna, som inte tidigare har publicerats, har bedömts vara samma individ som observerades på flera lokaler i Hälsingland 14–17.6 samma år, och dessa observationer utgör därmed samma fynd. Totalsiffran på 23 fynd är således oförändrad. Småland, Skåne och Västergötland ligger i topp med fyra fynd vardera, därefter Halland, Gotland och Uppland med två och så Blekinge, Västmanland, Närke, Hälsingland och Västerbotten med vardera ett fynd. Märkligt nog har Öland fortfarande inget fynd av arten.

(HANS LARSSON)

Kentsk tärna *Sterna sandvicensis* **VU**

Hl och Gbg utgör hyser häckningsplatser på Västkusten, och Bl samt Gtl på Ostkusten.

Sk: senaste häckningen skedde 2012.

Bl: 150 par på Falkaholmen (gammal lokal) och 100 par på St. Bommaskär (ny lokal). 90 resp. 93 ungar ringmärktes på öarna (Rolf Larsson).

Sm/H: en trolig häckning.

Hl: 22 bon på Nidingen och 6 bon på Getterön.

Gbg: 21 par på L. Donsö (ny lokal, Gösta Olofsson). Möjligen är kolonin en förflyttning från Lerholmen, där koloni fanns året före, men inte det här året.

Boh: efter tre år med häckningar uteblev arten som häckare 2015.

Gtl: inga uppgifter.

Öl: den häckning som uppgavs i 2014 års rapport gällde i själva verket flygga ungar som inte hade fötts upp på platsen. Senaste häckning skedde 2010.

Sena fynd:

Sk: 1 1K str. S Barsebäcks hamn 30.11 (Daniel Melchert, Kenny Nordström) och 1 ex. str. på samma lokal 6.12 (Arne Holgersson). Decemberfyndet var det femte i Sk.

Vb: 1 ex. str. SV Sönnersgrundet, Sävar 7.10 (Ralf Norberg, Andreas Garpebring, Ruarid Hägglund m.fl.). Mycket sent fynd av denna ovanliga art i Kvarken och Bottenviken (rrk Vb).

(LARS LINDELL)

Sillgrissla *Uria aalge*

Rapporteringen är ofullständig, men de rapporter som kommit in talar ett delvis motsägelsefullt språk. I vissa områden ses en tydlig ökning, medan det i andra talas om en kraftig minskning. En möjlig förklaring kan vara att sillgrisslorna byter häckningsplats om de utsätts för kraftiga störningar. Enligt den senaste uppskattningen av det svenska beståndet (Ottosson m.fl. 2012) häckar ca 11 000 par i landet, varav 7500 par på Gtl.

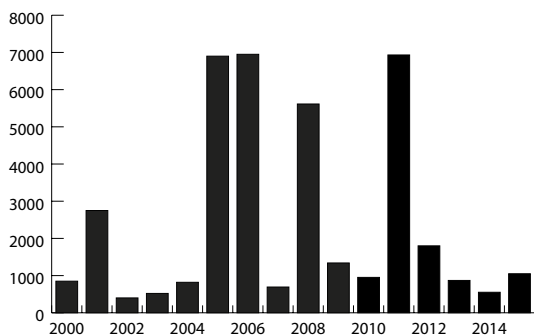
Srm: Vi har noterat en kraftig minskning av det sörm-ländska beståndet under den senaste tio-årsperioden. Vid förra kustfågelinventeringen (2003) noterades över 1000 par på öarna Lövjeskären, Stångskär och Tordmullen i Oxelösunds yttre skärgård. Under årets inventering rapporterades uppskattningsvis 21 par på dessa öar (rrk *Srm*).

Hls: Sillgrisslan är en av de arter som har den mest positiva utvecklingen i landskapet. Från bara enstaka fynd till nu en stabil häckfågel. Antalet häckande fåglar fortsätter att öka år från år (rrk *Hls*).

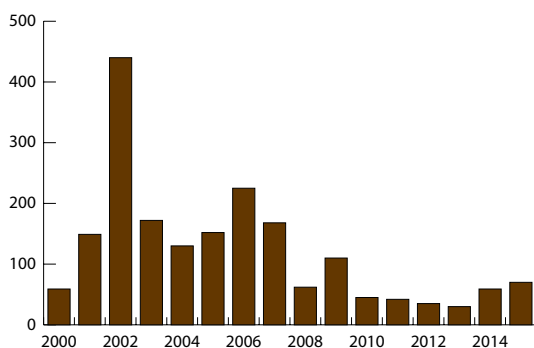
(ANDERS WIRDHEIM)

Alkekung *Alle alle*

Med reservation för dubbelräkningar rapporterades närmare 1060 ex. under året, vilket är mer än de båda närmast föregående åren. Men i ett längre per-

Rapporterade alkekungar *Alle alle* i Sverige 2000–2015.

Rapporterade lunnefåglar *Fratricula arctica* i Sverige 2000–2015.

spektiv får det ändå ses som ett förhållandevis lågt antal. Noterbart är dock de jämförelsevis höga antalen under vintermånaderna januari och februari, då nästan en fjärdedel av årets alkekungar sågs. Den månadsvisa fördelningen var jan (230), feb (14), okt (130), nov (526) och dec (150). Landskapsvis fördelas fynden på Sk (99), Hl (140), Boh (ca 800), Vg (ca 20) och Lu lpm (1). Inlandsfynd:

Vg: 1 ex. Nollhagaviken 8.11 (Fredrik Åstrand).

Lu lpm: 1 ex. Björkudden, NV Jokkmokk 3.11 (F) (Torbjörn Öberg, Kerstin Nordvall gm rrk N Lpl). Tredje fyndet i Lu lpm.

(ANDERS WIRDHEIM)

Lunnefågel *Fratricula arctica* RE

Även om årets ca 70 ex. är det högsta antalet sedan 2009, har lunnefågeln på lite längre sikt minskat avsevärt i uppträdande längs Sveriges kuster. Av årets fynd stod dessutom Boh för ca 90 procent. En rimlig förklaring till att antalet lunnefåglar minskat är den dåliga häckningsframgången som noterats i kolonier i Norge och på Brittiska öarna. Noterbart är också att mer än hälften av årets fynd gjordes i jan. Normalt är sep den månad då det ses flest lunnefåglar i landet.

Landskapsvis fördelas fynden på Sk (5), Hl (1), Boh (65) och Vg (1). Månadsvis jan (38), feb (3), mar (1), jul (1), sep (3), okt (2) nov (16) och dec (8).

Sk: 1 str. Yttre Kattvik 16.1 (Erik Johansson, Marianne Johansson), 1 str. Yttre Kattvik/Hovs hallar 8.11 (Emil Lundahl, Mårten Müller m.fl.), 1 str. Hovs hallar 14.11 (August Thomasson, Bengt Hansson m.fl.), 1 str. Yttre Kattvik 1.12 (Uno Unger, Anders Eriksson m.fl.) och 1 str. Norrebrohamn, Gröthögarna 10.12 (Mikael Olofsson).

Hl: 1 2K Lerkil 14.1 (Stig Jacobsson).

Boh: Totalt registrerades 65 ex. Månadsfördelning (antal ex.): jan 35, feb 3 (varav 1 död), mar 1, jul 1, sep 3, okt 2, nov 14 och dec 6. I januarisumman döljer sig en riktigt hög dagssumma: 18 sydsträckande ex. vid Ramsvikslandet 11.1 (Peter Nilsson m.fl.).

Vg: 1 ex. Vinga 3.1 (Ulf Lindell).

(ANDERS WIRDHEIM)

Skogsduva *Columba oenas*

Skogsduvan är på långsam expansion norrut i landet, vilket såväl rapporteringen som Svensk Fågel-taxering (Green m.fl. 2016) visar. Samtidigt kan arten vara förbisedd, främst genom att gästande ornitologer söderifrån inte inser hur ovanlig skogsduvan är i norra halvan av landet. Här redovisas fynd från vad som kan antas vara den nordliga gränsen för utbredningsområdet (från Jämtland mot

nordost till Västerbotten) samt fynd i lappmarker-
na (Lappland).

Vb: 27 fynd under perioden 1.5–29.7, däribland 2 spel.
Tällåsen, Östräsket 5.5 (Joakim Wallström), 1 spel.
Uppförsbacken, Obbola 30.5 (Robert Stenmark), 1 par
Gärde, Lövånger 29.7 (Niklas Lindberg Alseryd), 1 spel.
Övre Selet, Lövånger 29.7 (Niklas Lindberg Alseryd).

Jmt: 2–4 ex. under omständigheter som tydde på häck-
ning, Sandviken, Frösö 16.4–13.6 (Christer Pålsson, Ulla
Henriksson m.fl.). 1 spel. Högen, Dvårsätt 7.6 (Sari Kal-
lojärvi). 2 ex. Ändsjöns nat.res. 21.6 (Björn Abelson). 1
spel. Kungsnäset, Näs 28.6 (Sven G Nilsson). Åter san-
nolik häckning i Sandviken, 1–2 par. Även i Högen har
skogsduva hörts tillfälligt under flera år (rrk Jmt).

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER

Skogsduva *Columba oenas*, Österslöv (Sk) 18 april
2015.

Ly lpm: 1 ex. Örtäsk 16.4 (Rolf Wahlberg).

P lpm: 1 ex. i lämplig biotop Svedjan, Glommerträsk
27.6–6.8 (Monica Berggren).

Lu lpm: 2 ex. Kvikkjokk 8.8 (Ulrika Svensson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Ringduva *Columba palumbus*

Liksom flera andra kortflyttande arter tenderar ring-
duvan att övervintra i allt större omfattning i Sve-
rige. Den är numera regelbunden, och lokalt gan-
ska talrik, i sydligaste Sverige vintertid, men vintern
2014/15 fanns flockar upp till Svealand och mera
tillfälliga vinterfynd gjordes så långt norrut som i
Västerbotten. Här redovisas några exempel:

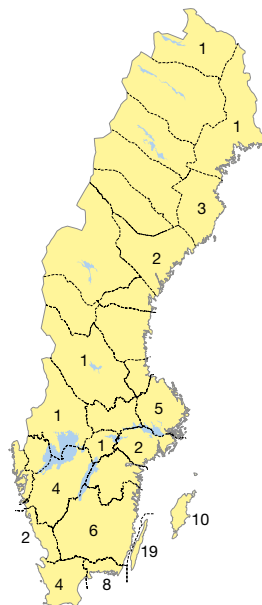
Nrk: Rekordstora mängder övervintrande ringduvor no-
terades på många håll i Örebro under jan–feb. Märk-
ligt nog gjordes inga fynd på andra orter i landskapet.
Toppnotering för jan blev 65 ex. i Åbyparken, Örebro
7.1 (Ove Pettersson) och för feb 16 ex. i Åbyparken,
Örebro 5.2 (Bengt Jalsborn).

Vb: Årets vinterfynd utgjordes av: 1 2K Västerslätt, Umeå
12.1 (Bertil Brånin), 1 ex. Västerhiske, Umeå 15.1–
28.2 (Bertil Brånin, Tommy Magnusson, Ralf Norberg)
och 2 ex. Öst-Teg, Umeå 27.2 (Thomas Sundström).

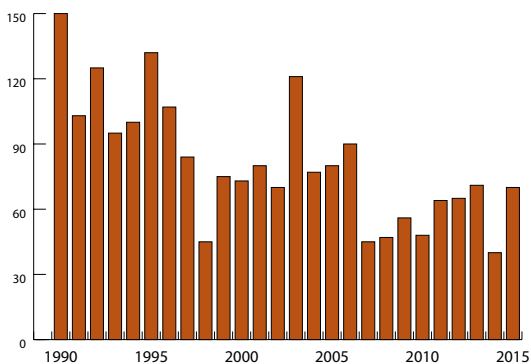
(ANDERS WIRDHEIM)

Turturduva *Streptopelia turtur*

Totalt rapporterades ca 70 ex. Som vanligt domine-
rar fynd under vår- och höstflyttningen. Ca 45 ex.
sågs under vår-försommar, sju ex. under högsom-
maren och 15 ex. under hösten. Ungefär en tred-
jedel av samtliga fynd gjordes på Öl, med 18 av 19

Turturduvor *Streptopelia turtur* i Sverige 2015 (hela året).

Rapporterade turturduvor *Streptopelia turtur* i Sverige
1990–2015.

fynd under våren-försommaren. Inga indicier på häckning fanns.

Landskapsvis fördelas årets fynd på Sk (4), Bl (8), Sm/F (4), Sm/G (1), Sm/H (1), Öl (19), Gtl (10), Hl (2), Gbg (2), Vg (2), Nrk (1), Srm (2), Upl (5), Vrm (1), Dlr (1), Ång (2), Vb (3), Nb (1) och T lpm (1).

Tillägg 1973:

Vg: 1 ex. Styrösö 24.5 (Claes Eliasson).

(LARS LINDELL)

Spetsstjärtad duva *Zenaida macroura* (1/1 – 0/0)

Tillägg 2001:

Srm: 1 ex. Brannäs våtmark, Oxelösund 3–9.6 (F) (Anki & Jan Gustafsson, Lars Hansson, Thomas Larsson m.fl.).

Efter omgranskning av Raritetskommittén i mars 2016 har nu detta fynd flyttats från kategori D till A. I och med detta uppgår antalet påträffade arter i landet till 512. För en redogörelse av omkategoriseringen se *Vår Fågelvärld*. Fyndet beskrivs även på annan plats i denna utgåva av *Fågelåret*.

(HANS LARSSON)

Tornuggla *Tyto alba* CR

Tornugglan är som häckfågel i Sverige fortfarande begränsad till Gotland. Den senaste häckningen i Skåne rapporterades 2003 (rrk Sk). Arten upplevde något av en renässans i Danmark från 1990-talet och framåt orsakad av att god ungproduktion i Tyskland ledde till utvandring. Under häcknings-säsongen 2009 beräknades det danska beståndet till 492 par (Dichmann 2010), men ett par stränga vintrar, 2009/10 och 2010/11, innebar att beståndet reducerades med mer än 90 procent. Därefter har utvecklingen vänt uppåt på nytt, och den senaste uppskattningen av det danska beståndet talar om 80–100 par (Dichmann 2015). Arten har dock fortfarande det starkaste fästet på Jylland, medan det på de danska öarna endast finns ett mindre antal par på Fyn och Bornholm. Under 2015 gjordes ett fynd i Sk samtidigt som tornuggla sågs på nio platser på GtL:

Sk: 1 ex. Spillepeng 23.11 (Michael Averland) innebar första fyndet i Sk sedan 2012 av denna karismatiska art! Fyndet gjordes i samband med ett kalluftsinbrott som medförde ett ganska kraftigt snöfall över stora delar av Skåne och fågeln trycktes antagligen ut mot kusten i samband med detta (rrk Sk).

Gtl: Totalt rapporterades arten från nio lokaler. Med reservation för att information om exakt lokal m.m. är något knapphändig för några rapporter kan samtliga in-

divider anses ha setts i lämpliga häckmiljöer. En konstaterad häckning med minst en flygg unge samt rapporter över ett längre tidsspänn på ytterligare en lokal. I övrigt ströobsar (rrk Gtl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Berguv *Bubo bubo* VU

Det ser fortsatt dystert ut för berguven i Sverige. Rapporteringen är visserligen långt från fullständig, men flera rrk redovisar vikande antal samtidigt som Sk tycks gå mot strömmen. Här följer några exempel från förhållandevis väl undersökta områden:

Sk: Sex säkra berguvshäckningar konstaterades. Tillsammans fick de elva ungar, varav fyra blev ringmärkta. Utöver detta konstaterades 12 revir med antingen par eller ensamma hannar. Sammantaget ger detta 18 besatta revir (rrk Sk).

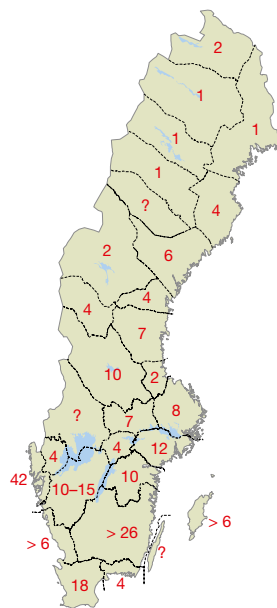
Grå: Två konstaterade häckningar och spelande fåglar eller övriga obsar som antyder häckning på ytterligare minst fyra lokaler ger uppskattningsvis minst sex permanenta revir.

Boh: Åter ett uselt häckningsresultat. Endast åtta ungar producerades i år i Boh. 42 revir identifierades, dvs. samma som 2012, och en tillbakagång från 2014 års 52 revir (rrk Boh).

Vg: Rapporter om 10–15 spelande hannar (varav flera har rört par). Endast en rapporterade lyckad häckning (rrk Vg).

Dls: Fyra par i aktiva revir. Dessa är väl kända sedan lång tid tillbaka och är nog permanent besatta även om det vissa år saknas rapporter från någon av dem (rrk Dls).

Ög: Tio ropande berguvar speglar förhoppningsvis inte den östgötska populationen, men bekräftar ändå artens

Rapporterade revir av berguv *Bubo bubo* i Sverige 2015.

nedgång i landskapet. Vid inventeringen 1999 doku-
menterades 40 revir, 2009 fanns 22 revir, medan det de
senaste fem åren bara noterats 5–15 ropande fåglar år-
ligen (rrk Ög).

Upl: För andra året i rad noteras starkt negativa siffror för
berguven. Från häckningstid har det inkommit rappor-
ter om förekomst från bara åtta lokaler och på dessa har
lyckad häckning registrerats (=hörda ungar) på endast
en lokal. Från tiden efter häckningsperioden har obser-
vationer gjorts på ytterligare fyra lokaler (rrk Upl).

Gstr: Två kända stabila revir är kända i Gstr, men mörker-
talet kan vara betydande (rrk Gstr).

Mpd: Fyra fynd under häckningstid varav tre i Sunds-
valls kommun och en i Ånge kommun. Ett av fynden i
Sundsvall avser en konstaterad häckning med två ungar.

FOTO: ANITA ÖCKNER

Berguv *Bubo bubo*, Alet, Halmstad (Hl) 8 oktober 2015.

Ång: Det fortsätter att gå neråt för berguven i landska-
pet. Under året noterades ropande berguvar på enbart
sex lokaler med fördelningen Kramfors 3, Örnsköldsvik
2 och Härnösand 1 (rrk Ång).

(ANDERS WIRDHEIM)

Fjälluggla *Bubo scandiacus* CR

Efter minst två häckningar i Jmt 2011, och tillväx-
ande gnagarstammar under 2014, var det med stor
spänning som många såg fram emot vad 2015 skul-
le innebära för fjällugglan i Sverige. Många tidiga
fynd i norra Norge och enstaka även i Sverige un-
der våren stärkte dessa förhoppningar. Det visade
sig också bli det bästa häckningsåret sedan 1978
med närmare 30 par i nordligaste Sverige. Dock

kraschade smågnagarstammarna på de flesta håll re-
dan under sommaren, varför många av häckningar-
na sannolikt misslyckades. Endast ett fynd gjordes
utanför fjälltrakterna. Se vidare särskild artikel på
annan plats i denna utgåva av *Fågelåret*.

Upl: 1 honf. 3K+ Linkudden, Blidö 9.1 (Karl-Arne Ros-
ling) och 16.2 (Michael Thydén, Anders Eriksson). Ar-
ten är numera en ytterst ovanlig gäst i rapportområdet.
Detta är det andra fyndet sedan 2010 och endast det
tolfte efter millenniumskiftet.

Jmt: 1 trol. 2K i de södra fjälltrakterna 4.4 (rrk Jmt).

N Lpl: Inte sedan 1978 har det häckat så många fjällugg-
lor i Sverige som i år. Närmare 30 par häckade 2015 i
de svenska fjällen, varav 23 par i norra Lappland i Lu

FOTO: HÅKAN TYRÉN

Fjälluggla *Bubo scandiacus*, norra Lappland, sommar-
en 2015.

och T lpm. Detta kan jämföras med totalt fem kända
par under perioden 1983 till 2011. Det tidigaste fyndet
gjordes dock i P lpm: 1 ex. Tjallas sameviste, Pieljekaise
NP 1.5 (gm Andreas Livbom).

(ANDERS WIRDHEIM)

Hökuggla *Surnia ulula*

Med goda gnagarstammar under vinter och vår blev
det ett bra år för hökugglan i norra halvan av Sve-
rige. Däremot var det uppenbarligen långt mellan
häckningarna i norra Svealand och sydvästra Norr-
land (söder om en linje från norra Dlr till norra
Ång). Det förhållandevis goda häckningsåret i norr
spelade säkert in för den smärre invasion som kun-
de noteras längre söderut under hösten.

Söder om det ordinarie häckningsområdet noterades följande (vår + höst): Sk (1+0), Sm (0+3), Hl (0+2), Boh (0+3), Vg (1+3), Dls (1+0), Ög (0+1), Nrk (0+4), Srm (0+4), Upl (1+15), Vstm (0+11), Vrm (13+5), Gstr (3+0), Hls (2+0). Häckningar eller fynd som tyder på häckning:

Dlr: Endast en häckning konstaterad och det var inte oväntat i Älvdalens kommun: 1 IK Olån, Grövelsjön 18.7 (Martin Åkesson).

Mpd: En spel. Lörudden 28.4 (Jan Lindström).

Ång: Inga rapporter om säkra eller troliga häckningar har inkommit. Tre spelande individer hördes, i januari, maj och juni (rrk Ång).

Vb: Från att en handfull fynd rapporterades per år vid

FOTO: MIKAEL ARINDER/SKÅNSKA BILDER

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*, Gysinge (Gstr) 7 mars 2015.

millennieskiftet har antalet rapporterade fynd mer eller mindre stadigt ökat. Under de senaste åren har det rapporterats ca 30–40 fynd årligen (42 fynd i år). Även i år (för sjätte gången under 2000-talet) har hökuggla häckat i Vb. Årets tre häckningar utmynnade i åtminstone 2 pull. Utöver häckningarna noterades 3 spel. hannar i häckningstid (rrk Vb).

Nb: Liksom 2014 blev det ett mycket bra år för hökugglorna 2015. Minst 7 häckningar hittades i Nb. De flesta häckningarna var i södra delen av landskapet 5–10 mil in från kusten. Dessutom ett stort antal fynd utan att häckning noterades (rrk Nb).

Hjd: Sju häckningar rapporterades, men totalt gjordes ca 70 fynd under häckningstid. Det var tätt mellan hökugglorna i landskapets västra del 2015, till och med fler fynd än under toppåret 2011.

Jmt: Ännu ett starkt hökuggleår i främst de västra delarna av rapportområdet. 8 häckningar rapporterades (5 i Åre kn, 2 i Strömsunds kn och 1 i Östersunds kn) liksom 15–20 fynd som tyder på häckning. Det ska här nämnas att rapporteringen geografiskt sett precis som vanligt är ojämnt fördelat. Det avspeglas förstås i resultatet, och mörkertalet på antalet häckningar är sannolikt stort (rrk Jmt).

S Lpl: 11 säkra häckningar rapporterades i Ly lpm och 5 i Ås lpm (rrk S Lpl).

N Lpl: Ännu ett mycket bra år för hökugglorna liksom 2014. I artportalen finns det över 450 rapporter inlagda varav 32 avser säkra häckningar (P lpm 6, Lu lpm 11 och T lpm 15 häckningar). Utöver dessa finns många rapporter på trolig häckning (rrk N Lpl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Sparvuggla *Glaucidium passerinum*

Sparvugglan är spridd över nästan hela Sverige även om förekomsten är gles i fjälltrakterna och i södra Sveriges kusttrakter. Arten saknas som häckfågel på Öl och Gtl. Rapporterna från 2015 tyder på ett förhållandevis gott år, bl.a. rapporterades från Upl 184 spel. hannar jämfört med 148 spel. 2014 (rrk Upl).

Anmärkningsvärt fynd:

Gtl: 1 spel. Mulde naturreservat, Fröjel 13–15.6 (Åke Svalfors). Elfte fyndet på Gtl.

(ANDERS WIRDHEIM)

Kattuggla *Strix aluco*

Kattugglans nordgräns har ansetts gå från Dlr till Hls (Ottosson m.fl. 2012), men rapporterna under 2000-talet tyder på att arten spridit sig norrut, främst längs Norrlandskusten. Den verkar nu vara etablerad i Mpd och Ång. Fynden i Vb och Jmt kan tala för ytterligare spridning norrut framöver.

Mpd: 41 fynd under häckningstid, varav sju konstaterade häckningar (rrk Mpd).

Ång: Konstaterad häckning: 3 pulli Hörsång 29.6 (Peter Nilsson, Kerstin Stickler). Uppskattningsvis 11 spelande individer rapporterades under våren. Därtill ytterligare tre spelande under juni–september. 1 ex. Sunnansjö 140, Bodumsjön 15–16.10 utgör ett nordligt fynd (Anna Lindgren).

Vb: Åter en spel. kattuggla i Myckle med omnejd, femte noteringen i samma område sedan 2008, 1 spel. Stensvedjan/Myckle Skellefteå 14.3–5.4 (Roger Persson, Erik Normark, Fredrik Sjöström m.fl.). Övriga fynd: 1 ex. Djäkneböle 22.6 (Andreas Garpebring, Anna Hallmén).

Jmt: 1 spel. Trång, Trångsviken 11.1 (Lars-Gunnar Bråvander). 1 spel. Svartnäset, Hackås 4.2 (Jan Magnesved).

(ANDERS WIRDHEIM)

Slaguggla *Strix uralensis*

Än en gång kan konstateras att slagugglans sydgräns i Sverige förefaller vara fast – någon bestående spridning ner i Götaland ser inte ut att ske. I norra delarna av landet rapporteras om ett gott häckningsår, medan det i exempelvis Upl och Vstm var ett dåligt år. Fynd söder om Vrm–Vstm–Upl:

Vg: Åter fynd på samma plats i nordvästra delen av rapportområdet som förra året. Vissa indikationer finns på att det kan ha rört sig om ett par (rrk *Vg*).

Ög: En individ sågs vid två tillfällen, 24.5 och 29.5, vid Fågelmossens naturreservat i Motala kommun (Per Törnquist). Då fågeln hittades hade den slagit en ring-duva som den åt av. Sjunde fyndet i *Ög*.

Nrk: En säker häckning konstaterad. Ruvande ugglas sågs och senare iakttogs även en unge sitta på bostubben. En hane hördes ropa på ytterligare en plats vid två tillfällen i mars och i juni sågs en ad. i samma område. Dessutom är slaguggla noterad i andra lämpliga skogsområden 17 juli samt 13 dec.

(ANDERS WIRDHEIM)

Lappuggla *Strix nebulosa* NT

Lappugglan hade av allt att döma något av ett mellanår 2015. Det är egentligen enbart Nb som avviker från detta mönster samt Hl, där mycket starka indicier förelåg gällande en första häckning i landskapet.

Sm: En spel. hane hördes vid två tillfällen under perioden 1–30.4 i närheten av Kosta i G lä (rrk *Sm/G*).

Hl: 2 ad. i området runt Långhulten, Breared 11.6–11.7 (Christopher Gullander, Fredrik Blomquist m.fl.). En av fåglarna sågs vid många tillfällen jaga och fånga sork längs en myrkan. Den förtärde emellertid inte sorkarna utan flög vid varje tillfälle iväg i samma riktning med bytet. Detta får betraktas som ett starkt indicium på att det fanns ungar i närheten. Visst eftersök gjordes, men terrängen i området är svår med mycket blöta myrar.

Nrk: En lyckad häckning konstaterades som resulterade i minst två ungar. Dessutom två observationer från lämpliga häckningslokaler under häckningstid (rrk *Nrk*).

Upl: Fyra av de totalt åtta fynden under året gäller häckningstid: 1 spel. Harg 8.4 (Wilhelm Dietrichson), 1 ex. i Snåret, Söderby-Karl 10.6–7.7 (Lennart Larsson, Karl-Arne Rosling), 1 ex. i Storanden, Gottröra/Fasterna 11.6 (Mats Gothnier, Miguel Jaramillo) och 1 ex. i området runt Skogssjön, Huddunge 19.7 (David Weissglas).

Vstm: Även lappugglan hade ett dåligt häckningsår. Inga häckningar konstaterades, men minst två par uppehöll sig i kärnområdet i Västerås kommun under året. Troliga häckningar (h) fördelade sig på följande kommuner: Västerås (3 h), Köping (1 h), Surahammar (2 h), Fagersta (1 h), Skinnskatteberg (2 h), Hällefors (1 h). Senast ingen häckning konstaterades var 2004 (rrk *Vstm*).

Vrm: Jämfört med förra vårens många observationer under häckningstid och konstaterade häckningar blev året mycket magert. Trots allt hittades en häckning på Arnön, Karlstad (Henrik Andersson m.fl.).

Dlr: Inga häckningar rapporterade och inte några spelade heller, ett riktigt dåligt år för Dalarnas lappugglor! I Leksands kommun sågs två individer på två platser under häckningstid (Conny Land) och även i Rättviks kommun sågs två individer på en plats under häckningstid (Fredrik Vestin, Thomas Westin).

Gstr: Rrk har fått uppgift om en lyckad lappugglehäckning i Ockelbo kommun 2015. Ugglorna har dock inte rapporterats i Artportalen.

Hls: Ett fynd av en spelande individ under sensommaren skulle kunna tyda på häckning (rrk *Hls*).

FOTO: STEFAN NILSSON

Lappuggla *Strix nebulosa*, Långhulten (Hl) 17 juni 2015.

Mpd: Sju fynd under häckningstid (rrk *Mpd*).

Ång: Häckning: 2 nyligen flygga ungar, Mariebäck (Jonas Nordlund). Därutöver tre fynd under häckningstid (rrk *Ång*).

Vb: 1 par häckade i norra delen av landskapet, men ingen uppgift finns om häckningsframgången. En möjlig häckning rapporteras från södra delen av landskapet där ett par höll till och spelade inom ett avgränsat område (rrk *Vb*).

Nb: Ett gott år för lappugglorna i Norrbotten även om det bara blev hälften av 2014 års häckningar. Ove Stefansson rapporterar följande häckningar: Boden 11, Gällivare 1, Kalix 4, Luleå 2, Pajala 2, Piteå 5 och Älvsbyn 6. Totalt 31 häckningar varav 3 misslyckade.

Hjd: Ett fynd under häckningstid i lämplig biotop (rrk *Hjd*).

Jmt: 5 häckningar och ca 10 fynd som tyder på häckning rapporterades, som vanligt mest från den östra halvan av Jämtland. Andra halvan av året gjordes väldigt få observationer – ett tecken på att gnagarpopulationen kraschade under sommaren (rrk Jmt).

S Lpl: Tre häckningar i Ly lpm och en i Ås lpm (rrk S Lpl).

N Lpl: Tre fynd under häckningstid (rrk N Lpl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Hornuggla *Asio otus*

Med en topp i sork- och lämmelcyklerna i norra Sverige förväntades 2015 bli ett bra häckningsår. Men rapporterna är motstridiga: I vissa delar av landet var det ett bra år, medan det i andra (främst i Svealand och södra Norrland) var ett sämre år. Noterbart är också att hornugglan numera övervintrar i Sverige i större omfattning än tidigare med midvinterfynd så långt norrut som i Vb.

Nrk: Åter ett bra år för hornugglan med rapporter från 35 olika lokaler perioden 1 mar.-31 jul. På 11 av dessa lokaler har lyckade häckningar konstaterats genom hörda eller sedda ungar (rrk Nrk).

Upl: Det totala antalet konstaterade häckningar (=hörda ungpullar) uppgår till 67. Föregående år bokfördes 110 häckningar och året innan 56 (rrk Upl).

Vstm: Mycket dåligt häckningsår för arten i landskapet. Nitton (19) häckningar konstaterade (rrk Vstm).

Dlr: Endast 5 häckningar konstaterade vilket är det lägsta sedan 2000 (3) och 2001 (4) (rrk Dlr).

Hls: Ett dåligt år för hornugglan i landskapet med endast 6 säkerställda och 3 möjliga häckningar rapporterade (rrk Hls).

Mpd: Ca tiotalet fynd under häckningstid (rrk Mpd).

Ång: Rapporter om säkra eller troliga häckningar inkom från 13-14 lokaler längs en bred remsa av landskapets kust. På ungefär lika många lokaler inom samma område hördes spelande individer (rrk Ång).

Vb: Häckningar: 8 konstaterade häckningar rapporterades från landskapets södra del. Utöver dessa häckningar noterades 18 spel. hannar, varav 6 spel. i norra delen av landskapet. Därtill fyra fynd i jan och ett i dec (rrk Vb).

Nb: 14 häckningar där ungar hörts/setts, de flesta i Luleå–Piteåtrakten. Dessutom sågs och hördes hornugglor på flera andra ställen, vilket gör att årets resultat är ett av de bästa på många år. Under 2014, vilket nog var ett rekordår, hittades 18 häckningar (rrk Nb).

Hjd: Rapporterad från tio lokaler under häckningstid (rrk Hjd).

Jmt: Det var bra fart på hornugglorna under våren, då ropande individer noterades på ca 30 lokaler. Det verkar dock som att många avbrutit eller misslyckats med häckningen, då det bara rapporterades 4–5 ungpullar under sommaren. Detta mönster går igen hos flera av ugglearterna och kan säkerligen kopplas till sommarens smågagarkrasch (rrk Jmt).

S Lpl: Ås lpm: 9 häckningar med hörda ungar, Ly lpm: 12 häckningar med hörda ungar (rrk S Lpl).

N Lpl: Ett tiotal fynd tyder på häckning (rrk N Lpl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Jorduggla *Asio flammeus*

Jordugglan är ett bra exempel på att gnagartoppen 2015 "kom av sig" genom att bestånden kraschade relativt tidigt på säsongen. I norr noteras på flesta håll en nedgång jämfört med 2014, i söder rapporteras möjliga häckningar enbart från Öl, Upl och Vstm. Likt tidigare "år efter toppår" var det förhållandevis gott om översomrande jordugglor runt om i södra Sverige.

FOTO: GÖRAN LENZ

Jorduggla *Asio flammeus*, Sandby mosse (Sk) 12 mars 2015.

Öl: Under juni och juli sågs jordugglor på fem platser med lämplig häckningsbiotop. Inga indikationer har gjorts som styrker att någon häckning ägt rum. Senaste året häckningar av jorduggla konstaterades var 2008 (rrk Öl).

Upl: Inga tydliga häckningsindicier under året, men två spelande jordugglor i mars/april är ovanligt för landskapet, och dessutom fanns en varnande individ i juni (rrk Upl).

Vstm: Ingen häckning konstaterad, men rapporterna indikerar att häckning kan ha skett i Västerås kommun vid Asköviken och Hässlöområdet (rrk Vstm).

Vrm: Observationer som tyder på möjlig häckning gjordes på två lokaler; Gamla Flygfältet, Karlstad 15.2–10.5 Anders Boström m.fl.) och Lurö kyrkoruin 21.4 (Mar-

tin Sandmark). I båda fall sågs 2 ex. tillsammans (rrk Vrm).

Dlr: Många fynd under häckningstid men ingen säker häckning rapporterad (rrk Dlr).

Hls: Endast ett fynd som kan tyda på häckning (rrk Hls).

Mpd: Fem fynd under häckningstid men endast en säker häckning: 2 pull Skillinge, Tynderö 21.6 (Kerstin Stickler, Peter Nilsson, Arvid Nilsson).

Ång: Inga fynd gjordes under omständigheter som indikerar häckning, och inga spelande individer noterades (rrk Ång).

Vb: Möjliga häckningar: 4 fynd av spel. hannar, samt ett par. Under perioden 28.4–7.7 gjordes ytterligare 13 fynd av stationära fåglar (rrk Vb).

Hjd: 2 ex. med föda åt ungar Flatruet 28.4–19.7 (Thomas Karlsson, Tommy Eriksson, Thomas Svanberg m.fl.). Utöver ovanstående föreligger tolv fynd under häckningstid i lämpliga biotoper. Sammantaget fler fynd i lämpliga häckningsbiotoper än de närmast föregående åren efter toppåret 2011 (rrk Hjd).

Jmt: Under häckningstid sågs jordugglor på ca 10–15 möjliga häckningslokaler. En häckning konstaterades i närheten av Storulvån och flera revir verkade finnas i samma område. Sammantaget pekar fyndbilden på att 2014 var en topp för jordugglorna medan 2015 var ett nedgångsår, men att några häckningar ändå genomfördes, och då främst i fjälltrakterna (rrk Jmt).

S Lpl: Ås lpm: Sedd på 15 lämpliga häcklokaler under häckningstid. Ly lpm: 1 häckning, sedd på 16 lämpliga häcklokaler under häckningstid (rrk S Lpl).

N Lpl: Endast fyra säkra häckningar i år jämfört med 2014 då man hittade 13 häckningar. Däremot finns det åtminstone 14 troliga häckningslokaler, de flesta i T lpm (rrk N Lpl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Pärluggla *Aegolius funereus*

Likt övriga ugglor är rapporterna gällande pärlugglor motsägelsefulla. I vissa landsdelar var det ett gott år, i andra ett sämre. Å andra sidan kan man knappast förvänta sig att gnagarförekomsten ska följa samma cykler i ett såv långt land som Sverige. Under hösten förekom sträckrörelser, vilka främst märktes på några av landets ostliga fågelstationer, särskilt Hartsö-Enskär i Srm och Torhmans udde i Bl.

Sk: Häckningsindicer i form av spelande hannar på elva platser i norra och nordöstra Sk (rrk Sk).

Bl: Tre spel. hannar rapporterade. Senast arten hade ett hyfsat år vad beträffar ropande fåglar var 2012, då 15 ex. noterades. Under hösten ringmärktes 84 ex. på Torhmans udde samt 3 ex. på Utklippan (rrk Bl).

Sm/G: Förra årets exceptionella år följdes tyvärr inte upp av ett alls lika bra rapportmässigt. Totalt är det 25 rapporter av 27 individer vilket förvisso kan anses vara nära normalt uppträdande för länet (rrk Kronoberg).

Sm/H: Lika många spelande som året före, nämligen 26.

Lite över snittet på 2000-talet, som ligger på 22.

Öl: Totalt 10 ex. vid Ölands södra udde 20.9–30.10 (rrk Öl).

Gtl: En konstaterad häckning och ytterligare en obs vid bohål på annan lokal. Därtill ytterligare 41 ropande individer gör 2015 till ett av de bättre åren för arten på ön (rrk Gtl).

Boh: Fynd av 6 spel. och en omhändertagen under våren ger den högsta summan sedan 2009. Det finns nog trots allt något häckande par, på Kynnefjäll, Herrestadsfallet, Bredfjället eller i Svartdalen (rrk Boh).

Nrk: Ett bra år med ett 30-tal ropande ugglor i landskapets storskogar. Dock endast en konstaterad häckning (rrk Nrk).

Srm: Mellan den 19.9 och 11.10 fångades det totalt 67 pärlugglor på ön Enskär i Nyköpings skärgård. Under hösten då många pärlugglor flyttar söderut stannar de till och rastar på öar innan de ger sig ut över havet. Det kan vissa nätter bli riktigt bra förhållanden för att ringmärka dessa och natten 21–22.9 fångades det inte mindre än 51 individer (rrk Srm).

Upl: Efter de många rapporterna om spelande pärluggla under 2014 förväntade man sig inte att även 2015 skulle bli ett år rikt på rapporter om spelande pärluggla. Men årets siffra med sammanlagt 53 spelande hannar under våren är inte på något sätt en dålig siffra historiskt sett (rrk Upl).

Dlr: Endast två häckningar rapporterade, båda i Malung-Sälen (Börje Dahlén, Hans Erik Larsson m.fl.). 105 observationer totalt är betydligt färre än 2014 då 272 fynd gjordes och 2013 med hela 295. Efter sammanslagningar blev det 65 individer (rrk Dlr).

Ång: Spelande individer rapporterades spritt i landskapet, förutom i nordvästra delen, och 2015 blev därvid ett ganska gott år för arten i landskapet. Därmed ruckades den mycket tydliga 3-åriga cykliciteten i Ångermanland, med bottenår 2003, 2006, 2009 och 2012. Mot denna bakgrund borde 2015 istället ha blivit ett bottenår. Återstår att se hur mönstret ser ut efter 2016 års vår (rrk Ång).

Vb: Minst 119 fynd av cirka 160 spel. hannar har rapporterats under perioden 1.1–31.5 (rrk). Under hösten visade invasionsrörelser med bl.a. 21 ringmärkta ex. 5–28.9 Stora Fjäderägg (Aron Dynesius, Julia Pettersson, Albin Enefjäll m.fl.).

Hjd: Fynd under häckningstid: 25 fynd, övervägande spelande hannar. Sammantaget en fyndbild jämförbar med fjolåret (rrk Hjd).

Jmt: Sannolikt blev 2015 ett toppår med minst 127 ropande pärlugglor väl fördelade (relativt spridningen på rapportörerna) över landskapet under tiden januari–maj. Det kan jämföras med knappt 100 under uppgångsåret i fjol och omkring 150 toppåren 2008 och 2011 (rrk Jmt).

S Lpl: Ås lpm: 2 häckningar, 33 ropande hannar. Ly lpm: 12 häckningar, 56 ropande hannar (rrk S Lpl).

N Lpl: Ett bra år får pärlugglorna i N lappland. Det gjor-

des drygt 50 fynd av spelande ugglor, dock bara ett häckningsfynd (N Lpl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Nattskärra *Caprimulgus europaeus*

Lu lpm: 1 sp. Avvakko 19.6 (Hans Boberg). Första fyndet i Lu lpm och det hittills nordligaste fyndet i landet.

(FREDRIK FRIBERG)

Blek tornseglare *Apus pallidus* (18/18 – 1/1)

Sk: 1 1K Stenshuvud 10.11 (F) (Hans Larsson).

Femte året i rad med senhöstfynd, vilket också utgör det tidsmässigt senaste av samtliga publicerade fynd. Notera att årets fynd gjordes på samma lokal som

FOTO: HANS LARSSON

Blek tornseglare *Apus pallidus* 1K, Stenshuvud (Sk) 10 november 2015.

även förra hösten fick besök av en blek tornseglare. Lite mer analys kring uppträdandet av bleka tornseglare i Sverige och övriga Nordeuropa med utgångspunkt från 2013 års invasion finns publicerat av Raritetskommittén i *Vår Fågelvärld* (3/2016 s. 40–42).

(BJÖRN MALMHAGEN)

Orientseglare *Apus pacificus* (4/4 – 1/1)

Sk: 1 ex. Helsingborg 29.8 (Peder Winding, Klas Rosenkvist, Håkan Johansson).

Dlr: 1 ex. Flinesjön 7.6 (F) (Arvid Landgren).

Tredje året i rad med fynd av denna mycket sällsynta art, även ur ett Västra Palearktis-perspektiv (ca 20 fynd). Raritetskommittén har tidigare gjort bedöm-

ningen att fynden från 2013 och 2014 mest troligt rört sig om samma fågel som återkommit till området runt Kvismaren, Närke, vid samma tid på året (mitten till slutet av maj). Årets vårfynd ligger både tidsmässigt och geografiskt tämligen nära dessa två fynd från Kvismaren och Raritetskommittén har därför valt att behandla detta som samma individ som 2013 och 2014. Naturligtvis är detta en vanskelig bedömning, som kan tyckas lite långsökt när det gäller en seglare, men faktum är att det finns i alla fall ett parallellfall från England där man resonerat kring möjligheten att samma orientseglare besökt Spurn, East Yorkshire, under perioden mitten av juni till början av juli åren 2005, 2008, 2011

FOTO: MARTIN ALEXANDERSSON

Orientseglare *Apus pacificus*, Flinesjön (Dlr) 7 juni 2015.

och 2013 (*Birding World* 2013:26, 244–247). Årets andra fynd representerar landets andra augustifynd. Intressant är att av totalt sex fynd är två från augusti. Dessa utgör faktiskt de enda augustifynden av arten i Västra Palearktis, övriga är gjorda från mitten av maj till slutet av juli (tarsiger.com).

(BJÖRN MALMHAGEN)

Kungsfiskare *Alcedo atthis* VU

Antalet observationer liksom konstaterade häckningar har ökat kontinuerligt sedan de kalla vintrarna 2009/10 och 2010/11, då den svenska populationen reducerades kraftigt. Rapporteringen speglar sannolikt den ökande trenden, men långt ifrån alla

häckningar upptäckts. För att få en mera rättvisande bild av kungsfiskarens population krävs omfattande inventeringar likt dem som görs i Ög under Juhani Vuorinens ledning. Där konstaterades 67 kul- lar varav 49 lyckades (rrk Ög). Som jämförelse kan nämnas att spontanrapporteringen i Sk endast gav 7 säkra häckningar men fynd under häckningstid på ytterligare ca 50 platser (rrk Sk).

Samtidigt som tätheterna ökat i artens svenska kärnområden i Götaland har både antal fynd och konstaterade häckningar blivit fler i både Svealand och Norrland. Här redovisas häckningar i Svealand och Norrland samt övriga intressanta fynd norr om Götaland:

under häckningstid, och på lämpliga lokaler, även konstaterats på ytterligare 19 lokaler (rrk Vstm).

Dlr: Övervintring: 2 ex. Frostbrunnssdalen, Borlänge från 6.1 och sågs regelbundet fram till 3.4 (Magnus Fridolfsson, Leif Carlberg m.fl.). Häckning: En nyligen flygg unge Gustafs, Säter 7.9 (F) (Jerry Carlsson). Dessutom ytterligare fem fynd under häckningstid.

Hls: 1 ex. Anneforsån, Annefors 15.5 (gnm Tomas Carlberg).

Mpd: 1 ex. Sandriset, Sillre, Liden 10–12.9 (Thomas Mårtensson). Sågs senast 2009

Ång: 1 ex. Älandsbro 9.5 (Dan Tjell m.fl.).

Vb: 1 ex. rast. Lejonströmsbron, Skellefteälven 1–3.11 (Joakim Öhman, Staffan Andersson, Olle Holmström m.fl.). Första fyndet i Västerbotten sedan 1993!

FOTO: MIKAEL ARINDER/SKÅNSKA BILDER

Kungsfiskare *Alcedo atthis*, Klippan (Sk) 24 juli 2015.

Nrk: En konstaterad häckning vid Karlslund, Örebro är den enda säkerställda häckningen under året. (Ola Erlandsson, Bengt Jarlsborn m.fl.). I övrigt många fynd under året så ytterligare några häckningar har sannolikt förekommit i landskapet (rrk Nrk).

Srm: På en lokal har två vuxna fåglar setts flyga med mat, vilket tyder på att de matat ungar. Dessutom finns ett antal ströfynd under häckningstid (rrk Srm).

Upl: Från Skutskär konstateras två lyckade häckningar, i Rotskärsbrinken och i Åminnebrinken (Andreas Press). Från häckningstid finns rapporter från ytterligare sex lokaler, dock utan tydliga häckningsindicer (rrk Upl).

Vstm: Vid en lokal i Köping konstaterades häckning. Här sågs föräldrarna mata ungar i omgångar från och med juni till och med början av september. I övrigt har fynd

Jmt: 1 ex. Svarthålsforsen, Indalsälven, Fors 15.8 (Tomas Forsström). 1 ex. Singsjön, Brunflo 9.9 (Thord Booghm rrk Jmt). Femte och sjätte fynden i Jmt. Senast arten sågs i landskapet var 2004.

(ANDERS WIRDHEIM)

Biätare *Merops apiaster*

En av årets mest spektakulära häckningar var de fyra par biätare som häckade publikvänligt på Schäferiängarna vid Ottenby på Öland. Häckningssommaren inleddes med hela 25 biätare på östra Ö den 5.6 (Lars Högström m.fl.). Därefter skred fyra par till häckning, där en häckning misslyckades och de övriga tre paren producerade 1+2+3 ungar (Otten-

by fågelstation). Utöver de häckande biätarna fanns flera individer kvar i Ottenby-området under sommaren, och de sågs också på andra platser på södra Öl. Under de sista tio dagarna i aug. lämnade fåglarna Öl.

Sammanlagt gjordes under året 43 fynd av 125 ex., vilket med god marginal är det mesta som har setts i Sverige under ett år (se även Tab 24). Utöver Öl så sågs många individer också i Sk, Bl och på Gtl.

Övriga fynd:

Sk: 14 fynd av 21 ex. (som mest en flock på 5 ex. i sept.).
Bl: 4 fynd av 22 ex., bl.a. 8 ex. Hanö 5.6 (Jörgen Westergren) och 12 ex. Torhamns udde 8.6 (Kenny Nordström, Rolf Larsson).

Tillägg 2010:

Vstm: 1 ex. Grythyttan 18.5 (Gunde Persson).

Tillägg 2013:

Upl: 1 ex. Fågelsundet 7.8 (Lennart Söderlund).

(LARS LINDELL)

Härfågel *Upupa epops* RE

Ca 49 fynd gjordes under våren (t.o.m. maj), sju under sommaren (juni-aug.) samt 17 under hösten (sep–nov). Fynden gjordes väl spridda över hela Sverige, i 20 av 31 rapportområden. Inga indicier på häckning fanns.

Landskapsvis fördelas årets fynd på Sk (9), Bl (4), Sm/G (2), Sm/H (5), Öl (9), Gtl (13), Hl (5), Gbg

FOTO: JOHN LARSEN

Biätare *Merops apiaster* ad. och juv. (t.h.), Schäferiängen (Öl) 10 september 2015.

Sm/F: 1 fynd av 1 ex.

Öl: 4 fynd (i maj) utöver häckningarna under sommaren.

Gtl: 9 fynd av 29 ex. (maj, juni, juli och aug.).

Hl: 1 fynd av 2 ex.

Boh: 2 fynd av 5 ex.

Vstm: 2 fynd av 3 ex. Sjätte och sjunde fyndet i landskapet).

Upl: 3 fynd av 3 ex.

Vrm: 1 fynd av 1 ex. Fjärde fyndet i Vrm.

Lu lpm: 1 fynd av 2 ex. Sjätte fyndet i omr.

(1), Boh (2), Vg (2), Ög (2), Srm (1), Upl (5), Vrm (3), Dlr (3), Mpd (1), Vb (2), Nb (2), Jmt (1) och Lu lpm (1).

(LARS LINDELL)

Göktyta *Jynx torquilla*

Efter att ha minskat drastiskt i Väst- och Centraleuropa på 1970- och 80-talet har göktytan ökat i Sverige sedan mitten av 1990-talet. Enligt Svensk Fågeltaxering har beståndet ökat med ca 200 pro-

Tabell 24. Genomsnittligt antal biätare <i>Merops apiaster</i> per år under olika perioder 1950–2015.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,6	1,0	4,2	8,5	11	31	45	125

cent sedan 1998. Såväl spontanrapporteringen som Svensk Fågeltaxerings standardrutter antyder att expansionen nu har planat ut. Från såväl Lappland som Jämtland rapporteras om betydligt färre fynd (rrk N Lpl resp. rrk Jmt) än under de senare åren, men detta kan ha sin orsak i att våren var mycket sen med snö långt in på sommaren.

(ANDERS WIRDHEIM)

Gråspett *Picus canus*

Det svenska beståndet förefaller vara stabilt liksom sydgränsen som går från Dls Genom Vstm till Upl. Det har påpekats förr, men frågan om varifrån gråspettarna vid norra Lapplands fågelmatningar kom-

FOTO: NICLAS AHLBERG

Gråspett *Picus canus* hona, 28 februari 2015.

mer måste ställas på nytt. Det är ganska märkligt att den ses i så pass stor omfattning vid dessa fågelmatningar under vintern men sedan i princip är spårlost borta.

Dls: Två fynd under häckningstid (rrk Dls).

Nrk: Endast ett fynd under häckningstid trots ovanligt många rapporter i övrigt (rrk Nrk).

Upl: Från häckningstid föreligger fynd på sju lokaler (rrk Upl).

Vstm: Två konstaterade häckningar i Surahammar och Skinnskattebergs kommuner. I övrigt 24 fynd under häckningstid (rrk Vstm).

Dlr: En häckning konstaterad. Därutöver sedd på 29 lokaler under häckningstid (rrk Dlr).

Gstr: Torde enligt rrk förekomma på stabil nivå, men med en mycket undanskymd tillvaro. Antalet häckande par är svårt att uppskatta. Revirlåten hördes våren 2015 från minst 20 vitt skilda lokaler. Gissningsvis ca 100 häckande par i landskapet. Konstaterade häckningar har bara rapporterats som resultat av riktade eftersökningar av arten (rrk Gstr).

Hls: Under året inrapporterades det sammanlagt 169 observationer av gråspett i landskapet. Totalt hittades 12 säkra häckningar och dessutom inrapporterades 44 observationer med möjliga häckningar. Antalet fynd som tyder på häckning är nästan identiskt med förra årets rapportering, men det totala antalet fynd något lägre. Svårt att bedöma beståndsutvecklingen, men av obsarna att döma så verkar populationen vara stabil (rrk Hls).

Mpd: Noterad från 35 lokaler under häckningstid (rrk Mpd).

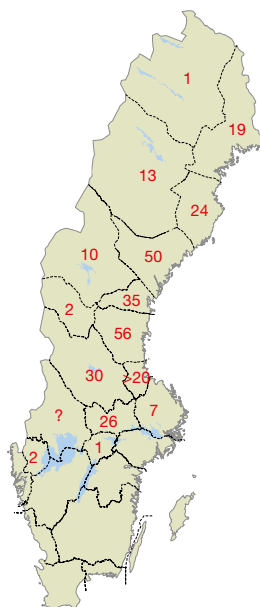
Ång: Två konstaterade häckningar utgör en normal årssumma. Under perioden 15.4–31.7 noterades arten på knappt 50 lokaler, med huvuddelen längs landskapets kust och södra del. Dock gjordes fynd även allra längst i nordväst. Det finns så vitt känt inga tecken på att artens status som allmän häckfågel i landskapet håller på att ändras (rrk Ång).

Vb: Revirhävdande individer under vår–sommar noterades på 24 lokaler, vilket är något fler än under föregående år (rrk Vb).

Nb: Under häckningsperioden 15.4–31.7 gjordes iakttagelser på 19 lokaler utan några starkare indikationer på häckning (rrk Nb).

Hjd: Två fynd under häckningstid (rrk Hjd).

Jmt: 10 fynd under häckningstid, 15 april–31 juli, samt ytterligare 9 ropande spettar under vårvintern före 15

Rapporterade revir av gråspett *Picus canus* i Sverige 2015.

april. Detta är i nivå med 2014 men något lägre än åren dessförinnan (rrk Jmt).

S Lpl: Ås lpm: 2 spelande hannar. Ly lpm: 11 spelande hannar (rrk S Lpl).

N Lpl: Uppskattningsvis handlar det om 15 olika gråspettar – de flesta sedda kring fågelbord och endast en med någon slags häckningsindikation (rrk N Lpl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Gröngöling *Picus viridis* NT

Liksom förra året inga fynd i Ång. Däremot drygt tio fynd i Mpd, varav en konstaterad häckning. Som konstaterades i förra årets rapport har artens nordgräns uppenbarligen förskjutits söderut och går numera från Dlr till Mpd, men det bör noteras att arten är ovanlig i stora delar av Dlr samt att den i södra Norrland huvudsakligen finns i de östra delarna, dvs. i kustnära odlingslandskap. I Svealand och Götaland förefaller beståndet vara stabilt enligt Svensk Fågeltaxering (Green m.fl. 2016).

Fynd i norra delen av utbredningsområdet:

Dlr: Totalt ca 147 individer rapporterade under året och fyra säkra häckningar (rrk Dlr).

Gstr: I likhet med för gråspetten tror rrk att gröngölingen har en någotsånär stabil förekomst i Gstr. Knappt 100 inkomna rapporter är spridda över ca 50 olika lokaler. Denna höga grad av slumpmässighet i gjorda fynd av en ganska stationär fågelart pekar på att fågeln är svårobserverad och att det därmed finns ett betydande mörkertal. Rrk bedömer att det finns minst 200 par spridda runt Gstr.

Hls: Totalt under året har det inrapporterats 37 observationer av gröngöling som tyder på häckning, av dessa har 4 stycken kunnat konstaterats häcka. Fynden är i stort koncentrerade till de östra delarna av landskapet med flest fynd i Söderhamns kommun (rrk Hls).

Mpd: Elva rapporter varav en konstaterad häckning: 2 ad. + 2 juv. Bergom, Tuna 5.7 (Björn Stjernstedt).

(ANDERS WIRDHEIM)

Mellanspett *Dendrocopos medius* RE

De två individerna på Gotland, som upptäcktes i december 2014, var båda kvar in på det nya året.

Gtl: Honan i Lummelunda som rapporterades av ett stort antal skådare var kvar till 24.3. Eftersök därefter verkar ha varit resultatlösa. Hannen som höll till i Hörsne rapporterades i betydligt mindre omfattning och sista dokumenterade observationen gjordes 8.2.

(ANDERS WIRDHEIM)

Vitryggig hackspett *Dendrocopos leucotos* CR

Under året genomfördes tre lyckade häckningar i landet, i tre olika parkonstellationer, men bara bestående av fem individer! En lyckad häckning ge-

nomfördes i Värmland och två lyckade häckningar i trakten av nedre Dalälven (Gästrikland/Uppland). Vid Dalälven började en hona häcka med samma partner som året före (vilket då var första kända häckningen i trakten på 19 år), men ganska snart efter äggläggningen bildade samma hona par med en ny hane, som släpptes på en närliggande lokal året före, ca tre kilometer från det första boet. Senare ringmärktes två ungar i den förstnämnda kullen och fyra ungar i den senare. I Värmland kom troligen minst tre ungar på vingarna.

Utöver ovanstående par rapporterades säkert bestämda vitryggar under häckningstid (februari–juni) enligt följande:

FOTO: TOMAS LUNDQUIST/N

Mellanspett *Dendrocopos medius*, Lummelunda (Gtl) 18 januari 2015.

Vstm: Den tidigare i Värmland utplanterade hannen fanns kvar under våren i samma område som året före.

Nedre Dalälven (Gstr/Uppl): Ytterligare minst två hannar och en hona från två olika lokaler.

Vrm: Två tidigare utplanterade hannar fanns kvar i den trakt där de släpptes ut.

Vb: 1 hona Bjuröklubb 9–10.5 (Mattias Laisfeldt).

Nb: Med stor sannolikhet samma hane som året före sågs i början på året på en kustnära lokal.

Utplantering:

Under 2015 sattes 5 ungfåglar födda i fångenskap ut i ett område i trakten av nedre Dalälven.

Hösten 2015 inleddes en rörelse av vitryggiga hackspettar i Finland som saknar motstycke, åtminsto-

ne i modern tid. Med början redan i augusti rapporterades mängder av vitryggiga hackspettar runt om i Finland, även på lokaler där det normalt inte ses några fåglar. Merparten av dessa fåglar var födda samma år och kom till stora delar österifrån. Till och med november månads utgång räknar finska vitryggsprojektet med att över 2000 nya individer rapporterades. En del av dessa fåglar vandrade vidare till Sverige, och från och med sommaren så är följande observationer av säkert bestämda, omärkta fåglar rapporterade:

Ög: 1 2K+ hane i södra delen av landskapet under perioden 17–18.6 (Adam Berger m.fl.) samt 18.7 (Claes Svedlindh).

Srm: 1 ex. överflygande Hartsö skärgård, Nyköping 11.10 (Göran Altstedt).

Vrm: 1 hane ringm. Hammarö fågelstation, Hammarö 4.11 (Sven Larsson m.fl.).

Dlr: 1 hane Falun kommun 11–31.12.

Hls: 1 ex. str. S vid Hölick, Hudiksvall 3.10 (Mats Axbrink). 1 hane höll till kring Bergvik, SW Söderhamn 13.12 (Robert Lindberg).

Mpd: På kustnära lokaler sågs 1 hane Timrå kommun 24.10 (Rode Nordin m.fl.) och 1 ex. Timrå k:n 2.11 (Marcus Teveborg) resp. 1 hona Sundsvalls k:n 1.11 (Stefan Heimdal, Staffan Bergman).

Äng: 1 hona str. vid Skags udde, Örnköldsvik 11.10 (Björn Gustafsson m.fl.). Minst 1 hane höll till på två närliggande kustlokaler i Örnköldsviks k:n 19.10 respektive 26.11 (Jonas Konradsson m.fl.). 1 hane Kylören 20.10 (Christer Olsson) samt 1 ex. Skuleskogens nationalpark 23.11 (Elias Forsberg).

Vb: Under hösten gjordes 7 fynd på 4 olika kustnära lokaler. På två lokaler sågs både hane och hona samma dag. Den första rapporten gällde en hane den 28.9 och den sista, likaså en hane, den 29.10. 1 hona 14–16.10 ringm. på Stora Fjäderägg (Frej Sundqvist m.fl.). Specifika dräktkaraktärer indikerar att åtminstone några av de rapporterade hannarna kan utgöra samma fågel.

Nb: 1 1K hane ringm. på Rödkallen, Luleå och fanns kvar 28.9–3.10 (Lars Sandberg m.fl.) och den 13.10 sågs en omärkt hane på Sandgrynnorna, Rödkallens-Sör-Äspens nat.res. (Jan Bergström). Från kustnära kommuner följde sen följande rapporter: 1 hane Haparanda k:n 11.10 (Jouni Ylipekkala). Minst 1 hane Kalix k:n 24.10 (Mats Williamson, Sture Westerberg). 1 hane och minst 1 hona Bodens k:n 24.10–27.12 (Mats Bergqvist m.fl.). 1 hona Piteå k:n 23.10 (Per Sandberg). Slutligen en hane i Luleå k:n som troligen inte är samma individ som den som fanns i närheten i början av året (Jan Bergström).

(KRISTOFFER STIGHÄLL/NATURSKYDDSFÖRENINGEN)

manland–Uppland, pekar i huvudsak på små förändringar jämfört med tidigare år. Ett markant undantag gäller dock Västmanland, där den stora skogsbranden i augusti 2014 (Hälleskogsbrännan) resulterat i ett markant ökat antal fynd (rrk Vstm). Merparten av dessa fynd gjordes under senare delen av året, då det även förekom invasionsrörelser av tretåig hackspett längs Norrlandskusten ner till Mälardalen. Fynd under häckningstid från landskapen söder om ovan nämnda linje:

Vg: Inga häckningar konstaterades, men i alla fall ett par fanns under häckningstid i Tiveden (rrk Vg).

Dls: Två fynd under häckningstid, båda från Bengtsfors kommun: 1 ex. trummande i naturreservatet Skärbo,

FOTO: GÖRAN LENZ

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus*, Västmanland 27 april 2015.

Steneby 6.5 (Göran Cederholm). 1 ex. Lidödegården, Tisselskog 17.5 (Anders Niklasson).

Ög: Ett par sågs vid den för arten klassiska lokalen Trolleflods naturreservat, Motala 17.10 (Per Törnquist, Daniel Johansson, Anders Tennlind).

Nrk: Ingen häckning konstaterad under året. Enda noteringarna under häckningstid är 1 hane Jätteberget, Ölen 1.4 (Mårten Persson) samt 1 ex. Storsjön, Södra Kilsbergen 30.7 (Jan Korslid, Britt-Louise Korslid). Dessutom en smärre invasion under hösten.

(ANDERS WIRDHEIM)

Tretåig hackspett *Picoides tridactylus* NT

Rapporterna från artens huvudsakliga utbredningsområde, dvs. norr om en linje från Värmland–Väst-

Korttålaräcka *Calandrella brachydactyla*

Totalt tio fynd fördelade apr (1), maj (5), jun (2) och jul (2). Inget utpräglat höstfynd, vilket är ovan-

ligt. Antalet fynd av korttålräcka i Sverige har legat förhållandevis stabilt under 2000-talet med i genomsnitt 11 individer per år (Tab. 25).

Bl: 1 2K+ Utlängan 7–9.6 (F) (Lars-Gunnar Lundquist).
1 ex. Kråkenabben 19.7–7.8 (F) (André Julinder, Christian Persson m.fl.).

Sm/G: 1 rast. Sjöby ängar, Skatelövsfjorden 30.4 (Nils-Arne Thunell). Tredje fyndet i Kronobergs län.

Öl: 1 2K+ Sebybadet 10.7 (Stig Holmstedt).

Gtl: 1 ex. Älmar, Stora Karlsö 14.5 (Per Smitterberg). 1 ex. Båthuset, Gotska Sandön 30.5 (Johannes Esberg, Mattias Andersson, Tord Lantz m.fl.).

Boh: 1 ex. Vallerö, Orust 9.5 (Stefan Oscarsson). 1 ex. Lökholmen, Kosterfjorden 9.5 (Matti Åhlund). Sjätte och sjunde fynden i Boh.

FOTO: GÖRAN LENZ

Korttålräcka *Calandrella brachydactyla*, Kråkenabben (Bl) 3 augusti 2015.

Upl: 1 ex. Storskäret, Röder 24.5 (Björn Anderson, Magnus Liljefors, Peder Winding m.fl.).

Ly lpm: 1 ex. Blaiken 9–14.6 (Håkan Rune, Jan Banstorp, Mattias Gimvall m.fl.). Första fyndet i Ly lpm.

(ANDERS WIRDHEIM)

Tofsläcka *Galerida cristata* **RE**

Det har nu gått ca 25 år sedan tofsläckan försvann från sina sista svenska häckningsplatser i Skåne. Det

ser inte heller ut att kunna bli tal om någon återinvandring eftersom artens existens som häckfågel hänger på en skör tråd i Danmark och den minskar även i övriga delar av norra Europa. Årets enda observationer gjordes i södra Skåne.

Sk: 1 ex. str. NV Guldskogen, Falsterbonäset 11.4 (David Erterius, Janne Dahlén, Oscar Danielsson). 1 sj. Jordberga sockerbruk 18–19.4 (Petter Olsson m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Trädsläcka *Lullula arborea*

P lpm: 1 ex. höll revir Vidsels fpl., Arvidsjaur k:n 29.5–9.7 (Andreas Livbom m.fl.). Andra fyndet i P lpm.

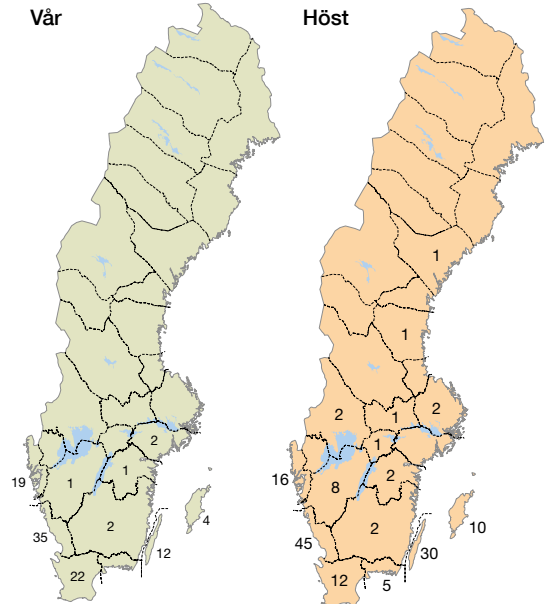
(FREDRIK FRIBERG)

Bergsläcka *Eremophila alpestris* **VU**

Under häckningstid rapporterad från två platser i norra Lappland och en i södra Lappland. Däremot saknas rapporter från Hjd och Jmt, som tidigare hyst bergsläckor. De få fynden speglar sannolikt inte artens häckningsförekomst i landet, men det är likväl uppenbart att bergsläcka är mycket fåtalig som häckfågel. Även utanför häckningstid är arten tämligen sparsamt rapporterad.

Fynd från häckningstid:

Ås lpm: 1 hane Stekenjokk 23.6 (Ronny Fahlen).

Antal rapporterade bergsläckor *Eremophila alpestris* våren och hösten 2015 nedanför häckningsområdet i fjällen.

Tabell 25. Genomsnittligt antal korttålräckor <i>Calandrella brachydactyla</i> per år under olika perioder 1950–2015.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0	0,3	1,1	3,3	8,9	11	12	10

T lpm: 1 sj. Luossavaara, Kiruna 9.6 (Samuel Svenne-
myr). 1 sj. Kuokkel 8.7 (Janne Oldebring).

(ANDERS WIRDHEIM)

Backsvala *Riparia riparia* NT

Arten är ej efterfrågad nationellt men det föreligger kommentarer från många rrk och en nästintill total samstämmighet regionalt om att arten kan vara illa ute i Sverige. För att beskriva backsvalans osäkra status och samtidigt rätt så dramatiska minskning, finns följande ”kvalitativa” beskrivningar:

Gtl: Ingen riktad inventering har gjorts men den spontana rapporteringen ger häckning om ca 20 par fördelat på fyra platser. Sannolikt finns enstaka kolonier som

FOTO: DAN MANGSBO

Igenväxande skred med gammal koloni av backsvalor *Riparia riparia* vid Dalby i Klarälven (Vrm).

inte rapporterats, men det kan konstateras att arten inte har något starkt fäste på Gotland (rrk Gtl).

Nrk: Backsvalans status som häckfågel i landskapet är nere på en mycket låg nivå. Endast fem häcklokaler 2015.

Srm: Ett rejält bottenår för arten som häckfågel i rapportområdet. Även en välvillig tolkning av inrapporterade fynd ger endast 94 par på fem lokaler. Första gången som det är under 100 par, vilket är 40–50 par sämre än tidigare bottennotering 2013. Situationen för arten som sörmäländsk häckfågel är kritisk.

Vstm: Kanske brister rapporteringen av häckningar, men de rapporter som finns visar på en fortsatt mycket stor minskning i landskapet. Om trenden fortsätter kan arten vara borta som häckfågel i landskapet om några år.

Vrm: Längs Klarälven har antalet backsvalebon minskat med 77 % åren 1989–2015. Miljöerna där arten häckar, öppna erosionsbranter, håller på att växa igen och nya skred bildas inte i tillräcklig omfattning. Nedläggningen av grustakter har också minskat tillgången på lämpliga boplatser. Att landskapets största koloni idag återfinns på Skoghalls fabriksområde är symptomatiskt (rrk Vrm).

Dlr: Det är mycket oroväckande att häckning inte rapporterats från fler än 6 lokaler!

Mpd: Häckning: 20 ad. vid bon Åsäng, Ljustorp 28.6 (Staffan Bergman). Dålig rapporteringsbenägenhet det-

FOTO: KRISTER CARLSSON

Rostgumpssvala *Cecropis daurica*, Kungsgården, Ottenby (Öl) 13 maj 2015.

ta år. Men backsvalan har säkerligen minskat rejält under senare år, så ökad uppmärksamhet på dess status i vårt landskap anbefalles.

Vb: Bara ca 100 observationer av backsvala inrapporterades till Artportalen totalt under 2015 från Västerbotten, vilket måste betecknas som anmärkningsvärt lite.

S Lpl: Ås lpm: 4 häcklokaler. Ly lpm: 5 häcklokaler (rrk S Lpl).

(FREDRIK FRIBERG)

Tabell 26. Genomsnittligt antal rostgumpssvalor *Cecropis daurica* per år under olika perioder 1950–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0	0,1	0,9	2,6	4,0	10	11	8

Hussvala x ladusvala

Delichon urbicum x Hirundo rustica

Två observationer av denna hybrid som noteras i stort sett årligen i landet:

Öl: 1 ex. Ölands norra udde 14–15.5 (Kaj Svahn, Tomas Svensson, Tobias Berger).

Vg: 1 ex. Välen 18.5 (Andreas Eriksson m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Rostgumpsvala Cecropis daurica

Åtta fynd under året, samtliga under en ganska kort period i maj (9–17.5). Antalet är något under genomsnittet för 2000-talet (Tab. 26), men annars är rostgumpsvalan en art vars förekomst ökat i

FOTO: GÖRAN LENZ

Större pipelärka *Anthus richardi*, Vikhög (Sk) 21 september 2015.

Nordeuropa (White & Kehoe 2016). Det i tid koncentrerade uppträdandet detta år pekar mot att det skedde ett inflöde en dryg vecka in i maj men att dessa fåglar ganska snabbt drog vidare.

Öl: 1 ex. Ottenbyområdet – Ventlinge 9–14.5 samt 1 ex.

Ölands norra udde 12.5 och 1 ex. samma plats 16–17.5.

Gtl: 1 ex. Faluddens fyr 12.5 (Matti Eriksson, Stellan Hedgren, Gutt Åberg).

Boh: 1 ex. Hjälmviks by, Stala, Orust 14.5 (Max Allan

Niklasson, Stefan Avenfors, Stefan Oscarsson m.fl.). Sjunde fyndet i Boh.

Nrk: 1 ex. str. NO Rysjön, Kvismaren 9.5 (Per Karlsson Linderum, Ronnie Lindqvist). Tredje fyndet i Nrk.

Upl: 1 ex. på morgonen 9.5 vid Hjälstaviken (Clas Cronlund, Martin Tjernberg mfl) och 1 ex. vid Braxenberg, Kungshamn-Morga på kvällen samma dag (Eskil & Fredrik Friberg). Femte-sjätte fynden i Upl ro.

(ANDERS WIRDHEIM)

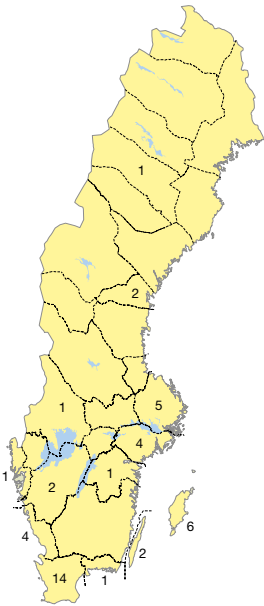
Större pipelärka Anthus richardi

Totalt 44 ex. är något lägre än genomsnittet för 2000-talet (Tab. 27). För första gången på länge gjordes inget vårfynd utan alla observationer var koncentrerade till hösten. Den månadsvisa fördelningen var sep (23) och okt (14). Landskapsvis fördelas fynden på Sk (14), Bl (1), Öl (2), Gtl (6), Hl (4), Boh (1), Vg (2), Ög (1), Srm (4), Upl (5), Vrm (1), Mpd (2) och Ly lpm (1). De nordliga fynden förtjänar uppmärksamhet:

Mpd: 1 ex. rast. Fågelsångens naturreservat 26.9 (Mattias Edman). 1 ex. rast. Stornäsets NR 28.9 (Stefan Heimdahl, Åke Olausson, Bruno Nordin). Sjunde och åttonde fynden i Mpd.

Ly lpm: 1 ex. Sjöparken, Malå 31.10–2.11 (Tommy Magnusson, Ralf Norberg, Alf-Rune Öberg m.fl.). Tredje fyndet i Ly lpm.

(ANDERS WIRDHEIM)

Större pipelärkor *Anthus richardi* i Sverige 2015 (hela året).

Tabell 27. Genomsnittligt antal större pipelärkor <i>Anthus richardi</i> per år under olika perioder 1950–2015.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,6	1,4	4,8	15	40	48	48	44

Fältpiplärka *Anthus campestris* EN

Fältpiplärkans svenska utbredningsområde är numera begränsat till östra Skåne, där uppskattningsvis 18 förekomster (par eller revirhävande hanne) rapporterades (rrk Sk). Det ska noteras att det inte gjordes någon inventering, varför det verkliga antalet säkert kan vara något högre. Under hösten rapporterades 12 ex. lämna landet via Nabben, Falsterbonäset 17.8–19.9, varav 9 ex. 29.8–3.9 med näst intill dagliga noteringar (Nils Kjellén m.fl.).

Utanför Skåne gjordes tolv fynd under året, varav inte mindre än fem på Öl. Under 2014 gjordes inget fynd utanför Sk.

Sm: 1 ex. Russnäs 4.5 (Håkan Sterner). Sjätte fyndet i *Sm/F*.

Gstr: 1 ex. Brunnsheden N Hedesunda 16.10 (Per Aspenberg, Martin Alexandersson, Olle Thyrestam m.fl.). Tredje fyndet i *Gstr*.

(ANDERS WIRDHEIM)

Sibirisk piplärka *Anthus hodgsoni* (51/51 – 2/2)

Sk: 1 ex. Hittarps rev 12–18.10 (F) (Mårten Müller, Bengt Andersson, Olof Jönsson).

Nb: 1 ex. Rödkallen 12.9 (F) (Stefan Holmberg, Mårten Müller).

Årets två fynd faller väl in i den fyndbild som växt fram i takt med att arten numer i princip regelbundet uppträder fåtaligt under hösten. Under de senaste 15 åren saknas bara fynd från ett år (2005).

(BJÖRN MALMHAGEN)

FOTO: GÖRAN LENZ

Sibirisk piplärka *Anthus hodgsoni*, Hittarp (Sk) 17 oktober 2015.

Bl: 1 ex. Utlängan 8–10.5 (F) (Lars-Gunnar Lundquist, Peter Spetz, Mårten Müller).

Öl: 1 ex. Beijershamn 2.5 (Lars Karlsson, Benny Bergman, Lena Johansson m.fl.). 1 ex. Kungsgården, Ottenby 2.5 (Pav Johnsson, Johan Petersson m.fl.). 1 ex. Ölanda flygfält, Böda 9.5 (Markus Tallroth, Tobias Berger m.fl.). 1 ex. Ölands södra udde 19.5 (Viktor Eriksson, Petter Sundin). 1 ex. Ölands södra udde 5.6 (Krisster Nordin, Douglas Gustafsson m.fl.).

Gtl: 1 ex. Hoburgen 7.5 (Olof Armini, Anders Olovsson). 1 ex. Varvsbukten, Gotska Sandön 21.5 (Per Gustafsson, Zackarias Svensson).

Hl: 1 ad. Morups Tänge 30.7–13.8 (Hans Zachrisson, Per Björkman m.fl.).

Upl: 1 ex. Ledskärviken 9–11.5 (Per Andersson, Johans Södercrantz, David Hammarberg m.fl.).

Rödstrupig piplärka *Anthus cervinus* VU

Rödstrupiga piplärkans status som häckfågel i landet verkar hänga på en skör tråd. Ytterst få fynd rapporteras från fjällvärlden, där T lpm tidigare hyst merparten av beståndet (170 av ca 300 par enligt Ottosson m.fl. 2012). Från häckningstid finns endast en handfull fynd:

Jmt: 1 ad. varnande Stensdalsstugorna, Vålådalens naturreservat 12.7 (Lars Hellman). Fynd som tyder på häckning är mycket ovanligt så långt söderut som i Jämtland.

Ås lpm: 1 ex. Västsjö, Risbäck 22.6 (Anette Westin). Tiende fyndet i Ås lpm.

Lu lpm: 1 ex. Nikkaluokta 26.5 (Bo Tallmark, Gunnel Eriksson).

T lpm: 1 ex. Stordalens nat. res. 3.6 (Jonas Gustafsson). 1 ex. Pulsujärvi 5.6 (Ulf Ståhle).

Utanför häckningstid, och särskilt under hösten, har antalet fynd åter ökat något de senaste åren efter en svacka under början av 2000-talet. Detta exemplifieras bl.a. av sträckräkningarna i Falsterbo:

Sk: 34 ex. sträckte ut från Nabben under hösten (Nils Kjellén m.fl.). Det är under årsmedel hos en art som fluktuerar mer än de flesta. På längre sikt har rödpip minskat, men trenden just nu ligger åtminstone högre än under 00-talet då årsmedel låg på 23 ex. (rrk Sk).

(ANDERS WIRDHEIM)

Skärpiplärka *Anthus petrosus*

Nordliga fynd:

Hjd: 2 ex. Sölvsbackhån, Storsjö 11–13.4 (Kent Moén, Eva Moén, Emil Moén). 1 ex. Linsellsjön 25.4–2.5 (Thomas Svanberg). Under förutsättning av fler fåglar samtidigt vid en plats räknas som ett fynd utgör detta sjätte och sjunde fyndet i Härjedalen.

Ly lpm: 1 ex. 20–24.3 Sågäset, Storuman (Håkan Rune, Daniel Vestman, Ulf Andersson m.fl.) Sjunde fyndet i Lycksele lappmark.

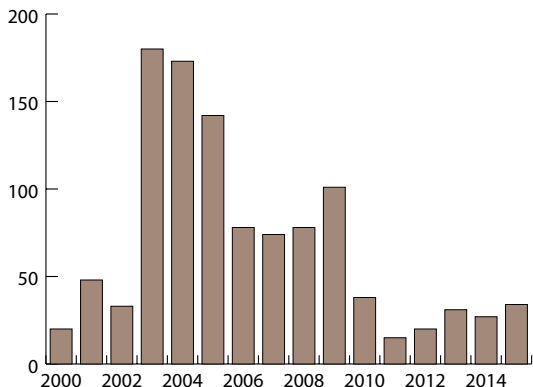
Ås lpm: 2 ex. Klimpfjäll 7.6 (Jan Andersson, Roger Nordmark, Håkan Nilsson m.fl.). Andra fyndet i Åsele lappmark.

Lu lpm: 1 ex. Porsi kraft stn., Vuollerim 3.4 (Mats Karlström). Femte fyndet i Lu lpm. Fynddatumet är typiskt för skärpiplärkor på vårsträck, troligtvis mot nordnorska eller ryska Ishavskusten.

(FREDRIK FRIBERG)

Vattenpiplärka *Anthus spinoletta*

Likt i fjol tvingas vi konstatera att vattenpiplärkan fortfarande inte verkar ha hämtat sig från nedgången i samband med de kalla vintrarna 2009/10 och 2010/11. Totalt gjordes 27 fynd av 34 individer och

Fynd av vattenpiplärka *Anthus spinoletta* i Sverige 2000–2015. Första fyndet i landet gjordes 1993. Därefter sågs mellan 13 och 20 ex. per år fram till millennieskiftet.

utanför Skåne sågs endast 9 ex. Fynden fördelas på fem under vinter och vår samt 22 under senhösten.

Sk: Endast två fynd under vinter och vår: 1–2 ex. Dags-hög 5.1–28.2 (Ragnar Gustafsson, Joakim Johansson m.fl.). 1 ex. Lilla viken, Norra Häljaröd 11–16.4 (Lars Helgesson, Mikael Olofsson). Under senhösten talrikare med 16 fynd av 22 individer. Den skånska fyndbildens var geografiskt sett mer spridd än de senaste åren, men med ett undantag var det endast Bjärehalvön och Kullahalvön som hyste långstannande individer.

Bl: 1 ex. Köpeviken 18.12 (F) (Fredrik Lennartsson). 1 ex. Lindö udde 18–23.12 (F) (Fredrik Lennartsson).

Hl: 1 ex. Grimsholmen, Skrea 4–7.1 (Erik Jonsson, Niklas Torstensson m.fl.). 1 ex. 5:e vik, Getterön 11.1 (Mikael Nord) och sannolikt samma ex. 12–28.2 (Jörgen Fagfors, Claes-Göran Cederlund m.fl.) och 29.3 - 3.4 (Stefan Johansson, Elon Wismén m.fl.). 1 ex. rast. År-näsuddens naturreservat 22.11 (Klas Rosenkvist). 1 ex. Grimsholmen, Skrea 13–28.12 (Andreas Wernersson, Jakob Persson, Erik Jonsson).

Bob: 1 ex. Mudderdammen, Torslandaviken 21–2.11 (Christer Fält, Karin Magnander, Tommy Johansson).

Vg: 1 ex. Galterö 5.1–25.2 (Uno Unger m.fl.).

Srm: 1 ex. Reveln, Torö 17.12 till årets slut (Lennart Wahlén). Fågeln hade ett skadat ben men lyckades trots detta finna föda i det milda vädret. Ny art för Stockholms rapportområde!

(ANDERS WIRDHEIM)

Gulärla *Motacilla flava*

Fynd av rasen:

Motacilla f. flavissima/lutea (114/116 – 1/1)

Sk: 1 hane Kämpingedungen 1.5 (Nils Kjellén).

Från de senaste 15 åren har det publicerats upp till sex fynd årligen, endast från tre av dessa år har observationer saknats helt. Tidsmässigt visar fynden en mycket tydlig topp i maj då drygt två tredjedelar av alla fynd gjorts.

(BJÖRN MALMHAGEN)

Citronärla *Motacilla citreola*

Åter kunde häckning av citronärla konstateras i landet; Ett par häckade och fick tre ungar vid Öfjärden i Ång. Dessutom fanns fyra individer vid 2013 års häckningsplats i Tullgarn, Srm, dock utan några tydliga indicier på häckning. Arten har därmed häckat i landet tre år i rad. Totalt noterades 34 ex. i landet (inkl. de tre ungarna i Ång). Fynden fördelas månadsvis på apr (2), maj (18), jun (2), jul (5), aug (6) och sep (1). Landskapsvis är fördelningen Sk (3), Sm (1), Öl (4), Gtl (1), Hl (1), Nrk (1), Srm (5), Upl (5), Vrm (2), Dlr (3), Mpd (1) och Ång (7).

Sk: 1 ad. hane Jonstorp Farhult 28.4 (Johan Stenlund),

1 2K+ hanne Nabben 1.5 (Björn Malmhagen, Hans-Åke Gustavsson, Christian Ljunggren) och 1 1K str. SV Nabben, Falsterbonäset 13.8 (Nils Kjellén, Lars Nilsson, Bengt Grandin).

Srm: 1 2K+ hanne rast. Stockaryd 2.5 (Robin Isaksson).

Öl: 1 ad. hona Beijershamn 8.5 (Dan Frendin). 1 hanne Ölands södra udde 29.5 (Magnus Hallgren, Urban Torresson, Jonas Nilsson m.fl.). 1 1K Ölands södra udde 6–9.8 (Bertil Breife, Olle Edlund, Viktor Eriksson m.fl.). 1 2K+, trol. hanne Ölands södra udde 24–27.8 (Tomas Lundqvist, Magnus Hellström, Göran Andersson m.fl.).

Gtl: 1 ad. hona Faluddens fyr 18.8 (Jörgen Petersson, Anders Olovsson, Olof Armini).

Hl: 1 2K+ hanne Getteröns naturreservat 3.7–8.8 (Tina Widén m.fl.).

FOTO: PER LINDQUIST

Citronärsla *Motacilla citreola* hanne, Tullgarn (Srm) 21 maj 2015.

Nrk: 1 hanne Boglundsängen 10.5 (Sune Johansson, Berit Söderberg, Jan Tranderyd m.fl.). 1 hanne Södra tor-net, Tysslingen 17.5–17.7 (Leif Eckmann, Lennart Eriksson, Anders Nilsson). Mycket tyder på att hannen häckade, då den sågs med mat i näbben och även mata-de tre ungar. Någon hona av citronärsla sågs inte.

Srm: 1 hanne Sälldalens våtmark, Nynäshamn 25.4 (Eva Thörnelöf). Under våren uppehöll sig inte mindre än fyra citronärslor vid Tullgarn, två hannar och två hon-färgade. Den första hannen upptäcktes 28.4 (Mats An-

dersson) och den första honan 15.5 (Bo Hellberg m.fl.). Från 21.5 sågs samtliga fyra vid flera tillfällen. Under sommaren enstaka observationer fram till 25.8.

Upl: 1 hanne Horssten 1.5 (Måns Grundsten). 1 hona rast.tillfälligt på eftermiddagen vid Boholmen, Led-skärområdet 1.5 (Anssi Laurila, Joakim Djerf m.fl.). 1 hanne höll tillfälligt till på Röder på morgonen 24.5 (Magnus Liljefors, Magnus Corell m.fl.). Vid Ströms mad, Fysingen finns observationer av 2 hannar 4–21.6 (Per Aspegren, Tommy Eriksson m.fl.).

Vrm: 1 hanne Fisksjön, Karlskoga 20.5 (Stefan Görans-son). 1 hona Ängebäcks våtmark, Södra Hyn 9.7 (Dan Norberg) Sjätte och sjunde fynden i Vrm.

Dlr: 1 2K+ Lindänget, Orsa 4–26.8 (F) (Lars Hansson, Roger Mellroth m.fl.). 1 1K Lindänget, Orsa 7–9.8 (F)

FOTO: PER LINDQUIST

Citronärsla *Motacilla citreola* hona, Tullgarn (Srm) 21 maj 2015.

(Lars Hansson, Jonas Ekström m.fl.). 1 ad. Lindänget, Orsa 26.9 (F) (Lars Hansson).

Mpd: 1 2K hanne rast. Stornäsets NR 9.5 (Stefan Heim-dahl, Ingemar Marklund). Tredje fynden i Mpd.

Ång: 1 ad. hanne Fällsvikshamn 2.5 (Thomas Holmberg), En häckning (3 1K) Öfjärden 22.5–28.7 (Per Lif, Johan Södercrantz, Jonas Konradsson m.fl.). Eventuellt rör det sig om två honor och en hanne i Öfjärden under sommaren.

(ANDERS WIRDHEIM)

Tabell 28. Genomsnittligt antal citronärslor <i>Motacilla citreola</i> per år under olika perioder 1950–2015.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0	0	1,5	4,1	12	19	28	34

Citronärla x gulärla

Motacilla citreola x *M. flava*

Vid Tysslingen i Nrk genomfördes en samhäckning mellan en citronärla hane och en gulärla hona som resulterade i tre ungar. Samhäckningar av detta slag har förekommit vid några tillfällen tidigare. Fynd av adulta hybrider är däremot mycket ovanligt.

Nrk: 3 nyligen flygga ungar Tysslingen, Södra, Tysslingen 27.6 (Lennart Eriksson). 3 1K Tysslingen, Södra, Tysslingen 16.7 (Johan Östberg).

Vrm: 1 hane Ångebäcks våtmark, Södra Hyn 30.4–2.5 (Dan Mangsbo m.fl.). 1 hane Stormossen, Visnumsområdet, Kristinehamns kommun 2.6 (Dan Mangsbo).

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: DAN MANGSBO

Hybrid citronärla x gulärla *Motacilla citreola* x *Motacilla flava*, Ångebäcks våtmark (Vrm) 30 april 2015.

Forsärsla *Motacilla cinerea*

Forsärlan håller i det stora hela ställningarna över hela landet. Från några håll finns rapporter om att arten fortsätter att öka.

I de södra delarna av landet rapporteras arten årligen ett antal vinterfynd.

Här nedan listas häckningar och troliga häckningar från landskapen norr om Mälaren i första hand samt fynden ifrån lappmarkerna.

Nrk: Antalet lokaler där forsärlor rapporterades med häckningskriterier under blev under året 38 st. På 14 st av dessa lokaler har ungar/ungfåglar noterats. En ökning har skett de senaste åren (nrk Närke)

Vstm: 71 häckningar, eller troliga häckningar,

Upl: 14 säkra häckningar och nio troliga häckningar.

Dlr: Under året kom rapporter om 18 säkra häckningar samt elva troliga häckningar. Dessutom finns det 59 rapporter från 59 lämpliga häcklokaler. Detta är det högsta antalet på flera år (nrk Dalarna).

Hls: Knappt 40 rapporter har inkommit under 2015. Bland dessa finns en handfull konstaterade häckningar och ytterligare ca 10 rapporter med starkare häckningsindicer.

Mpd: 54 fynd från ca 30-talet häcklokaler och andra året där fynden ökar efter bottenåren 2011–2013.

Ång: Rapporterad från drygt 15 lokaler under häckningstid. Tre häckningar konstaterade och ytterligare två troliga. Nytt tidigaste vårfynd i landskapet är numera ett fynd från 18.3. 1 ex. Gådeån, Säbrå s:n, 18.3 (Rebecka Ahrlin).

FOTO: MIKAEL ARINDER/SKÅNSKA BILDER

Forsärsla *Motacilla cinerea*, Nabben (Sk) 19 september 2015.

Hjd: Under året finns rapporter om fyra möjliga häckningar. I övrigt föreligger 16 fynd underhäckningstid i lämpliga biotoper.

Jmt: Ca 20 fynd under häckningstid från ca 15–18 troliga häckningsplatser. 7 höstfynd rapporterades, och totalt sett innebär detta återigen en uppgång i antalet fynd efter de senaste årens låga nivåer (nrk Jämtland).

Vb: 1 par Energicentrum, Klabböle, Umeå 18.4–19.9 (Tommy Magnusson, Magnus Åström, Lotta Enbarr m.fl.). Parning och bobygge observerades men häckningen kan ha misslyckats eftersom inga observationer av ungar föreligger trots besök av skådare under aktuell tid på platsen. Övriga fynd: 1 ex. str. SV Blågrundsud-den, Sörmjölle 17.10 (Micael Jonsson).

Nb: 1 ex. N koksverksdiket, Luleå 15.4 (Tomas Viktor).

Ås lpm: 1 ex. Fatmomakke 26.6–3.7 (Jan Hägg m.fl.), 3 ex. Trappstensforsarna 1–3.7 (Thomas Karlsson m.fl.), 1 ex. Kärningberget 12.7 (Micael Jonsson), 1 ad. hane Dimforsen, Stalon 13.7–4.8 (Janne Oldenbring m.fl.), 1 ex. Stekenjokk 17.7 (Sven Bågesund, Violis Bågesund), 1 ex. Saknäs 8.8 (Ragnar Gustafsson, Brita Gustafsson).
Ly lpm: 1 ex. Slussfors 29.6–6.7 (Steve Dahlfors m.fl.), 1 1K Hällforsen 14.7–7.9 (Per Hansson m.fl.), 1 ad. hane Tjulträskas fågelstation POST-LUVRE 23.7 (Åke Lindström), 1 ex. ringmärkt Tjulträskas fågelstation POST LUVRE 15.8 (Åke Lindström).
Lu lpm: 1 ad. hane Malmberget gruvdamm 24.6 (Janne Dahlén), 1 ad. med föda åt ungar Stenbron O Gällivare 28.6 (Thomas Karlsson).
T lpm: 1 ex. Abiskojäkkas delta, Abisko NP 16.6 (Susanne Malm).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Sädesärta *Motacilla alba*

De senaste årens milda vintrar har inneburit betydligt fler vinterfynd av sädesärta än vad som var fallet tidigare. Under inledningen av året noterades möjliga övervintringar i Bl, Sm, Öl, Vg och Srm.

(ANDERS WIRDHEIM)

Fynd av rasen:

Motacilla alba yarrellii "Engelsk sädesärta"

14 fynd av denna västliga underart till sädesärta ligger i nivå med genomsnittet för de senaste tio åren. Inte oväntat gjordes flertalet fynd i västra Sverige och under våren. Månadsvis fördelas fynden på mar (4), apr (4), maj (4), jul (1) och okt (1). Landskapsvis är fördelningen Sk (3), Öl (2), Boh (5), Vg (2), Srm (1) och Vrm (1).

Sk: 1 2K hane Strömnäs, Löddesnäs 9–14.4 (Lars Nilsson, Nils Kjellén m.fl.), 1 2K hane Nabben, Falsterbo 4.5 (Johan Lorentzon), 1 3K+ hona Ön, Limhamn 17–18.10 (Sven Silow m.fl.).

Öl: 1 hane Ölands södra udde 27.3 (Ragnar Gustafsson). 1 ad. hona Sebybadet 1.5 (Mikael Nilsson, Sara Athley Nilsson).

HL: 1 ad. hane under andra halvan av april på Getterön (gm rrk HL).

Boh: 1 hane Ramsö, Koster 8.3 (gnm Nils Abrahamsson). 1 ad. hane Långåker, Havstensund 19.3 (Ingemar Åhlund, Rune Hixén). 1 hane Basteviken, Nord-Koster 23.3 (Olof Kosterberg). 1 honf. Mudderdammen, Torslandaviken, Hisingen 10–11.4 Ola Wennberg m.fl.). 1 3K+ hane Valsång, Klövedal, Tjörn 6–9.5 (Per Udeland, Kristoffer Nilsson, Stefan Mattsson).

Vg: 1 hane Välen 27.4 (Eva Åkesson m fl.). 1 3K+ hona Torslandaviken 4.5 (Christer Fält).

Srm: 1 ex. rast. Oxeludden, Askö, Trosa 15.4 (Göran Andersson).

Vrm: 1 2K+ Munkerud, Munkfors k:n 19–27.7 (Göran Pettersson, Dan Mangsbo m.fl.). Denna individ hade

yarrellii-karaktärer, men var i en svårbedömd dräkt, varför en hybrid *yarrellii* x *alba* inte kan uteslutas (rrk Vrm).
 (ANDERS WIRDHEIM)

Sidensvans *Bombycilla garrulus*

Sidensvansen häckar regelbundet i Sverige ner till Dlr och norra Vrm (Ottosson m.fl 2012). Den spontana rapporteringen detta år är något motsäggelsefull, men i flertalet områden verkar det ha varit flera rapporter än normalt som tyder på häckning. Även Svensk Fågeltaxerings standarddruttrar pekar mot ett relativt gott år (Green m.fl. 2016). Sidensvans är en av många nordligt häckande arter där vi önskar att gästande ornitologer rapporterar alla fynd under häckningstid med häckningskriterier. Häckningar eller fynd som tyder på häckning:

Dlr: Trolig häckning: 5 ex. Östra Flarken, Rotån, Målung-Sälen 8.7 (Tord Mattson gm Börje Dahlén), där det troligen rör sig om en familj med utflugna ungar. Därutöver gjordes ovanligt många fynd (17) under häckningstid som kan tyda på häckning (rrk Dlr).

Mpd: Noterad på 5 platser under häckningstid och i lämplig biotop (rrk Mpd).

Ång: Inga säkra eller trolig häckningar rapporterade, men fynd på 5 platser under häckningstid (rrk Ång).

Vb: 12 fynd under häckningstid i lämplig häckningsmiljö. I ett längre perspektiv är detta ett lågt antal (rrk Vb).

Nb: 37 fynd av 66 individer med angivet häckningskriterium, inga säkra häckningar, men ändå ett klart bättre resultat än 2014 och 2013 (rrk Nb).

Hjd: Förhållandevis talrikt uppträdande under häckningstid. Noterad på ett drygt tiotal platser (rrk Hjd).

Jmt: 9 fynd som tyder på häckning rapporterades under maj–juli, de flesta från skogarna närmast fjälltrakterna (rrk Jmt).

S Lpl: Ås lpm: Sedd på 15 lokaler under sommaren. Ly lpm: Sedd på 23 lokaler under häckningstid, endast ett fynd med bestämda 1K-fåglar (rrk S Lpl).

N Lpl: I de tre nordligaste lappmarkerna gjordes medelmåttiga 28 fynd av 54 individer, för vilka svaga häckningskriterium var angivna. Några troliga eller säkra häckningar har inte inrapporterats (rrk N Lpl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Gärdsmyg *Troglodytes troglodytes*

Även gärdsmygen hör till de arter som gynnas av milda vintrar, och de senaste åren ser arten ut att ha tagit tillbaka all den mark den förlorade de kalla vintrarna 2009/10 och 2010/11. Expansionen mot norr och inåt fjällvärlden ser ut att fortsätta.

Vb: Ca 160 fynd av ca 180 individer innebär rekord. Några milda och snöfattiga vintrar i rad har säkert gynnat arten. Häckningar: 5 nyligen flygga ungar Kasamark södra 21.6 (Peter Sunesson) och 3 1K Kulbäcksliden, Vindeln 15.7 (Anders Backman, Lars-Göran Nilsson).

Nb: 36 ex. noterades på 27 lokaler under häckningstid, bl.a. en säker häckning: 3 1K Skogså 12.7–9.8 (Mats Bergquist).

Hjd: Totalt 24 fynd av 35 ex. företrädesvis sjungande hannar. Det är en rejäl ökning av antalet jämfört med de närmast föregående åren (rrk *Hjd*).

Jmt: En ökning av antalet fynd till knappt 70 st., jämfört med senaste årens ca 50. 58 sjungande hannar/revir (inklusive några konstaterade häckningar) rapporterades – även det en klar ökning (rrk *Jmt*).

S Lpl: Ås lpm: Spelande ex. på 23 lokaler. Ly lpm: Spelande ex. på 16 lokaler (rrk *S Lpl*).

N Lpl: Bästa året för arten sedan 2008. Notera särskilt marsfyndet i Vuollerim, 1 ex. 24.3 (Lars-Göran Hedberg), samt november–decemberfyndet i Abisko, 1 ex.

FOTO: JOAKIM LINDBLOM

Svartstrupig järnsparv *Prunella atrogularis* och gråsparvar *Passer domesticus*, Vallås, Halmstad (HI) 18 april 2015.

Abisko turist stn. 26.11–1.12 (Joel Hallingfors), vilka båda är fenologirekord vår respektive höst de tre nordligaste lappmarkerna.

(ANDERS WIRDHEIM)

Svartstrupig järnsparv *Prunella atrogularis* (6/6 – 1/1)

HI: 1 ex. Vallås, Halmstad, 15–18.4 (F) (Joakim Lindblom).

Förra årets oväntade vårfynd från Uppland följdes i år upp av ytterligare ett vårfynd, men nu från Halland! Sannolikt rör det sig om en fågel som efter en lyckad övervintring påbörjar sin flyttning norrut.

(BJÖRN MALMHAGEN)

Alpjärnsparv *Prunella collaris* (15/15 – 1/1)

Gtl: 1 ex. Skoge 27.4 (F) (Åsa Steinholz, Leo Larsson, Juho Könönen).

Fjärde fyndet för Gotland, vilket passar både tidsmässigt och geografiskt fint in i befintlig fyndbild. Skåne och Blekinge stoltserar också med vardera fyra fynd, medan Öland har flest fynd, nämligen fem stycken. Samtlig publicerade fynd utom två är från våren och medianupptäcktsdatum för dessa är 2.5. De två höstfynden är båda från oktober.

(BJÖRN MALMHAGEN)

FOTO: JUHO KÖNÖNEN

Alpjärnsparv *Prunella collaris*, Skoge (Gtl) 27 april 2015.

Rödhake *Erithacus rubecula*

De milda vintrarna under senare år har inneburit att flera arter klarat av att övervintra längre norrut än tidigare. Ett exempel är rödhaken, där enstaka individer övervintrat så långt norrut som i Västerbotten.

Vb: Såväl vintern 2014/15 som inledningen av vintern 2015/16 var både milda och snöfattiga. Detta gjorde att en hel del rödhakar försökte övervintra. Flera tycks också ha lyckats vintern 14/15 eftersom de sågs ända fram till slutet av februari. Vintern 2014/15 finns rapporter om minst 14 rödhakar, 3 i Skelleftetrakten, en i Vindeln och resterande 10 i och runt Umeå (rrk *Vb*).

Nb: 1 ex. Degerången, Piteå 4.2 (Lars Sandberg). Blott

andra februari fyndet i landskapet. Första gången den siktades i februari var i Kalix 5.2.2008.

(ANDERS WIRDHEIM)

Näktergal *Luscinia luscinia*

P lpm: 1 sj. Arjeplog 18.7 (Ami Stenlund, Tyrone Stenlund). Tredje fyndet i *P lpm* och första i Arjeplogs kommun. De två tidigare fynden från 1985 och 2013 gjordes i Sandforsdammen resp. Järvträsk i Arvidsjaursdelen av lappmarken.

(FREDRIK FRIBERG)

Blåhake *Luscinia svecica*

Det är uppenbart att blåhaken går tillbaka som häckfågel, i alla fall i den södra delen av fjällkedjan.

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER

Blåhake *Luscinia svecica* hona, Sylsjön (Jmt) 11 juli 2015.

Detta återspeglas i ett lägre antal rast. individer såväl vår som höst i övriga delar av landet. Detta gäller exempelvis på Öland, där det noteras en kraftig minskning (rrk Öl), och i Sk, där det under året endast gjordes ett vårfynd (rrk Sk). Svensk Fågel-taxering skriver om blåhaken att en mera detaljerad analys av utvecklingen visar att medan bestånden i de nordliga fjälltrakterna (Norrbottens och Västerbottens län, dvs. Lappland) varit stabilt de senaste 10–15 åren, har antalet blåhakar minskat rejält i Jämtlands län. För det sydligaste fjällänat, Dalarna, går det inte att beräkna någon trend. Även i Norge har blåhaken minskat signifikant i antal åren 2007–2013 (Green m.fl. 2016). Här redovisas fynd under

häckningstid i lämplig miljö i Dlr. Rapportera alla blåhakar med häckningskriterier från artens svenska häckningsområde!

Dlr: 1 sj. Brottbäckstugan, Älvdalen 19.6 (Per Gustafsson, Jenny Sander). 1 sj. Rörsjöarna, Fulufjället, Älvdalen 20.6 (Ingela Källén, Sebastian Kirppu, Håkan Olsson). 1 sj. Idre, Älvdalen 23.6 (Ragnar Gustafsson, Brita Gustafsson). 2 sj. Fulufjället, Älvdalen 27.6 (Conny Trogen). 1 sj. Lilla Rörsjön, Fulufjället, Älvdalen 30.6 (Johannes Rydström). 1 sj. Nipfjället, Idre, Älvdalen 1.7 (Sören Wulff).

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: JOHAN STENLUND

Vitstjärnig blåhake *Luscinia svecica cyanecula* hanne, Farhult (Sk) 28 april 2015.

Fynd av rasen:

Luscinia s. cyanecula
”Vitstjärnig blåhake” (58/58 – 6/6)

Sk: 1 sj. hanne Klagshamns udde 18.4–24.5 (F) (Tomas Svensson), 1 sj. hanne Farhult 20.4, från 21.4 2 sj. hanner, 25.4 3 sj. hanner (F) och från 26.4 4 sj. hanner Farhultsområdet (Karl G Nilsson, Olof Jönsson). Från området Jonstorp–Farhult finns det en rad observationer av enstaka fåglar rapporterade till och med juli månad. *Sm*: 1 sj. hanne Virestadssjön 8.5–7.6 (F) (Thomas Hultquist).

Liksom föregående år sågs vitstjärniga blåhakar i Farhult i nordvästra Skåne. Minst fyra sjungande hanner noterades och dessutom sågs en hona (ho-

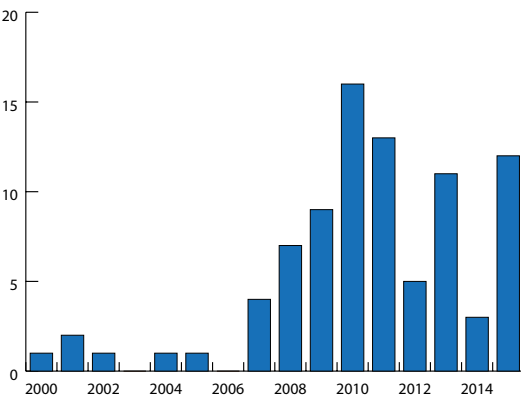
norna kan inte bestämmas säkert till ras i fält) under sommaren. Det finns obekräftade uppgifter om att det kan ha rört sig om så många som sex hannar i områdets vassar. Under sommaren fanns, utöver fåglarnas blotta närvaro under häckningstid, starka indikationer på genomförd häckning genom att aduler noterades med mat i näbben. Ytterligare en hona som inte publiceras rapporterades från Stavstensudden, Skåne, 22.4. Blåhakarna som häckar i de skandinaviska fjällen (rasen *svecica*) anländer normalt ett par veckor senare än detta medan de vitstjärniga är tidiga tillbaka på häckplatserna (2015 gjordes exempelvis någon observation i Danmark redan i slutet av mars) och det är mycket möjligt att även Stavstensfågeln var vitstjärnig.

(ARON EDMAN)

Tajgablåstjärt *Tarsiger cyanurus* EN

Tolv fynd under året, varav fyra under våren och åtta på hösten. Två av vårfynden är exceptionella eftersom de gjordes redan i slutet av mars, 28.3 på Öl resp. 29.3 i Sk. Det tidigaste vårfyndet i Sverige dessförinnan var 1 ex. på Landsort, Srm 14.4 2011. Man kan spekulera i var dessa båda blåstjärtar tillbringat vintern? Det förefaller knappast troligt att de övervintrat i de normala vinterkvarteren i södra Asien utan snarare på närmare håll i Europa. I Finland anländer blåstjärtarna till sina häckningsområden från mitten av maj, dvs. vid den tid då årets fynd i Norrbotten gjordes.

Antalet fynd av tajgablåstjärt har ökat ganska tydligt under senare år (se Fig. och Tab. 29).

Rapporterade tajgablåstjärtar *Tarsiger cyanurus* i Sverige 2000–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0	0,1	0,6	0,3	1,1	2,6	10	12

Sk: 1 ad. hanne Bågskyttebanan, Ribersborg 29.3 (Madeleine Danielsson), 1 honf. Gislövs Stjärna, Simrishamn 11.10 (Henrik Forsvall) och 1 honf. Friseboda 28.10–2.11 (Lars Göte Nilsson m.fl.). Femte till sjunde fynden i Sk.

Öl: 1 2K+ honfärgad Södra Lundsjön, Ottenby 28.3 (Erik F Nordberg, Karin Andersson m.fl.). 1 1K Sandbyborgs läge 4.10 (Janne Wahlström, Ronny Carlsson, Birgitta Wahlén m.fl.). 1 1K Torngårdsdungen 10.10 (Per-Anders Olsson, Lars Erik Norbäck, Peter Nilsson m.fl.).

Gstr: 1 honf. ringm. Eggegrund 24.5 (Patrik Wildjang). 1 1K ringm. Eggegrund 7–11.10 (Lars Strindberg, Patrik Rhönnsstad). Andra och tredje fyndet i Gstr.

Vb: 2 1K ringm. Stora Fjäderägg 21.9 (Andreas Garpe-

FOTO: GÖRAN LENZ

Tajgablåstjärt *Tarsiger cyanurus*, Friseboda (Sk) 31 oktober 2015.

bring, Julia Pettersson, Emil Larsson m.fl.) och 1 1K ringm. på samma plats 27.9 (Andreas Garpebring, Julia Pettersson, Albin Enetjärn m.fl.). Den ena av fåglarna som märktes den 21.9 observerades på Stora Fjäderägg även 22–23.9.

Nb: 1 3K+ hanne Rödkallen, Luleå skg. 15–16.5 (Per Sandberg m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Vitstrupig näktergal *Irania gutturalis* (7/7 – 1/1)

Bl: 1 2K hanne ringm. Utklippan 18–25.5 (F) (Utklippanens fågelstation, Peter Strandvik, Peter Keil, Bodil Nyström).

Sveriges åttonde vitstrupiga näktergal ringmärktes på Utklippan 18.5. Rariteter har tidigare dragit storpublik till ön vilket inneburit problem för de lokala häckfåglarna och ringmärkningsverksamheten och fynd av denna dignitet ligger man därför lite lågt med, så även denna gång. Ringmärkarna på plats såg fågeln vid ytterligare något tillfälle, sist gången 25.5.

(ARON EDMAN)

FOTO: MAGNUS FRIBERG

Vitstrupig näktergal *Irania gutturalis*, Utklippan (Bl) maj 2015.

Svart rödstjärt *Phoenicurus ochrurus* NT

Fynd under häckningstid N om Boh–Vg–Srm:

Dls: Ett fynd i maj (ett fynd 2014).

Nrk: Två konstaterade häckningar och två revir, är en liten återgång, från 6 häckningar 2014. Dessutom tillfälliga fåglar på åtta lokaler från april till juli.

Upl: Tre häckande par; Tierps arena, Skutskärnsverken och Boländerna, Uppsala. Dessutom fyra fynd som kan indikera häckning. (en häckning och tre revir 2014, 7 häckningar 2013 och 12 häckningar 2012).

Vrm: Fem revir, men ingen säkerställd häckning.

Dlr: Fem häckningar (högsta antalet hittills).

Gstr: Två revir, varav en konstaterad häckning. (Fem revir 2014).

Hls: Sex fynd varav fyra gjordes 26–27.4. Inget av fynden

ger några starkare indicier för häckning men arten kan vara svår att hitta på häckningsplatserna. Starkast indikation är på Flygstaden där en sjungande hanne noterades i slutet av april och en hona sågs i slutet av maj. (En häckning 2014).

Mpd: Inga fynd varken 2015 eller 2014.

Ång: Inga fynd 2015, (två fynd 2014).

Vb: 16:e året i rad med fynd av svart rödstjärt i Västerbotten. Årets tre fynd innebär en normal summa: 1 hanne Stora Fjäderägg 19.5–7.6 (Joel Hallingfors, Aron Dyne-sius m.fl.), 1 honf. Vinterväggkroken, Holmön 19.5 (Per Hansson) och 1 ad. hanne Liljansberget, Umeå 11.6 (Ann-Katrin Sjögren).

Nb: Fem fynd är årsbästa: 1 honf. Björkliden, Långträsk V Piteå 8–12.4 (Björn Goldkuhl m.fl.). 1 2K hanne Röd-kallen, Luleå skg. 16–17.5 (Andreas Livbom m.fl.). 1 2K honf. Malören nat. res. Kalix skg. 27–28.5 och 1 hanne 28.5 (Hans Larsson, David Erterius, Hampus Lejon). 1 2K+ hanne sj. Töre hamn, Töre 17.6 (Mats Bergquist).

Jmt: En häckning genomfördes i stenbrottet i Handöl, och det är säkert en av dessa fåglar som setts i september också. Detta är den tredje konstaterade häckningen i Jämtland. Tidigare häckningar (enl AP), 2007 och 2002. 1 häckning (1 pull.) Stenbrottet, Handöl 22.6–2.7 (Torsten Green-Petersen, Erik Jonsson, Ulla Falk-dalen m.fl.). 1 honf. Båthamnen, Handöl 12.9 (Yngve Larsson, Tomas Saxgård).

Hjd: Fem fynd 2015: 1 ex. Storsjö 5.5 (Bert-Ivan Mattsson, Marlene Åslund). 1 2K hanne sj. Helagsstugorna, Helags 21.6–3.7 (Micke Johansson, Ulric Ilvéus, Albin Enetjärn m.fl.). 1 ex. sj. Skarvruets Fjällhotell 1.7 (Sten Ljungars, Lars-Owe Hagman, Kristina Hagman m.fl.). 1 hona Storsjö 6.8 (Birger Östlund). 1 hanne Storsjö 4–7.10 (Kent Moén, Eva Moén, Birger Östlund).

Ly lpm: 2 honf. Sjöbacka gård, Malå 7.5 (Leif Bildström, Alf-Rune Öberg). 1 hanne Sorsele 13.8 (Bernt-Erik Nordenström).

P lpm: 1 1K honf. Saltmyran, Saltmyrans torvtäkt SO Abborrträsk 31.8 (Stefan Holmberg). Fjärde fyndet i P lpm.

T lpm: 1 hanne Laukkuluspa 30.4 (Torsten Lansgren). Sjunde fyndet i T lpm.

Vinterfynd: Ca 64 fynd, varav huvuddelen, som förväntat, gjordes i Skåne. 22 av alla vinterfynd gjordes i dec., bland annat två oväntade fynd i Dalarna, vilka var de enda fynden utanför Götaland. De senaste årens vinterfynd, fluktuerar som väntat (2012 – 52 fynd, 2013 – 28 fynd, 2014 – 78 fynd). Landskapsvis fördelas vinterfynden (antal ex.) på: Sk (ca 41), Bl (9), Sm (5), Öl (1), Gtl (1), Hl (9), Vg (7), Boh (1), Nrk (1), Srm (4), Vstm (1) och Dlr (2). De sistnämnda förtjänar omnämnade:

Dlr: Två fynd: 1 hanne Bullerforsen, Borlänge 7.12 (gm Christer Bergström), 1 hanne Outokumpu industriområde, Avesta, 15–20.12 (Nils-Erik Björkbacka, Thomas Möller).

(PETER STRANDVIK)

Svarthakad buskskvätta *Saxicola rubicola* EN

Svarthakad buskskvätta verkar nu ha fått ordentligt fotfäste som häckfågel i landet. Under året noterades åtta häckande par, varav fem i Sk och tre i Hl. Sannolikt producerade dessutom några av paren mer än en kull. Utöver häckningarna noterades totalt ca 47 fynd i landet, inte oväntat med en koncentration till de södra och västra delarna av Götaland.

Sk: Lyckade häckningar har skett på tre lokaler och minst 4 kullar har kommit på vingarna; 3 häckningar Klostersågen, Lund (Janne Dahlén, Pär Söderquist m.fl.), 1 häckning Banvallen, Falsterbo (Kerstin Norrman, Janne Dahlén m.fl.) och 1 häckning Vitemölla strandskog

FOTO: MIKAEL NORD

Svarthakad buskskvätta *Saxicola rubicola*, på häckningsplats vid Klosterfjorden (Hl) sommaren 2015.

(Agne Paulsson, Sven Johansson m.fl.) Häckningen i Falsterbo misslyckades tidigt. De andra paren lyckades dock med sina häckningar. Det är dock osäker hur många kullar de fått ut. De tre häckningarna vid Klostersågen har skett längs ett och samma dike inom en sträcka på 1,5 km. I övrigt 18 fynd under året jämnt fördelade på vår och höst (rrk Sk).

Bl: Ett vårfynd (rrk Bl).

Sm: Två vårfynd.

Öl: Sju vårfynd och ett höstfynd.

Gtl: 1 vårfynd och 1 höstfynd.

Hl: Tre häckningar rapporterade, vid Mästocka ljunghed, Stensjöreservatet och Klosterfjorden. Två vinterfynd, 1 hane Norra Lyngen 4.1–15.2 (Andreas Wernersson, Peter Bryngelson m.fl.) och 1 hane Agerör 25.1 (Andreas Wernersson, Ulf Löfås m.fl.). Dessutom fem fynd av enstaka fåglar under våren och 1 ad. hane Korpakullen, Båtafjorden 15.11 (Ragnar Seldén).

Bob: Fyra vårfynd (rrk Boh).

Vg: Tre vårfynd, varav en hane höll revir vid Koberg, Lagmanseröd i nästan en månad (rrk Vg/rrk Gbg).

Srm: Ett vårfynd (rrk Sthm).

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: KRISTER CARLSSON

Vitgumpad buskskvätta *Saxicola maurus*, Kungsstenarna, Ottenby (Öl) 10 oktober 2015.

Vitgumpad buskskvätta *Saxicola maurus*

Fynd av rasen:

Saxicola m. maurus/stejnegeri

Sk: 1 1K honf. Nyhamnsläge 26.10 (F) (Alf Petersson).

Öl: 1 1K hane Kungsstenarna, Ottenby 9–11.10 (F) (Mats Henriksson).

Gtl: 1 2K+ hane Ava 12.5 (F) (Daniel Melchert).

Nb: 1 1K hane ringm. Sydön, Haparanda Sandskär 27.9 (F) (Inger Brännström, Ulf Öhman).

Lylpm: 1 1K+ hona Malå 30.10–3.11 (F) (Niklas Andersson).

Tabell 30. Genomsnittligt antal svarthakade buskskvättor *Saxicola rubicola* per år under olika perioder 1950–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
1,0	3,1	3,8	9,8	15	33	54	63

Tillägg 1996:

Dlr: 1 hanne Västerbyhytta 17–20.5 (V) (Tommy Persson, Jan Hellström, Mikael Magnusson).

Tre av de fem publicerade fåglarna från 2015 (Öl, Nb och Ly lpm) uppvisade karaktärer som pekar på den östliga av de två raserna, *stejnegeri*, som enbart har konstaterats ett fåtal gånger i Europa. De senaste åren har dock flera sådana fåglar rapporterats och det är möjligt att de varit förbisedda fram tills nu då kunskapen kring bestämningen förbättrats. Något av våra tidigare obestämda fynd kan komma att omvärderas och de kommande åren är det troligt att enstaka av dessa vitgumpade buskskvättor kan konstateras vara av rasen *stejnegeri* när kunskapen

FOTO: ANDERS BOSTRÖM

Medelhavsstenskvätta *Oenanthe hispanica* 1K hanne, Varpnäs (Vrm) 1 november 2015.

går framåt ytterligare. Dalafågeln har varit godkänd tidigare. Fyndet ströks sedan i en omgranskning, men då utan tillgång till den videoupptagning som nu har granskats och som visar en vitgumpad buskskvätta. Avsaknad av totalsumma för arten beror på att en revidering och genomgång av samtliga fynd måste göras innan en sådan kan presenteras.

(ARON EDMAN)

Ob. svarthakad/vitgumpad buskskvätta

Saxicola rubicola/maurus

Ett fynd av en obestämd svarthakad/vitgumpad buskskvätta under året. Möjligen talar tidpunkten och platsen för att det gällde den förstnämnda arten.

Bob: 1 ad. hanne Hyppeln 4.9 (Roger Eskilsson m.fl.).

Tyvärr var observationen hastig och fyndet kunde därmed inte säkert bestämmas till art.

(ANDERS WIRDHEIM)

Stenskvätta *Oenanthe oenanthe*

Fynd av rasen:

Oenanthe o. leucorrhoa (2/2 – 1/1)

Öl: 1 2K+ hanne ringm. Ottenby 17.10 (F) (Ottenby fågelstation, Tobias Lilja Nordin).

Denna storväxta, grönländska ras av stenskvätta är troligtvis något mer regelbundet förekommande än siffrorna antyder eftersom flyttningen till övervintningsplatserna i Västafrika delvis går via västra Europa. Bestämningen är inte trivial och den enda hårda

FOTO: HÅKAN PLEIJEL

Ökenstenskvätta *Oenanthe deserti* 3K+ hanne, Kvi-bergsfältet (Vg) 26 maj 2015.

karaktär som går att förlita sig på är storleksmått vid ringmärkning.

(ARON EDMAN)

Medelhavsstenskvätta *Oenanthe hispanica*

(13/13 – 1/1)

Fynd av rasen:

Oenanthe h. hispanica (2/2 – 1/1)

Vrm: 1 1K hanne Varpnäs, Norsbroområdet 1.11 (F) (Anders Boström).

Årets fågel utgör endast den tredje som konstaterats tillhöra den västliga rasen *hispanica* medan sex fynd bestämts till den östliga rasen *melanoleuca*. Båda de tidigare västliga individerna har hittats på senhös-

ten, medan fem av sex östliga fåglar setts på våren. Mönstret känns igen från övriga länder i norra Europa med större andel *hispanica* på hösten och *melanoleuca* på våren.

(ARON EDMAN)

Ökenstenskvätta *Oenanthe deserti* (56/56 – 1/1)
Vg: 1 3K+ hane Kvibergsfältet 26.5 (F) (Lennart Strömberg, Bengt Karlsson, Uno Unger).

Årets fynd är det senaste under våren av totalt tio vårfynd och det tredje i maj månad. Majoriteten av fynden har gjorts under höststräcket i slutet av oktober och början av november.

(ARON EDMAN)

Ringtrast *Turdus torquatus*

Det går uppenbarligen bra för ringtrasten i den skandinaviska fjällkedjan. För detta talar såväl rapporter under flyttningstid, där det rapporteras rekordsummor från flera landsdelar, som ett ökat antal rapporter från den södra delen av fjällkedjan. Det bör betonas att våren var sen i den norra delen av fjällen med stora snömängder långt in på sommaren. Det kan ha inneburit dåligt häckningsresultat för ringtrastarna längre norrut i landet. Även när det gäller ringtrasten är det värdefullt att fynd under häckningstid rapporteras med häckningskriterier. Här redovisas häckningar och misstänkta häckningar i den södra delen av fjällkedjan.

Dlr: Häckning: 2 ex. med föda åt ungar Nipfjället, Älvdalen 23–24.7 (Mats Jonsson). Därutöver ett 50-tal rapporter från 9.5 om sjungande och par främst från Nipfjället och Fulufjället, men även bl.a. Grövelsjön och Långfjället, alla i Älvdalens kommun. Dessutom även två fynd i häckningstid från Malung-Sälen (rrk Dlr).

Hjd: Fynd under häckningstid: 29 fynd av 49 individer i för arten lämpliga biotoper utan högre häckningsindicer. Fynd har gjorts på fler lokaler än tidigare (rrk Hjd).

(ANDERS WIRDHEIM)

Rödthalsad trast *Turdus ruficollis* (0/0 – 0/0)

Fynd som inte längre är godkänt för publicering:

2001: *Ly lpm*: 30.4 Hundberg, Adak, Lappland (F 2001:139).

En omgranskning av rapporten gjordes av Raritetskommittén 2012. Av Rk-nytt 2/12 (*Vår Fågelvärld* 6/2012 s. 138) framgår att omgranskningen landade i att dokumentationen och omständigheterna runt fyndet bedömdes som otillräckliga för publicering trots att beskrivningen pekar mot rödthalsad trast. Fyndet stryks därmed. Detta beslut har inte tidigare publicerats i *Fågelåret*.

(ARON EDMAN)

Svarthalsad trast *Turdus atrogularis* (47/47 – 1/1)

Öl: 1 3K+ hona Näsby 7–10.1 (F) (Anders Börjesson, Göran Andersson, Majlis Bergman).

Som så många andra svarthalsade trastar dök denna fågel upp vid en matning i en fågel-skådares trädgård mitt i vintern. Fågeln bestämdes till adult hona och uppvisade vissa diskreta spår av rosttoner i bland annat stjärten vilket kan föra tankarna till den närstående rödhalsade trasten. Dessa teckningar var dock så pass diskreta att Raritetskommittén har valt att publicera den som svarthalsad. Det är inte helt ovanligt med intermediära fåglar i de områden där de två ”nyblivna” arterna överlappar i utbredning.

FOTO: MAGNUS HELLSTRÖM

Svarthalsad trast *Turdus atrogularis*, Näsby (Öl) 9 januari 2015.

Vid ringmärkning på sträcklokaler i södra Sibirien har rapporterats om så mycket som 10 procent intermediära fåglar.

(ARON EDMAN)

Dubbeltrast *Turdus viscivorus*

Medan dubbeltrasten är något av en raritet i stora delar av Sverige vintertid, är den regelbunden i Västmanland och Södermanland. Där är fynden koncentrerade till Mälarens stränder och till områden med mistel. Det ska dock konstateras att även dubbeltrasten blivit talrikare som övervintrare i flera sydsvenska landskap.

Arten har ökat även som häckfågel: Enligt Svensk

Fågeltaxering är beståndet idag ungefär dubbelt så stort som i slutet av 1990-talet (Green m.fl. 2016).

Srm: Drygt 50-talet observationer av övervintrande dubbeltrast både i januari och december. Det stora flertalet obsar från lokaler vid Mälaren och framför allt från områden med mistel (rrk Srm).

Vstm: Vinterfynd (1.1–29.2) om sammanlagt 82 ex. finns rapporterade. Under december månad (1–31.12) rapporterades 16 dubbeltrastar. Det var alltså många rapporterade dubbeltrastar under förvintern, men färre fåglar än vanligt under december månad (rrk Vstm).

(ANDERS WIRDHEIM)

FOTO: MAGNUS ELFVING

Starrsångare *Locustella certhiola* 1K, Häradsskär (Ög) 15 september 2015.

Starrsångare *Locustella certhiola* (1/1 – 1/1)

Ög: 1 1K ringm. Häradsskär 15.9 (F) (Häradskärgruppen Östergötland, Kjell Carlsson).

Osannolikt nog gjordes landets andra fynd av denna superraritet på exakt samma lokal i som förflyndet i oktober 2010. Ringmärkningsverksamheten på Häradsskär har bedrivits 1998–2002 och på nytt sedan 2009, med undantag för 2014 då den låg nere.

(ARON EDMAN)

Gräshoppsångare *Locustella naevia*

Det kan vara läge att rikta lite mera uppmärksamhet på gräshoppsångaren. Flera rrk rapporterar nämligen

om vikande antal. Ett exempel är Öland: ”Det är nu många år sedan någon häckning av gräshoppsångare kunde konstateras eller ens misstänkas på Öland. Fortfarande hörs det fler gräshoppsångare än flodsångare på ön, men om denna utveckling fortsätter så kan det omvända bli verklighet.” (rrk ÖL)

(ANDERS WIRDHEIM)

Flodsångare *Locustella fluviatilis* NT

Totalt 297 sjungande flodsångare 2015 slås bara senaste tre årens markerade topp: 2012 (436), 2013 (856) 2014 (608). Är flodsångaren successivt tillbaka mot normala nivåer igen? Inga riktigt starka häckningsindicium finns detta år.

FOTO: GÖRAN LENZ

Flodsångare *Locustella fluviatilis*, Furulund (Sk) 23 maj 2015.

Nordligt fynd:

Ly lpm: 1 sj. Skarda 25.6 (Erik Rehäll, Henrik Wahlberg). Förmodligen samma fågel som hördes på lokalen 2014.

Höst:

Upl: 1 ex. Horssten 22.8 (Anders Haglund). 1 ex. ringm. Svenska Högarna 31.8 (Bill Douhan).

(FREDRIK FRIBERG)

Vassångare *Locustella luscinioides* NT

Rekordmånga 66 vassångare varav 57 sjungande hannar noterades 2015. Framför allt är det förekomsten i Uppland (19 revir) och Tåkern som sticker ut. Vid Tåkern hittades 14 sjungande hannar vilket innebär en återgång till normal nivå efter 2014

års (förhoppningsvis tillfälliga) nedgång (rrk Ög).

För första gången sedan 1986 finns inga fynd från Skåne. Varför har Skåne långsiktigt stannat kvar på 1970- och 80-talets låga nivå, medan östra Sverige sprungit iväg med antalet fynd? Än en gång kan man fråga sig om vassångarna anländer söderifrån eller om de kommer från östliga populationer.

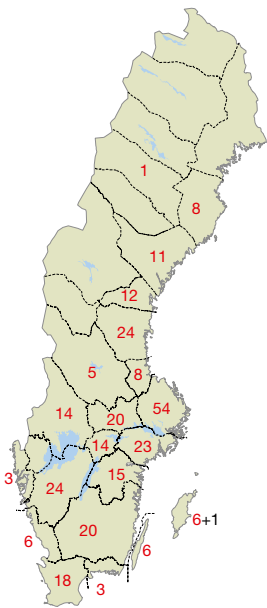
Höstfynd och fynd av intresse avseende häckning:
Sm: 1 1K ringm. Brostugan, Uknö, Västervik 10.9 (Magnus Kasselstrand, Larsgunnar Nilsson m.fl.).

Ög: 2 1K ringm. vid Renstad kanal, 4.7 och 21.7 (Adam Bergner).

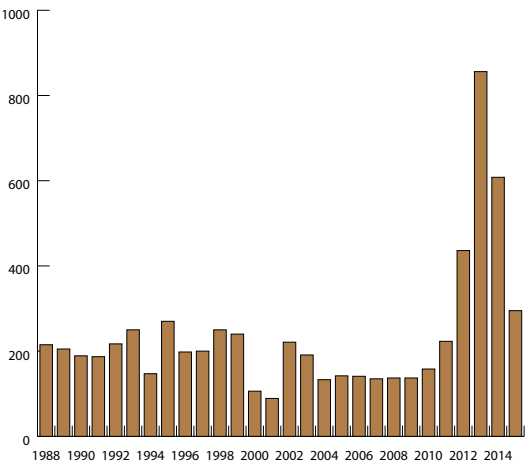
Srm: 1 1K ringm. Idö märkplats, Sörfjärden, Mälaren, Eskilstuna 12.8 (Lars Broberg). 1 ex. ringm. Idö märkplats, Sörfjärden 27.9 (Lars Broberg).

Upl: Inte mindre än 6 sj. Hjälstaviken 14.5 (Pekka Westin). Ungfåglar sågs både i början av juli (Ragnar Hall) samt i slutet på september (Johnny Lindevall m.fl.). Häckning har ägt rum och gissningsvis med två kullar.

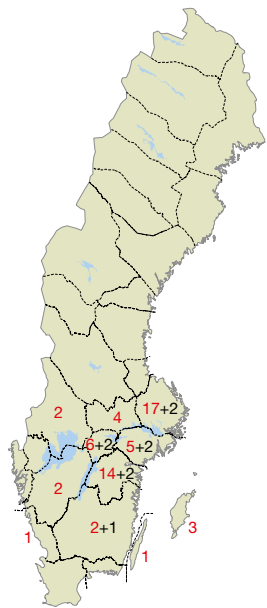
(FREDRIK FRIBERG)

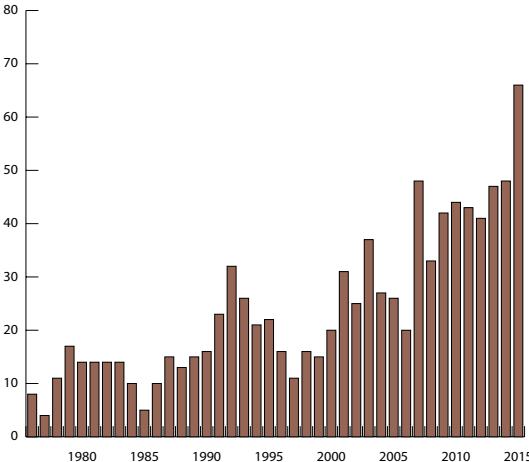
Sjungande flodsångare *Locustella fluviatilis* i Sverige 2015. Övriga fynd anges efter +.

Rapporterade flodsångare *Locustella fluviatilis* i Sverige 1988–2015.

Sjungande vassångare *Locustella luscinioides* i Sverige 2015. Övriga fynd anges efter +.

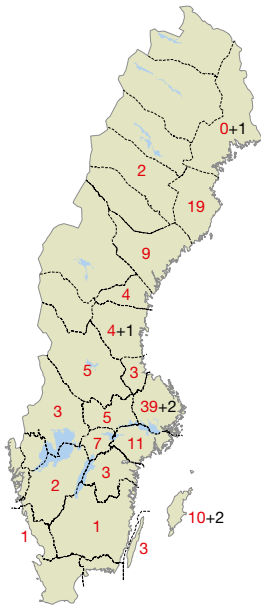

Rapporterade vassångare *Locustella luscinioides* i Sverige 1976–2015.

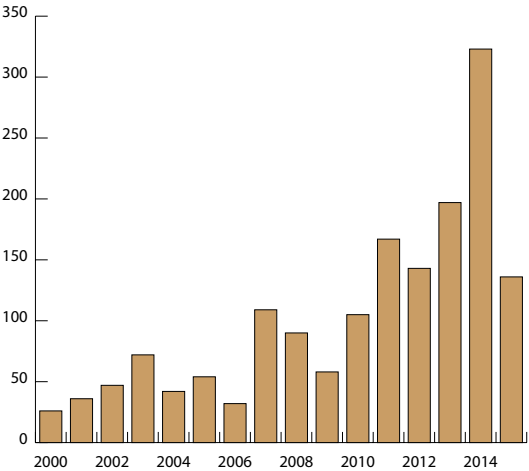
Tabell 31. Genomsnittligt antal vassångare <i>Locustella luscinioides</i> per år under olika perioder 1950–2015.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0	0,9	6,0	12	20	31	48	66

Busksångare *Acrocephalus dumetorum* NT

Med 134 ex. 2015 hade busksångaren sitt sämsta år sedan 2010, men dessförinnan finns inte någon så hög årssumma. Från det särklassiga rekordet på 323 ex. förra året är minskningen på 64 procent! I ”yterområdena” är minskningen än mer extrem. Eller som rrk Ö1 uttrycker det: ”Med endast tre sjungande busksångare i år återgick arten till de brukliga

Sjungande busksångare *Acrocephalus dumetorum* i Sverige 2015. Övriga fynd anges efter +.

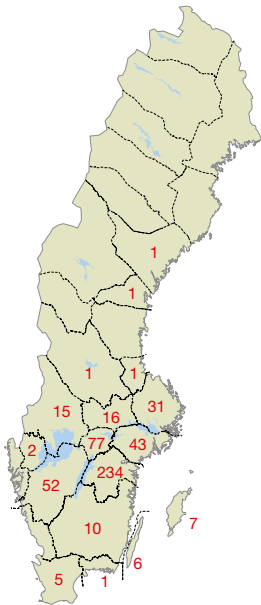
Rapporterade busksångare *Acrocephalus dumetorum* i Sverige 2000–2015.

Tabell 32. Genomsnittligt antal busksångare <i>Acrocephalus dumetorum</i> per år under olika perioder 1950–2015.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,2	1,2	8,3	24	52	57	175	117

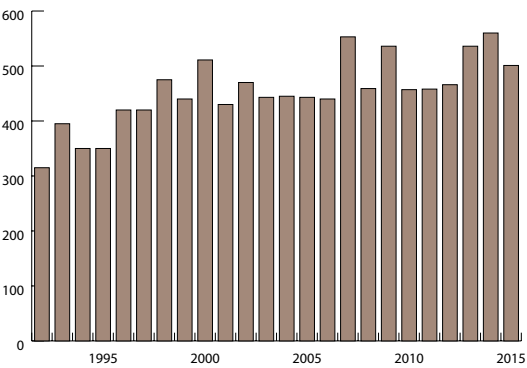
entalsförekomsterna efter 2014 års sanslösa 26 ex.”. Inga fynd finns från Blekinge, Skåne och endast ett längs västkusten.

Uppland, som hade sitt tredje bästa år, noterar: ”Förutom salixodlingar och sjönära buskar är även höstrapsfält en föredragen sångplats för de uppländska busksångarna.” Inga häckningsfynd.

Ly lpm: 1 sj. Tannsele 24.6–1.7 (Isak Vahlström, Per Hansson m.fl.) och 1 sj. Björkberg 23–25.6 (Isak Vahlström, Ulf Ricklund, Per Hansson). Fjärde och femte fyndet i *Ly lpm*.

Sjungande trastsångare *Acrocephalus arundinaceus* i Sverige 2014.

Rapporterade trastsångare *Acrocephalus arundinaceus* i Sverige 1992–2014.

Sent höstfynd:

Nb: 1 1K ringm. Rödkallen, Luleå skg. 28.9 (Robin Isaksson, Staffan Sundin m.fl.). För övrigt Norrbottens enda fynd 2015.

(FREDRIK FRIBERG)

Trastsångare *Acrocephalus arundinaceus* NT

Totalt 501 sjungande hannar – en normal årssumma. Mellan 1995 och 2015 har antalet sjungande hannar legat mellan 420 och 560, med en svag tendens till högre siffror under 2000-talet, framför allt beroende på fler sjungande hannar vid Tåkern.

Vid Tåkern räknades i år 210 sjungande hannar (Adam Bergner) – även med Tåkern-mått mätt en

FOTO: RONNY MALM

Sammetshätta *Sylvia melanocephala* hanne, Södra Lundsjön, Ottenby (Öl) 15 maj 2015.

bra summa. Hela 77 hannar noterades i Närke. I övrigt är förekomsten normal eller i Uppland till och med rätt svag, med en vikande trend sett till de senaste tio åren.

Nordliga fynd:

Dlr: Mistänkt häckning i Kyrkbytjärn, Vika, Falun, där 2 ex. fanns 4.6–19.7. Bl.a. sågs individer med ”något i näbben” vid två tillfällen i juli (Bertil Sjöblom, Lena B. Johansson m.fl.).

Mpd: 1 sj. Tynderösundet 21.6–5.7 (Mattias Edman m.fl.). Åttonde fyndet för Medelpad.

Ång: 1 sj. Fällsvikshamn, Nordingrån, 29.5–30.6 (Thomas Holmberg m.fl.).

(FREDRIK FRIBERG)

Rödstrupig sångare *Sylvia cantillans*

(75/75 – –/–)

Tillägg 2007:

Gtl: 1 2K hanne ringm. Hoburgsklippan 22.5 (F) (Jens Bardtrum, Tommy Lindberg).

Detta fynd har inte tidigare publicerats i *Fågelåret*, men har trots det ingått i totalsumman varför denna inte behöver justeras här. En pågående omgranskning med anledning av artuppdelningen i komplexet ”rödstrupig sångare” gör att kommittén inte tar närmare ställning i det specifika fallet ännu. Inkomna rapporter inom komplexet från 2015 kommer att bedömas inom ramen för omgranskningen.

(ARON EDMAN)

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER

Höksångare *Sylvia nisoria*, Ottenby (Öl) 9 juni 2015.

Sammetshätta *Sylvia melanocephala* (7/7 – 1/1)

Öl: 1 hanne Södra Lundsjön, Ottenby 15.5 (F) (Daniel Andersson, Joachim Groph).

Landets åttonde fynd och Ottenbyområdets fjärde. Arten är en notorisk skulkare och svårupptäckt utanför häckningstid och fram till i år hade endast ett fynd gjorts i fält, resterande fåglar har ringmärkts.

(ARON EDMAN)

Höksångare *Sylvia nisoria* VU

I linje med de senaste åren så är bilden av höksångarens status i Sverige något splittrad. Beståndet på Öland verkar stå sig relativt väl, medan det från andra håll kommer indikationer om att arten går tillbaka

ka. Från flera områden, som normalt hyser häckande höksångare, saknas det uppgifter i år. Positivt är att det åter kom uppgifter om häckande fåglar i Skåne.

Likt de senaste åren så finns det också en hel del fynd från hela landet av unga höksångare under hösten, inte minst av ringmärkta fåglar. Dessa ungfåglars ursprung lämnas öppet för spekulationer. Här nedan redovisas häckningar samt fynd från landskap med få fynd av höksångare.

Sk: Efter ett år (2014) utan häckningsindicer upptäcktes i år 4 ex. i lämplig häckbiotop Burensvik, Dagshög 23.5–28.6 (Mårten Müller). Ett vinterfynd gjordes av en ung höksångare i Burlöv den 28.12, en fågel som sedan fanns kvar på lokalen en bit in på det nya året.

Bl: Inga observationer som pekar på häckning men några tidmässigt intressanta fynd gjordes: 1 hanne sång Ut-längan 31.5–4.7 (Lars-Gunnar Lundquist). 1 hona Ut-längan 6.6 (Lars-Gunnar Lundquist). 1 ex. Torhamns udde 13.6 (Kenny Nordström). Totalt gjordes nio fynd av arten under året vilket är en av de lägsta årssummorna någonsin.

Sm: Tre revir i Kalmar kommun (Peter Sieurin m.fl.) 2014 fanns fyra revir i Kalmar och ett i Oskarshamn. 2013 fanns sex revir i Kalmar och 2012 fanns åtta revir så en minskande trend märks tydligt. Utöver dessa finns en sjungande fågel vid Kalmar Dämme, Kalmar 23.5 (Anders Carlsén).

Öl: Från höksångarens starkaste fäste i Sverige rapporteras observationer under häckningstid från ett relativt stort antal lokaler.

Gtl: Sjungande fåglar hördes på 18 platser varav Stora Karlsö räknas som en plats. På Stora Karlsö fanns 12 permanenta revir (resultat från inventering). Observationer av årsungar har gjorts på flera andra platser vilket kan tyda på oupptäckta revir med häckningar (rrk Gtl).

Srm: Häckning konstaterades på Landsort. Dessutom ytterligare två fynd under häckningstid. Alla observationer i Ytterskärgården (rrk Sthm).

Upl: Två par förefaller ha gått till häckning på Vidinge, Rådmansö, där 2 par sågs under perioden 11.6–5.7 (Robert Bünsow, Bo Hallman och Nils-Olof Jerling). Dessutom ytterligare tre fynd underhäckningstid: 1 hanne sjöng på Måssten 5–23.6 (Åke Berg m.fl.), 2 ex. Horssten 5.6 (Anders Haglund, Fingal Gyllang) och 1 ex. rastade på Röder 5.6 (Magnus Liljefors & Michael Tydén).

Ldr: 1 1K Lindänet, Orsa 28.7 (Magnus Strömberg, Lars-Göran Hansson), 1 1K ringm. Lindänet, Orsa 29.8 (F)(Magnus Strömberg, Lars-Göran Hansson). Fyndet 28.7 är ett anmärkningsvärt tidigt höstfynd. Tidigaste ringmärkta höksångare i Svealands inland under höstflyttningen är 2.8 (Vrm) enligt Artportalen.

Vb: 1 1K ringm. Stora Fjäderägg 10.9 (Aron Dynesius), 1 1K ringm. Stora Fjäderägg 12.9 (Niklas Andersson, Agnes Eriksson).

Nb: 1 1K ringm. Haparanda Sandskär 6.10 (Ulf Öhman,

Inger Brännström m.fl.). Åttonde fyndet i Nb och det senaste höstfyndet någonsin i landskapet.

Jmt: 1 1K ringm. Handöl 21.8 (Thomas Holmberg). Jämtlands fjärde fynd totalt och det tredje ringmärkningsfyndet i Handöl.

(MAGNUS STRÖMBERG)

Svarthätta *Sylvia atricapilla*

Svarthättan övervintrar i allt större antal i Sverige, och under året konstaterades den första genomförda övervintringen i Norrbotten. Även i övriga landet ökar antalet rapporter om övervintrande svarthättor, exempelvis fanns 4 ex. i en och samma trädgård i Halmstad, Hl, i februari. Bakom denna trend står sannolikt i första hand fågelmatning-

FOTO: ANITA ÖCKNER

Svarthätta *Sylvia atricapilla* hanne, en av fyra individer som övervintrade i samma område i Halmstad 2014/15.

ar, men förmodligen spelar även en ökad tillgång på lämpliga bärbuskar i trädgårdar och kommunala planteringar en roll.

Hl: Upp till 4 ex. (2 hannar och 2 honor) vid en fågelmatning i Halmstad 1.1–21.3 (Anita Öckner).

Nb: 2 hannar Stenbäcken, Kalix 1.1–8.4 (Kirsi Gustafsson m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Lundsångare *Phylloscopus trochiloides* NT

Ett magert år jämfört med övriga år på 2010-talet. Totalt rapporterades 97 fynd, jämfört med 121 fynd 2010, 153 fynd 2011, 197 fynd 2012, 308 fynd 2013 och ca 280 fynd 2014. Inte heller kon-

staterades det någon häckning, vilket gjordes de fyra föregående säsongerna.

Landskapsvis fördelas fynden på Sk (4), Bl (2), Sm/H (1), Öl (26), Gtl (30), Srm (3), Upl (3), Vrm (1), Dlr (1), Gstr (1), Hls (2), Mpd (2), Ång (5), Vb (13), Nb (2) och Lu lpm (1).

En kommentar från rrk Gtl är talande för säsongen: "En tillbakagång jämfört med de tre senaste åren. Antalet varierar mellan åren, och i ett längre tidsperspektiv var det ett ganska bra år."

Anmärkningsvärt:

Lu lpm: 1 sj. Snosudden 19.6 (Mats Bergquist) var det tionde fyndet i *Lu lpm*.

(LARS LINDELL)

FOTO: KRISTER CARLSSON

Lundsångare *Phylloscopus trochiloides*, Grönhögen (Öl) 6 juni 2015.

Nordsångare *Phylloscopus borealis* EN

För tredje året i rad en mycket låg årssumma, endast tre fynd av fyra fåglar. På längre sikt finns en svagt nedåtgående tendens (Tab. 33). Udda är att ett av fynden gjordes i Götaland.

Bl: 1 ex. Stenshamn, Utlängan 23.9 (F) (Lars-Gunnar Lundquist, Per-Eric Betzholtz, Fredrik Lennartsson m.fl.). Ny art för Blekinge och blott det fjärde fyndet i Götaland hittills.

Nb: 1 ex. Stora Mäjärvträsket, standardrutt 27L2h 17.6 (Gustav Eriksson, Peder Winding, Jesper Wadstein).

T lpm: 2 ex. parning/parningsceremonier Abisko östra tunnelmyningen, Abisko NP 17.6–22.7 (Per-Erik Holmlund, Simon Jakobsson, Thomas Karlsson m.fl.).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus*

Med totalt 52 ex. hamnar vi nära medelvärdet för 2000-talet, men det ska poängteras att årssumman höjs rejält av Öl, där drygt hälften av årets fåglar sågs. Att en stor andel av fynden görs på Öl är inget unikt, men detta år var skillnaden mellan Öl och övriga landet större än normalt. I ett lite längre perspektiv kan en svagt nedåtgående trend skönjas för arten i landet (se Tabell). Årets fåglar fördelas månadsvis på sep (2), okt (40) och nov (3). Landskapsvis är fördelningen Sk (3), Bl (2), Öl (29), Gtl (6), Hl (1), Srm (4), Upl (1), Gstr (2), Hls (1), Ång (1), Vb (1) och Nb (1).

Ång: 1 ex. Fällsvikshamn, Nordingrå, 28.9 (Thomas Holmberg). Åttonde fyndet i Ång.

(ANDERS WIRDHEIM)

Tajgasångare *Phylloscopus inornatus*

Med ca 450 ex. blev även 2015 ett rekordår. Tre år i rad har nu tajgasångaren noterats i antal som legat runt 400 ex. Samtliga fynd detta år är från hösten, där det tidigaste gjordes redan 12.8 på Gtl och det senaste 7.11 på Öl. Gotlandsfyndet är anmärkningsvärt eftersom det gällde en ad. fågel (2K+). Detta fynd kan möjligen stärka misstankarna om att tajgasångaren expanderat så långt västerut i Ryssland att den börjat utveckla en ny, västlig eller sydvästlig flyttningsriktning.

Landskapsvis fördelas fynden på Sk (38), Bl (14), Sm (10), Öl (75), Gtl (25), Hl (13), Boh (9), Vg (4), Ög (12), Srm (42–52), Upl (62), Vstm (1), Vrm (5), Gstr (14), Hls (7), Mpd (3), Ång (5) Vb (ca 60), Nb (39), Jmt (1) Ly lpm (4), P lpm (1), Lu lpm (1) och T lpm (2).

Anmärkningsvärda fynd:

Gtl: 1 2K+ ringmärktes Hoburgsklippan, Hoburgen 12.8 (Per Johan Ulfendahl, Anders Tengholm, Matti Eriksson).

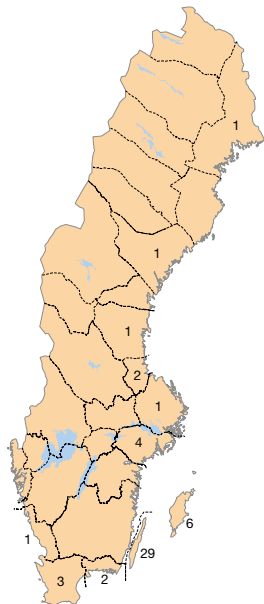
Jmt: 1 ex. ringm. Handöl 6.9 (rrk Jmt).

Ly lpm: 1 ex. Badsjön, Storuman 11.9 (Håkan Rune, Mattias Gimvall, Ulf Andersson). 1 ex. Rankbäck-

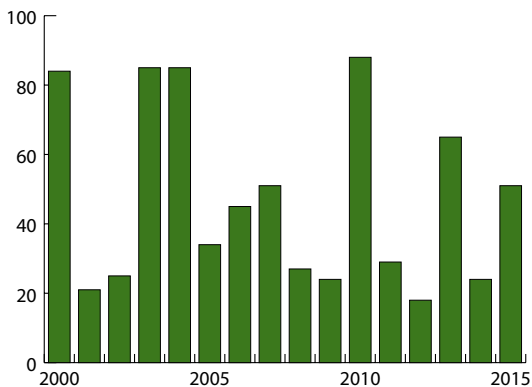
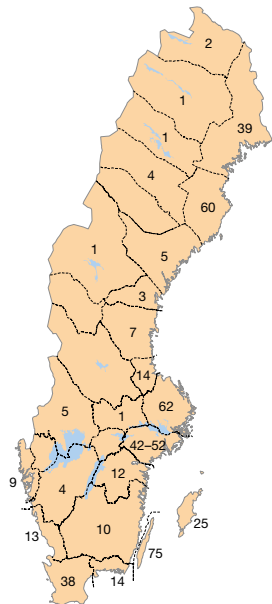
Tabell 33. Genomsnittligt antal nordsångare *Phylloscopus borealis* per år under olika perioder 1950–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
4,0	2,7	3,8	3,8	7,5	7,4	4,5	4

Kungsfågelsångare

Tajgasångare

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus* i Sverige 2000–2015.

Kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus* och tajgasångare *Phylloscopus inornatus* i Sverige hösten 2015.

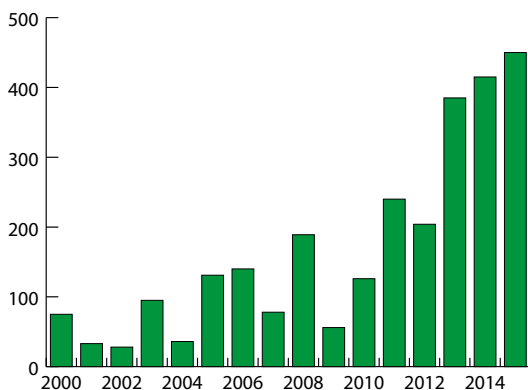
en 16,9 (Bernt-Erik Nordenström). 1 ex. Rankbäck-
en 22,9 (Bernt-Erik Nordenström). 1 ex. Rankbäck-
27,9 (Bernt-Erik Nordenström). Åttonde till elfte fyn-
det i Ly lpm.

P lpm: 1 ex. Svedjan, Glommersträsk 12,9 (Monica Berg-
gren). Första fyndet i *P lpm*.

Lu lpm: 1 ex. Nikkaloukta 5,9 (Ulf Gärdenfors). Första
fyndet i *Lu lpm*.

T lpm: 1 ex. NV om Rautas, Rautas stn. 15,9 (Erik Ed-
vardsson). 1 ex. NV om Krokvik, Krokvik stn. 16,9
(Erik Edvardsson). Åttonde och nionde fyndet i *T lpm*.

(ANDERS WIRDHEIM)

Tajgasångare *Phylloscopus inornatus* i Sverige 2000–2015.

Tabell 34. Genomsnittligt antal kungsfågelsångare *Phylloscopus proregulus* per år under olika perioder 1950–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,3	1,1	2,8	26	67	48	46	52

Tabell 35. Genomsnittligt antal tajgasångare *Phylloscopus inornatus* per år under olika perioder 1950–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0	1,8	3,1	36	32	86	303	450

Tabell 36. Genomsnittligt antal videsångare *Phylloscopus schwarzi* per år under olika perioder 1950–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0	0,2	0,3	1,2	2,5	3,2	1,7	2

Tabell 37. Genomsnittligt antal brunsångare *Phylloscopus fuscatus* per år under olika perioder 1950–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0	0,1	0	2,2	2,3	3,4	6,2	7

Bergtajgasångare *Phylloscopus humei*

(71/71 – 4/4)

Öl: 1 ex. ringm. Ölands södra udde 4.10 (F) (Ottensby fågelstation, Joakim Granholm), 1 ex. Stenåsabadet 17–21.10 (F) (Mathias Theander m.fl.), 1 ex. Naturbokhandeln, Stenåsa 19.10 (F) (Markus Tallroth).

Gtl: 1 ex. Närsholmen 6.10 (F) (Jörgen Petersson).

Tillägg 1996:

Öl: 1 ex. ringm. Ölands södra udde 26.10 (F) (Ottensby fågelstation, Magnus Hellström, Daniel Bengtsson).

Under tioårsperioden 2006–2015 var arten årlig i Sverige och totalt gjordes 46 fynd. Uppträdandet har fluktuerat kraftigt mellan åren med bottennoteringar om ett enda fynd 2010 respektive 2012

FOTO: FREDRIK STRÖM

Bergtajgasångare *Phylloscopus humei*, Närsholmen (Gtl) 6 oktober 2015.

till hela tio fynd 2011. Totalt fyra fynd från 2015 får därför anses var en hyfsad årsiffra. Fyndet från 1996 upptäcktes i Ottensby fågelstations fotoarkiv. Den tidigare totalsumman har justerats med hänsyn till det fyndet.

(MAGNUS CORELL)

Videsångare *Phylloscopus schwarzi*

Två fynd under året av denna sibiriska sångare ligger strax under genomsnittet för de senaste 25 åren. Arten är inte årlig i Sverige, men antalet fynd varierar ganska kraftigt från år till år – mellan 0 (2008) och 11 (2005). De svenska fynden (totalt 86 genom åren) visar en kulmen under inledningen av okto-

ber. Motsvarande topp ligger mot slutet av månaden på Brittiska öarna.

Ög: 1 ex. uppehöll sig runt Alkäret och Videviken – som nu gör skäl för sitt namn – på Håradsskär 24–25.9 (Adam Bergner m.fl.). Detta var landskapets och öns tredje fynd; senast arten noterades var år 2000.

Upl: 1 ex. ringm. Svenska Högarne 13.10 (Bill Douhan).

(ANDERS WIRDHEIM)

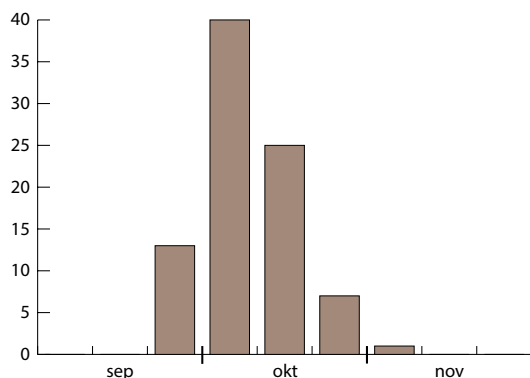
Brunsångare *Phylloscopus fuscatus*

Totalt 7 ex. av denna sibiriska sångare, som oftast avslöjar sig genom locklätet, är över genomsnittet sedan millennieskiftet men inte något rekord (13 ex. 2013). Samtliga fynd gjordes i oktober, den

FOTO: GÖRAN LENZ

Brunsångare *Phylloscopus fuscatus*, Sibbarp, Malmö (Sk) 18 oktober 2015.

Samtliga fynd av videsångare *Phylloscopus schwarzi* (N=86) i Sverige redovisade per tiodagarsperiod.

månad som kan sägas vara brunsångar-månaden i Sverige, och sex av de sju fynden under perioden 7–19.10.

Sk: 1 ex. Ödammen, Ribersborg 18.10 (Oskar Löfgren m.fl.).

Bl: 1 ex. Gö hamn 19.10 (F) (Fredrik Lennartsson). 1 ex. ringm. Utklippan 30.10 (F) (Utklippans fågelstation m.fl.).

Öl: 1 ex. Hålnäsdungen, Sandby skjutfält 7.10 (Magnus Elfving m.fl.). 1 ex. Hålnäsdungen, Sandby skjutfält 9–10.10 (Jonas Bonnedahl m.fl.). 1 ex. Skärlöv 14.10 (Johan Myhrer, Roland Björkestedt m.fl.). Rrk Öl har bedömt att det rörde sig om två olika brunsångare i Hålnäsdungen eftersom fågeln från 7.10 inte kunde återfinnas dagen därpå trots omfattande eftersök.

FOTO: CHRISTER LARSSON

Bergsångare *Phylloscopus bonelli*, ringmärkt på Stora Fjäderägg (Vb), 29 augusti 2015.

Gtl: 1 ex. Djaupdy, När, 9.10 (Anton Kvarnbäck, Martin Kvarnbäck, Olle Kvarnbäck m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Bergsångare *Sylvia bonelli* (11/11 – 1/1)

Vb: 1 ex. ringm. 29.8 Stora Fjäderägg (F, DNA Stervander, M, 2016) (Stora Fjäderäggs fågelstation, Christer Larsson).

Tillägg 1953:

Öl: 1 1K hane insamlad Södra udden, Ottenby, Öland (DNA, NRM-CGI-000130) (VF 28:130, F 2004:150, VF 1/2011 s. 39).

Artbestämningen av fyndet på Stora Fjäderägg har bekräftats genom DNA-analys. Individens från 1953

fångades och samlades in och finns i dag i NRM:s samlingar. Fågeln utgjorde under många år Sveriges första fynd av bergsångare. I samband med splitten av berg- och balkansångare under första halvan av 00-talet lämnade Raritetskommittén individen obestämd vid omgranskningen av samtliga svenska fynd av ”bergsångare”. Den publicerades därför i Fågelåret 2004 som ob. berg/balkansångare. Hösten 2010 omgranskade Raritetskommittén fyndet och bestämde den utifrån måtten till bergsångare, ett beslut som inte tidigare har publicerats i *Fågelåret*. Hösten 2015 kontaktade Raritetskommittén Centrum för genetiska identifiering vid NRM och väckte frågan om sekvensering, vilken genomfördes. Resultatet bekräftade att fågeln var en *P. bonelli*, dvs. bergsångare. Ottenbyfyndet utgör alltså – återigen – Sveriges första fynd av arten, med nära 40 års marginal till det andra fyndet i ordningen, vilket gjordes 1992. Den tidigare totalsumman har justerats med hänsyn till fyndet från 1953. Fyndet på Stora Fjäderägg är det första för Västerbotten och det nordligaste i Sverige, näst efter en individ som sågs på Rödkallen, Norrbotten, 23–26.9 2011.

(MAGNUS CORELL)

Gransångare *Phylloscopus collybita*

Det ser nu ut som att de båda underarter av gransångare som förekommer i Sverige är på väg att mötas. Sedan den sydliga underarten *collybita* började sin invandring söderifrån på 1970-talet har den stadigt expanderat norrut genom Götaland och nu uppenbarligen även nått Svealand. Samtidigt har den nordliga underarten *abietinus* expanderat söderut. Denna underart, som tidigare var knuten till Norrland och nordligaste Svealand, har mer än fördubblat sitt svenska bestånd sedan millennieskiftet enligt Svensk Fågeltaxering (Green m.fl. 2016). Dessa båda expansioner avspeglas i flera landskap runt Mälardalen. Exempelvis har antalet observationer i Vstm ökat drastiskt sedan ett tiotal år. Fynden under häckningstid var under 2015 fler än något tidigare år (rrk Vstm). En fråga är förstås varifrån expansionen kommer, söderifrån (den sydliga *collybita*) eller norrifrån (*abietinus*). Svaret är möjligen att de båda formerna nu möts. Att den sydliga underarten nu nått Mälardalen är nog det ökande antalet fynd i Srm exempel på. Under 2015 noterades där rekord i antal sjungande hannar under häckningstid, då 25 ex. hördes (rrk Srm).

Noterbart när det gäller gransångaren är också att den nu tycks vara på väg att bli en regelbunden övervintrade i södra Sverige. Landskapsvis fördelas

antalet fynd i jan-feb enligt följande: Sk (12), Bl (1), Sm (2), Öl (1), Gtl (6), Hl (6) och Vg (1). Även i dec gjordes ett stort antal fynd och från nov finns observationer så långt norrut som i Nb, för övrigt det första novemberfyndet i landskapet (rrk Nb).

(ANDERS WIRDHEIM)

Fynd av rasen:

Phylloscopus collybita tristis

Totalt 37 fynd godkända av resp. rrk. Från mitten av september till början av november noterades förhållandevis många gransångare som visade upp karaktärer som pekar åt ett östligt ursprung, dvs. grå alternativt bruntonade med ytterst lite gröna/gula inslag i fjäderdräkten. Denna underart har sitt utbredningsområde i Uralregionen och vidare österut genom Ryssland till Bajkalsjön i söder och till Kolymafloden i nordost. Ett ökat antal vår- och försommarfynd i Finland antyder att denna underart är på expansion västerut. Notera att det under 2015 gjordes ett vårfynd på Gtl och ett försommarfynd (en sjungande fågel) i Nb.

Sk: 1 ex. Vannebergaholmsfuret 18.10 (Hans Cronert), 1 1K ringm. Bingsmarken 27.10 (Bo Petersson), 1 1K ringm. Torreberga 1.11 (Stefan Malm, Peter Malm), 1 ex. Nabben, Falsterbo 4.11 (Raul Vicente, Mikael Olofsson, Nils Kjellén), 1 ex. Löddesnäs 4.11 (Lars Nilsson), 1 ex. Tommarps sjö, Östra Tommarp 4.11 (Magnus Ullman).

Bl: 1 ex. ringm. Torhamns udde 18.9 (F) (Torhamns fågelstation m.fl.).

Sm: 1 ex. ringm. Brostugan, Uknö, Västervik 26.9 (Mathias Näslund, Kent Gullquist m.fl.). 1 ex. ringm. Brostugan, Uknö, Västervik 19.10 (Magnus Kasselstrand). 1 1K ringm. Djurle våtmark, Djurle myr 29.10 (Ronny Johansson).

Öl: 1 ex. ringm. Ottenby fågelstation, Ottenby 28.9 (Fredrik Ström, Joakim Granholm, Henrik Larsson m.fl.). 1 ex. ringm. Ottenby fågelstation 4.10 (Markus Tallroth, Joakim Granholm m.fl.). 1 ex. Taldunge S Triberga läge 4.10 (Mattias Nilsson). 1 ex. Skärlov 5.10 (Johan Myhrer). 1 ex. Kungsgården, Ottenby 7.10 (Henrik Larsson). 1 ex. Näsby 17.10 (Johannes Rydström). 1 ex. Parboäng badplats 17.10 (Måns Grundsten, Krister Nordin). 1 ex. Södra lundspetsen, Ottenby 20.10 (Jens Wikström, Joel Hallingfors). 1 ex. söder Stenåsadet 1.11 (Mats Waern, Mats Wallin, Håkan Örtman). 1 ex. ringm. Ottenby fågelstation, Ottenby 5.11 (Joakim Granholm m.fl.).

Gtl: 1 ex. ringm. Hoburgsklippan, 20.5 (Mikael Larsson, Ola Sångberg m.fl.). 1 ex. Stockvikens fågeltorn, 21.10 (Fredrik Ström).

Hl: 1 1K ringm. Getteröns fågelstation 11.10 (Margareta Wilhelmsson). 1 ex. ringm. Grötvik 30.10 (Tommie Fagerberg m.fl.) 1 1K ringm. Getteröns fågelstation 15.11 (Margareta Wilhelmsson m.fl.).

Boh: 1 ex. Röro 30.10 (Stefan Svanberg m.fl.). 1 ex. Tors-

landaviken 3.12 (Niklas Aronsson). 1 ex. Torslandaviken 28.12 (Peter Nilsson m.fl.).

Vg: 1 ex. Karholmsdammen, Torslandaviken 17.10 (Fredrik Åstrand m.fl.).

Srm: 1 ex. Hävringe 24.9 (Kalle Brinell, Niklas Liljebäck, Tomas Widlund), 1 ex. Landsort 24.9 (Rasmus Ellby), 1 ex. rast. Gamla Oxelösund, Oxelösund 25.9 (Kalle Brinell, Lennart Wahlén), 1 ex. ringm. Landsort 26.9 (Peder Winding m.fl.), 1 ex. Häggnäsviken, Tullgarn 5.10 (Stefan Clason), 1 ex. ringm. Landsort 21.10 (Monica Thelin, Landsorts fstn).

Hk: 1 ex. rast. Prästgrundet 21.9 (Stefan Persson, Tord Swales). 2 ex. rast. Prästgrundet 26.9 (Stefan Persson, Robert Lindberg). 1 ex. rast. Prästgrundet 7.10 (Stefan Persson, Tord Swales, Mats Axbrink).

FOTO: HANS CRONERT/SKÅNSKA BILDER

Gransångare av rasen *Phylloscopus collybita tristis*, Vannebergaholmsfuret, (Sk) 18 oktober 2015.

Vb: 1 ex. rast. Holmögdad 10.10 (Niklas Andersson), 1 ex. rast. Blågrundsudden, Sörmjöle 17.10 (Micael Jonsson).

Nb: 1 sj. Stora Mjårvträsket 17.6 (Gustav Eriksson, Peder Winding, Jesper Wadstein). 1 ex. Rödkallen, Luleå skg. 12–18.9 (Andreas Livbom, Mårten Müller, Stefan Holmberg).

(ANDERS WIRDHEIM)

Iberisk gransångare *Phylloscopus ibericus*

(3/3 – 2/2)

Öl: 1 sj. Norra lunden, Ottenby 20.5 (F, B) (Magnus Hellström).

Vg: 1 sj. Vargö 2.5–15.6 (F, B) (Bengt Karlsson, Jan Mogoll).

Det har dröjt med ytterligare godkända fynd av ibe-
risk gransångare – de tidigare fynden är från Upp-
land 2002, Skåne 2004 och Halland 2007. Således
ny art för både Öland och Västergötland.

(MAGNUS CORELL)

Brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapilla* VU

Även om årets totalsumma hamnar en bra bit under
2014 års rekordnotering (ca 360 jämfört med 550),
kan vi nu konstatera att brandkronad kungsfågel på
allvar har etablerat sig i södra Sverige. Sedan ganska
många år häckar den regelbundet i Sk och Hl, och
2015 noterades även en trolig häckning i Bl och en
säker på Öl. Ett noggrannare eftersök i lämpliga

FOTO: MATTIAS ULLMAN

Brandkronad kungsfågel *Regulus ignicapilla*, Smyge-
huk (Sk) 4 april 2015.

miljöer skulle säkert ge betydligt flera revir – även
längre norrut i Götaland. Den brandkronade före-
kommer i flera barrskogsmiljöer men verkar längs
nordgränsen av sitt utbredningsområde föredra
dungar med gran eller lärk (eller enskilda träd) i löv-
skogsdominerade områden.

Fynd som tyder på häckning:

Sk: Under häckningstid noterades 18 revir och häckning
kunde konstateras i Bivackskogen, Ravlunda skjutfält

(Ulf Gärdenfors). Vid Falsterbo fågelstation ringmärk-
tes 31 ex., vilket är den högsta årssumman hittills (Fal-
sterbo fstn).

Bl: Trolig häckning: Ett par höll revir vid Gö udde 18.4–7.5
(Fredrik Lennartsson, Per Linde, Thomas Rodeson m.fl.).

Öl: Ett par häckade Trollskogen, Böda (rrk Öl). Första
konstaterade häckningen på Öl.

Hl: Revirhävande individer fanns på tio lokaler (rrk Hl).

Fynd norr om Hl–Sk–Bl–Öl–Gtl:

Sm: 1 sj. Nyponkullen, Norrahammar, 18.5 (Magnus
Blom m.fl.)

Bob: 1 2K hona ringm. Grosshamn, Ramsviklandet 25.5
(Peder Kinberg). 1 hane Karingön, Orust 11.10 (Max
Allan Niklasson). 1 hane Härön, Tjörn 23.10 (Lasse
Svensson, Petra Söderqvist).

Vg: Under våren noterades fyra sjungande hanner, varav 2
hävde revir på samma lokal i nästan en månad i maj–
juni och de övriga två hördes sjungande på olika loka-
ler under endast en dag i maj. Även hösten gav ett fynd,
under november, och det är första höstfyndet rappor-
terat på Artportalen från rapportområdet (rrk Vg)!

Nrk: 1 ex. Nasta, Örebro 14.11 (Stefan Risberg).

Srm: 1 ex. Reveln, Torö 20.9 (Mats Janson) och 1 ex. Re-
veln, Torö 9.10 (Magnus Glennstål).

Upl: 1 hona ringm. på Svenska högarna 30.4 (Bill Dou-
han & Zackarias Svensson). Femte fyndet i Upl rap-
portområde.

Vrm: 1 hane Stolpetorps motionsbana, Karlskoga 23.5-
11.7 (Stefan Göransson, Margareta Dannegren m.fl.).
1 1K hane ringm. Hammarö fågelstation 4.10 (Sven
Larsson, Anders Melin, Bimbi Ollberg m.fl.). 1 1K
ringm.t Hammarö fågelstation 27.10 (Sven Larsson,
Roine Magnusson, Lars-Erik Larsson m.fl.). Andra till
fjärde fynden i Vrm.

(ANDERS WIRDHEIM)

Mindre flugsnappare *Ficedula parva*

Ca 10 häckningar samt runt 225 sjungande indivi-
der. I stort är det som under 2013–2014, vilket var
år med jämförelsevis många sjungande individer.
Samtliga de tre senaste åren har haft sjungande fåg-
lar klart över tidigare ”normalantal” som var 80–90
sjungande. Arten är väl spridd med rapporter från
26 rrk-områden.

Ås lpm: 1 honf. Långmyran, Lomsjö 12.5 (André Ahl-
berg, Tyrone Stenlund) utgjorde femte fyndet i Ås lpm.
Upl: antalet rastare under hösten var även detta år stort,
t.ex. 60 ex. enbart på Svenska Högarna från slutet av au-
gusti till mitten av oktober.

(LARS LINDELL)

Tabell 38. Genomsnittligt antal brandkronade kungsfåglar <i>Regulus ignicapilla</i> per år under olika perioder 1950–2015.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,3	4,1	10	14	35	96	262	360

Halsbandsflugsnappare *Ficedula albicollis*

Förekomsten av halsbandsflugsnappare utanför häckningsområdet på Öland och på Gotland var relativt normal, men notera att Skåne helt saknar vårfynd för första gången på många år. I Skåne är ihållande ostvindar under artens sträckperiod från slutet på april och början på maj en förutsättning för höga antal, vilka uteblev 2015. Medelvärdet för den senaste tioårsperioden ligger på 7 ex. med antal pendlande från 1–21 ex.

Sk: 1 1K ringm. Bingsmarken, Bingsmarken 21.8 (Bo Petersson). Endast det 6:e höstfyndet i landskapet och den tredje ringmärkta i Bingsmarken. Samtliga gjorda under augusti och september.

Skäggmes *Panurus biarmicus* hanne, Hjälstaviken (Upl) 23 september 2015.

Bl: 14 vårfåglar noterade. Höstfynd: 1 honf. Munkahusviken 17.9 (Tommy Petersson, Rune Svensson). Fågeln vid Munkahusviken utgör nytt fenelogirekord för landskapet. Tidigare rekord var från 3.9 1994 från Ut-klippan (FBI 31: 110). Årets höstfynd är dessutom det första sedan 2011, då en fågel blev ringmärkt på Torhamns fågelstation 21.8.

Sm/H: En häckning och fynd på sex andra lokaler i Kalmar. Därtill ett fynd från Oskarshamn.

Ög: Två hannar, en ad. och en 2K, sågs på Hårdsskär 10.5 (Claes Nilsson m.fl.), och en hanne sågs på Gräsmarö samma datum (Lars Hedenström). Fynden av halsbandsflugsnappare har ökat markant i skärgården, förmodligen på grund av ökad skådaraktivitet.

Srm: Totalt 13 ex. Landsort 2–22.5 (Niklas Näsander, Pe-

der Winding m.fl.). 1 par Reveln, Torö 6–26.5 (Anders Vestlund m.fl.). 1 ad. hanne ringm. Ålandsskär, Huvudskär 13.5 (Mats Gothnier, Sören Lindén). 1 ad. hanne rast. Arbottna 23.5 (Eivor Bernas, Kjell Carlsson). 1 ex. Torö 2.7 (Berth Nygren).

Upl: Totalt 5 ex. Svenska högarna 7–13.5 (Bill Douhan m.fl.), totalt 7 ex. Horsten 17–30.5 (Anders Haglund m.fl.). Dessutom 1 2K hanne sj. Solberga 606, Runmarö skärgård 22.5 (Anders Haglund).

(FREDRIK FRIBERG)

Skäggmes *Panurus biarmicus* NT

Skäggmesen ser nu ut att ha tagit tillbaka all den mark som förlorades under de stränga vintrarna 2009/10 och 2010/11. Från flera landskap rappor-

FOTO: PER LINDQUIST

teras om goda år med många häckningar och stora antal under hösten. Att några av de gamla kärnlandskapen väljer att inte rapportera alls eller enbart summariskt kan nog ses som ytterligare tecken på att arten åter är talrik. Ett exempel på ett kärnlandskap med fylligare rapport är Ög (vars rapport återges här).

Inga rapporter kom dock från Norrland detta år, utan de nordligaste är från Dlr, där ett av fynden gjordes under häckningstid.

Ög: Ett riktigt bra år för arten, med observationer från många håll i landskapet. Under hösten sågs stora flockar vid Svensksundsviken med som mest ca 60 ex. 3.10 (Fredrik Sahlin). På flera lokaler fanns också 1K-fåglar:

2 ex. sågs vid Beteby 28.5 (Magnus Bergvall), 6 ex. vid Svendsundsviken 4.6 (Fredrick Lindmark), 2–4 ex. vid Beteby från 18.7 och ett par veckor framåt (Åke Jernberger m.fl.), 3 ex. vid Fossalaviken, Boren 28.7 (Christer Eriksson) och slutligen 3 ex. vid Bråborg 13.8 (Ingemar Karlström). Vid Tåkern ringmärktes 203 ex. under året (Adam Bergner).

Dlr: 1–2 ex. vid Norrviken, Sollerön, Mora 24.6–3.8 (Thomas Westin, Christina Jönsson, Göran Moheim m.fl.). På samma lokal hördes 2 ex. 27–30.12 (Roger Mellroth, Christina Jönsson, Thomas Westin). 3 ex. Säviken, Fors, Avesta 13.10 (Kjell Gustavsson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Stjærtmes *Aegithalos caudatus*

Fynd av rasen:

Aegithalos c. europaeus "Kontinental stjærtmes"
Som vanligt dominerar Skåne fyndbilden, men denna kontinentala underart ses tillfälligt även längre norrut i landet.

Sk: Totalt 16 fynd har rapporterats (med viss reservation för intermediära individer) rörande 22 ex. fördelade månadsvis: jan (2), feb (2), mars (4), april (1), okt (3) och nov (3).

Bl: 1 ex. Sandvik, Hasslö 19.10 (Jonas Persson). 1 ex. Ut-längan 7.11 (Linus Almqvist, Lars-Gunnar Lundquist).

Vg: 1 ex. Uddared, Sävåen Floda 15.1 (Tomas Bergsand). 1 ex. Hållsdammen, Hökensås 18.3 (Ewa Lilliesköld).

(ANDERS WIRDHEIM)

Entita *Poecile palustris*

Nordgränsen för entitans svenska utbredningsområde går från *Dlr* till *Gstr* och det är ytterst ovanligt med fynd längre norrut än så. Två år i rad har emellertid väl dokumenterade fynd gjorts i *Jmt*.

Jmt: 1 ex. Huså, Kall 21.10–17.11 (Thomas Nyberg, Johan Råghall m.fl.). För andra året i rad upptäcktes en entita vid fågelmatningar i Huså! Troligen har både denna och fjolårets tita (som med stor sannolikhet inte var samma individ) kommit upp från närbelägna Trøndelag i Norge där arten är mera frekvent.

(ANDERS WIRDHEIM)

Lappmes *Poecile cinctus* VU

Lappmesen har haft en tydligt nedåtgående trend i Sverige sedan millennieskiftet, något som framgått såväl av fågelrapporteringen som genom Svensk Fågeltaxerings standardrutter. Under 2015 noterades dock det hittills högsta antalet på standardrutterna (48 ex.). Spontanrapporteringen ger ingen rättvisande bild, men häckningsfynd noterades söderut till *Hjd*. Utanför häckningstid gjordes enstaka observationer ner till *Mpd*.

Med tanke på artens brydsamma situation i lan-

det är det önskvärt att ornitologer på besök i norr rapporterar alla fynd av lappmes under häckningstid med häckningskriterier.

Nb: Inga häckningar rapporterade, men ett fynd i Älvsbyn av en varnande fågel tyder på häckning (rrk *Nb*).

Hjd: En konstaterad häckning och ytterligare två observationer under häckningstid (rrk *Hjd*).

Jmt: Fem observationer under häckningstid i lämplig biotop (rrk *Jmt*).

S Lpl: Inga fynd rapporterade under juni–juli (rrk *S Lpl*).

N Lpl: Totalt 16 häckningsfynd är fler än normalt. Inga häckningar rapporterade från *P lpm* i år (rrk *N Lpl*).

(ANDERS WIRDHEIM)

Nötväcka *Sitta europaea*

Nötväckans expansion fortsätter norrut, och arten ses numera regelbundet längs kustlandet upp till Norrbotten, där den också häckar åtminstone i Piteå kommun. De många fynden i norra halvan av Lappland pekar också mot en expansion in mot fjällvärlden. När *Svensk fågelatlas* genomfördes åren 1973–84 gick artens nordgräns i södra Hälsingland med en mindre utpost i Medelpads älvdalar. Numera är den väletablerad upp till södra Lappland och Norrbottens kustland, där den finns i de flesta tätorterna och större byarna. Men relativt få fynd görs utanför bebyggelse.

Vb: Liksom fjolåret häckande i år minst 11 par. Ytterligare drygt 75 fynd föreligger från andra lokaler, men lämpliga häckningsbiotoper. Arten ökar fortfarande i landskapet, och fynd i inlandet är inte längre alltför ovanliga.

Nb: Nötväckan har sin starkaste population i Pitea-trakten där den setts på 17 lokaler. Häckningar, där bofynd gjorts eller nyss flygga ungar setts, konstaterade vid Storfors och Furulund, Bergviken vid Framnäs, Öjebyn samt Görjeängen, Hortlax. I Luleå k:n sedd på 5 lokaler i Råneå, Sandlå, Kallax, Lulnåset, Södra Prästholm samt Alvik/Ersnäs. I Kalix k:n 4 observationer under året varav ett par stationära individer. I Älvsbyns k:n 1 ex. Pålsträskberget, Pålsträsk 17.9 (Lars Sundberg). I Bodens k:n sedd på ett 10-tal lokaler nära tätorten.

Ås lpm: 3 säkra häckningar (rrk *S Lpl*).

Ly lpm: 2 säkra häckningar (rrk *S Lpl*).

P lpm: 13 fynd av 17 ex. 1.1–8.12 (rrk *N Lpl*).

Lu lpm: 6 fynd av 6 ex. Jok k:n 4.1–4.12 (rrk *N Lpl*).

T lpm: 1 ex. sj. Abisko 23.6 (Bengt Ottosson, Ulf Broberg).

(ANDERS WIRDHEIM)

Fynd av rasen:

Sitta e. asiatica "Sibirisk nötväcka"

Hösten 2014 nåddes norra Sverige av den första invasionen av sibiriska nötväckor på nästan 20 år. Invasionen var av mindre omfattning, men resulterade även i enstaka fynd i såväl Västerbotten som

Jämtland. Fågeln verkar snabbt ha dragit vidare, alternativt dukat under, men åtminstone en individ fanns kvar över årsskiftet in på 2015.

Lu lpm: 1 ex. Fågelvägen, Jokkmokk 4.1–21.2 (Sonja Kuljok). Denna individ var troligen ett kvadröjande exemplar från 2014 års invasion. Då sågs den på samma plats fram till den 16.11 (rrk N Lpl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Trädgårdsträdskrypare *Certhia brachydactyla* (39/39 – 5/6)

Sk: 1 ex. Pålsjö skog, Helsingborg, 14.3–8.4 (F) (Jens Basse), 1 sj. Christinelund, Domsten, 22–29.3 (F) (David Erterius), 1 2K+ och 1 1K Domsten 16.10 och 1

FOTO: MIKAEL ARINDER/SKÅNSKA BILDER

Trädgårdsträdskrypare *Certhia brachydactyla*, Pålsjö (Sk) 29 mars 2015.

ex. på samma lokal 17.10 (Mårten Müller), 1 ex. Örby ängar, Råå, 19.10 (Mårten Müller) och återigen 1 ex. Pålsjö skog, Helsingborg, 24.10–2.11 (F) (Christer Olsson, Per-Johan Ulfendahl).

Vg: 1 sj. Drängsered 19.4–5.5 (F) (Håkan Thorstensson, Björn Dellming).

Andra fyndet för Västergötland. Trädgårdsträdskrypare expanderar i Skåne och en liten population verkar ha fått fäste i nordvästra hörnet av landskapet. Från och med 2016 överläts därför granskningen av arten i Skåne till den regionala rapportkommittén. Raritetskommittén fortsätter att granska rapporter från övriga landskap.

(MAGNUS CORELL)

Pungmes *Remiz pendulinus* EN

Rapporter saknas från artens svenska kärnområden i Skåne, men i övriga landet ser pungmesen ut att gå kräftgång. Några enstaka par finns kvar på Öl och i Vg samt möjligen i Hl, Ög och Nr. Av detta skäl redovisas alla fynd som kan tyda på häckning samt fynd norr om Mälardalen.

Sm: Två revir i Kalmar och därtill tre fynd i tre andra kommuner (rrk Ö Sm).

Öl: Häckningar i Petgårde och i Albrunna kalkbrott och möjliga i Djurstad, Mörbylånga, Görans dämme samt Degerhamn. Lokalerna är kända från tidigare år. I likhet med tidigare kan vi konstatera att pungmesen fortsätter att vara en fåtalig öländsk häckfågel (rrk Öl).

FOTO: ANITA ÖCKNER

Pungmes *Remiz pendulinus*, Petgårde träsk (Öl) 16 april 2015.

Gtl: Ingen lyckad häckning har konstaterats men 11–15 pungmesar är observerade på sju lokaler under året. Observationen av en ungfågel 11.8 kan tyda på lokal häckning (rrk Gtl).

Hl: På Getteröns naturreservat 1 ex. i skiftet april–maj. Därefter ringmärktes 3 1K i augusti och under oktober sågs 1 ad. och 2 omärkta 1K. Häckning kan ha genomförts i närheten. Från övriga presumtiva häcklokaler lokaler finns endast ett tillfälligt fynd vid Källstorps våtmark (rrk Hl).

Vg: Förutom två ströfynd vid Hornborgasjön gjordes alla fynd under året runt SV-spetsen av Vänern. Där fanns 3 par och några ensamma fåglar. Minst en häckning lyckades, då 2 1K sågs i området i juni och september (rrk Vg).

Ög: Ett nytt bottenrekord för arten med endast två observationer av fyra individer, båda från Tåkern. Således alltså inga häckningsindicer alls, och inga observationer från Norrköping för första gången på mycket länge (rrk Ög).
Nrk: Vår lilla randpopulation av pungmes verkar tyvärr ha blivit ännu mindre under 2015! De flesta av årets observationer gjordes i Kvismaren, följt av Oset och sedan två fynd ytterligare på andra platser. Inget bobygge hittades men senare under sommaren sågs ungar i Kvismaren vid ett par tillfällen vilket tyder på åtminstone en lyckad häckning i område (rrk Nrk).

Vstm: 1 ex. Hässlö, Västerås, 26.5 (Janne Virking).

(ANDERS WIRDHEIM)

Sommargylling *Oriolus oriolus* VU

Omkring 180 sjungande fåglar rapporterades, vilket är något mer än under 2013–14, men inte fullt lika mycket som under toppåren 2011–12, då ca 240 sjungande hördes vardera året. I Sk ett ovanligt rikligt uppträdande med ett drygt 80-tal sjungande. De två områden som hyser flest är Drakamölan-Maglehem-Ravlunda skjutfält (minimum 20 sjungande) samt Vombsänkan (minimum 25 sjungande). Inga häckningar noterades utanför Sk.

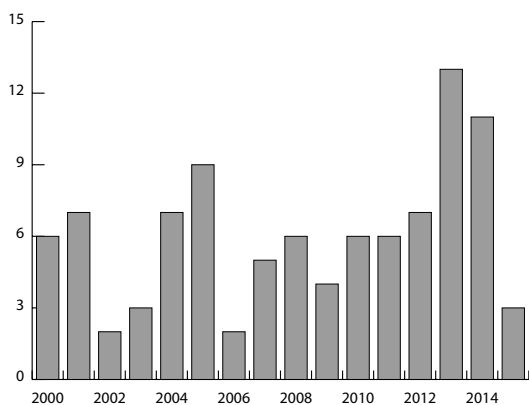
Tre fynd gjordes i Norrland, samtliga i Nb, där ett av fynden var extremt sent:

Nb: 1 ex. Haapakylänsaari, Övertorneå 9.10 (F) (Peter Wikström).

(LARS LINDELL)

Svartpannad törnskata *Lanius minor*

Efter tio fynd 2014 och 13 fynd 2013 var årets tre fynd ett blygsamt resultat. Under 2000-talet har an-

Fynd av svartpannad törnskata *Lanius minor* i Sverige 2000–2015.

talet fynd bara varit färre under två år; 2002 och 2006 gjordes endast två fynd (se Fig. och Tab 39).

Gtl: 1 ad. hanne Bringes, Faludden, 18–19.6 (Fredrik Ström, Carl Tholin m.fl.).

Upl: 1 ex. Övre Föret, Uppsala, 22.5 (Mats Wilhelm m.fl.).

Vb: 1 1K T-vägen, Umeålvass delta och slätter, 20–21.9 (Emmanuel Naudot m.fl.).

(LARS LINDELL)

Varfågel *Lanius excubitor*

Varfågeln häckar i Sverige från norra Svealand och norrut, men från och till kommer även rapporter som pekar mot att det, i alla fall tillfälligt, kan förekomma häckningar även i Götaland.

Hl: Ett par, hanne som uppvaktade hona, Mästocka skjutfält 5.4 (Anders Wirdheim, HG Karlsson m.fl.). Enligt obekräftade uppgifter ska fåglarna ha funnits kvar på skjutfältet in på sommaren och möjligen genomfört häckningsförsök. Varnande varfåglar fanns f.ö. i samma område i början av maj 2010 och i slutet av maj 2013.

(ANDERS WIRDHEIM)

Fynd av rasen:

***Lanius e. homeyeri* (–)**

Fynd som tidigare varit godkända för publicering men nu bordlagts:

1993: *Srm:* 1 ex. ringm. 30.9 Landsort (F 1994:142).

1994: *Sk:* 1 ad. † 1.12 Svenstorps-Bolshus naturreservat, Svalöv (F 2006:142).

1998: *Öl:* 1 2K 23.3–12.4 Skogsby (F 1998:155) och *Vb:* 1 ad. ringm. 28.9 Stora Fjäderägg (F 1998:155).

2001: *Vb:* 1 1K ringm. 22.9 Stora Fjäderägg (F 2001:141).

2002: *Vb:* 1 1K ringm. 22.10 Röbbäckslätten, Umeå (F 2002:144).

2010: *Dlr:* 1 ex. Brovall, Flinesjön, 31.10–5.11 (F 2010:138).

Frågan har också dryftats gemensamt av de nordiska raritetskommittéerna. Variationen hos raserna *homeyeri* och *excubitor* är fortfarande inte tillräckligt kartlagd, och statusen för *homeyeri* i norra Europa är därför oklar. Exempelvis finns det rapporter från norra Polen om häckande fåglar med *homeyeri*-utseende. Baserat på detta beslutade Rk att tills vidare bordlägga samtliga svenska fynd – ovan listas de sju fynd som tidigare varit godkända för publicering. Rk tar fortsatt tacksamt emot rapporter av fåglar som uppvisar karaktärer för *homeyeri*. I dagsläget är dock endast fåglar med ett extremt utseende (som

Tabell 39. Genomsnittligt antal svartpannade törnskator *Lanius minor* per år under olika perioder 1950–2015

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
1,0	2,5	4,0	4,6	4,1	4,5	7,5	3

närmar sig eller matchar varianten ”*leucopterus/przewalskii*”) aktuella för publicering. Kommittén tar också fortsatt tacksamt emot foton av häckande varfåglar i Sverige och övriga Norden – skicka länkar eller bilder till rk@birdlife.se.

(MAGNUS CORELL)

Rödhuvad törnskata *Lanius senator* (75/75 – 5/5)

Öl: 1 2K hanne Karsnabben 24.5 (F) (Roland Björkstedt, Hasse Olsson). 1 2K hona Ventlinge 1–2.7 (F) (Douglas Gustafsson). 1 ex. Södra lundsjön 10.7 (Mikael Jönsson).

Gtl: 1 ad. hanne 5–6.6 Aurivåkrarna (F) (Juho Könönen, Björn Lilja, Per Smitterberg).

FOTO: NICLAS AHLBERG

Rödhuvad törnskata *Lanius senator*, Aurivåkrarna (Gtl) 5 juni 2015.

Bob: 1 2K+ hanne Rishammar, Kareby 10.6 (F) (Marcus Oher, Björn Dellming, Peter Strandvik).

Årsumman om fem individer återspeglar inte den korrekta fyndbilden utan ger bara en del av sanningen. Det saknas en fullödlig rapport på den välbesökta individen vid Broängarna i Uppland. Kan vi hoppas på att få in rapport på den fågeln så att den kan publiceras i *Fågelåret 2016*?

(MAGNUS CORELL)

Lavskrika *Perisoreus infaustus*

Lavskrikan har visat sig samvariera med gnagartillgången, vilket innebar att Svensk Fågeltaxeringsstandardrutter redovisar ett tangerat toppindex för arten 2015. Endast 2011 har ett marginellt högre index (Green m.fl. 2016). När det gäller den spontana rapporteringen via Artportalen är den bristfällig och delvis motsägelsefull. Liksom för många andra norrlandsarter vore det värdefullt om besökande ornitologer rapporterar alla observationer av lavskrika, och fynd under häckningstid med häckningskriterier.

Vrm: Ingen häckning konstaterad, men ett antal observationer från nordligaste delen av landskapet, Torsby kommun (rrk Vrm).

Dlr: Två säkra eller troliga häckningar finns rapporterade under året. I Älvdalen i vanlig ordning många rapporter från främst Grövelsjöområdet, Fulufällets Naturrum och från Nipfjället (rrk Dlr).

Gstr: De flesta fynden är från den välbesökta matningen vid Kittan, Rönnsbacken, vilken lockar till sig fågelskådare från när och fjärran. Under 2015 finns även fynd från Jädraås och Källsjön (rrk Gstr).

Hls: Majoriteten av de 30 fynden har gjorts i Bollnäs kommun. Detta beror till stor del på det enorma ideella arbete som läggs ned varje år i detta område. Arten är mycket hårt ansatt av skogsbruket och antalet revir minskar stadigt (rrk Hls).

Mpd: Ett tiotal fynd under häckningstid i lämplig häckningsbiotop (rrk Mpd).

Vb: Strax över 60 fynd välspredda fynd i landskapets inland. Detta är en mycket hög summa, så många observationer konstaterade under samma år får vi gå tillbaka långt i tiden för att hitta. Samtliga observationer är gjorda minst två mil från bottenvikskusten. Inga häckningar kunde konstateras (rrk Vb).

Nb: Fyra häckningar rapporterade (rrk Nb).

S Lpl: Familjegrupper med minst 3 ex. sågs under sommaren på 8 platser i Ås lpm och 12 platser i Ly lpm (rrk S Lpl).

N Lpl: Endast fem observationer med höga häckningskriterier inrapporterade (rrk N Lpl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Nötkråka *Nucifraga caryocatactes* NT

Nötkråkan förekommer med två raser i Sverige. En viss överlappning verkar förekomma, men generellt kan sägas att fynd i Dlr och Norrland gäller den smalnåbbade rasen, medan fynd i övriga Svealand och Götaland gäller den tjocknåbbade rasen. Rap-

Tabell 40. Genomsnittligt antal rödhuvade törnskator *Lanius senator* per år under olika perioder 1950–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,5	1,3	0,8	1,0	1,3	1,1	3,2	5

porteringen från häckningstid är inte fullständig men ger ändå en ganska bra bild av den tjocknäbbades förekomst:

Bl: Sex fynd under häckningstid som kan tyda på häckning (rrk Bl).

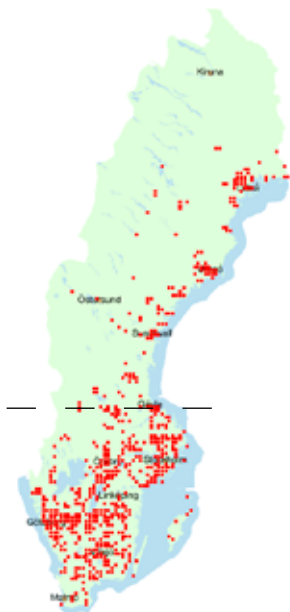
Sm: Totalt 26 revir rapporterades i F län under häckningstid. Stammen som känns stabil har en tyngdpunkt på centrala och nordöstra länsdelarna (rrk F län). Under perioden 1.3–30.6 finns drygt 20 fynd i G län, varav ett tiotal tyder på häckning (rrk G län). Elva fynd under häckningstid i Ö Sm är bättre än 2014 då endast åtta revir rapporterades men det normala har varit 12–15 revir under senare tid (rrk Ö Sm).

Öl: För andra året i rad finns det en rad observationer under häckningstid i det forna häckningsområdet i norra delarna av Torslunda och Norra Möckleby socknar, dock utan handfasta indikationer om häckning (rrk Öl).

Gtl: Observerad på två lokaler under häckningstid: 2 ex. Gotska Sandön, 5.6 (Micael Fasth). 1 ex. Klintängarna, Fårö 10.6 (Carl Tholin). 1 ex. samma plats 20.6 (Nils-Erik Evers, Per Edenius).

Hl: Rapporterad från åtta lokaler under häckningstid, 1.3–30.6 (rrk Hl).

Vg: Som vanligt gott om observationer i rapportområdet, främst i den södra delen. Totalt rör det 80-talet lokaler under önskad period, 1.3–30.6, (rrk Vg).

Säkerställda, troliga och möjliga häckningar av nötkråka *Nucifraga caryocatactes* rapporterades till Artportalen 2010–2015 (fördelade på 10x10 km-rutor). Den streckade linjen utgör den ungefärliga gränsen mellan smalnäbbade *macrorhynchos* i norr och tjocknäbbade *caryocatactes* i söder. Notera att enstaka markeringar i ytterområdena är fel beroende på att observationer felaktigt rapporterats med häckningskriterier. Enligt rrk Gtl gäller exempelvis endast två av de sex markeringarna häckningar.

Dls: I år endast rapporterad från fyra lokaler i lämplig häckmiljö (rrk Dls).

Srm: Denna under häckningstid svärsedda art finns rapporterad från 18 lokaler under häckningstid vilket är i nivå med de senaste två åren (rrk Srm).

Upl: Talrika observationer av hasselnötshamstrande nötkråkor, men rrk Upl kommenterar likväl årets fynd med orden: "Nötkråkan har minskat rejält under de senaste 20–25 åren, av allt att döma en följd av det moderna skogsbruket."

Vstm: Under häckningstid (1.2–30.6) föreligger rapporter från tio lokaler med sammanlagt ca 10 par (rrk Vstm).

(ANDERS WIRDHEIM)

Fynd av rasen:

Nucifraga c. macrorhynchos

"Smalnäbbad nötkråka"

Den smalnäbbade nötkråkan är väl etablerad från nordligaste Svealand och och norrut genom Norrland. Dess tillbakadragna levnadssätt under häckningstid gör det dock svårt att konstatera häckning utan förekomst i ett område avslöjas ofta först på hösten då fåglarna börjar hamstra cembratallfrön i parker och trädgårdar. Det ska dock betonas att rasbestämning är komplex, i exempelvis Gstr ses individer med såväl "tjocknäbbade" som "smalnäbbade" karaktärer (rrk Gstr).

Dlr: Under året rapporterades 12 fynd av totalt 16 ex. av den smalnäbbade rasen (*macrorhynchos*). Av icke rasangivna nötkråkor rapporterades 319 fynd av 604 ex. (dubbelräkningar ingår) från alla kommuner i Dlr utom Rättvik och Orsa finnmark. De flesta, förutom individer som setts vid Hässlen, kan bedömas som smalnäbbade utifrån födoval och biotop. Två konstaterade häckningar och tre fynd som tyder på häckning (rrk Dlr).

Gstr: Drygt 115 fynd omfattande närmare 200 ex. Merparten av de nötkråkor som under eftersommaren och hösten provianterar i stadernas cembratallar (rrk Gstr).

Hls: Drygt 40 fynd väl spridda över landskapet är något magert. Inga fynd med starka häckningsindicer har rapporterats. Majoriteten av fynden görs under hösten, något som förklaras av nötkråkans envetna hamstrande (rrk Hls).

Mpd: Häckningar och fynd under häckningstid: Observerad på ett flertal lokaler under denna period. Två konstaterade häckningar detta år nämligen 1 ad. + 2 1K Edsgården, Timrå 12.7 (Staffan Bergman) samt 2 ad. + 1–2 1K Tuna kyrkogård 31.7 (Sara Östman).

Vb: Inga säkra häckningar kunde konstateras, nu för fjärde året i rad. Strax under 400 rapporter inkom under året, samtliga bedöms vara av den smalnäbbade rasen (rrk Vb).

Nb: Under häckningstid gjordes 26 fynd av totalt 27 ex., dock inga fynd med högre häckningskriterier (rrk Nb).

Hjd: Fem fynd under sommar – tidig höst (rrk Hjd).

Jmt: Noterad under årets alla månader, med klart flest observationer gjordes som vanligt augusti–oktober. Inga

säkra häckningar är rapporterade, men Tysjöarna och Vike (Rödön) är troliga återkommande häckningslokaler. Säkert förekommer häckningar på fler ställen, framför allt inom någon mils radie från Östersund (rrk Jmt).
S Lpl: Noterad under häckningstid i Ås lpm: 5 ex. Vilhelmina (Inga Olofsson). Ly lpm: 1–2 ex. Lycksele (Henrik Wahlberg, Ulf Ricklund) och Malå (Leif Bildström, Robert Stenmark).

N Lpl: Inte heller i år gjordes några fynd i N Lpl under häckningstid, men ett tiotal fynd under hösten (rrk N Lpl).

Fynd i södra Sverige:

Sm: 1 ex. Sägverksvägen 10, Mörlunda, Hultsfred 8–19.1 (Nicklas Strömberg). 1 ex. Fölehagsvägen, Kalmar 20.1–6.2 (Pav Johnsson, Rolf Herne m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Råka *Corvus frugilegus*

Råkan fortsätter sin expansion i södra Sverige men den är, som påpekats tidigare i dessa rapporter, motarbetad på flera håll. Därför går expansionen mycket långsamt utanför kärnområdena i Sk och Hl. Oroväckande är att rapporten från Upl talar om en kraftig nedgång.

Utanför häckningsområdet rapporterad i de flesta landskap, norrut till Lu lpm och Nb.

Bl: 4 pull. Falkvik 10.5 (Patric Österblad). Ånyo häckning i Falkvik, dock ingen tendens till spridning i år (rrk Bl).

Sm: Årets resultat gav vid handen 150–200 par i trakterna av Ävleås-Säby på Visingsös norra del och detta är mer än en fördubbling av förekomsten 2014 (rrk N Sm).

Öl: Häckningskolonier finns i år rapporterade från Kö-

plingsvik ca 12 par, Mörbylånga två kolonier om ca 40 par och 6 par vardera. Från fjolårets häckningskoloni i Borgholm om ca 7–8 par finns inga rapporter i år, dock sågs 25 ex. i området under häckningstid (rrk Öl).

Gtl: Inga rapporter har kommit in som bekräftar att någon häckning har skett. Men en observation tyder på att häckning kan ha skett på södra delen av ön. 2 ad. + 2 1K Skoge, Sundre 28.5 (Lennart Wahlén).

Hl: Drygt 1100 bon i Halmstad (Joakim Lindblom, Lars G Andersson). I övrigt bristfälligt rapporterat men större kolonier finns i såväl Laholms som Falkenbergs kommuner och mindre kolonier i Varbergs kommun.

Vg: Bristfälligt rapportering, men enligt rapporterna mellan 200 och 300 par i fem kolonier.

Ög: Högsta siffrorna från de kända kolonierna var 28 ex. Järnvägsparken, Linköping 14.3 (Ulf Linnell), 95 ex. Vadstena 23–24.3 (Christer Beijer), samt 120 ex. Skänninge 22 och 29.3 (Christer Beijer).

Upl: Även om ingen regelrätt inventering av antalet häckande par har genomförts under året, är rapporteringen ändå så god att en grov skattning ger vid handen att i storleksordningen 135 par åtminstone inledde häckning i Uppsala, Björklinge och Bälinge under 2015. Analoga värden för 2014 och 2013 var 215 respektive 180. Årets värde är det lägsta på mycket länge (rrk Upl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Kråka *Corvus corone*

Fynd av rasen:

Corvus c. corone ”Svartkråka”

Inet material från Skåne. I övriga landet relativt normal förekomst (se Figur). Inga konstaterade häckningar. Inga godkända fynd norr om Uppland–Värmland.

(FREDRIK FRIBERG)

Stare *Sturnus vulgaris* **VU**

Även staren tenderar att öka som övervintrare i landet, och vinterfynd görs dessutom allt längre norrut. Detta kan ses som en motsats till att arten fortsätter att minska som häckfågel. Vinterfynd gjordes i inlandslandskapen norrut till Härjedalen och i kustlandet norrut till Norrbotten, där minst en övervintring genomfördes.

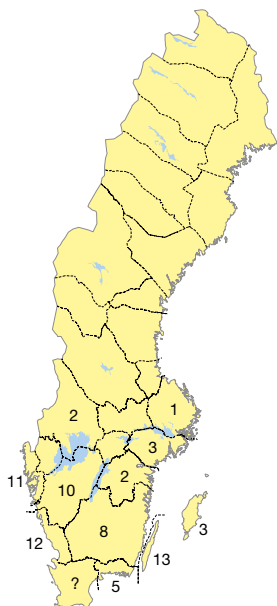
När det gäller det häckande beståndet pekar Svensk Fågeltaxerings standardrutten på en stadig nedgång sedan 2007 efter några år efter millennieskiftet med tendens till återhämtning (Green m.fl. 2016).

Anmärkningsvärda fynd:

Nb: 1 ex. Degerögatan, Luleå 1.1–16.3 (Jan Bergström m.fl.).

Hjd: 1 ex. Hede 5.2 (Kent Moén, Eva Moén).

(ANDERS WIRDHEIM)

”Svartkråka” *Corvus c. corone* i Sverige 2015 (hela året).

Rosenstare *Pastor roseus*

Det finns en tendens till minskat uppträdande av rosenstare i Sverige. Efter en topp under början av 2000-talet, med som mest 36 ex. år 2002, är antalet fynd åter nere på en förhållandevis låg nivå. Totalt gjordes sex fynd av sex fåglar. Av dessa var fem ungfåglar, vilket numera är normalt för fyndbilden.

- Sk: 1 1K str. SV Nabben, Falsterbonäset 11.9 (Nils Kjellén, Mikael Olofsson).
- Öl: 1 1K Ölands norra udde 10–18.10 (Robin Isaksson m.fl.).
- Hl: 1 1K Getteröns naturreservat, Getterön 9–10.10 (Mikael Nord, Pontus Dejenfelt).
- Vg: 1 ad. Galterö 7.7 (Lars Hellman). 1 1K Torslandaviken) 13–18.10 (Ola Wennberg m.fl.).
- Vstm: 1 1K Husta, Köping 9.9 (Patrik Rhönnsstad m.fl.). Tredje fyndet i Vstm.

Tillägg: 2008:

Av oklar anledning föll rosenstaren bort i 2008 års rapport, och misstaget har tidigare inte rättats till. Under det året noterades 16 ex. med den tidigaste 28.5 och den senaste 17.10. Av de 16 utgjordes 8 av adulta (2K+) och 8 av årsungar (1K). Månadsfördelningen var maj (1), jun (4), jul (3), aug (1), sep (4) och okt (3). Landskapsvis fördelades fynden på Sk (4), Bl (2), Hl (3), Srm (1), Upl (1), Vstm (1), Hls (1), Ång (1), Vb (1) och Nb (1).

(MAGNUS STRÖMBERG)

Spansk sparv *Passer hispaniolensis* (2/2 – 0/0)

Tillägg 2013:

- Gtl: 1 hona 27–30.5 Stora Karlsö (F, B) (Stellan Hedgren).

Baserat på en genomgång av dräktkaraktärer och lätesvariation har kommittén beslutat att godkänna detta fynd, som är det andra i Sverige. Det första fyndet utgörs av en 2K+ hane som sågs den 18–19.5 i Nederled, Småland. Samma individ sågs och ringmärktes senare, 27.5, vid Nabben och Falsterbo fyr, Skåne – samma dag upptäcktes denna hona på Stora Karlsö.

(MAGNUS CORELL)

Bofink *Fringilla coelebs*

Även bofinken övervintrar i större omfattning och längre norrut än tidigare. Detta exemplifieras av flera individer noterade så långt norrut som i

Norrbottnen och norra Lappland under januari–februari.

- Nb: 5 övervintrande fåglar sedda i Piteå k:n 1.1–16.2, 2 ex. i Luleå k:n 1.1–13.2, 3 ex. i Kalix k:n 3.1–1.2 samt 1 ex. i Kärrbäck i Haparanda k:n 17.1.
- Lu lpm: 1 hona Lövgården, Vuollerim 2–3.1 (Mats Karström). 1 hane Jokkmokk 7.1–14.2 (Mats Karström, Kjell Wågberg). 5 ex. Vackerbacken, Porsj 5.2 (Madlen Holmqvist).
- T lpm: 1 hane Kiruna 21.2 (Lotta Nygård, Kenneth Råman, Birgitta Emanuelsson m.fl.). 1 hane Luossavaara, Kiruna 22–25.2 (Karin Molin, Benny Modig).

(ANDERS WIRDHEIM)

Gulhämpling *Serinus serinus* VU

Gulhämplingen häckar regelbundet endast i östra Skåne. Summan för 2015 indikerar ingen större förändring utan ligger i nivå med de senaste åren. Utanför Skåne noterades en möjlig häckning i östra Småland. I övrigt noterades landskapsvis följande Bl (17), Sm (5), Öl (oklart, men ”normalt för senare år”), Gtl (13), Hl (5), Boh (2), Srm (2) och Upl (3).

- Sk: Cirka 15 sjungande hannar på lokaler som indikerar häckning och 17 tillfälligt sjungande under vår-sommar (rrk Sk).
- Sm: En möjlig häckning: ett par fanns i lämplig biotop i Kalmar kommun från maj till augusti (rrk Ö Sm).

(ANDERS WIRDHEIM)

Steglits *Carduelis carduelis*

Steglitsen är en av de arter som expanderar allra mest i Sverige just. Enligt Svensk Fågeltaxeringsstandardrutter noteras numera drygt åtta gånger fler steglitsar än i slutet av 1900-talet. Expansionen märks även i den spontana rapporteringen till Artportalen. Den gäller dessutom snart samtliga län, men den är allra tydligast i norra Sverige, här exemplifierat av Västerbotten:

- Vb: Cirka 140 individer fördelat på 50 fynd. Trenden är fortfarande spikrakt uppåt, arten har börjat etablerat sig på flera lokaler främst i Umeå med omnejd. Detta kan jämföras med t.ex 2008, då endast fem fynd gjordes under hela året (rrk Vb). Häckningar: 2 ad. + 5 1K Anu-mark, Umeå 9–22.7 (Jan Melander, Martijn Versluis), 2 ad. + 4 1K Rödäng, Umeå 12.7 (Niklas Lindberg Alseryd).

(ANDERS WIRDHEIM)

Tabell 41. Genomsnittligt antal rosenstare <i>Pastor roseus</i> per år under olika perioder 1950–2015.							
1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,3	0,4	2,2	2,0	3,9	13	5,5	6

Vinterhämspling *Carduelis flavirostris* VU

Vinterhämsplingen häckar mycket sparsamt i den svenska fjällvärlden, men årets rapporter styrker uppgifterna i Ottosson m.fl. (2012) att den förekommer längs i princip hela fjällkedjan.

Liksom för flera andra nordliga arter är det önskvärt att gästande ornitologer rapporterar alla observationer av vinterhämspling i fjälltrakterna under häckningstid med häckningskriterier.

Hjd: Fynd under häckningstid: 8 ex. Järvåsflon, Storruet, Tännäs 14.6 (Erik Hansson). 2 ex. Mittåklappen 19.6–7.7 (Per Åsberg, Mikael Åsberg, Niklas Westermarck m.fl.).

Jmt: Inga fynd som tyder på häckning, men en rapport om 7 ex. i Handölsdalen 31.7 avviker från den övriga fyndbildens med rast./sträckande vår- och höstfåglar. En osäker rapport från samma område från början av juli, tillsammans med observationer från 2009, -12 och -13, gör att området känns hett för att upptäcka en eventuell liten häckande population i västra Jämtlandsfjällen (rrk Jmt).

S Lpl: Inga fynd under häckningstid men två större vårflockar i Ly lpm: 65 ex. Näsholmen, Storuman 24.4 (Håkan Rune), 85 ex. Ytterbergs miljöstation, Malå 3.5 (Leif Bildström).

T lpm: 1 + 1 ex. Snurrijäkkåtan, N Torneträsk 30.6–2.7 (Mats Hjelte, Lars Johansson, Sven-Ingmar Deurell m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Snösiska *Carduelis hornemanni*

Snösiskan häckar endast i den norra delen av fjällkedjan, men de få rapporter som tyder på häckning är nog inte representativa. Sannolikt är snösiskan betydligt talrikare än vad dessa antyder. Enligt den senaste uppskattningen av beståndet uppgår det till ca 3800 par (Ottosson m.fl. 2012).

Utanför häckningstid förhållandevis talrikt rapporterad från norra halvan av landet men mycket sparsam i söder.

Fynd under häckningstid:

P lpm: 1 ex. Sturmjaure 16.6 (Peter Lantz).

T lpm: 1 par bobygge och 4 sj. hannar Pulsujärvi 29–30.5 (Johan Södercrantz, Per Lif). 1 ex. Kärkevagge 7.6 (Ulf Ståhle). 1 ex. Abisko NP 13.6 (Ulf Eriksson). Fynden av bobyggande fåglar och sjungande hannar vid Pulsujärvi var särskilt intressant. Det är inte ofta som vi får in fynd med höga häckningskriterier av denna art (rrk N Lpl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Bändelkorsnäbb *Loxia leucoptera*

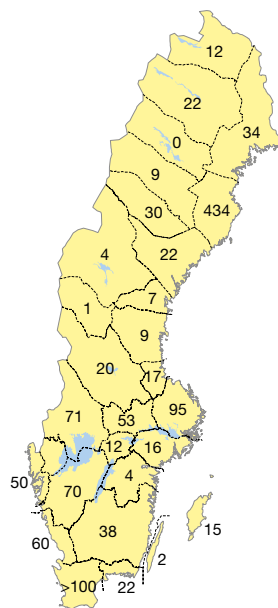
Efter invasionen hösten 2014 fanns mindre mängder kvar under vintern i Götaland och Svealand. Att döma av rapporterna var bändelkorsnäbben därefter mycket fåtalig fram till högsommaren då vissa

sträckrörelser åter märktes. Men det var egentligen enbart Västerbottenskusten som berördes i nämnvärd grad. Totalt rapporterades ca 1200 bändelkorsnäbbar i landet, varav en dryg tredjedel i Västerbotten. Vi får gå tillbaka till 2010 för att finna en lägre totalsumma.

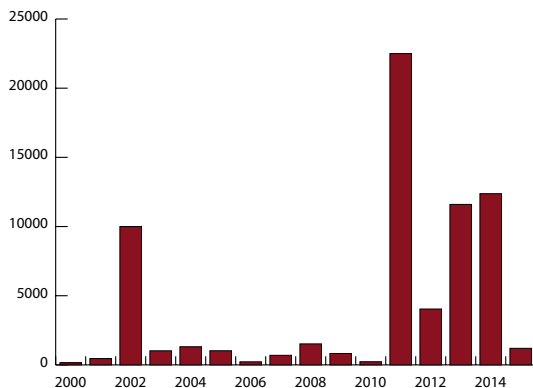
(ANDERS WIRDHEIM)

Rosenfink *Carpodacus erythrinus* VU

Rosenfinken är uppenbarligen på tillbakagång i Sverige efter att ha invandrat under 1900-talet och nått en beståndstopp i slutet av nämnda århundrade. Näst intill samstämmiga rapporter från landets rrk talar om minskande antal. Möjligen var 2015 ett särskilt ”dåligt” år med tanke på att senvåren, då rosenfången normalt anländer, präglades av ganska

Rapporterade bändelkorsnäbbar *Loxia leucoptera* i Sverige 2015 (hela året).

Rapporterade bändelkorsnäbbar *Loxia leucoptera* i Sverige 2000–2015.

kyligt och framför allt blött väder. Flera andra arter med östlig tyngdpunkt i sin utbredning (t.ex. busksångare) var fåtaligare 2015 än de närmast föregående åren. Några exempel på rapporter från rrk:

Gtl: Antalet individer som har rapporterats är det lägsta på tio år (rrk Gtl).

Nrk: Artens nedgång i Närke fortsätter. Endast ca 50 sjungande hannar 2015 mot 75 året före och 90 år 2013 (rrk Nrk).

Vstm: 65 sj. hannar är det lägsta antalet sjungande hanar som rapporterats under 2000-talet (rrk Vstm).

Dlr: Sammanlagt rapporterades ca 136 sjungande hanar vilket är den lägsta noteringen på tio år (rrk Dlr).

(ANDERS WIRDHEIM)

Tallbit *Pinicola enucleator*

Under början av året uppträdde tallbiten lokalt ganska talrikt i norra halvan av landet. Däremot var den tämligen sparsam mot slutet av året. Söder om en linje från norra Vrm till Gstr var arten mycket sparsam både vår och höst. Tallbiten sågs då endast i fyra landskap (Vstm, Upl, Srm och Vg), och det handlade endast om drygt 15 fynd av totalt knappt 50 ex.

Som vanligt är rapporter om tallbit under häckningstid fåtaliga:

Hls: 1 honf. Lillrösten 18.5 (Leif Larsson). Fyndet kan vara en svag indikation på häckning. Det är blott femte fyndet av arten som rapporterats under månaderna april–augusti i Hälsingland (rrk Hls).

Äng: 1 ex. Nördhöjdens NR, Ramsele s:n 2.7 (Oskar Norrgrann).

Hjd: 2 ex. Bottenbäckviken, Storsjö 7.6 (Bert-Ivan Mattsson, Marlene Åslund).

Jmt: Ett fynd i juli utan högre häckningsindicer (rrk Jmt).

Ly lpm: 1 par Renberg, Storuman 15.6 (Emil Larsson).

P lpm: 1 honf. SV Tjåruoge, Arj kn 26.7 (Sebastian Sundberg, Jan Andersson). 1 hona Ledvattnsfjällen 9.6 (Kent Nilsson). 2 ex. Södra Sandträsk 25.7 (Roger Marklund).

Lu lpm: 6 ex. Tärarjaur, Jokkmokks k:n 20.6 (Hans Boberg).

T lpm: 9 fynd 29.5–7.7.

(ANDERS WIRDHEIM)

Lappsparv *Calcarius lapponicus* **VU**

Lappsparven häckar i hela fjällkedjan från norra Dlr norrut till T lpm, dock med stora luckor i utbredningen. Den spontana rapporteringen är bristfällig utom i den södra delen av utbredningsområdet. Ser vi till Svensk Fågeltaxerings standarddrutts är utvecklingen negativ; index för 2015 är det näst lägsta hittills (Green m.fl. 2016).

Utanför häckningstid ses lappsparven i större de-

len av landet, dock i betydligt större antal i Västerbotten och Norrbotten än längre söderut. Arten övervintrar sparsamt, särskilt där det finns oskörda fält med spannmål, och vintern 2014/15 gjordes vinterfynd norrut till Uppland.

Rapporter från häckningstid:

Dlr: Häckningstid: Samtliga från Älvdalen. 2 ex. Grövelsjön 2.6 (Bo Hultgren). 3 ex. Tangsjörutten, västra, Fulufjället 20.6 (Per Gustafsson, Jenny Sander). 2 ex. sj. Tangsjörutten, östra, Fulufjället 21.6 (Per Gustafsson, Jenny Sander) 1 ex. Nipfjället 21.6 (Jerry Carlsson). 1 ex. Nipfjället Idre 25.6 (Jan Karlsson). 1 hona upprörd, varnande Fosksjöarna, Långfjället 26.6 (Jan Nordin). 1 sj. Fulufjället 27.6 (Conny Trogen). 1 ex. Lilla Rörsjön, Fulufjället 11.7 (Anders Fransson).

Hjd: På Flatruet inom området Falkvålen–Mieskentjakke samt småtjärnarna norr därom gör vi bedömningen att minst ett femton tal par höll revir (rrk Hjd).

Jmt: En stor majoritet av rapporterna härrör som vanligt från våra nordligaste fjäll inom Frostviken, där arten är betydligt vanligare än i fjällområdena söderut. I år kom dock oroväckande få rapporter från de relativt välbekände Storulvåfjällen; endast en rapport från lämplig häckningsmiljö! En rapport vardera rapporterades från Offerdalsfjällen och Hotagsfjällen (rrk Jmt).

Stora antal:

Vb: 100 ex. Stormyran, Missenträsk, Jörn 9.5 (Bertil Bränin).

Nb: 130 ex. rast. Uddgården N Siknäs, Töre 29.4 (Peter Wikström).

(ANDERS WIRDHEIM)

Snösparv *Plectrophenax nivalis*

Likt lappsparven häckar snösparven i hela fjällkedjan från norra Dlr norrut till T lpm, över hela området i höglänt, närmast kal terräng. Den spontana rapporteringen är bristfällig utom i den södra delen av utbredningsområdet. Även när det gäller snösparven är utvecklingen negativ enligt Svensk Fågeltaxerings standarddrutts, om än med stora variationer mellan åren (Green m.fl. 2016).

Utanför häckningstid ses snösparven i större delen av landet och den övervintrar lokalt, främst i södra Sverige. Vintern 2014/15 gjordes dock några fynd av övervintrade så långt norrut som i Nb och T lpm.

Häckningstid:

Dlr: Nipfjället, minst 2 par (Johannes Rydström, Barbara Leibiger, Ingo Leibiger m.fl.), Jakobshöjden, Långfjället 2 par (Per Wedholm, Håkan Lilja, Christina Lilja), samt en häckning på Storrätteshåga (Håkan Winqvist). 26 ex. Nipfjället, parkeringen 22.5 (Jonas Eriksson), kan måhända vara en indikation hur många individer det kan finnas under häckningstid i Nipfjällsområdet. Fö. sedd under sommaren: Ca 10 ex. Kvannbäckhöjden,

Långfjället 5.6 och 1 par bobygge Djupgravstöten, Långfjället 5.6 (Uno Skog, Lars Pettersson). 1 sj. Lillvättshågna 5.6 (Urban Gunnarsson) samt sj. 13.6 (Göran Toss). 4 ex. Storrättshågna 20.6 (Per Landin). 1 ex. Fosksjöarna, Långfjället 26.6 (Jan Nordin). 1 ad. hanne Östra Barfredhågna, Långfjället 20.7 (Joakim Andersen, Sabina Larsson). 1 par Pråahta, Långfjället 29.7 (Joakim Andersen). Samtliga sommarobservationer i Älvdalens kommun.

Hjd: 1 ex. Kläppen, Ljungdalen 16.6 (Kristina Åkerlund, Görgen Åkerlund). 1 ex. Torkilstöten 16.6 (Kristina Åkerlund, Görgen Åkerlund). 10 ex. permanent revir Helagsområdet 20.6 - 29.7 (Lars Lindell, Ulric Ilvéus, Herbert Baumann m.fl.). 1 par Gråhogna, Björnrike 23.6 (Dan Larsson, Lena Dahlkvist). 2 ex. Mittåkläppen 24.6 (Karin Bergh). 5 ex. lämplig biotop Stor-Skarven 22.7 (Henrick Blank, Sofia Gylje).

Jmt: Under häckningstid rapporterades snöspärv från ca 15–20 lokaler i häckningsområdet i högfjällen, däribland flera konstaterade häckningar (rrk Jmt).

Stora antal:

Vb: Under en räkning 2.4 kunde hela 2550 ex. räknas in på några få lokaler i Umeälvens delta och slätter. I en sammanhängande flock vid T-vägen, Uds 4.4 kunde hela 2000 ex. noteras (Micael Jonsson).

Nordliga vinterfynd:

Nb: 1 ex. Soptippen, Boden 19.1 (Jerry Larsson).

T lpm: 25 ex. Svappavaara 13.1–13.4 (Linda Andersson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Tallspärv *Emberiza leucocephalos* (20/20 – 0/0)

Korrektion:

1998: 1 ex. Näsudden, Näs, Gotland 4.5, tidigare publicerad som hona (F 1998:156, VF 6/2015 s. 44).

Fynd som inte längre är godkända för publicering:

1992: 23.10–7.11, 1 1K hona ringm. Utklippan, Blekinge (F 1992:98, VF 6/2015 s. 44).

1997: 1 1K hona Södergårdsviken, Bor, Värnamo, Småland, 5–29.10 (F 1997:167, VF 6/2015 s. 44).

2003: 1 2K hona Kråkelund, Småland, 1–22.1 (F 2003:191, VF 6/2015 s. 44).

Raritetskommittén har omgranskat samtliga godkända fynd av tallspärvshonor och resultatet återfinns i den artikel som publicerades i *Vår Fågelvärld* 6/2015 s. 44. Sammanfattningsvis stryks samtliga tidigare publicerade fynd av honor med undantag för en individ på Näsudden, Gotland, som beskrivs som så pass utfärgad att det bedöms möjligt att det i stället rör sig om en hane – den fågeln publiceras nu utan könsangivelse. Totalsumman har således justerats ned med tre fynd. Se även under rubriken *Fynd som inte har godkänts för publicering* nedan.

(MAGNUS CORELL)

Ortolanspärv *Emberiza hortulana* VU

Ortolansparvens nedåtgående trend fortsätter. Särskilt tydlig är minskningen i den södra delen av utbredningsområdet, och med årets rapport kan arten kanske betraktas som utgången även i Srm. Något bättre är situationen i norr, där både Vb och Nb rapporterar normala antal. När det gäller Svensk Fågeltaxerings inventeringar noterades nya bottennoteringar såväl på standardrutterna som på sommarpunktrutterna, och arten är snart så ovanlig att den inte längre kan följas med generella metoder (Green m.fl. 2016).

Ytterligare bevis för ortolansparvens nedgång återfinns under flyttningen genom landet. Från flera landskap rapporteras nya bottennoteringar. I exempelvis Sk gjordes endast fyra vårfynd och åtta höstfynd (rrk Sk).

Srm: 1 2K+ hona varnande Kalmar k:n 20.6 (Peter Sieurin).

1 sj. hane Kråkerum, Mönsterås 23.6 (Tommy Larsson).

Nrk: Ortolansparven har sitt kärnområde i Kvismaren där totalt 8–9 hannar har setts i området. Av dessa har 6 hannar hävdats revir. I övrigt endast två fynd under häckningstid (rrk Nrk).

Srm: Så verkar det då som ortolansparven försvunnit som häckfågel i vårt rapportområde i år finns inga rapporter från artens sista fäste Sofiebergssåsen (rrk Srm).

Upl: Totalt 42 sj. hannar innebär en försämring jämfört med fjolårets 50, men är ändå bättre än de 31 som registrerades årets innan. Fyndbilden är analog med den från tidigare år. Det innebär att flertalet revir har rapporterats från den småskaliga jordbruksbygden nordväst om Enköping. Här kunde häckningar i några fall konstateras (rrk Upl).

Vstm: 30 sj. hannar har rapporterats under häckningstid med följande kommunvisa fördelning. Västerås (3), Hallstahammar (2), Köping (2), Kungsör (18), Arboga (3), Sala (1) och Surahammar (1). Inga konstaterade häckningar (rrk Vstm).

Dlr: Endast sex fynd under häckningstid. Ny rekordlåg nivå och situationen är mycket kritisk för de återstående ortolanerna i Dalarna. Inga fynd på hyggen 2015 (rrk Dlr).

Gstr: Fyra observationer, men dock ingen konstaterad häckning (rrk Gstr).

Hls: Ortolansparven fortsätter sin nedåtgående trend med endast 5 rapporter om sjungande hannar (rrk Hls).

Mpd: Ett tiotal fynd under häckningstid som tyder på häckning (rrk Mpd).

Ång: Rapporterat med 14 individer fördelat på 16 lokaler. Den lägsta årssumman under de senaste tio åren (rrk Ång).

Vb: 82 sj. hannar under året, vilket är en rätt normal siffra jämfört med senaste tio åren. Två säkra häckningar kunde konstateras bland ett förmodat stort mörkertal: Kågemarken, Kåge 14.6–3.7 (Fredrik Grahn), Ljusvatten Burträsk, V sidan byn 17.7 (Niklas Lindberg Alse-

ryd). Hössjödalen med omnejd står även detta år för många av fynden, närmare bestämt cirka 35–40 procent av alla sj. hannar. Vid ett hygge intill Trollberget, Hössjö 30.5 hittades inte mindre än 11 sj. hannar, de flesta i sällskap med en hona. Uppskattningsvis rörde det sig om ett tiotal par på en yta på cirka 300 x 200 m (Niklas Andersson, Pontus Wennesjö, Magnus Bladh).

Nb: Totalt noterades 36 ex. De flesta fynden avser sjungande hannar. I stort sett oförändrat antal jämfört med de två föregående åren (rrk Nb).

Lu lpm: Två fynd på hyggen nära gränsen till Norrbotten i Jokkmokks k:n: 1 ex. Tuortare 26.5 (Johan Södercrantz, Per Lif). 1 sj. Norrmyrberget, Subbat SV Vuollerim 3.6 (Lars Sundberg).

(ANDERS WIRDHEIM)

Videsparv *Emberiza rustica* VU

Rapporteringen är ofullständig, och det saknas en sammanställning från artens kärnområde i Nb. I det fallet kan det noteras att arten tidigare ansetts vara för vanlig för att det ska vara meningsfullt att sammanställa observationerna, men rrk Nb kan komma att se över detta (Tord Gustafsson).

Den nedåtgående trenden ser ut att fortsätta, vilket ringmärkningssummorna från Vb är ett exempel på. Det ska dock noteras att Svensk Fågel-taxering noterade ett förhållandevis högt antal videsparvar 2015. Man konstaterar att trenden för de senaste tio åren har en svagt positiv riktning, dock ej signifikant, men sett till hela standarddruttsperioden (sedan 1998) är trenden klart negativ (Green m.fl. 2016).

Häckningar:

Mpd: En häckning: 3 ad. med föda åt ungar Fälläsmynen, Borgsjö 23–30.7 (Per Sander, Bengt Larsson, Bengt Allberg m.fl.).

Ång: Endast en observation rapporterad under häckningstid, vilket är det minsta på flera år. De senaste fyra åren har arten inrapporterats i allt mindre grad (rrk Ång).

Vb: Efter två år utan konstaterade häckningar, kunde i år en häckning konstateras i Älgräsk, Jörn 24.5–21.6 (Isak Vahlström). Under häckningstid gjordes fynd av ett drygt tiotal individer på ytterligare sju platser (rrk Vb). Under hösten ringmärktes endast 108 ex. i landskapet, vilket kan jämföras med år 2007 då enbart Linus Andersson vid Danielsten, Bureå ringmärkte 395 ex. Den starkt nedåtgående trenden bryter inte sitt mönster.

Jmt: Det inventeringsprojekt som inleddes ifjol fortsatte i år i fem nya områden. Videsparv hittades i tre av dessa. Totalt rapporterades ett drygt tjugotal revir/sjungande hannar i maj, samt därutöver två sensommarfynd i fjälltrakterna (rrk Jmt).

Ås lpm: Sex fynd med häckningskriterier (rrk S Lpl).

Ly lpm: En säker häckning samt ytterligare fem fynd med häckningskriterier (rrk S Lpl).

Lu lpm: 2 sj. Päreck, Sarek NP 5.7 (Jesper Andersson). Endast ett fynd från fjällregionen i år (rrk N Lpl).

(ANDERS WIRDHEIM)

Dvärgsparv *Emberiza pusilla* VU

Att döma av årets rapporter håller dvärgsparven ställningarna som svensk häckfågel, om än sparsam och i huvudsak begränsad till norra Norrbotten. Där noterades 12 sj. hannar under försommaren. Ytterligare 8 individer noterades under häckningstid i norra halvan av Sverige med den sydligaste i Hjd.

Under övriga året sågs totalt 12 ex. fördelade på ett vinterfynd, tre vårfynd och åtta höstfynd.

Fynd under häckningstid:

Nb: 1 sj. hanne Kumpula, Haparanda Sandskär 13.6 (Haparanda Sandskär Fågelstation m.fl.), 3 sj. Jupukka NR 24.5–21.6 (Lars Edenius m.fl.). 1 sj. Kaunisjokibron S Sahavaara 28.5–21.6 (Johan Södercrantz, Per Lif m.fl.). 1 sj. Vännijänkkä nat. res. 11.6 (Håkan Tyrén). 1 sj. Heinävuoma 22.6 (Mathias Bergström, Anders Eriksson). 3 sj. Juoksengi 9–20.6 (Mats Bergquist, Anita Melin m.fl.). 3 sj. Kaivosjänkkä V Juoksengi 9.6–11.7 (Mats Bergquist, Ulf Persson m.fl.).

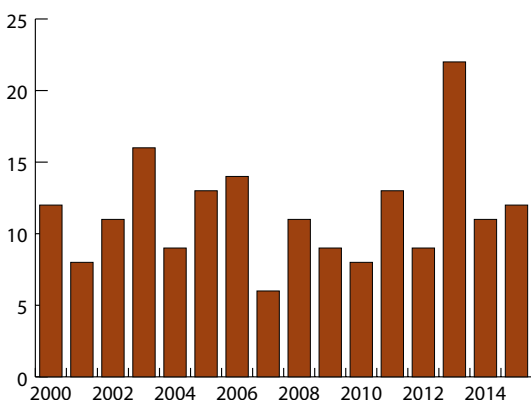
Hjd: 1 sj. hanne Risnåset (fågeltornet), Funäsdalssjön 28.6–11.7 (Björn Lundgren, Lis-Marie Lundgren m.fl.). Andra fyndet i Hjd blev en sjungande hanne som under några veckor kunde avnjutas av ett stort antal tillresta skådare.

Ås lpm: 1 sj. Granhöjden, Strömnäs, Malgomaj 13.6 (Urban Grenmyr).

P lpm: 1 hanne sj. Melakträskliden, SV Dartsel, Arvidsjaurs k:n 30.6 (Tomas Lundqvist).

Lu lpm: 1 2K+ Luspebryggen, Jokkmokks k:n 26.5 (Mats Svensson Pavval). 1 sj. Vuosmajäkkabron, Gällivare k:n 12.6 (Mats Svensson pavval).

T lpm: 1 ad. Luossavaara, Kiruna 9.6 (Samuel Svennemyr). 2 sj. Lainio 21.6–9.7 (Mathias Bergström, Anders Eriksson m.fl.).

Fynd av dvärgsparv *Emberiza pusilla* utanför häckningstid i Sverige 2000–2015.

Övriga fynd:

Sk: 1 ex. Kärleksstigen, Falsterbonäset 4.2–27.3 (Björn Malmhagen m.fl.), 1 ex. Roberts dunge, Falsterbonäset 23.4 (Nils Kjellén), 1 str. SV Nabben, Falsterbonäset 2.10 (Nils Kjellén, Mikael Olofsson) och 1 ex. Norra Häljaröd 15–29.11 (Peter Franzén m.fl.).

Bl: 1 2K hanne Utlängan 30.4–2.5 (F) (Tommy Eriksson, Tommy Lindell, Fredrik Johansson m.fl.).

Öl: 1 ex. Ölands södra udde 8.10 (Jalle Hiltunen, Sep-po Hiltunen m.fl.). 1 ex. Skärlovns hamn 17–18.10 (Edvin Klein, Jörgen Fritzson, Victor Tapper m.fl.). 1 ex. ringm. Ölands södra udde 24.10 (Joakim Granholm, Joel Hallingfors m.fl.).

Vg: Efter nio års frånvaro i rapportområdet gjordes det åter ett fynd av arten, av en sträckande fågel i början av oktober (rrk Vg).

FOTO: TOMMY HOLMGREN

Dvärgsparv *Emberiza pusilla*, Kärleksstigen, Skanör (Sk) 19 februari 2015.

Ög: 1 ex. rast. vid Sundet på Häradsskär 9–11.5 (Claes Nilsson m.fl.). Andra fyndet i Ög.

Vb: 1 1K ringm. Stora Fjäderägg, 21.9–16.10 (Andreas Garpebring, Jan Lindström, Albin Enetjärn m.fl.).

Nb: 1 ex. Rödkallen, Luleå skg. 25.9 (Mårten Müller).

Tillägg 1973:

Sk: 1 ex. Foteviken 23.9 (Douglas Gustafsson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Svarthuvad sparrv *Emberiza melanocephala*

(40/40 – 1/1)

Gtl: 1 2K+ hanne Gotska Sandön 5.6 (Johan Stållberg, David Kihlberg).

Andra fyndet för Gotska Sandön och det sextonde i Sverige sedan millennieskiftet. Dagarna runt nationaldagen är en bra tid för svarthuvad sparrv – såväl 2012 som 2013 gjordes det fynd av arten på nationaldagen, vid Södra lundspetsen respektive Kullens fyr.

(MAGNUS CORELL)

Kornsparv *Emberiza calandra* EN

Att döma av vinterflockens storlek håller kornsparven ställningarna som skånsk och svensk häckfågel även om det inte konstateras mer än ett begränsat antal häckningar. Noterbart är också hannen som hävdade revir i Hl, inte långt från den plats där arten häckade fram till 1970-talet och därefter tillfälligt 2010. Totalt tio fynd utanför Sk är fler än det årliga genomsnittet sedan millennieskiftet.

Sk: Vinterflocken vid Hammar uppgick till som mest 156 ex. 1.1–14.3 (Joakim Ekman m.fl.). Inom undersökningsområdet i sydost noterades totalt 12 par (Kurt Ivarsson). Utanför kärnområdet i Ystads kn och södra Simrishamns kn gjordes fynd under häckningstid enligt följande: 1 str. NO Domsten 3.5 (Thomas Svanberg), 2 ex. Örupsådalen, Kverrestad 6.5 (Bengt Andersson), 2 sj. Silvåkratornet, Krankesjön 12.5–6.6 (Per Karsten m.fl.), 1 ex. Dalköpinge ängar 15.5 (Petter Olsson), 3 sj. Boste strandängar 15.5–15.6 (Kerstin Svalin m.fl.), 1 ex. Lundåkrabukten 30.5 (Nils Kjellén), 1 ex. Torupa flo 30.5 (Magnus Ullman), 1 ex. Lilla Hammars näs 5.6 (Mattias Ullman) och 1 sj. Klingavälsåns utlopp 18.6 (Nils Kjellén). Notabelt var även 3 str. O Boste 18.10 (Petter Olsson).

Bl: 1 2K+ Utlängan 21.5 (Lars-Gunnar Lundquist) och 1 ex. Ölsäng 2.6 (Kenny Nordström).

Öl: 1 sj. Kungsskär, Skärlov 12.4 (Johan Myhrer). 1 sj. Ölands södra udde 1.5 (Magnus Fridolfsson, Jonas Melin m.fl.). 1 hanne Ölands norra udde 20.5 (Stefan Svensson, Martin Heinrich m.fl.). 1 ex. Ölands södra udde 27.5 (Magnus Hallgren).

Gtl: 1 ex. Lilla Hamre, Östergarn, 17–18.5 (Tord Lantz, Magnus Martinsson). 1 ex. Bredsandsudde, Gotska Sandön, 29.5–5.6 (Johannes Esberg, Tord Lantz, Mattias Andersson m.fl.).

Hl: 1 ex. rast. Trönninge ängar 9.5 (Anders Wirdheim, Benny Ahlnér m.fl.). 1 hanne Hönryd, Morup 22.6–17.7 (Stefan Lagerblad).

(ANDERS WIRDHEIM)

Tabell 42. Genomsnittligt antal dvärgsparvar *Emberiza pusilla* per år under olika perioder 1950–2015.

1950–59	1960–69	1970–79	1980–89	1990–99	2000–09	2010–15	2015
0,9	6,0	7,2	13	19	11	17	32

Kategori D

Alpkaja *Pyrrhocorax graculus* (0/0 – 1/1)

HL: 1 ex. Halmstad 25–26.6 (F) (Mattias Rundberg, Mats Ottosson, Jonas Nilsson).

Arten är stannfågel på 1500–3900 meters höjd i bergskedjor i centrala och södra Europa och från Turkiet via Kaukasus och vidare österut (*Fågelguiden*). Forskning om olika fågelarters flyttning har på senare år gett oss helt nya insikter om vilka avstånd fåglar faktiskt kan förflytta sig. Att en art är stannfågel kanske inte är så avgörande som vi tidigare har varit benägna att tro. För att få en bild av fynden utanför de europeiska häckningsområdena

FOTO: TOMMIE FAGERBERG

Alpkaja *Pyrrhocorax graculus*, Knebildstorps koloniområde, Halmstad (Hl) 25 juni 2015.

har Raritetskommittén haft kontakt med sina motsvarigheter i Polen, Tjeckien, Tyskland och Frankrike men även med burfågelfolk. I Polen har tre fynd gjorts, det senaste 1991, men ingen individ har sett på låg höjd (Zbigniew Kajzer *in litt.*). I Tjeckien har fyra fåglar setts, senast 1972 (Jiri Sirek *in litt.*). I Frankrike finns det också ett par fynd utanför de normala utbredningsområdena. Till exempel sågs en individ 2007 vid Salin de Badon i Camargue, vilket ligger på havsnivå vid Medelhavet 150–200 km från de närmaste häckplatserna (Yves Kayser *in litt.*). Från Tyskland finns bland annat ett fynd från München i oktober 2011, vilket är ungefär 50 kilometer från närmaste häcklokal. Det finns även an-

dra äldre, men kanske inte helt pålitliga, tyska fynd utanför häckningsområdena. (Christopher König *in litt.*) Uppgifter finns även om fynd från Slovakien, Ungern, Ukraina, Syrien och Tunisien. Från burfågelfronten finns uppgifter om uppfödda fåglar i Tyskland 1994 (2 ungar), 1996 (3), 1997 (1) och 2000 (4), men inga under senare år (genom Morten Benzon Hansen *in litt.*) Alpkaja finns bara i tre djurparker i Alperna i dag. För några tiotal år sedan fanns den även i enstaka nordtyska djurparker. Det är oklart om den finns i privat ägo, men på kontinenten får man hålla inhemska fåglar, fast då ska de ha fast fotring. Som med vanlig kaja kan det säkert finnas privatpersoner som har "räddat" ungar och hållit dem. (Bengt Larsson, Riksförbundet Svensk Fågelhobby, *in litt.*) Slagningar på internet visar att alpkaja finns till försäljning, om än sällsynt. Mot denna bakgrund har Raritetskommittén valt att placera alpkajan i kategori D.

(MAGNUS CORELL)

Kategori E

Svart svan *Cygnus atratus*

Uppskattningsvis 4–5 ex. i landet under året varav en stationär i Skåne och en på Gotland under längre tid. Arten är införd till fågelparker från Australien och slår gärna sällskap med andra svanar.

Sk: 1 ex. Ystad småbåtshamn 27.2 (gm John Leffmann), 1 ex. Glimminge plantering 15.3 (Mats Ljunggren), 1 ex. Hittarps rev 16–27.3 (Klas Rosenqvist m.fl.), 1 ex. Rönnen, Norra Häljaröd 1.5–19.10 (Margareta Rosvall, Leif Rosvall, Glenn Cornland m.fl.), 1 ex. Gäddängen, Fulltofta 2.10 (Lars Lundquist) och 1 ex. Sätotfäsjön 18.10 (Lars Eliasson).

Bl: 1 ex. Stenshamn, Utlängan 1–3.10 (Lars-Gunnar Lundquist).

Gtl: 1 ex. Pilgårdsvik–Bandlundeviken 30.4–27.8 (Ulf Lidberg, Fredrik Ström m.fl.).

Hl: 1 ex. Lis mosse 18–26.12 (Göran Andersson m.fl.).

Dls: 1 ex. Sörvik, Håstefjordsområdet 12.3 (Peter Backman, Hans Petersson).

Dlr: 1 2K+ Rosse, Avesta 20.3–8.4 (Mats Forslund, Berndt Söderlund, Pentti Korhonen m.fl.).

Hls: 1 ex. Skärså 15.8. 1 ex. Norrfjärden 4.10 (gm Anna Peman). 1 ex. Stenöörn 14.10–15.11 (Stefan Persson m.fl.).

Ly lpm: 1 ad. Vindelådalen 13.7 (Martijn Versluijs). Första fyndet i Ly lpm.

Svangås *Anser cygnoides*

Ett fynd av denna art som härstammar från östra Asien men som förekommer friflygande i fågelparker på en del håll i Europa.

Vg: 1 ex. rast. Trandansen, Hornborgasjön 23.2 (Janne Pettersson). Förmodligen samma individ som sågs i Vg både 2011 och 2012.

(ANDERS WIRDHEIM)

Strippgås *Anser indicus*

Strippgåsen härstammar från centrala Asien och är en vanlig parkfågel i Europa. Alla individer som förekommer i Sverige räknas därför som parkrymlingar, även om häckningar av frilevande individer förekommit. Under året gjordes cirka 50 fynd, spridda från Skåne i söder till Norrbotten i norr. Med ett undantag gäller samtliga fynd 1 eller 2 individer:

Sk: En flock på 15 ex. Klingavälsåns utlopp 19–21.6 (Gunder Jönsson m.fl.).

(ANDERS WIRDHEIM)

Snögås *Anser caerulescens*

Snögåsen härstammar från Nordamerika men häckar numera även i nordöstra Sibirien. Den förekommer i två färgmorfer, en vit och en blågrå. Framför allt den vita morfen är populär i fågeldammar och tidigare har de flesta svenska fynden utgjorts av vita snögäss. Under 2015 sågs drygt 10 ex. av vit morf och 2–4 ex. av mörk morf, de sistnämnda i Sk, Bl och på Öl.

Tillägg 2010:

Bl: 1 ex. blå morf str. O Lindö udde 17.5 (Fredrik Lennartsson).

(ANDERS WIRDHEIM)

Dvärgsnögås *Anser rossii* (14/14 – 0/0)

Sk: 1 ad. Lomma södra 12–13.9 (F) (Olof Persson, Lars Nilsson)

Bl: 1 ad. Lastudden, Utlången 12.6 (F) (Lars-Gunnar Lundquist), 1 ad. Köpevik, Lindö udde 18.6 (F) (Fredrik Lennartsson).

Observationerna gäller en eller flera fåglar med blå ring av djurparkstyp vilket gör att de hamnar i kategori E. Troligen är någon eller några av fåglarna som sågs i Sverige under 2012 inblandade. Totalsumman ovan avser fynd placerade i kategori D.

(ALEXANDER HELLQUIST)

Dvärgkanadagås *Branta hutchinsii*

Vb: 1 ex. rast. Röbbäcksslätten–Skäret, Umeälvens delta och slätter 14–26.4 (Emmanuel Naudot m.fl.). En ny art för landskapet!

Artens uppträdande i Sverige har hittills bedömts gälla icke-spontana individer. En omgranskning på nationell nivå har nyligen startats av Raritetskommitén.

(ANDERS WIRDHEIM)

Mandarinand *Aix galericulata*

Mandarinanden väcker uppeend och rapporteras därför i mycket hög utsträckning sett till förekomsten. Inte minst gäller detta allmänheten, och lite skämtsamt skulle arten kunna kallas den mest tidsningsankan. Det är nog den ovanliga fågel som oftast figurerar på bild i dagstidningar. Totalt har ca 70 ex. rapporterats, men i denna summa gömmer sig många dubbelräkningar. Det är uppenbart att många mandarinänder kan fara ganska vida omkring i landet, vilket säkert innebär att samma individer rapporteras från flera platser. Landskapsvis fördelas de observerade individerna på Sk (9), Bl (3), Sm (3–4), Gtl (3), Hl (6), Vg (>10), Ög (3), Nrk (5), Srm (3), Upl (12), Vstm (7), Vrm (5), Dlr (4), Mpd (1), Ång (1), Hjd (1) och Jmt (4–6).

Misstänkta/troliga häckningar:

Sk: Ängelholm är fortsatt hemvist för en skara mandarinänder, men i år rapporteras om endast två par vilket är klart färre fåglar än vad som på senare år funnits i området (rrk Sk).

Hl: 2 1K Mölndals Golfbana, Lindome 6.9 (Åsa Berndtsson).

Upl: Ingen häckning är rapporterad från sommaren, men i september observerades en flock som man kan misstänka innehåller en familjegrupp: 9 ex., 2 ad. hane, 1 2K hane och 6 honfärgade Hamnen, Enköping 11.9 (Bengt Ottosson). Kan de ha häckat i lönnodm i Enköping (rrk Upl)?

(ANDERS WIRDHEIM)

Berghöna *Alectoris chukar*

Denna art som förekommer i allra sydöstligaste Europa och vidare österut tenderar att dyka upp allt oftare i Sverige. Arten sätts ut för jaktändamål på olika håll i världen, och det är möjligt att sådan verksamhet prövas även i Sverige – även om några tillstånd inte har getts. Ett fynd är rapporterat i Artportalen, men ytterligare några fåglar har figurerat i lokaltidningar och på Facebook. Förutom under 2012 är arten noterad samtliga år sedan 2010.

Srm: 1 ex. stationär Södertälje stad 10.1–14.6 (Stefan Clason m.fl.). Vistelsen i ett bostadsområde i Södertälje, inte långt från hamnen, varade i ganska precis ett år (sågs första gången i juni 2014).

(ANDERS WIRDHEIM)

Helig ibis *Threskiornis aethiopicus* (1/1 – 1/1)

Sk: 1 1K Ystad 25–31.12 (F) (Markus Tallroth, Lennart Jeppson).

Tillägg 2000:

Sk: 1 1K Lommarp, Vinslöv, 17–18.12 (F).

Andra fyndet för Sverige, det första fyndet från 2000 har inte publicerats av Raritetskommittén tidigare, men finns med under kategori E i kommitténs Förteckning över Sveriges fågeltaxa. För att få en klarare bild över artens uppträdande i norra Europa har Raritetskommittén varit i kontakt med sina motsvarigheter i Danmark, Tyskland och Frankrike men även med burfågelfolk. I Frankrike finns sedan lång tid tillbaka en frilevande population längs Atlantkusten (kategori C). I januari 2016 räknades 700 individer. Eftersom arten anses vara invasiv jagas den, och under 2015 dödades 573 individer. Rörelser från de franska häckningsområdena sker framför allt efter häckningen och under vin-

kommen nach ca. 1–2 Tagen immer wieder zurück. Fritt översatt: Arterna är alla friflygande! De heliga ibisarna flyger iväg upp till 70 km men kommer alltid tillbaka inom 1–2 dagar. Från burfågelförningshåll bekräftas bilden av att helig ibis är vanlig i djurparker, men arten finns även i privat ägo på kontinenten. De allra flesta fåglarna är ringmärkta. Det är framför allt i Tyskland och Holland arten hålls i fångenskap medan det i Norden finns få eller inga burhållna fåglar. Arten föds upp och anses lätt. (Bengt Larsson, Riksförbundet Svensk Fågelhobby, in litt.) Mot denna bakgrund har Raritetskommittén valt att placera Ystadsfyndet i kategori E.

(MAGNUS CORELL)

FOTO: GÖRAN LENZ

Helig ibis *Threskiornis aethiopicus*, Ystad (Sk) 26 december 2015.

tern, och förmodligen rör sig yngre fåglar mer än äldre. Några fåglar har setts så långt bort som i norra Frankrike. Det finns även tre franska fågelparker med friflygande heliga ibisar. (Yves Kayser in litt.) I Tyskland är arten placerad i kategori E och det finns ännu inte något fynd som är placerat i kategori C. Det görs ett 20-tal fynd per år och många av dessa fåglar är ringmärkta, men inte alla. Arten förekommer frekvent på fågelparker i landet, till exempel på Vogelpark Niendorf utanför Travemünde på tyska Östersjökusten (Christopher König in litt.). På Vogelpark Niendorfs hemsida kan man för övrigt läsa följande: Arten sind alle im Freiflug! Die Heiligen Ibissee fliegen bis ca. 70 km Entfernung und

Jättehavsörn *Haliaeetus pelagicus* (2/2 – 0/0)

Hls: 1 3K Sandreveln, Hudiksvall 11.7 (F) (Mats Axbrink, Johnny Snell, Kenneth Karelius m.fl.).

Tillägg 2014:

Öl: 1 2K Ottenby 11–12.11 (F) (Viktor Eriksson m.fl.).

Hälsinglands första fynd av denna fågelparksrymling. Ett utförligt reportage om fyndet finns i *Fåglar i X-län* 3/2015. Fågeln, som upptäcktes som 1K i augusti 2013, fortsätter att då och då dyka upp som gubben i lådan längs Östersjökusten. Det är lite förvånande att den undgår upptäckt under långa perioder. Det kanske beror på att dess subadulta dräkt är förhållandevis havsörnslik. Det är också tänkbart

att fågeln periodvis lämnar landet – den noterades inte i övriga Nordeuropa under 2015 men sågs tillfälligt i Polen i februari 2014 (tarsiger.com). Av misstag föll arten bort i *Fågelåret 2014* varför fyndet publiceras här. Eftersom fynden under de senaste åren bedöms röra samma individ påverkas inte fyndtotalen.

(FREDRIK FRIBERG)

Halsbandsparakit *Psittacula krameri*

Det har genom åren endast gjorts ytterst få fynd av denna art i Sverige, och det är lite osäkert om det finns flera regionalt accepterade fynd utanför Artportalen. Frågan är om fåglarna kommer direkt från en bur eller från den frihåckande population som numera finns runt flera av Mellaneuropas storstäder.

Sk: 10 ex. Strövelstorp 13–29.6 (Thomas Wallin, Karl-Erik Söderqvist m.fl.) och 1 ex. Görslövs kyrkby, Staffans-torp 18.9 (David Menander).

Tillägg 1994:

Sk: 3 ex. str. SV Bisbjär 11.9 (Tommy Holmgren).

(FREDRIK FRIBERG)

Fynd som inte har godkänts för publicering av Raritetskommittén

Amerikansk sjöorre *Melanitta americana*

Öl: 1 hanne Stora Rör 10.4.

Kamskrake *Lophodytes cucullatus*

Ång: Megrundet 25.6.

Purpurhäger *Ardea purpurea*

2009: *Sk:* 1 ex. Ottarps k:a 23.7.

Svartvingad glada *Elanus caeruleus*

Vg: 1 ex. Herrljunga 4.6, 1 ex. Dettern 11.6.

Mindre skrikörn *Aquila pomarina*

Boh: 1 ex. Ytterby 14.10.

Stäppörn *Aquila nipalensis*

Sk: 1 ex. Rävatofta 31.10.

Öl: 2 ex. Gräsgårds hamn 19.9.

Eleonorafalk *Falco eleonorae*

Sk: 1 ex. Alnarpsfålen 29.9.

Öl: 1 ex. Sandby skjutfält 17.9.

Prärietrana *Grus canadensis*

Gstr: 1 ex. Gysinge 3.5.

Vitgumpsnäppa *Calidris fuscicollis*

Gtl: 1 ex. Yttre Stockviken 8.6.

Skiffertrut *Larus schistisagus*

Sk: 1 3K Råå hamn 7.3.

Rödnäbbad trut *Larus audouinii*

Sk: 1 ex. Revet, Simrishamn 12.8.

Sottärna *Onychoprion fuscatus*

Vg: 4 ex. Skalle, Öresjö 5.8.

Skäggtärna *Chlidonias hybridus*

Sk: 1 1K str. S Nabben 18.9

Taigagök *Cuculus optatus*

2014: *Öl:* 1 1K Kapelludden 4.9.

Orientseglare *Apus pacificus*

Nrk: 1 ex. Kumla 13.6.

1990: *Sk:* 1 ex. Kolabacken 1.8.

Mellanspett *Dendrocopos medius*

Sk: 1 ex. Hallaröds k:a 12.4.

Svarthuvad gulärta *Motacilla flava feldegg*

Upl: 2 i par Hjälsstaviken 9.5.

2014: *Hls:* 1 hanne Klockarviken, Arbrå, 19.4.

Sydnäktergal *Luscinia megarhynchos*

Sk: 1 ex. Jordberga sockerbruk, Klagstorp, 12.5.

Bergtajgasångare *Phylloscopus humei*

Sk: 1 ex. Falsterbo fyr 15.11.

Tallspurv *Emberiza leucocephalos*

2012: *Sm:* 1 hona Västervik 26.1–18.2,

Vg: 1 hona Röttorpstrakten 12–19.2.

2013: *Vg:* 1 hona Röttorpstrakten 26.1–4.3 2013, samma som 2012.

Litteratur:

Baldassarre, G. 2014. *Ducks, Geese and Swans of North America*. Johns Hopkins University Press, Baltimore, Maryland.

Dichmann, K. 2010. Uglegruppen 2009. I: *Fugleåret 2009*, 251–252. Dansk Ornitologisk Forening.

Dichmann, K. 2015. Uglegruppen 2014. I: *Fugleåret 2014*, 212–213. Dansk Ornitologisk Forening.

Gedeon, K. m.fl. 2014. *Atlas Deutscher Brutvogelarten (Atlas of German Breeding Birds)*. Stiftung Vogelmonitoring Deutschlands und Dachverband Deutscher Avifaunisten.

Green, M., Lindström, Å. & Haas, F. 2015. Övervakning av fåglarnas populationsutveckling. Lunds Universitet.

Holling, M. m.fl. 2016. Rare breeding birds in the United Kingdom in 2014. *British Birds* 109: 491–545.

Hudson, N. m. fl. 2016. Report on rare birds in Great Britain in 2015. *British Birds* 109: 566–631.

Kehoe C. & White S. 2014. Report on scarce migrant birds in Britain in 2008–10. *British Birds* 107: 142–176.

Lange, P. 2015. Fugle i Danmark 2014. I: *Fugleåret 2014*, 25–109. Dansk Ornitologisk Forening.

McMurdo Hamilton, T. m.fl. 2016. Kittiwake declines extend to southern England and beyond. *British Birds* 109: 199–210.

Ortvad, T.E. m.fl. 2015. Sjældne fugle i Danmark og Grønland i 2014. I *Fugleåret 2014*, 111–137.

Ottosson, U. m.fl. 2012. *Fåglarna i Sverige – antal och förekomst*. SOF.

Reeber, S. 2015. *Wildfowl of Europe, Asia and North America*. Christopher Helm, London.

Sikora, A. m.fl. 2007. *Atlas rozmieszczenia ptaków lęgowych Polski 1985–2004 (The atlas of breeding birds in Poland 1985–2004)*. Bogucki Wydawnictwo Naukowe. Poznan.

Tomkovich P.S., Lappo E.-G., Syroechkovski Jr E.E. 2000. *Ring-ing and migratory links of Taïmyr waders*.

Wallin, M., Wallin, K. & Truvé, J. 2009. *Fågelfaunan på Ölands sjömarker – inventeringar 1988–2008*. Länsstyrelsens meddelandeserie 2009: 08. Länsstyrelsen i Kalmar län.

White, S. & Kehoe, C. 2016. Report on scarce migrant birds in Britain in 2013. Part 2: passerines. *British Birds* 109: 96–121.

Wirdheim, A. 2014. *Hallands fågelatlas*. Hallands ornitologiska förening, Halmstad.

Fågelguiden, mobilappen.